

**ОБЩИНА ГУРКОВО
ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА**

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ
2015 – 2020г.**

м. Октомври, 2015г.

Съдържание

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	5
I. ВЪВЕДЕНИЕ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА	7
I.1. Основание и подход за разработване на Програмата	7
I.2. Времеви хоризонт	8
I.3. Обхват и съдържание на ПУО	8
I.4. Основни цели и резултати от изпълнението на ПУО	9
I.5. Видове отпадъци в обхвата на ПУО на община Гурково	12
I.6. Принципи на управление на отпадъците, заложи в ПУО	12
I.6.1. „Предотвратяване“	12
I.6.2. „Разширена отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“	12
I.6.3. „Превантивност“	13
I.6.4. „Близост“ и „самодостатъчност“	13
I.6.5. „Участие на обществеността“	13
I.7. Регионално сдружение за управление на отпадъците – Стара Загора.....	13
I.8. Географски, демографски и социално-икономически характеристики на Община Гурково.....	15
I.8.1. Географско местоположение	15
I.8.2. Природни условия	16
I.8.3. Почви	17
I.8.4. Поземлени и горски ресурси – площи, процентно съотношение, собственост.....	17
I.8.5. Водни ресурси.....	18
I.8.6. Подземни природни богатства.....	18
I.8.7. Защитени зони и територии	18
I.8.8. Територия и населени места в Общината	19
I.8.9. Население.....	20
I.8.10. Трудова заетост.....	25
I.8.11. Икономическо състояние на общината	27
I.8.12. Селско стопанство.....	30
I.8.13. Туризм	31
I.9. Процес на обществени консултации.....	31
I.10. Органи за разработване и одобрение	31
II. Основни изводи от анализа на състоянието и прогнозите за бъдещо развитие в управлението на отпадъците	33

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

III.	SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)	40
III.1.	Достижения и силни страни	40
III.2.	Проблеми и слаби страни	41
III.3.	Възможности	41
III.4.	Заплахи	42
IV.	Цели на ПУО 2015-2020Г	43
IV.1.	Стратегически цели	43
IV.2.	Оперативни цели	43
V.	План за действие с подпрограми с мерки за постигането им	45
V.1.	Общинска програма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	48
V.1.1.	Въведение и основни положения	49
V.1.2.	Определение и място на предотвратяването на отпадъците в йерархията на управление на отпадъците	51
V.1.3.	Цели на програмата предотвратяване образуването на отпадъци	53
V.1.4.	Анализ и описание на мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци ..	53
V.1.5.	План за действие на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци	60
V.2.	Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло	67
V.3.	Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците	76
V.4.	Подпрограма с мерки за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци	89
V.5.	Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация	98
V.6.	Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	102
VI.	Координация на пуо с други общински и регионални планове и програми	115
VI.1.	Координация с програмни документи на национално ниво	115
VI.2.	Координация с програмни документи на общинско и областно ниво	117
VII.	Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците	124
VIII.	Приложения	127
	<i>Приложение №1</i>	127
	<i>Анализ на текущото състояние на управление на отпадъците в община Гурково</i>	127

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

1.	Анализ на действащото законодателство и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците	128
2.	Анализ на отпадъците	160
3.	Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците	180
4.	Анализ на институционалния капацитет в сферата на управление на отпадъците, с акцент върху контролните функции	217
5.	Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване	223
6.	Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите.....	227
7.	Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	249
8.	Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци	256
	<i>Приложение №2</i>	260
	<i>Прогнози за отпадъците в община Гурково</i>	260

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

МОСВ	Министерство на околната среда и водите
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ОПОС	Оперативна програма околна среда
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
НСИ	Национален статистически институт
НПО	Неправителствена организация
ОО	Организации по оползотворяване на отпадъци
ДГС	Държавно горско стопанство
ЗОЗЗ	Закон за опазване на земеделските земи
ЗУО	Закон управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ЕО	Екологична оценка
ОПР	Общински план за развитие
ПУП	Подробен устройствен план
ОУП	Общ устройствен план
РДО	Рамкова Директива за отпадъците
ДР	Допълнителни разпоредби
ТБО	Твърди битови отпадъци
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъци
МРО	Масово разпространени отпадъци
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
Зелени отпадъци	Растителност, растения, зеленчуци, др.
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУГ	Излезли от употреба гуми
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
РСУО – Ст. Загора	Регионална система за управление на отпадъците - Стара Загора
РЦУО	Регионален център за управление на отпадъците - Стара Загора
ИСЗК	Инсталация за сепариране и закрито компостиране
ПС	Претоварна станция
ЦР	Център за рециклиране
ПЧП	Публично-частно партньорство

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
SWOT	Анализ за силните, слабите страни, възможностите и заплахите
ОБС	Общински съвет
БВП	Брутен вътрешен продукт
РОП	Разширена отговорност на производителя

I. ВЪВЕДЕНИЕ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

„Програмата за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.“ е изготвена от „ЕКОПРО КОНСУЛТ“ ЕООД в съответствие с изискванията на техническото задание, съгласно договор №36/26.08.2015г. – „Изготвяне на програма за управление на отпадъците на Община Гурково и определяне на морфологичния състав на смесените битови отпадъци, генерирани на територията на Община Гурково”.

Програма за управление на отпадъците (ПУО) е важен документ за прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво. Програмата е съобразена с изискванията на чл.52 ал.3(1) и ал.5 от ЗУО и е неразделна част от „Програмата за опазване на околната среда на община Гурково 2015-2020г.“

I.1. Основание и подход за разработване на Програмата

ЗУО въвежда изискванията на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС в българското законодателство и регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

„Програмата за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.“ е основен инструмент за прилагане на законодателството и регионалната политика за управление на отпадъците на общинско ниво. Тя е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на новия „Национален план за управление на отпадъците за периода 2014-2020г.“ и „Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци“, като негова съществена част, даващ нови насоки и предвиждания, които са взети в предвид, съгласно чл.52, ал.4 от ЗУО, както и съгласно изискванията на ЗООС и ЗУО и всички подзаконовни актове, произтичащи от ЗУО.

Очаква се ПУО да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда в община Гурково.

По своята същност програмата е стратегически документ и при изготвянето и е приложена методология на стратегическо планиране, която определя и основните технологични етапи при разработването и:

- *Предварителна подготовка* - създаване на ясна и последователна организация на процеса по разработване, съгласуване и приемане на стратегическия документ; информиране на обществеността;
- *Анализ на настоящото състояние* – идентифициране на заинтересованите страни и изготвяне схема за консултации; събиране, обработка и анализ на данни в аспектите по-долу; и *Изготвяне на прогнози*;
 - Проучване на основни законодателни и стратегически документи;
 - Генерирани отпадъци;
 - Технологична обезпеченост;
 - Институционален капацитет;
 - Организационни схеми и финансови механизми;
 - Информационно-разяснителна политика във връзка с отпадъците;
 - Информационна обезпеченост на системата за управление на отпадъците в общината;
- *Планиране на целите и мерките за изпълнение в Общината.*

При разработването на програмата са взети предвид, освен посочените законови изисквания и следните национални програмни и методически документи:

- „Национален план за управление на отпадъците за периода 2014–2020г.“ и „Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци“, като част от него;
- „Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“, утвърдени със Заповед №РД – 211/31.03.2015г. на министъра на околната среда и водите;
- „Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010–2020г.“;
- „Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на РБългария за периода 2011-2020г.“;

1.2. Времеви хоризонт

ПУО на община Гурково е разработена за периода 2015–2020г. Срокът на Програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2015-2020г. и с периода на действие на „Националния план за управление на отпадъците за периода 2014-2020г.“

1.3. Обхват и съдържание на ПУО

Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент за общината за планиране и аргументиране на най-ранен етап на необходимите ресурси, мерки и действия с цел предоставяне от общината на необходимите качествени услуги по управление на отпадъците за населението и бизнеса и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската йерархия на управлението на отпадъците.

Програмата съдържа основни анализи и оценка, изводи, стратегически и оперативни цели, набор от мерки за реализация, наблюдение и актуализация. Разработването на анализите се базира на официална статистическа информация, стратегически документи в общината и региона и изводи от проведените консултации.

Въз основа на съществуващата практика по управление на отпадъците и идентифицираните проблеми в общината, съобразно изискванията на националното законодателството и регионалната политика, програмата има следната структура и съдържание, които са в съответствие с „Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“, утвърдени със Заповед №РД – 211/31.03.2015г. на министъра на околната среда и водите:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците;
- SWOT анализ – стратегически анализ отразяващ силните, слабите страни, възможностите и заплахите;
- Цели – очертаване на основните стратегически цели в програмата;
- План за действие (подпрограми) с мерки за постигане целите и индикатори за напредък изпълнението на мерките, относно:
 - Предотвратяване образуването на отпадъци;
 - Разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на БО от хартия, метали пластмаса и стъкло;
 - Разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците;
 - Прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;

- Закриване и рекултивация на депа с преустановен експлоатация;
- Прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците;
- Координация на ПУО с други общински и регионални планове и програми;
- Система за наблюдение, контрол и отчитане изпълнението на общинската програма за управление на отпадъци;
- Приложения, в които са представени:
 - Подробни анализи с препоръки и изводи за състоянието на управлението на отпадъците на територията на община Гурково, както следва за:
 - Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците – основни аспекти и ангажименти на общината; нормативна уредба на местно ниво определяща задълженията на общинската администрация; обобщени изводи и препоръки;
 - Анализ на основните потоци отпадъци, генерирани от населението – битови, утайки ПСОВ и строителни отпадъци от ремонт на жилищни сгради – количества, тенденции, норма на натрупване; обобщени изводи и препоръки;
 - Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците – площадки, съоръжения и инсталации за третиране на БО; съдове и техника за събиране и транспортиране на БО; обобщени изводи и препоръки;
 - Анализ на институционалния капацитет – правомощия, отговорности в сферата на управление на отпадъците; обобщени изводи и препоръки;
 - Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване – съществуващо състояние на общинските депа; обобщени изводи и препоръки;
 - Анализ на организационните схеми и форми на управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услуги – организационни схеми за управление на отпадъците; икономически инструменти и стимули; обобщени изводи и препоръки;
 - Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците – стратегическия подход на общината в тази насока; информационни и образователни дейности в общината; обобщени изводи и препоръки;
 - Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъците – информационно обезпечаване в общината, относно количества и потоци отпадъци и дейности по тяхното управление; обобщени изводи и препоръки;
 - Изготвяне на прогнози за образуването на отпадъците;

I.4. Основни цели и резултати от изпълнението на ПУО

Основната цел на „Програмата за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.“ е да допринесе за устойчивото развитие на общината, чрез определяне на необходимите мерки за изграждане на интегрирана система за управление на отпадъците на местно ниво, която е елемент на интегрираната Регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора. Тази система ще доведе до намаляване въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите и стимулиране на инвестиции в областта на управление на отпадъците. Програмата за управление на отпадъците е

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

напълно съобразена с националното законодателство в сектор „Отпадъци“. Програмата съдържа следните основни количествени цели, за постигането на които са предвидени подпрограми с мерки.

Основни количествени цели за сектор „Отпадъци“ за община Гурково

Отпадъчни потоци	Година	Цели
<i>Биоотпадъци</i>	2016 - 2019	Разделно събрани и оползотворени - мин. 25% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в регион Стара Загора през 2014г.;
	2020	Разделно събрани и оползотворени - мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в регион Стара Загора през 2014г.;
<i>Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата</i>	2020	До 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в регион Стара Загора през 1995г.;
<i>Битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло</i>	2016	Рециклиране на мин. 25% от общото им тегло;
	2018	Рециклиране на мин. 40% от общото им тегло;
	2020	Рециклиране на мин. 50% от общото им тегло;
<i>Строителни отпадъци – от ремонтни дейности на домакинствата и когато Община Гурково е Възложител на строителни дейности</i>	2016	Повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци - най-малко 35% от общото тегло на отпадъците;
	2018	Повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци - най-малко 55% от общото тегло на отпадъците;
	2020	Повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци - най-малко 70% от общото тегло на отпадъците;
	2015-2019	Възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третиранни СО за материално оползотворяване в обратни насипи, в количества съгласно посочените в Приложение №10 към чл.13, ал.1 и 2 от „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали“;
	2020	Възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третиранни СО за материално оползотворяване в обратни насипи, както следва: <ul style="list-style-type: none"> - За строителство на сгради - 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти; - За строителство на пътища - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти; - За рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища - 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти; - За строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура - 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти; - За оползотворяване на предварително третиранни строителни отпадъци в обратни насипи - 12 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
	2020	<ul style="list-style-type: none"> - Възложителите на СМР на пътища са отговорни за постигане на цел 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуваните при тези дейности строителни отпадъци; - Възложителите на СМР и/или премахването на строежи, осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

		минимални количества, съгласно посочените в „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали“;
--	--	--

Общинската програма за управление на отпадъците за периода 2015-2020г., представя приоритетите и мерките за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи, както и поставя на планова основа местните общински, обществени и частни инициативи и не на последно място е реализирането на регионалната политика за управление на отпадъците за регион Стара Загора с приетите регионални цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците:

Постигната цел - година	2016	2017	2018	2019	2020
Рециклиране и оползотворяване	34,06%	34,05%	33,77%	33,49%	43,89%
Рециклиране	35,52%	36,11%	36,15%	36,19%	53,22%

Настоящата програма обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове към него. С оглед синхронизиране с мерките за регионално управление и настъпилите промени в националното законодателство, следните основни резултати, свързани с подобряване и оптимизиране системата за управление на отпадъците и качеството на околната среда в Общината са заложи в програмата, както следва:

- Предотвратяване и намаляване количеството на генерираните отпадъци;
- Увеличаване количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез въвеждане на система за разделно събиране, транспортиране и третиране на отпадъци от опаковки;
- Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците, позволяващо осъществяването на ефективен мониторинг и контрол – обединяване усилията на общините Ст. Загора, Братя Даскалови, Гурково, Гълъбово, Казанлък, Николаево, Мъглиж, Опан, Павел баня, Раднево, Твърдица и Чирпан за изграждане на Регионално депо на РЦУО – Ст. Загора и три ПС, доведе до разрешаване на проблемите свързани с битовите отпадъци в региона;
- Достигане целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на БО;
- Закриване, рекултивация и след експлоатационен мониторинг на съществуващото депо в землището на гр. Гурково;
- Актуално нормативно регламентиране на управлението на отпадъците на общинско ниво;
- Осигуряване електронна система в общината за база данни за управление на отпадъците;
- Управление на специфични потоци отпадъци;
- Работа с обществеността - привличане на обществеността при вземането на решения, свързани с основния проблем „отпадъци“; провеждане на кампании по прилагането на програмата; участие в моделни проекти за управление на отпадъците; прилагане на принципите на „споделена отговорност“ и „замърсителят плаща“;

I.5. Видове отпадъци в обхвата на ПУО на община Гурково

ПУО включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО и в същото време управлението им е от компетенциите на общинските власти:

- Битови отпадъци;
- Утайки от ПСОВ/от септични ями;
- Строителни отпадъци от домакинствата, строителни и отпадъци от разрушаване на сгради, когато общината е Възложител;

I.6. Принципи на управление на отпадъците, заложи в ПУО

В разработването на общинската Програма се спазени основните принципи на управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Р. България е страна, общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава „Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г.“, както следва:

I.6.1. „Предотвратяване“

Образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

I.6.2. „Разширена отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“

Лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

Чрез прилагането на такси се постига намаляване количеството на изхвърлените отпадъци, стимулиране на разделното събиране, насърчаване рециклирането и употребата на рециклирани изделия, намаляване на употребата на първични ресурси и пр. Принципът предполага и заплащане на глоби в случаите на неизпълнение или нарушение на регламентираните с нормативните актове задължения. Контролът над прилаганите икономически регулатори и административни разпоредби е елемент на настоящата програма.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“, съгласно чл.14 (1) от ЗУО *„Лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, отговарят за разделното им събиране и третиране, както и за постигане на съответните цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване“*, означава, че „производителят на продукти“ може да се разглежда като „замърсител“. Относно управлението на битовите отпадъци, следните продукти са определени като отговорност на производителя: опаковки; отпадъци, генерирани от лечебните заведения; излезли от употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба МПС; отработени масла или отпадъчни нефтопродукти. Идеята на принципа е, че по време на определянето на предназначението и производството на отпадъка, „производителите на продукти“ трябва да вземат такива решения относно състава на продукта, че когато продукта се превърне в отпадък, до голяма степен да бъдат определени количеството на генерираните отпадъци и възможностите за управлението им.

I.6.3. „Превантивност”

Потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап. Дава се предимство на предотвратяването на замърсяването пред последващото отстраняване на вредите, причинени от него като по този начин се подпомага предотвратяването на риска за околната среда и човешкото здраве;

I.6.4. „Близост” и „самодостатъчност”

Отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

Тъй като Общинската програма е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на НПУО, то е валидно и изискването на чл.49 (7) от ЗУО: *„Националният план за управление на отпадъците, включва и мерки за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците, както и на инсталации за оползотворяване на битовите отпадъци: „2. ... съоръженията/инсталациите трябва да са в близост до източника на образуване на отпадъците, като се използват най-подходящите методи и технологии, осигуряващи висока степен на защита на човешкото здраве и околната среда.*

I.6.5. „Участие на обществеността“

Съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Населението на общината има отношение към политиката и съответната проблематика по отпадъците като генератор на отпадъци и като субект на вредното им въздействие. Прилагането на този принцип на общинско ниво осигурява партньорство между държавните институции и местните власти от една страна и обществеността от друга при вземане и реализация на решения по проблемите на отпадъците. Участието на обществеността в проблемите дава възможност да се отчете общественото мнение и да се вземат под внимание предложенията по въпросите, свързани с правилното управление на отпадъците.

I.7. Регионално сдружение за управление на отпадъците – Стара Загора

Създадено е Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Стара Загора, което обхваща общините Стара Загора, Казанлък, Гурково, Гълъбово, Мъглиж, Братя Даскалови, Чирпан, Николаево, Твърдица, Опан. С решение на общото събрание на сдружението от 09.06.2009г., общини Раднево и Павел Баня са приети за равноправни членове на сдружението.

С решение №238 от 05 януари 2009г. гр. Ст. Загора, Старозагорски Окръжния съд /Търговско отделение/ регистрира юридическо лице - Сдружение с нестопанска цел с наименование „Регионално сдружение за управление на отпадъците - Стара Загора“. Мястото на изпълнение на дейността на сдружението е гр. Стара Загора, бул. „Цар Симеон Велики” 107.

Целите, определени в учредителния документ на Сдружението са:

- Подобряване на качеството на услугите за събиране, транспортиране, и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнени на тях;

- Ефективно използване на ресурсите, възникващи в процесите на управление на отпадъците;
- Оптимизиране на процесите за управление на отпадъците с оглед намаляване на разходите за услугата за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях;
- Постигане на прозрачност и отговорност на процесите на управление на отпадъците;
- Реализиране на целите и изискванията на националното законодателство и подзаконовите актове за управление на отпадъците;
- Стимулиране и подпомагане на активността на отделните граждани за участие в процесите за управление на отпадъците;
- Насърчаване на диалога и взаимодействието между държавата, органите на местното самоуправление, стопанските организации при решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците.

Гореописаните цели ще се постигат чрез предоставяне на консултации на общините-членове на сдружението по въпросите, свързани с управлението на отпадъците; организиране и провеждане на процедури за осъществяване на дейности, свързани с управлението на отпадъците; осъществяване на инвестиционна дейност, включително и за изграждане на регионално депо за битови отпадъци; осъществяване на мониторинг и контрол върху изпълнението на сключени договори или върху отделни дейности, свързани с управлението на отпадъците; Организиране различни форми на обучение; разпространение на информация, свързана с управлението на отпадъците; провеждане на работни срещи, семинари и конференции; публикуване и разпространение на печатни и електронни издания, свързани с дейността на сдружението; подпомагане на дейността на медиите при отразяване на проблемите на управление на отпадъците; подпомагане на дейността на органите на централната и местна власт чрез изработване на експертни становища, организиране на дебати и представяне на предложения за промени в нормативните актове, организиране на проучвания и осъществяване на изследователски проекти.

Сдружението е създадено в обществена полза.

През м. декември 2014г. Сдружението е учредено по реда на ЗУО.

Предметът на основна дейност на сдружението е осъществяване на дейности и проекти, свързани с управлението на отпадъците и по-конкретно на битовите отпадъци и на приравнените на тях отпадъци, строителните отпадъци и масово разпространени отпадъци и др.

Органи на управление на Сдружението са - Общо събрание и Председател.

Сдружението се представлява от председателя – кмета на Община Стара Загора.

В Общото събрание участват всички общини - членове на сдружението. Всяка община е представена от кмета или от упълномощен от кмета на общината представител.

Община Гурково съгласно сключеното споразумение с другите общини от регион Стара Загора е поела ангажимент и участва при изграждането на регионалната система за управление на отпадъците. Във връзка с това по Процедура: BG161PO005/10/2.10/07/22 „Изграждане на регионални системи за управление на отпадъците в региони: Борово (Бяла, област Русе), Варна, Велико Търново, Габрово, Добрич, Костенец (Самоков), Левски (Никопол), Луковит, Панагюрище, Плевен, Разлог, Стара Загора и Ямбол" е финансиран проект DIR-5112122-9-77 „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора", по Договор за безвъзмездна помощ №DIR-5112122-C007/29.08.2012, финансиран от Европейски фонд за регионално развитие на Европейския съюз и правителството на Р.България

чрез *Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“* Бенефициент по проекта е Община Стара Загора и партньори Община Братя Даскалови, Община Гурково, Община Гълъбово, Община Казанлък, Община Мъглиж, Община Николаево, Община Опан, Община Павел баня, Община Раднево, Община Твърдица, Община Чирпан и СНЦ „Регионално сдружение за управление на отпадъците – Стара Загора“. Стойността на проекта е 51 667 558,06 лв. С реализирането на проекта ще се постигне високо ниво на опазване на околната среда в регион Стара Загора, в съответствие с националното и европейско законодателство в областта на управление на отпадъците; намаляване на замърсяването на околната среда в общините от целевия регион Стара Загора; увеличаване на разделното събиране на битовите отпадъци и тяхното рециклиране, въвеждане на ефективна и екологосъобразна система за съвременно управление на отпадъците в региона. В резултат ще са изградени Регионално депо на РЦУО – Стара Загора, Претоварна станция за ТБО - Гурково, Претоварна станция за ТБО - Гълъбово и Претоварна станция за ТБО – Казанлък.

I.8. Географски, демографски и социално-икономически характеристики на Община Гурково

I.8.1. Географско местоположение

Община Гурково съгласно административно-териториалното устройство на Република България е в границите на административна област Стара Загора, която е сред петте най-големи области в страната след Софийска, Бургаска, Пловдивска и Варненска. Област Стара Загора е разположена в Централна Южна България и обхваща територия от 5 151,1 кв. км. В областта е съсредоточено 4.7% от цялото население на страната, по този показател областта се нарежда на пето място. Две трети от населението живее в градовете от областта, най-големи от които са Стара Загора, Казанлък, Чирпан, Раднево. Средната гъстота на населението е сравнително висока – около 86 души на кв.км. Териториално-селищната основа на област Стара Загора включва 206 населени места, от които 10 града и 196 села.

В област Стара Загора функционират 11 общини - Община Стара Загора, Община Братя Даскалови, Община Гурково, Община Гълъбово, Община Казанлък, Община Мъглиж, Община Николаево, Община Опан, Община Павел баня, Община Раднево и Община Чирпан, които са твърде различни като осигуреност, ресурси, икономически и инфраструктурен потенциал.

Община Гурково е една от най-младите общини в Република България. Създадена с Указ №310/05.08.1997г. на Президента на Република България.

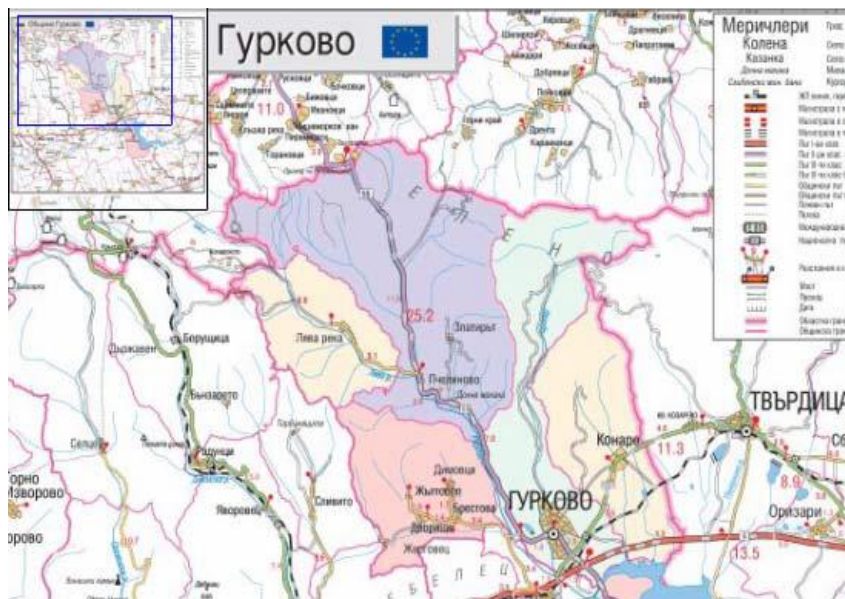
Общината заема територия от 292 кв. км и включва единадесет населени места, с административен център гр. Гурково.

Община Гурково е разположена в Централна България в източния край на Розовата долина, между Стара планина и Средна гора. Територията ѝ граничи с тази на общините Твърдица, Николаево, Казанлък, Стара Загора и Велико Търново.

На изток граничи с община Твърдица, на запад с община Николаево, на юг с община Нова Загора, на север с община Велико Търново и на североизток с община Елена.

През територията на общината преминават: Първокласен път – I – 6 София - Казанлък - Гурково - Бургас, който се дублира с ж.п. линия „София – Бургас“ и път – II - 55 – Русе – Велико Търново – Гурково - Свиленград – /Проход на Републиката/. Тези две транспортни оси са гръбнака на развитието на основните селища на общината – гр. Гурково и с. Паничерево. През общината преминава и ж.п. линията София – Карлово – Бургас. Двата транспортни коридора определят кръстопътното разположение на община Гурково и на нейния административен център и е предпоставка за едно перспективно развитие на общината не само като транспортно – комуникационен център.

Гр. Гурково се намира на 37 км източно от гр. Казанлък, 42 км североизточно от гр. Стара Загора, 26 км северозападно от гр. Нова Загора, 54 км на запад от гр. Сливен и 64 км на юг от гр. Велико Търново.

1.8.2. Природни условия

Община Гурково се намира в умерено-континенталната подобласт на Предбалканския климатичен район. Непосредствената близост до Стара планина и котловинния характер на терена обуславят климатичните условия в района. Стара планина е своеобразна бариера за студените континентални маси, нахлуващи от север и североизток, като действието им частично се омекотява. Средната надморска височина е 409 м.

Зимата е сравнително мека, а лятото прохладно. Средните температури през месец януари са 1-3 градуса под нулата, а средната температура за месец юли е 19-21

градуса. Така климатът на общината е изключително подходящ за развитието на туризма в района.

Според фитогеографското райониране на страната територията на общината попада в източната половина на Задбалканските котловини, включваща се в най-северната част на Горнотракийския фитогеографски район. По отношение на горското растително райониране на страната, община Гурково се намира в долния равнинно-хълмист подпояс на листопадните дъбови гори между 0 и 550 м.н.в. Тук преобладават чистите и смесени гори от благун, цер, космат дъб, келяв габър с подпояс от смрадлика, трънка, шипка и др.

1.8.3. Почви

Територията на общината принадлежи към задбалканските полета, които в геоложката си основа представляват хлътнали по разлом блокове от земната кора. Изградени са от палеозойски гранити и гнайси. Делувиалните отложения са разпространени в подножието на планинските склонове и са представени от пясъкливи глини.

По отношение на почвите се наблюдават кафява горска, средно излужена, делувиални и делувиално-ливадни. Преобладават канелено-горски почви.

Хумусният слой варира на дълбочина 25-50 см. Механичният състав е пясъкливо до средно пясъкливо-глинест.

Неконтролираното използване на пестицидите води до нарушаване на екологичното равновесие в почвата, която се явява като акумулатор.

Тъй като основния поминък на населението на общината е земеделието, в близкото минало се наблюдаваше масово изгаряне на стърнищата след прибиране на реколтата, което от своя страна води до нарушаване на повърхностния слой на почвата.

На територията на общината няма направено подробно изследване върху състоянието на почвите и тяхната степен на разрушаване и замърсяване. Основен източник на почвено замърсяване и разрушаване е нерегламентираното изхвърляне на различни отпадъци – битови, селскостопански, строителни.

Проблем представляват и свлачищните процеси, които могат да бъдат овладени трайно чрез механично укрепване и залесяване на местата, където е възможно – при подходящи почвени условия и наклон на терена.

1.8.4. Поземлени и горски ресурси – площи, процентно съотношение, собственост

Община Гурково е разположена в южните склонове на Стара планина (Тревненска и Елено-Твърдишка планина). Седем от единадесетте селища на общината имат статут на планински. По отношение на горското растително райониране на страната, община Гурково се намира в долния равнинно-хълмист подпояс на листопадните дъбови гори между 0 и 550 м.н.в. Тук преобладават чистите и смесени гори от благун, цер, космат дъб, келяв габър с подпояс от смрадлика, трънка, шипка и др. От цялата територия на общината 70% е горски фонд, а земеделските земи са 24%. Делът на обработваемата земя е 67% от общата площ на земеделските земи. Климатичните и почвените условия са благоприятни за развитието на етерично-маслени култури /роза, лавандула/ и лозя. Отглеждат се и зеленчуци, пшеница, ечемик, овощни дървета и др. Развито е планинското животновъдство.

Основните стопански структури, осъществяващи дейност в отрасъл горско стопанство са: Държавно горско стопанство гр. Гурково (осъществява дейността по управлението и стопанисването на горския фонд).

1.8.5. Водни ресурси

Община Гурково е сравнително богата на водни ресурси. През територията ѝ преминават реките: Тунджа, Лазова и Радова. Тук се намира язовир “Жребчево”, микроязовирите: „Гурково”, “Конаре” и “Паничерево”. Значителна част от обработваемата земя се напоява от тези водоизточници.

Основната отводнителна артерия на района е река Тунджа. Наносите на р. Тунджа са добър акумулатор и проводник на подземните води.

43% (1255 ха) от територията на община Гурково представляват водни площи, включващи язовир Жребчево, който попада на територията на 3 общини (Гурково, Нова Загора и Твърдица) в 2 области (Стара Загора и Сливен), 3 микроязовира (Гурково, Паничерево и Конаре) и 3 реки (р. Тунджа, р. Радова и р. Лазова). Река Тунджа протича през малка част от територията на общината – в най-тесната югоизточна ѝ част. Това е причината въздействието ѝ да се простира в ограничена територия. Река Радова е ляв приток на р.Тунджа. Води началото си от Тревненска планина и пресича меридионално територията на общината. Река Лазова е ляв приток на р. Радова. Пресича територията на общината меридионално и преминава през общинския център – гр. Гурково. Водните ресурси, с които разполага община Гурково са с комплексно предназначение. Водите се използват за напояване на земеделските земи, както и за водоснабдяване на населените места. Реките и водоемите в общината се използват за спортен риболов. Това е предпоставка за развитие на специфична форма на туризъм-риболовен.

Подземни води

Подземните води в района се обуславят от орохрографските условия, геолого-литоложкия строеж, антропогенното въздействие и хидрогеологията на разглежданата територия. Водоносните хоризонти не винаги са ясно определени, което създава предпоставки за осъществяване на пряка хидравлична връзка между подземните и повърхностните води.

1.8.6. Подземни природни богатства

Териториите за добив на полезни изкопаеми в община Гурково заемат 734 ха. По своя характер тези територии за заети основно от кариери за различни видове инертни и строителни материали.

На територията на общината има промишлени запаси от черни (коксуващи) каменни въглища в района на рудник „Паисий”, кафяви каменни въглища и запаси от нефтошисти в района на с. Димовци (Брестова и Дворище).

1.8.7. Защитени зони и територии

Националната екологична мрежа е регламентирана в България със Закона за биологичното разнообразие. Елементите на националната екологична мрежа са:

- Защитени зони ”Натура 2000”, в които могат да участват защитени територии;
- Защитени територии, които не попадат в защитените зони;
- КОРИНЕ места като територии, описани по стандартната международна методика на проекта на Съвета на Европа „КОРИНЕ биотопи“;
- Рамсарски места като влажни зони, които отговарят на критериите на Конвенцията по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбивы птици (Рамсарска конвенция);
- Орнитологични важни места - територии от международна значимост за опазване на птиците, описани по стандартната международна методика на Бърд Лайф Интернешънъл;

Защитени зони “НАТУРА 2000”

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни директиви за опазването на околната среда: – Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС за съхранение на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

- За екологичната мрежа в частта и за защитените зони по чл.6 ал.1 т.3 и 4 от ЗБР (Натура 2000 в частта и за опазване местообитанията на птиците от Директива 79/409/ЕЕС)

Язовир Жребчево - BG0002052/Обща територия: 2513.00 ха; Одобрена с решение на Министерски съвет № 122 от 02.03.2007г. (публикувано в ДВ бр. 21 от 09.03.2007г

От територията на община Гурково в защитената зона от Натура 2000 в частта за опазване на птиците попада землището на гр. Гурково, с. Конаре и с. Паничерево.

- За екологичната мрежа в частта и за защитените зони по чл.6 ал.1 т.1 и 2 от ЗБР (Натура 2000 в частта и за опазване на природните местообитанията на видовете от Директива 92/43/ЕЕС)

На територията на община Гурково няма защитени зони от Натура 2000 за опазване на природните местообитания .

Защитени територии

В района на община Гурково се намират няколко защитени местности и дървесни видове. Защитените местности са:

- **Пещера “Калоян”** - категория: Природна забележителност; Местоположение:с. Пчелиново, площ: 1.21 хектара; Документи за обявяване: Заповед №234 от 04.04.1980, Документи за промяна: промяна в площта - увеличаване със Заповед №РД-432 от 18.06.2007;
- **Карстов извор** - категория: Природна забележителност; Местоположение: с. Пчелиново, Площ: 0.19 хектара; Документи за промяна: Промяна в площта - увеличаване със Заповед №РД-435 от 18.06.2007;
- **Пещера “Мечата дупка”** - категория: Природна забележителност; Местоположение: с. Лява река, Площ: 0.1 хектара; Документи за обявяване: Заповед №234 от 04.04.1980, Документи за промяна: Промяна в площта - намаляване със Заповед №РД-571 от 12.07.2007;
- **Отвесна скала “Милева стена”** - категория: Природна забележителност; Местоположение: с. Лява река, Площ: 1.79 хектара; Документи за обявяване: Заповед №656 от 13.09.1979, Документи за промяна: Промяна в площта - намаляване със Заповед №РД-569 от 12.07.2007;
- **Пещера “Ождрен”** - категория: Природна забележителност; Местоположение: с. Лява река, с. Пчелиново; Местностите “Сондите”, “Бурата” и “Караиваново хорище” са обект на ловен туризъм.

Защитени видове са:

- Върба в местността “Кичеви ниви” край с. Конаре;
- Вековен дъб в двора на училището в с. Паничерево

Местностите “Сондите”, “Бутура” и “Караиваново хорище” са обект на ловен туризъм.

1.8.8. Територия и населени места в Общината

Община Гурково заема територия от 292 кв. км. Община Гурково е с относително ниска гъстота на селищната мрежа – 3,8 селища на 100 кв. км. територия.

За Старозагорска област този показател е 3,7 селища на 100 кв.км., а за страната 4,8 селища на 100 кв.км. Средната гъстота на населението е 17,5 д./км², което е значително под средното за областта – 64,8 д./км² и средната за страната – 66,3 д./км².

Състои се от 11 населени места (гр. Гурково, с. Брестова махала, с. Дворище, с. Димовци, с. Жълтопоп, с. Злати рът, с. Конаре, с. Лява ръка, с. Паничерево, с. Пчелиново, с. Жерговец) с административен център гр. Гурково. От общо единадесет селища в община Гурково седем имат статут на планински селища.

Кметство с. Паничерево е разположено в полите на Средна гора, в източния край на Розовата долина. На север от селото се издига хълма “Ямурджа”, който служи като преградна стена за северни ветрове, идващи от прохода “Хаин боаз”. На два километра южно от Паничерево се намира Средна гора, богатата на дивеч, люляк и пасища. На източният край на селото се намира язовир Жребчево, разположен на дължина 18 км. И широчина 3 км.

Кметство с. Конаре е разположено в южните поли на Стара планина на площ от 1 кв. км. Ландшафтът на селото е много разнообразен, с красиви старопланински местности, просторни поляни и плодородно поле. На юг се намира язовир Жребчево, в който се влива преминаващата през селото Стара река. Климатът е преходноконтинентален.

Кметско наместничество с. Пчелиново е разположено по протежение на Прохода на републиката и към него се включва и с. Злати рът.

Кметско наместничество с. Лява река – разположено е в Стара планина. Самото село е разположено по течението на река, идваща от планината река Лява река, от където идва името на селото.

Кметско наместничество с. Димовци, включва и населените места – с. Брестова, с. Дворище, с. Жълтопоп и с. Жерговец. Разположени са на наклонено плато, по южните склонове на Предбалкана на площ от около 20 кв. км. Средната надморска височина е 450 м.

Отдалечеността на град Гурково до останалите населени места в Общината е показана в следната таблица:

НАСЕЛЕНО МЯСТО	КМ
с. Дворище	10
с. Димовци	6
с. Жълтопоп	9
с. Злати рът	15
с. Конаре	6
с. Лява река	20
с. Паничерево	10
с. Пчелиново	10
с. Жълтопоп	10

1.8.9. Население

Населението на община Гурково възлиза на 5 346 души (съгласно данни на ГРАО към 15.03.2015г.), разпределено неравномерно в 11 населени места. Най-голяма част от него живее в административния център – гр. Гурково – 2 974 жители. Следват кметство с. Паничерево – 1 836 жители, кметство с. Конаре – 419 жители, кметско наместничество с. Пчелиново, към което се включва и село Злати рът – общо 51 жители, кметско наместничество с. Лява река – 25 жители и кметско наместничество с.

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

Димовци, с прилежащи населени места – с. Брестова, с. Дворище, с. Жълтопоп и с. Жерговец – общо 41 жители.

По общия брой на населението, общината попада в групата на много малките общини (до 10 000 души). Разпределението на жителите по населени места е неравномерно. Повече от половината (56%) от населението на общината е съсредоточено в гр. Гурково. В гр. Гурково, с. Паничерево и с. Конаре живее 98% от населението на общината.

Село Паничерево е 34,3% от цялото население на общината. В село Конаре живеят 7,8% от населението на общината. Населението в селата Лява река, Димовци и Пчелиново е предимно от възрастни хора.

По данни на „ГРАО” към 15.03.2015г. населението по настоящ адрес на община Гурково е 5 346 души. По данни на „ГРАО” населението по постоянен и настоящ адрес на общината през предходните години се движи, както следва (съгласно данни от „Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие 2014-2020г. на община Гурково за 2014г.”):

Година	Жители по постоянен адрес	Жители по настоящ адрес
2007г.	5 214	5 028
2008г.	5 281	5 098
2009г.	5 358	5 174
2010г.	5 444	5 259
2011г.	5 512	5 322
2012г.	5 583	5 391
2013г.	5 566	5 360
2014г.	5 569	5 355

Съгласно статистически данни от НСИ населението на община Гурково за 2012г. е 5 095 души, за 2013г. е 5 050 души и за 2014г. е 5 008 души. В таблицата по-долу са представени данни от различни информационни източници за разпределение на населението по населените места в общината, както следва:

№	Населено място в община Гурково	Данни от НСИ към 01.02.2011г.	Данни на „ГРАО” към 15.03.2015г.
		Жители бр.	Жители бр.
1.	гр. Гурково	2 772	2 974
2.	с. Брестова	-	1
3.	с. Дворище	14	3
4.	с. Димовци	21	33
5.	с. Жерговец	-	-
6.	с. Жълтопоп	2	4
7.	с. Злати рът	33	12
8.	с. Конаре	464	419
9.	с. Лява река	30	25
10.	с. Паничерево	1 760	1 836
11.	с. Пчелиново	31	39
Общо Община Гурково		5 127	5 346

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

№	Населено място в община Гурково	Данни на „ГРАО” – бр. жители по постоянен адрес			
		2012г.	2013г.	2014г.	Към 07.09.2015г.
1.	гр. Гурково	3 041	3 076	3 106	3 133
2.	с. Брестова	1	1	1	1
3.	с. Дворище	2	2	2	2
4.	с. Димовци	10	10	10	10
5.	с. Жерговец	-	-	-	-
6.	с. Жълтопоп	3	3	3	3
7.	с. Златирът	10	10	10	10
8.	с. Конаре	423	426	426	427
9.	с. Лява река	25	25	25	25
10.	с. Паничерево	1 840	1 879	1 911	1 930
11.	с. Пчелиново	28	28	28	28
Общо Община Гурково		5 389	5 460	5 522	5 569

По данни на НСИ от последното преброяване на населението на община Гурково наброява 5 127 души (2011г.) или 1,5% от населението на област Стара Загора. В селата Пчелиново, Лява река и Димовци населението е предимно от възрастни хора, има населени места, в които няма постоянни жители и в тях живеят хора само през лятото.

В таблицата по-долу е дадено разпределението на населението по местоживеење в населените места в страната и област Стара Загора, съгласно данни от НСИ към 31.12.2014г., като населението на община Гурково е 5 008 души:

За страната /Област /Общини в областта	Общо	В градовете	В селата
България	7 202 198	5 267 480	1 934 718
Област Стара Загора	325 963	234 617	91 346
Братя Даскалови	8 232	-	8 232
Гурково	5 008	2 705	2 303
Гълъбово	12 668	7 957	4 711
Казанлък	70 422	50 471	19 951
Мъглиж	9 916	3 172	6 744
Николаево	4 449	2 750	1 699
Опан	2 703	-	2 703
Павел баня	13 713	2 621	11 092
Раднево	19 099	12 322	6 777
Стара Загора	159 346	137 729	21 617
Чирпан	20 407	14 890	5 517

Населението на община Гурково за 2014г. съставлява 1.5% от населението на област Стара Загора. По брой на населението общината се нарежда на девето място сред общините в областта.

В сравнение с темповете на развитие на населението на областта и страната, за община Гурково са характерни постепенни изменения в неголям диапазон.

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

Естественото движение е един от основните компоненти, оказващи влияние на динамиката на населението и неговата структура по възраст. Тенденцията в развитието на раждаемостта на населението на община Гурково показва, че тя се колебае в неголям диапазон.

Естественият прираст на населението на община Гурково през 2012г. е отрицателен (-1,0‰). За периода 2007-2012г. прирастът се колебае от -5,3‰ през 2007г. до -1,0‰ през 2012г. Като цяло естественото възпроизводство на населението на общината се характеризира с параметри близки до средните за областта и страната. Общинският център е с по-благоприятно естествено възпроизводство в сравнение с населението по селата. Като тенденция се утвърждава влошаваща се демографска структура с отрицателен естествен и механичен прираст на населението в областта. За периода 2001-2011г. отрицателният прираст в общината е -9,7% при среден показател за областта -10,1%. По този показател община Гурково се нарежда на второ място след областния център, който е -4,5%.

През 2014г. са родени 65 деца. Смъртността е с по-високи стойности от раждаемостта. През 2014г. са починали 87 лица. Естественият прираст на населението в община Гурково е отрицателен за 2014г., съгласно данни на НСИ.

В таблицата по-долу е представено естественото движение на населението в страната, област Стара Загора и община Гурково, съгласно данни от НСИ през 2014г.:

За страната /Област /Общини в областта	Общо живородени	Общо умрели	Естествен прираст
България	67 585	108 952	-41 367
Област Стара Загора	3 099	5 396	-2 297
Братя Даскалови	72	236	-164
Гурково	65	87	-22
Гълъбово	126	266	-140
Казанлък	607	1 133	-526
Мъглиж	113	225	-112
Николаево	99	84	15
Опан	11	88	-77
Павел баня	130	240	-110
Раднево	166	389	-223
Стара Загора	1 516	2 240	-724
Чирпан	194	408	-214

Естественият прираст на населението в общината е с отрицателна величина. При запазване на тази тенденция се ограничават възможностите за естественото възпроизводство на населението през следващите години, което ще рефлектира върху бъдещата възрастова структура на населението в общината и върху трудовия пазар.

Механичният прираст като демографски показател е резултат от разликата между броя на заселените и на изселените. В последните години се наблюдава тенденция, че броят на заселените и броят на изселените се движи в определени не много широки граници. Неблагоприятното в случая е, че броят на изселените превишава този на заселените, което формира и отрицателния механичен прираст в община Гурково.

В таблицата по-долу е представено механичното движение на населението в страната, област Стара Загора и община Гурково, съгласно данни от НСИ през 2014г.:

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

За страната /Област /Общини в областта	Заселени	Изселени	Механичен прираст
България	121 135	123 247	-2 112
Област Стара Загора	6 299	6 143	156
Братя Даскалови	265	173	92
Гурково	59	79	-20
Гълъбово	233	262	-29
Казанлък	1 116	1 211	-95
Мъглиж	180	152	28
Николаево	87	105	-18
Опан	129	80	49
Павел баня	199	249	-50
Раднево	318	488	-170
Стара Загора	3 383	2 975	408
Чирпан	330	369	-39

Измененията в броя на населението на общината водят промени във възрастовата структура. Разпределението на населението на община Гурково по възрастови групи е по-благоприятно от средните стойности на показателя за областта и страната, обусловено от редица социално демографски фактори. За периода 2007-2012г. се очертава запазване на броя и минимално намаление на дела на младите хора под 15г. Контингентите от 15 до 64г. намаляват леко като абсолютен брой, но относително нарастват, а лицата на 65 и повече години слабо намаляват като абсолютен брой при запазване на относителния им дял. Съотношението между трите основни възрастови групи за община Гурково (0-14г.: 15-64г.: 65+) е 19,96%: 58,10%: 21,94% - 2012г., което очертава постоянен тип възрастова структура. Община Гурково е с благоприятна възрастова структура - със сравнително висок дял на контингентите от 15 до 64 г. (3 297 души по данни на НСИ от преброяването 2011г.), които са основен източник за формиране на трудовите кадри, висок дял на младите хора (под 15г.) (над 1000 души) и сходен дял на възрастното население (на 65 и повече години) (около 1100 души). Град Гурково е с прогресивен тип възрастова структура, докато при селското население се очертава процес на застаряване.

Населението в трудоспособна възраст в Гурково към края на 2012г. е 2 960 души. Населението в надтрудоспособна възраст през 2012г. е 1 118 души. За една година то леко намалява. През 2012г. броят на населението в подтрудоспособна възраст възлиза на 1 017 души и не се изменя спрямо предходната година.

В таблицата по-долу са представени данни за населението под, във и надтрудоспособна възраст в страната, област Стара Загора и община Гурково, съгласно данни от НСИ към 31.12.2014г.:

За страната /Област /Община Гурково	Общо	В т.ч. в градовете
България		
<i>Общо</i>	7 202 198	5 267 480
<i>Подтрудоспособна възраст</i>	1 064 735	784 970
<i>В трудоспособна възраст</i>	4 403 374	3 341 860
<i>Надтрудоспособна възраст</i>	1 734 089	1 140 650
Област Стара Загора		
<i>Общо</i>	325 963	234 617
<i>Подтрудоспособна възраст</i>	50 114	35 846
<i>В трудоспособна възраст</i>	193 528	147 286
<i>Надтрудоспособна възраст</i>	82 321	51 485
Община Гурково		
<i>Общо</i>	5 008	2 705
<i>Подтрудоспособна възраст</i>	1 047	566
<i>В трудоспособна възраст</i>	2 897	1 575
<i>Надтрудоспособна възраст</i>	1 064	564

Възрастовата структура на населението в община Гурково е:

- Население в подтрудоспособна възраст – 1 047 д. или 20,90% от общия му брой;
- Население в трудоспособна възраст – 2 897 д. или 57,84%;
- Население в надтрудоспособна възраст – 1 064 д. или 21,25%;

С най-благоприятна възрастова структура е населението на с. Паничерево, където населението в надтрудоспособна възраст превишава по брой населението в подтрудоспособна възраст. Причината е в по-високата раждаемост на ромската малцинствена група.

Промените във възрастовата структура на населението се изразяват в продължаващия процес на остаряване, което естествено води до нарастване на показателя за средната възраст на населението. Процесът на остаряване се проявява както в селата, така и в градовете, като в селата средната възраст на населението е по-висока в сравнение с тази в градовете.

Тенденцията на остаряване на населението довежда до промени в неговата основна възрастова структура - разпределение на населението под, във и над трудоспособна възраст. Влияние върху обхвата на населението във и над трудоспособна възраст оказва както остаряването на населението, така и законодателните промени в определянето на възрастовите граници на населението при пенсиониране.

1.8.10. Трудова заетост

Коефициентът на заетост (съотношение между броя на заетите лица и населението на 15 и повече навършени години) за община Гурково (36,25% - 2011г.) е по-нисък от средния за област Стара Загора (53,47%), поради по-високата безработица и сезонната заетост в някои икономически отрасли и дейности (главно селско и горско стопанство). През последните години броят на наетите лица в общината се изменя в посока на нарастване, последвано от намаление, при което през 2011г. наетите лица (1 073 души) са сходни като численост с тези през 2007г. (1 168 души). В обществения сектор са наети 26% (279 д. – 2011г.) от общо наетите, а в частния сектор – 74% (794 д.). За периода 2007-2011г. измененията в наетите по сектори на икономиката не са

големи. Делът на наетите в частния сектор е по-висок от делът на наетите в обществения сектор.

Равнището на безработица в община Гурково (9,6% средногодишно равнище през 2010г.) е по-високо от средното за област Стара Загора (6,9%). През 2011г. безработицата в общината под влияние на икономическата и финансова криза се увеличава значително, като през март 2012г. достига много високи стойности 21,3%. Равнището на безработица в община Гурково и през 2013г. се запазва над средното за областта. Паралелно с нарастване на общият брой на безработните лица нарастват и регистрираните безработни с регистрация над 1 година, т.е. продължително безработните. Делът на продължително безработните лица е в рамките на 20,7% при средната стойност за областта на този показател 27,89%. Тези лица са неравнопоставена група на пазара на труда, съставляващи голяма част от безработните в общината. Постепенно те губят трудовите си навици, квалификация и мотивация и възможностите им за започване на работа намаляват. Поради тези причини са включени в редица национални и регионални програми за заетост.

Пазарът на труда в Община Гурково се характеризира с равнище на безработица по – високо от средното за страната. Равнището на безработица в община Гурково към 31.12.2014г. е 461 лица, регистрирани в Дирекция „Бюро по труда”, или 31,2% равнище на безработица.

Ниската степен на образование и липсата на квалификация на безработните са сериозна пречка за реализацията им на пазара на труда. В условията на високото равнище на безработица и стеснен пазар на предлагане на работни места, групата с ниско образование и без специалност и квалификация, остава неконкурентна.

През последните години за регистрираните безработни на територията на Община Гурково голямо значение имат програмите на Министерството на труда и социалната политика. Наетите лица за осъществяване на различни дейности по програмите са с временен характер и проблема безработица се решава частично. Този начин не води до формиране на икономика на територията на общината, а решава в известен смисъл социални проблеми. Основната цел на програмите, които се разкриват към ДБТ е осигуряване на заетост и социална интеграция на дълготрайно безработни лица чрез разкриване на нови работни места в дейности по поддържане на общинската собственост, благоустройство на населените места и други общополезни дейности.

През 2014г. мерките и дейностите осъществявани на територията на общината за стабилизиране и насърчаване на заетостта, чрез включване в различните национални и регионални програми за заетост и разкритите работни места, са както следва:

- По Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” - Проект „Нов избор – развитие и реализация” – завършили обучение безработни лица по професия – „Градинар сезонен” – 7 лица. Одобрени и реализирани 7 броя работни места по проекта;
- По Регионална програма за заетост и обучение на длъжност „Работник поддръжка на пътища” – разкрити 8 броя работни места;
- По Регионална програма за заетост и обучение на длъжност „Работник поддръжка и почистване на гробищни паркове” – разкрити 9 броя работни места;
- По Регионална програма за заетост и обучение на длъжност „Работник поддръжка и почистване на речни корита” – разкрити 3 броя работни места;
- По Национална програма „От социални помощи към осигуряване на заетост” в направление „Аварийни дейности” на длъжност „Метач” и „Общ работник” – разкрити 67 броя работни места, по Национална програма „От социални

- помощи към осигуряване на заетост” на длъжност „Работник строителството” – разкрити 5 броя работни места;
- По Проект „Подкрепа за достоен живот” – „Алтернативи” – наети лица на длъжност „Личен асистент” – 19 броя. Актуален брой участници обхванати от дейността 31 потребители;
 - По Национална програма „Сигурност” - разкрити 8 броя работни места;
 - По Програма „Старт в кариерата” – разкрити 1 брой работни места.

1.8.11. Икономическо състояние на общината

Икономическият потенциал на общината не е напълно усвоен и в това отношение се очертава острата необходимост от насоки, виждания и намерения за неговото използване.

Икономическата характеристика на община Гурково днес е повлияна от протичащите в реалния икономически сектор процеси, довели до съществени негативни промени в редица отрасли на промишлеността, в аграрния сектор и др. стопански дейности. Основните икономически отрасли в гр. Гурково са селското стопанство и промишлеността. Горското стопанство запазва и дори разширява позициите си в икономическата база на общината.

Икономическият облик на селата е селскостопански, с подчертан самовъзпроизводствен характер. Преобладава производство върху арендувана земя, реализирано от външни стопански субекти, както и това в дребни стопанства за лична консумация. Като цяло, в селата липсват възможности за трудова заетост, обезпечаваща жизнена кариера на млади хора. Промислените и обслужващите функции са съсредоточени изключително в гр. Гурково.

Наблюдава се засилено участие на частния сектор в икономическото развитие на общината.

В рамките на община Гурково се наблюдава тенденция към по-стабилни темпове на икономическо развитие. Това е резултат от факта, че има отрасли, които успешно са се адаптирали към новите икономически изисквания, породени от промяната. Както и благоприятното природо-географско местоположение, разнообразието в поземлените ресурси, което е предпоставка за развитие на различни отрасли в селското и горско стопанство. Наличие на земеделски земи с добри почвени и агробиологични характеристики подходящи за отглеждане на трайни насаждения с добра рентабилност. Икономиката на общината е с промишлено-аграрна структура. Производствените ѝ мощности са съсредоточени предимно в общинския център. Съотношението между представените в общинската икономика сектори е: Преработваща промишленост – 78%, сектор Хотелиерство – 7,46%.

Най-голямото и най-проспериращо предприятие на територията на община Гурково е „Булметал” АД гр. Гурково, в което са заети над 550 човека. Предмета на дейност е производство и реализация на метален амбалаж, външнотърговска дейност – внос, износ, реекспорт, посреднически услуги, лизинг, организиране на консигнационни складове, извършване на маркетингова и рекламна дейности, производство, закупуване, преработка и пласмент на вътрешния и международния пазар на селскостопанска продукция и млечни произведения и други. Стратегията на компанията е фокусирана в изграждането на нови производствени мощности, които ще дадат възможност да се разшири портфолиото на произвежданите продукти във всички производствени дивизии. Очакванията на компанията са след успешното финализиране на инвестиционните намерения да увеличи производителността и конкурентоспособността на изделията.

Друго структуроопределящо предприятие е „Вигалекс” ООД гр. София за производство на етерични масла и натурални ароматни продукти. Продукцията му се изнася на 100% и се радва на добър прием в Западна Европа, Северна Америка и Австралия.

В икономиката на Община Гурково водещи функции имат селското и горското стопанство. Тези икономически дейности се очертават като основни и приоритетни за развитието на община Гурково.

Важно значение за социално-икономическото развитие на община Гурково имат и фирмите функциониращи на територията на общината, които работят в сферата на производството, услугите, търговията, туризма и транспорта.

Определено място в икономиката на общината заемат дърводобива и търговията с дървесина, представени от Държавно горско стопанство – Гурково.

Добри резултати постигат и други частни фирми като „Рени Хрис” ЕООД гр. Гурково с предмет на дейност на дружеството: дърводобив, дървообработване, производство и продажба на иглолистен материал, събиране, изкупуване, обработване и търговия с билки и горски плодове.

Фирма „Аскент Шоп” ЕООД с предмет на дейност: производство и търговия на хранителни продукти;

ЕТ „Булгарпластик – Иван Славов” – международен и вътрешен автотранспорт;

Фирма „Булгарпластик” ЕООД с предмет на дейност: производство на пластмасови изделия, бензиностанция със газстанция и автомивка, ношувка на туристи, ресторантьорство.

ЕТ „Димитър Гьонков” – производство на корниси и струговани елементи;

„Джони – ауто” ЕООД – продажба на авточасти втора употреба и вулканизатор;

„СИРК” ЕООД – лазерно рязане на ламарина и производство на метални конструкции;

„Натурал - СТОН” ООД – обработка на скални материали за облицовка;

„Аскент фиш” ООД – селскостопанска и животновъдна дейност, производство на животновъдна продукция и търговия с нея;

„Металик 6” ЕООД – строителство, ресторантьорство, паркинги.

ЕТ „Синели – Динчо Банков „гр. Гурково - производство и търговия на салати;

„Братя Славови „гр. Гурково - майсторят магарешки каручки, декоративни кладенци, маси, столове;

ЕТ „Слави Далгъчев“ гр. Гурково - обработка на дървен материал;

ЕТ „Херкулес – 2000” гр. Гурково - автосервиз, диагностика и ремонт на всички видове автомобили;

В сферата на търговията работят над 50 по-малки еднолични фирми, собственици на търговски обекти.

Фактор за устойчиво развитие на общината е стимулирането на развитието на сектора на малките и средни предприятия, развитието на местното предприемачество и укрепването на частния сектор.

Малките и средни фирми в общината се характеризират с голямо разнообразие на предлаганите стоки и услуги по асортимент и номенклатура.

Произвежданите в рамките на общината стоки и услуги от повечето малки и средни фирми се насочват към - търговия, ресторантьорство, ремонтна дейност, битови услуги. Факторите за подобен подход и структура на пазара са обясними: малки инвестиции, безработица, бърза обрращаемост и печалби, липса на платежоспособно търсене, липса на рискова инициативност и пр.

Независимо от наличието на големия брой регистрирани малки фирми в общината, те нямат достатъчно сериозен принос в общинската икономика. Ограничената им конкурентно способност крие рискове от бързи фалити.

Основни изводи от развитието на индустрията:

- Преработващата промишленост е основен структуроопределящ отрасъл. Доминиращо значение имат производството на метален амбалаж, млекопреработващата, козметичната и дърводобивната промишленост.
- Постепенно се преодолява спадът в индустриалното производство, което обаче не е достатъчно за възвръщане на загубените позиции в традиционни структуроопределящи производства;
- Липсват сериозни инвестиции, които да доведат до обновяването на производствените мощности, което може да осигури реален растеж в производството, повишаване производителността на труда и производство на конкурентоспособна продукция;
- Силно са ограничени възможностите на фирмите за финансиране и самофинансиране на традиционни и нови производства;
- Индустриалното производство е концентрирано почти изключително в град Гурково;
- Икономическите резултати в индустриалния сектор се формират главно от големите фирми. Въпреки големия им брой, микрофирмите и малките фирми, не са водещи по икономически показатели. Те имат съпътстваща, а не основна роля в индустрията и скромни приноси в икономическото развитие на общината. Те са по-скоро „буфер“ срещу безработицата и фактор за „оцеляване“, но не и фактор за развитие на ефективно и конкурентноспособно производство;
- Все още липсват нови важни елементи в структурата на икономическия комплекс, способни да дадат силен тласък на производството като подобрят технологическата и бизнес средата, развитието на научни и технологични структури и връзката им с нови производства, бизнес или технологични паркове и др.;

В таблицата са дадени данни от НСИ за 2013г. за основните икономически индикатори за страната, статистически Югоизточен район (обхващащ областите Бургас, Ст. Загора, Сливен и Ямбол), като следва:

Основни икономически индикатори	2013г.
България	
<i>БДС (млн. лв.)</i>	69 126
<i>Брутен вътрешен продукт (млн. лв.)</i>	80 282
<i>БВП на човек от населението (лв.)</i>	11 050
Югоизточен район	
<i>БДС (млн. лв.)</i>	8 554
<i>Брутен вътрешен продукт (млн. лв.)</i>	9 935
<i>БВП на човек от населението (лв.)</i>	9 321
Област Стара Загора	
<i>БДС (млн. лв.)</i>	3 457
<i>Брутен вътрешен продукт (млн. лв.)</i>	4 015
<i>БВП на човек от населението (лв.)</i>	12 204

1.8.12. Селско стопанство

Основния поминък на населението на общината е земеделието.

Селското стопанство е застъпено във всички селища на общината и има важна роля за цялостното ѝ развитие. Независимо от значителното намаляване на произведената продукция през 90-те, този отрасъл остава основен източник на доходи в селата и база за хранително – вкусовата промишленост на града.

Абсолютно преобладаващият дял са личните натурални стопанства. Пазарно ориентирано производство (предимно растениевъдство) се реализира от земеделски кооперации, сдружения и арендатори. Отворената ниша е запълнена от преходната форма “арендатори”.

Богатата фуражна база, традицията в поддържане на племенни стада и научно-производствените вериги са били предпоставка за завидно добре развито животновъдство до началото на прехода.

Разнообразието в поземлените ресурси е предпоставка за развитие на различни отрасли в селско и горско стопанство. Земеделските земи са с добри почвени и агробиологични характеристики и са подходящи за отглеждане на трайни насаждения с добра рентабилност като етерично-маслени (лавандула, маслодайна роза, копър, резине) и лозя (престижни сортове “Каберне”, “Мерло”, “Памид”). В община Гурково най-голям размер имат горските територии. Те заемат около 70% от общата площ на общината. Горските територии са с ценни дървесни видове: бук, дъб, бял и черен бор. В областта на селското стопанство определящо място заемат трите земеделски кооперации в гр. Гурково, с. Паничерево и с. Конаре, които обработват 23 400 дка земя с приоритет на дейност - производство и търговия с етерично-маслени култури /роза, лавандула /и престижни сортове грозде /”Мерло“, „Каберне” и др./ На територията на общината има регистрирани 90 земеделски производители.

Източниците на отпадъци от селското стопанство могат да бъдат както от растителен така и от животински произход. Най-често и двата вида отпадъци присъстват в частните стопанства и могат да се подлагат съвместно на механично – биологично третиране за получаване на компост с много добри качества и приложение като подобрител на почвата. Практиката на водещите страни в Европа доказва приложимостта на технологии за компостиране в домашни условия. Въвеждането и популяризирането на технологии за фамилно компостиране в частните стопанства в общината е перспектива със значим икономически и екологичен ефект.

Перспективите за развитието на селското стопанство може да се търсят в:

- Обработване на необработваеми земи, които са с възможности за развитие на екологично планинско земеделие и животновъдство;
- Подобряване на състояние на съществуващия хидромелиоративен фонд;
- Увеличаване на финансови ресурси с инвестиционен и оборотен характер за изграждане на нови хидромелиоративни съоръжения, за закупуване на торове и пестициди, за резервни части за селскостопанската техника и др.;
- Изграждане на единна стратегия и на политика за реструктуриране на аграрния сектор с цел развитие на печеливши производства съобразени с природните и поземлените ресурси на общината;
- Създаването на модерни съвременни семейни ферми за растителна и животинска продукция;
- Създаване на нови масиви от трайни насаждения ;
- Отглеждането на култивирани билки;
- Развитие на биологично земеделие - запознаване на производителите с технологията на производството и с нормативната база, както и с научните постижения;

- Създаване на условия за повишаване на нивото на научно обслужване в селското стопанство и на тази база, стимулиране на въвеждането на съвременни технологии на производство;
- Стимулиране на малките населени места чрез създаване на заетост в производството на етерично – маслените култури, в селския туризъм и изграждане на социална инфраструктура за задържане на населението.

I.8.13. Туризъм

Местоположението на населените места в община Гурково им дава възможност за развитие на много форми на туризъм. Поради спецификата на географското си положение и прекрасните природни дадености, множеството хижи и почивни станции, община Гурково се явява привлекателен център за отдих, ловен туризъм, екотуризм, риболов. Капацитетът на легловата туристическа база е 238 легла, разпределени в общо 10 туристически обекта (къщи за гости, ваканционно селище, туристически комплект, хижи и семеен хотел).

Основни предпоставки за развитието на туризма в община Гурково са благоприятните природоклиматични условия, близостта до народен парк “Централен Балкан” и популациите от дивеч (благородни елени, сърни, диви прасета, муфлони и мечки). Районът е потенциал за развитие на селски и екотуризм.

Въпреки богатите ресурси и условия за развитието на туризма в общината, не е достигнато възможното развитие нито в количествено, нито в качествено отношение поради което туризмът все още няма необходимия принос в икономическото и социално развитие.

Туризмът може да играе ролята на приоритетен отрасъл за общината, но неговото развитие не може да бъде успешно, ако не се съчетае с общото подобряване на икономическата база и на инфраструктурата. Възможностите за бъдещото развитие на туризма в общината са свързани със:

- Умелото съчетаване на туристическото развитие с опазването на природната среда и зачитане на бита и културата на местното население;
- Използването на Народния парк “Централен Балкан” за преориентиране към нови алтернативни и съвременни форми на екотуризм и прилагане на екологично ориентирани проекти;
- Изграждането на туристическа инфраструктура включваща средства за подслон (хотели, къмпинги, мотели), бюра за туристическа информация и резервация, агенция за пътуване и др.
- Развитие на малък и среден туристически бизнес с активно включване на местното население в туристическия процес;
- Привличане като източници на финансиране в туристическата сфера на средства от европейските предприсъединителни фондове;

I.9. Процес на обществени консултации

(ще се добави след осъществяване на консултациите)

I.10. Органи за разработване и одобрение

Разработването на настоящата „Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за периода 2015-2020г.“ е съгласувано с дирекция „ОДУТИ” от администрацията на община Гурково. След процедурата на обществени консултации и процедурата на екологична оценка, проведена по реда на ЗООС, Програмата беше

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

одобрена с Решение № на ОбС-Гурково от..... (ще се добави след приемането от ОбС)

Община Гурково

ПК 6199, гр. Гурково, област Стара Загора

бул. „Княз Ал. Батенберг” №3

Страница в интернет: <http://www.obshtina-gurkovo.com/>

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРОГНОЗИТЕ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

В тази част на ПУО са представени основните изводи направени въз основа на общинските данни, данните от други източници на необходимата информация и проведения анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците на територията на общината. Изводите от проведените анализи са в основата на формулирането на мерките/дейностите за постигане на целите в Програмата за управление на отпадъците в Община Гурково.

Нормативната уредба на общината, която детайлизира разпоредбите на ЗУО, ЗМСМА и ЗМДТ, както и програмните документи са основополагащ инструмент за общинската администрация на община Гурково за провеждане на политиката в разглежданата област. Основните изводи от анализа на действащото законодателство и програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците са следните:

- В стратегическите документи е променена философията и подхода към отпадъците, т.е. предлага се преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси;
- Нормативната уредба в община Гурково създава необходимите условия за прилагане на националното законодателство в областта на управление на отпадъците;
- Действащият законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците, като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците. В тази връзка общината е обезпечена с програмни и нормативни документи, които са хармонизирани с националното законодателство, в тях е приложен подхода за йерархия на управление на отпадъците на местно ниво, но няма приложени стимули от страна на общината за това;
- В общината не е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- Общината разполага със собствени 9 бр. контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, но няма действащ договор с организация по оползотворяване на отпадъците, поради което реално не се извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки. По тази причина количеството на смесените битови отпадъци, предназначени за окончателно обезвреждане не е намалено;
- В общината няма данни за количеството отпадъци от опаковки по видове, събрани от домакинствата и търговските обекти на територията на общината, тъй като няма закупени и разположени в общината нови цветни контейнери и няма изготвени отчети за количеството събрани и предадени за оползотворяване отпадъци от опаковки, поради нефункциониране на организацията по оползотворяване (отнето разрешение ООп-29-00/01.04.2009г. на „Екоресурс България“ АД);

- В общината не са проведени информационни рекламни и образователни кампании за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки;

В анализа на отпадъците са изследвани основните тенденции и данни по отношение на образуването и методите на третиране на отпадъците понастоящем в общината и са представени поставените цели в националното законодателство по управление на отпадъците. Основните изводи от анализа на отпадъците са следните:

Битови отпадъци

- Общият поток битови отпадъци съдържа различни компоненти, които ако не се третират правилно могат да окажат вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда. В същото време в битовите отпадъци има редица подходящи за оползотворяване материали, като хартия, метали, стъкло, пластмаса, биоразградими отпадъци и др. Това налага въвеждане на практиките за разделно събиране на масово разпространените отпадъци, като отпадъците от опаковки, биоразградимите отпадъци и опасните отпадъци от домакинствата;
- Отделянето от общия поток битови отпадъци на опасните вещества и веществата, които могат да бъдат рециклирани и оползотворени, предотвратява замърсяването на околната среда, води до пестене на естествени суровини и в значителна степен намалява количествата на постъпващите за обезвреждане/депонирание отпадъци, което от своя страна ще намали и общинските разходи за управление на отпадъци;
- Основните източници на битови отпадъци, приблизително 80% е населението и около 20% от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти;
- В общината се наблюдават тенденции сходни с тенденциите в страната, т.е. наблюдава се трайно намаление на количествата депонирани смесени битови отпадъци от 2010г. до 2013г. Наблюдаваното намаление се дължи основно на отпадъците от домакинствата, като през периода отпадъците от предприятия и търговски обекти се запазват в същия обем. Единствено през 2013г. и 2014г. депонираните количества отпадъци в общината са увеличени спрямо предходните три години, като за 2014г. и 2011г. са почти еднакви;

Утайки от ПСОВ

- На европейско ниво все повече се предпочитат оползотворяване на утайките чрез методите на изгаряне с оползотворяване на енергията и извличане на фосфора, въпреки че широко се прилагат методите за оползотворяване в земеделието и за възстановяване на нарушени терени, а в новите страни членки, в т.ч. и България, депонирането е най-често срещан метод;
- Количествата на утайките за населени места с население по-голямо от 2 000 е.ж. се генерират от пречиствателните станции за отпадъчни води, а за тези с по-малък брой на населението идват от септичните ями. В община Гурково няма изградена ГПСОВ, поради което и няма генерирани количества утайки от ПСОВ;

Строителни отпадъци

- В период от 2010-2014г. на депото в община Гурково са депонирани 108,6 тона строителни отпадъци. Количеството на образуваните строителни отпадъци намалява, докато през 2012г. се увеличава и през 2014г. има отново рязко и многократно увеличение, т.е забелязва се една неравномерност;
- Информацията относно количествата генерирани строителни отпадъци от ремонтна дейност – ангажимент на общината по ЗУО, дава основание да се направи извод, че общината се справя с тяхното оползотворяване, като ги използва за запръстяване на депото за ТБО;
- Налице е изоставане на процеса по осигуряване на площадки, които общините трябва да осигурят съгласно ЗУО, на които домакинствата и фирмите могат да оставят разделно събраните ОСР в малки количества от ремонтна дейност, което често е една от причините тези отпадъци да се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци или до тях и съответно да запълват депото за битови отпадъци и замърсяват уличните пространства;

Наличието на модерна инфраструктура е ключова предпоставка за управление на отпадъците в общината, съобразно съвременните изисквания. Основните изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъците са следните:

- През последните години община Гурково изпълнява последователна и дългосрочна политика за развитие на инфраструктурата за управление на отпадъците, като участва в изграждане на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора. Третирането на битовите отпадъци генерирани в община Гурково, ще се осъществява чрез регионален принцип на РЦУО – Ст. Загора;
- С въвеждане на РСУО през 2016г., общината е обезпечена със съвременна инфраструктура за управление на битови отпадъци, ЕГО, зелени отпадъци с цел тяхното оползотворяване, рециклиране и екологосъобразно обезвреждане;
- С оглед изпълнение на изискванията на ЗУО за осигуряване на площадки, на които населението на общината може да оставя разделно събраните опасни отпадъци от бита, ЕГО, рециклируеми отпадъци, зелени и други разделно събрани отпадъци, общината е обезпечена с такава съвременна инфраструктура, като в края на 2015г., ще има изградена и пусната в експлоатация (ПС-Гурково с ЦР) – за битови, ЕГО, зелени отпадъци и за всички видове отпадъци, които не могат да се депонират с битовите и не е осигурена определена система за събиране;
- На територията на общината понастоящем няма частни изкупвателни пунктове за хартиени отпадъци, пластмаси и стъклени отпадъци от опаковки. Съществува един пункт за изкупуване на метали, експлоатиран от частно-търговско дружество;
- На територията на община Гурково понастоящем не се извършва разделно събиране на ИУЕЕО, ИУГ, НУБА, отработени масла;
- Общината е обезпечена относно извършване на дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци, като разполага с необходимите съдове за събиране на смесени битови отпадъци, които са разнообразни по вид, обем и материали и сметоизвозваща техника така, че е

- обхванато 100% от населението и е осигурена необходимата честота на извозване, с която не се допуска препълване на контейнерите;
- Общината не е обезпечена със съдове и транспортна техника за разделното събиране на отпадъци от опаковки (няма действащ договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки);
 - На територията на община Гурково понастоящем няма съдове за разделно събиране на биоотпадъци (хранителни и кухненски) и зелени отпадъци от паркове и градини;
 - Населените места в община Гурково, попадат в категориите „Райони „Тип „Б“ и „Райони „Тип В“ - т.е. с между 3 000 и 25 000 жители и под 3 000 жители (съгласно „Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020)“, които райони се оценяват с висок потенциал за въвеждане на разделно събиране на биоразградими отпадъци. За такива райони е задължително въвеждането на зелено компостиране;
 - Понастоящем на отредена площадка на старото общинско депо се депонират производствени отпадъци (биоразградими отпадъци) от предприятие „Вигалекс“ ООД гр. София, което произвежда етерични масла и натурални ароматни продукти;
 - На територията на община Гурково понастоящем няма отделни съдове за събиране на пепел и сгурия през отоплителния сезон;
 - На територията на община Гурково понастоящем не се извършва разделно събиране на опасни отпадъци от домакинства;
 - Понастоящем общината изпълнява задължението си за управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата, като тези отпадъци се оползотворяват за запряствяване на старото общинско депо;
 - След закриване на старото общинско депо е необходимо, община Гурково да организира създаването на площадка за временно съхранение на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни и разрушителни дейности, на които общината е Възложител;

Основните изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управление на отпадъците и контролните функции са следните:

- В местната нормативна уредба ясно са регламентирани и разграничени функциите, отговорностите и задълженията на общинската администрация по управление на отпадъците, като не се забелязва припокриване както в хоризонтален така и във вертикален аспект;
- Община Гурково има опит и достатъчен административен капацитет, относно разработването на нормативни актове и програми, които хармонизират с националното законодателство в областта на управление на отпадъците;
- Възложените правомощия и задължения на кмета на общината в областта на управление на отпадъците са обезпечени чрез функцията на специализираната администрация;
- Специализираната администрация е организирана в една Дирекция „Общински дейности, устройство на територията и инвестиции“, която подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на кмета на общината, т.е тя изпълнява основни функции;

- За управлението на отпадъците отговаря дирекция „ОДУТИ“, в която е назначен един гл. експерт „Земеделие и екология“, който отговаря за всичко свързано с управлението на отпадъците на територията на общината - и като дейност, и като вид отпадък;
- Служителите на общинската администрация периодично участват в семинари –обучения за подобряване на административния капацитет;
- В общината няма регистър на обектите подлежащи на контрол и ел. регистър/актова книга за констатираните нарушения от извършвания контрол и съставените протоколи и актове за установяване на административните нарушения и наложените санкции;
- В общината няма „зелен телефон“ за подаване на сигнали от обществеността, относно нарушения в областта на управление на отпадъците и околната среда. На интернет-страницата на общината има общ телефон за подаване на сигнали във всички сфери от обществеността;
- Информационните кампании на общинско ниво се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за предотвратяване, разделно събиране на отпадъците и ефективно използване на ресурсите;

Направени са следните основните изводи от анализа и информацията за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване и съгласно изискванията на нормативната уредба, какви са необходимите за предприемане действия от страна на общината по отношение на старото общинско депо за обезвреждане на отпадъци за привеждането му в съответствие с нормативната уредба, както следва:

- Като основна предпоставка за недопускане замърсяване на терени, на които е имало нерегламентирани сметища е оптимизираната система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци в общината, с която е осигурено обслужване на всички населени места в общината;
- Основен проблем по отношение управление дейностите по отпадъците е лошото състояние на съществуващото старо общинско депо за неопасни отпадъци, което не отговаря на съвременните нормативни изисквания за депониране и съхранение на отпадъци;
- Общината има изготвен идеен проект за закриване и рекултивиране на старото депо за ТБО в землището на гр. Гурково, както и са извършени предпроектни проучвания, инженерно геоложки и хидрогеоложки проучвания;

Основните изводи от анализа на икономическите аспекти, организационните схеми за управление на отпадъците и прилагане на принципите „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“, икономическите инструменти и стимули, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите за управление на отпадъците в община Гурково са следните:

- На територията на община Гурково е създадена добра организация по отношение събирането на битови отпадъци, но не се събират разделно други видове отпадъци за които общината има ангажменти, произтичащи от националното законодателство;
- Принципът „замърсителят плаща“ се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци, тъй като общината, както и другите общини в страната, имат затруднения в определяне размера на таксата за

домакинствата и другите задължени лица в схемата на основата на точното количество изхвърляни отпадъци от всяко домакинство;

- Принципът „*Разширена отговорност на производителя*” не се прилага на територията на общината за МРО (ИУМПС, ИУЕЕО, Отпадъчни масла и нефтопродукти, НУБА, ИУГ), тъй като общината не е сключила договори за сътрудничество с организации по оползотворяване на тези отпадъци;
- Общината трябва да има информация и да организира създаването на база-данни/регистър на обекти, които генерират хранителни отпадъци и предстои да бъдат включени в системите за разделното им събиране, в т.ч. социални заведения, болници, училища със столове за ученическо хранене, детски градини, ресторанти, пазари и др.;
- Не са нормативно уредени в общинската наредба за управление на отпадъците, изискванията към физическите и юридическите лица, относно „зелените“ биоотпадъци;
- Не са нормативно регламентирани в общинската наредба за управление на отпадъците, изискванията към пунктовете за вторични суровини, както и да се поставят изисквания за представяне на информация на общината за количествата събрани и предадени за рециклиране и друго оползотворяване отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
- В общината има преизпълнение на такса „битови отпадъци”, т.е. налице са устойчиви приходи и висока събираемост на такса „битови отпадъци”, поради което е реалистично и в бъдеще общината да прилага този подход на осигуряване на услугите;
- В община Гурково определянето на такса „битови отпадъци“ е пропорционално в промили на база данъчна оценка и отчетна стойност на имота. При този подход се следва практиката, прилагана за жилищните имоти на гражданите и предприятията, като се определят промили за сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на отпадъците на депа и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване;
- За община Гурково също е валидна наблюдаваната във всички общини ситуация, при която делът на платените от бизнеса средства за такса „битови отпадъци“ е по-голям от този на домакинствата;
- Община Гурково изразходва повече средства през годините за управление на отпадъците отколкото събира такива от такса „битови отпадъци“;
- Община Гурково е бенефициент по ДБФП DIR-5112122–C007/29.08.2012 по ОП „Околна среда 2007-2013г.” Приоритетна ос 2, Процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ №BG161PO005/10/2.10/07/22 по проект “Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора”. На територията на общината се изгражда и в края на 2015г. ще бъде пусната в експлоатация Претоварна станция - Гурково, която е елемент на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора;

Активното включване на обществеността и бизнеса в мерките за предотвратяване на отпадъците и разделното събиране на отпадъците е от ключово значение за успешно прилагане йерархията на управление на отпадъците в общината. Основните изводи от анализа за информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците в община Гурково са следните:

- В община Гурково не се прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците;
- Информационните кампании на общинско ниво се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците;
- В бюджета на общината не са заложили средства за осъществяване на информационни кампании за информиране на обществеността и бизнеса по въпросите за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци като ресурси;
- С цел популяризиране разделното събиране на отпадъците от опаковки в община Гурково е необходимо провеждане на повече информационни рекламни и образователни кампании за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки, напр. чрез реклама по медиите, разпространение на информационни материали и кампании в учебни заведения и търговски обекти;
- Общината разполага с необходимата законодателна уредба по управление на отпадъците на местно ниво, която е достъпна за обществеността чрез интернет-страницата на общината, но няма обществен достъп до документи съдържащи информация за вид, количество на генерираните отпадъци в общината, организацията осъществяваща съответната комунална дейност по управление на отпадъците, както и др. необходима информация;

Вземането на правилни стратегически и оперативни решения, в т.ч. относно управление на отпадъците в голяма степен е обусловено от наличието на достоверна и в необходимата детайлност и структура информация. Основните изводи от анализа за информационно обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци в община Гурково са следните:

- В общината няма вътрешноведомствена уредба за информационното обезпечаване в областта на управление на отпадъците;
- Информация във връзка с управлението на отпадъците в общината се събира в различни звена на административната структура, т.е:
 - За управлението на отпадъците, отговаря Специализираната администрация в общината - дирекция „ОДУТИ“;
 - За правно-нормативното обслужване, изготвянето на проекта – бюджета и на сборните, периодичните и годишни отчети за изпълнението на бюджета на общината, извършването на анализ на извършените разходи, отговаря Обща администрация - дирекция „АПОБФ“;
- Двете дирекции „ОДУТИ“ и „АПОБФ“, поддържат самостоятелно различни информационни бази данни, т.е във всяко структурно звено се поддържа информация, необходима за изпълнение и управление на конкретно възложените му функции;
- Липсва система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез организиран мониторинг на процесите;

III. SWOT АНАЛИЗ (АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ)

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите “силни страни” и “слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на “възможности” и “заплахи”.

Силни страни - са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни - представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможностите - представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи - това са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Гурково показва посочените по-долу резултати.

III.1. Достижения и силни страни

- Разработени са планове и нормативни документи, които се фокусират върху бъдещи действия с цел решаване на съществуващите проблеми в сектор управление на отпадъците;
- Изграден е значителен административен капацитет;
- Изградени са предпоставки, които позволяват участието на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците – процедури по ОВОС, публични обсъждания, предоставяне на информация чрез интернет на сайта на общината;
- Въведен е регионален принцип на управление на отпадъците;
- Общината разполага със съвременна инфраструктура за управление на отпадъците, като на нейна територията е изградена ПС-Гурково, която е елемент от Регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора. На ПС-Гурково има обособени - площадка за шредирание и временно съхранение на „зелени” отпадъци; площадка за шредирание и временно съхранение на ЕГО; и ЦР за разделно събиране на отпадъци за рециклиране и опасни отпадъци от бита, т.е ЦР е мястото където населението ще може да доставя всички видове отпадъци, които не могат да се депонират с битовите и не е осигурена определена система за събирането им;
- Общината е с много ниски стойности спрямо средните стойности за страната по показателите „норма на натрупване на битови отпадъци на жител” и „депонирани битови отпадъци на жител“;
- Изградената съвременна инфраструктура за регионално управление на отпадъците - РЦУО и ПС има достатъчен капацитет за достигане целите за рециклиране и оползотворяване на прогнозните количества битови отпадъци;
- Нивото на събираемост на такса битови отпадъци е високо и устойчиво;

III.2. Проблеми и слаби страни

- Налице е изоставане в изпълнение ангажиментите на общината, относно закриване на старото общинско депо, което неотговаря на нормативните изисквания;
- Не е установена практика за налагане законодателството на местно ниво чрез ефективен контрол и санкции в сектор управление на отпадъците;
- Не се прилага схемата „разширена отговорност на производителя“ за масово разпространени отпадъци, чрез партньорство с организации за оползотворяване на МРО, т.е не се извършва разделно събиране на МРО – опаковки, ИУМПС, отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти, ИУГ, ИУЕЕО, НУБА, поради което не е постигнато рециклиране и оползотворяване на тези отпадъци;
- Не е въведено разделно събиране на всички потоци битови отпадъци, за които общините имат отговорност;
- Не са въведени социални механизми за защита на социално слабите слоеве от населението, което ограничава увеличаването на размера на таксите и осигуряване на собствен финансов ресурс за инвестиции в сектор управление на отпадъците;
- Недостатъчно добро ниво на информационно обезпечаване на процесите, свързани с вземането на информирани управленски решения;
- Липса на цялостна политика за провеждане на информационни кампании за информиране на обществеността относно предотвратяване образуването на отпадъци и разделното събиране на отпадъци от опаковки;
- Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци;
- Няма изградена информационна система в сектор управление на отпадъците;
- Няма изградена мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейностите и услугите по управление на отпадъците;

III.3. Възможности

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците;
- Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците;
- Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци както в рамките на ЕС, така и в региона;
- Създаване на капацитет и наличие на нормативна база за изграждане на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците;
- Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците;
- Въвеждане на системи за управление на МРО с цел постигане на рециклиране и оползотворяване на тези отпадъци и прилагане на принципа разширена отговорност на производителя за МРО в партньорство с общината;
- Осигуряване на прозрачност при определяне на такса битови отпадъци за гражданите и бизнеса и въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци“;

III.4. Заплахи

- Подготвян от ЕК нов пакет за промени в европейското законодателство в сектор отпадъци с разширени като обхват и повишени като количествени изисквания цели за предотвратяване, рециклиране и оползотворяване на отпадъците и фактическа забрана на депонирането;
- Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят средства за услуги и дейности в сектор управление на отпадъците;
- Необходимите публични инвестиции и оперативни разходи за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания и достигане на набеязаните цели са значителни;
- Преминаване към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което да доведе до значително повишаване на такса битови отпадъци за населението;

IV. ЦЕЛИ НА ПУО 2015-2020Г.

За определяне целите на Програмата за управление на отпадъците на община Гурково за периода 2015-2020г. (ПУО) са използвани направените изводи от настоящото състояние и прилаганата политика в сектор управление на отпадъците на територията на общината, препоръките и SWOT анализа, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г. В съответствие с това са идентифицирани генерална и четири стратегически цели на общинската програма.

Генерална цел: „Намаляване количествата на генерираните и депонирани отпадъци и ефективното им използване като ресурси.“

IV.1. Стратегически цели

Стратегическите цели отразяват крайният ефект за обществото, който е резултат от провежданата на местно ниво политика за управление на отпадъците. При определянето на тези цели са спазени следните принципи:

- *Релевантност* – целите трябва да стимулират общината да изпълнява своята мисия;
- *Реалистичност на подхода* – целите трябва да са реалистични, отчита се SWOT анализа;
- *Мотивираност* – целите трябва да стимулират дейностите в рамките на провежданата политика в сектор управление на отпадъците;
- *Прозрачност /разбираемост* – целите трябва да бъдат просто и ясно определени;
- *Ангажираност /задължителност* – целите трябва да предопределят задълженията на общината в сектор управление на отпадъците;
- *Хармонизираност* – целите в областта на провежданата политика в сектор управление на отпадъците и отговорните звена в общината трябва да бъдат в тясна взаимна връзка;

Постигнатото изпълнение на стратегическите цели, през периода на общинската ПУО ще допринесе за изпълнение на генералната цел. Стратегическите цели са съобразно „Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г.“ и са:

- *Стратегическа цел 1:* Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- *Стратегическа цел 2:* Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
- *Стратегическа цел 3:* Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- *Стратегическа цел 4:* Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците;

IV.2. Оперативни цели

За всяка от стратегическите цели в настоящата програма за управление на отпадъците са разработени и *оперативни цели*, които са пряко съотносими към

съответната стратегическа цел, т.е допринасят за нейното постигане. При определянето на тези цели са спазени следните принципи:

- *Специфичност* - целите трябва да бъдат точни и конкретни;
- *Измеримост* - целите трябва да бъдат формулирани по начин, който да дава възможност за оценка, т.е дали са постигнати;
- *Реалистичност* - целите трябва да бъдат така формулирани, че да е възможно тяхното изпълнение;
- *Времева обвързаност* – определен е срок за тяхното изпълнение;

Предварително в националното законодателство и в националните програмни документи в сектор управление на отпадъците за определени потоци отпадъци са определени някои от оперативните цели, както следва:

- Целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници;
- Целите за ограничаване количеството депонирани биоразградими битови отпадъци;
- Целите за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци;

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

В рамките на настоящата ПУО са разработени шест подпрограми с предложени конкретни целенасочени мерки и комбинацията им във времето ще доведе до постигане изпълнението както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на четирите стратегически цели.

Стратегически цели	Подпрограма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;	<ul style="list-style-type: none"> Общинска програма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци;
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;	<ul style="list-style-type: none"> Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло;
	<ul style="list-style-type: none"> Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците;
	<ul style="list-style-type: none"> Подпрограма с мерки за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци;
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;	<ul style="list-style-type: none"> Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация;
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците;	<ul style="list-style-type: none"> Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците;

Всяка от подпрограмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания – напр. национални цели, най-важните резултати, които общината е постигнала и тези които ще постигне, най-важните изводи и препоръки от направените анализи, както и основни съображения, свързани с постигане на целите. Целите и заложените за изпълнение дейности /мерки за постигане на оперативните и стратегическа цели са представени в табличен вид, съгласно насоките в *“Методология за стратегическо планиране в Република България”* и *„Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците”*, утвърдени със Заповед №РД – 211/31.03.2015г. на министъра на околната среда и водите.

Мерките могат да имат т.нар. хоризонтален характер, т.е. допринасят за постигането не само на целите на конкретна подпрограма, към които те са най-пряко свързани, а и за постигане на целите на други подпрограми.

Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки и неинвестиционни мерки, или както се наричат често „меки“ мерки.

Инвестиционните мерки - съгласно НПУО 2014-2020г. включват основно изграждането на инфраструктура в т.ч.: инсталации за предварително третиране на битови отпадъци с цел оползотворяване на битовите отпадъци и предотвратяване на емисиите на парникови газове; инсталации за компостиране/анаеробно разграждане; инсталация за изгаряне на RDF гориво; клетки за депониране; рекултивация на излезли от експлоатация депа за отпадъци; закупуване и инсталиране на компостери за домашно компостиране; закупуване на съдове и транспортни средства за разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци и др.

Инвестиционните мерки са ограничени на брой, тъй като инвестиционните дейности в община Гурково, финансирани по ОПОС 2007-2013г. са в напреднала почти приключена фаза до приемането на програмата. На практика в рамките на времевия период на Програмата трябва да се завършат строителните работи, започнали по време на предходната програма за управление на отпадъците и да се въведе в експлоатация ПС-Гурково, което се очаква да стане до края на 2015г. Единствено предстои закриване и рекултивация с последващ мониторинг и контрол на старото депо в община Гурково.

Възможни са и някои по-големи инвестиционни мерки за строителни отпадъци, но те са извън преките компетенции на общината за финансиране на мерки от бюджета ѝ.

Неинвестиционните мерки - съгласно НПУО 2014-2020г. включват дейности в т.ч.: нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на проекти; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др. Другата част от „меките“ мерки, влизат в обхвата на дейностите, изпълнявани от съответните институции, отговарящи за изпълнението на съответната мярка напр. МОСВ, РИОСВ и др. и се финансират от бюджета на дейността на съответната институция.

Част от мерките в програмата са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. За една част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те се финансират в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година. Основно, това са мерки от организационен, процедурен и нормативен характер.

Обвързаност между цели и подпрограми в ПУО 2015-2020г. на Община Гурково

Стратегическа цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

V.1. Общинска програма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци

В съответствие с Рамкова директива 2008/98/ЕС за отпадъците и изискванията на Закона за управление на отпадъците, в края на 2014г. Министерският съвет одобри първата „Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци“, която е неразделна част от „Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г“. ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на НПУО. Имайки в предвид тези изисквания, както и стремежа на общината да минимизира доколкото е възможно генерирането на битови отпадъци, се разработи настоящата Програма за предотвратяване образуването на отпадъци, която има следното съдържание:

- **Въведение и основни положения** – посочено е основанието за изготвяне на програмата и е представена философията и смисълът на предотвратяването на отпадъците, като най-модерна и екологична политика в областта на управление на отпадъците, което за страната ни е нова политика в тази област. Предотвратяването на отпадъците е част от националните политики за ефективно използване на ресурсите. Посочени са и основните участници в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъците;
- **Определение и място на предотвратяването на отпадъците в йерархията на управление на отпадъците** - тази част от програмата представя по-подробно същността на предотвратяването на образуване на отпадъците;
- **Цели на програмата** - тази част от програмата представя взаимоотношността между стратегическата и оперативните цели;
- **Анализ и описание на мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци** – в тази част на програмата са представени тези от примерните мерки за предотвратяване на отпадъците от Приложение №4 на Закона за управление на отпадъците, които са релевантни за прилагане на общинско ниво. Представена е същността на съответната мярка, доколко мярката се прилага до настоящия момент в общината и бъдещо прилагане и възможни индикатори; **Примери за добри практики за предотвратяване на отпадъците;**
- **План за действие** – в който по всяка от примерните типови мерки за предотвратяване образуването на отпадъци от Приложение №4 на ЗУО, релевантни към община Гурково са посочени конкретни мерки /дейности със

срок за изпълнение, финансиране, резултати, индикатори за напредък и отговорност за изпълнение;

V.1.1. Въведение и основни положения

Предотвратяване образуването на отпадъци е част от националните политики за ефективно използване на ресурсите и както е споменато по-горе, съгласно изискванията на националното законодателство в сектор управление на отпадъците и стремежа на общината да минимизира доколкото е възможно генерирането на битови отпадъци, се разработи тази Подпрограма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.

Отпадъците от една страна се образуват от използването на ресурси или продукти, а от друга страна те имат негативни ефекти върху околната среда в резултат от тяхното преработване или обезвреждане.

Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата, е основна цел в областта на политиката по околната среда. Под мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се разбира всяка мярка, която се предприема преди едно вещество, материал или продукт да се превърне в отпадък и която допринася за това да се намали количеството отпадъци и тяхното вредно въздействие върху човека и природата или съдържанието на вредни вещества в отпадъците.

Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и именно поради това тези натоварвания се намаляват чрез мерки за предотвратяване на отпадъци.

Предотвратяването на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани, да се планира закупуването и потреблението на продукти така, че да се изхвърлят възможно най-малко отпадъци вследствие на потреблението. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и известни натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез оползотворяването и рециклирането, само се променя като вещество. Например при изгарянето, дори и чрез най-съвременните технологии, възникват емисии и/или остатъчни вещества, които трябва да се изхвърлят или складираат. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци.

Едновременно с това, предотвратяването на отпадъци е и съществен принос към отдавна необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. Увеличаването на времето на ползването на продуктите, или пък многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствена употреба, имат като резултат намалено използване на ресурсите от природата, а не само предотвратяване на вредното въздействие върху околната среда от изхвърлени повече отпадъци в резултат на кратката употреба на тези продукти. Следователно изпълнението на мерките за предотвратяването на отпадъци, допринася за постигане на европейските и националните цели за ефективно използване на ресурсите.

Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Т.е не става въпрос за това да има конкуренция между екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания.

В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците и свързаните с тях рискове за околната среда са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

В сравнителен европейски план община Гурково е със значително ниски стойности на показателя „норма на натрупване за битови отпадъци“ на жител при средноевропейското ниво за 2012г. - 492 кг/ж., средната за страната норма на натрупване за битови отпадъци 460 кг/ жител/ година (по данни на Евростат за 2012г.) и е 434 кг/ жител/ година (по данни на НСИ за 2013г.), а за община Гурково за 2015г. по експертна оценка се използва средна норма на натрупване от 180 кг/жител/година. Разглежданият показател е ключов индикатор за политиките за предотвратяване на битовите отпадъци, чието управление е пряко от компетенциите на общините.

V.1.1.1. Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

Ролята на основните участници в процеса по предотвратяване на образуването на отпадъците, които имат отношение към разработването и реализацията на политиките по предотвратяване на отпадъците е представена по-долу, тъй като от съществено значение е възможните мерки и бъдещи действия да се адресират към най-подходящите участници.

- *Държава*

Държавата създава ефективни предпоставки и регулации на национално ниво за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци. За целта държавата може да предвиди в съответните актове стимули за производства или потребление с по-малко отпадъци, например финансова подкрепа на фирмите по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020г. Държавата може също така чрез нормативен акт да забрани използването на дадени продукти, ако това не противоречи на европейските норми, както и определянето на задължения, ограничения в разпространението, регламентиране на транспортирането, складирането и третирането на отпадъците и др. Примери на европейско и национално ниво има достатъчно, например ограниченията за съдържание на опасни вещества в електрическо и електронно оборудване. Освен това, по силата на чл.49 и чл.50 от ЗУО държавата има задължение да прилага мерки за планиране, като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, което е регламентирано в ЗУО.

- *Общини*

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл.52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително и програма за предотвратяване на отпадъците, като част от общинската програма за управление на отпадъците. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за предотвратяването на отпадъци, като например реализация на проекти за домашно компостиране, информационни кампании, ограничаване ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия и др.

- *Икономически и научни субекти, неправителствени организации*

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени

процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправка и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Т.е. икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти, например чрез внедряване на еко-дизайн на продуктите. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

- *Домакинства*

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на повече отпадъци, и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки с няколко или обемни опаковки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че да е готов да понесе ограничения в своите „удобства”, респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са ефективни от екологична гледна точка и се провеждат мащабни, целенасочени и постоянни информационни кампании от страна на местните власти.

V.1.2. Определение и място на предотвратяването на отпадъците в йерархията на управление на отпадъците

V.1.2.1. Определение

Според Рамковата директива за отпадъците (РДО, чл.3, т.1), както и според ЗУО (§1, т.17 от ДР):

„Отпадък“ е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи”.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в европейското и националното ни законодателство, като съгласно РДО (чл.3, т.12) и респективно в ЗУО (§1, т.28 от ДР), като:

“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- *Количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*
- *Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- *Съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”;*

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците. Двата аспекта са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото

третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява. По време на самото третиране се изразходва енергия, вода, заема се пространство. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100% количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като това е нереалистично е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяване още във фазата на проектиране

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока на материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и т.н, както и използване на технологии, изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране.

V.1.2.2. Място на предотвратяването на отпадъците в йерархията на управление на отпадъците

В националното законодателство и в политиките за предотвратяване и управление на отпадъците се прилага като приоритетен ред, следната йерархия при управление на отпадъците:

Най-предпочитан вариант

Най-непредпочитан вариант

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, европейските страни трябва да предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло. Това може да наложи специфични потоци от отпадъци да се отклонят от йерархията, когато това се основава на съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците, във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на такива отпадъци. Държавите-членки вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда - предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на

ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Предотвратяването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците.

V.1.3. Цели на програмата предотвратяване образуването на отпадъци

Целите могат да се обособят в групи – стратегическа и оперативни цели.

Стратегическата цел е подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение от своя страна се постига чрез пакет от мерки. Както стратегическите, така и оперативните цели за предотвратяване на образуването на отпадъци са ясно формулирани в РДО и ЗУО, а именно:

Съобразно „Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г.“, **стратегическа цел 1 е:** „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване“. Формулираната **оперативна цел:** „Намаляване количеството на отпадъците“, е количествено измерима с „норма на генериране на битови отпадъци“. За община Гурково, като ежегоден индикатор е посочена стойността на показателя за съответната година на програмния период, а като целеви индикатор – нормата на генериране на битови отпадъци през 2020г. е не повече от 189 кг/ж.

Стратегическа цел (чл.29, т.2 последно изречение на РДО): „Прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъци.“

Оперативни цели (чл.3, т.12 РДО, респективно § 1, т.28 ЗУО) са:

- „Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците; и
- Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите“;

V.1.4. Анализ и описание на мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци

В съответствие с поставените цели са идентифицирани мерките за тяхното постигане, както и въз основа на направените анализи и оценка на:

- Възможностите за прилагане на някои от примерните мерки в Приложение №4 към чл.50, ал.3, т.2 на ЗУО;
- Съществуващи в общината мерки;

Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, съгласно Приложение №4 към чл.50, ал.3, т.2 на ЗУО

В Приложение №4 към чл.50, ал.3, т.2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци.

Няколко от тези мерки са относими към компетенциите на местните власти и са разгледани по-долу, като е спазвана следната структура – представена е същността на мярката, досегашното прилагане в общината и бъдещо съдържание и възможни индикатори за проследяване успеха на мярката, както и примери за добри практики за предотвратяване на отпадъците.

V.1.4.1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Същност на мярката

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на планове и програми от общинските органи - съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва програма за управление на отпадъците (и подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци като част от нея), която е част от общинската програма за околна среда и същевременно е в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г.
- Прилагане на икономически мерки – например, чрез въвеждане на допълнителни плащания (екотакси, данъци, концесионни възнаграждения и пр. за ползване на природни ресурси се цели намаляване на количеството на използваните ресурси в производството и по този начин и намаляване на количеството на отпадъците, които биха възникнали) или чрез предоставяне на субсидии;

С използването на различни по вид икономически стимули се цели повишаване на екологосъобразното поведение на обществеността и бизнеса.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

Въпреки че вече са разработвани и приети различни програми, както в областта на околната среда като цяло, така и специално в областта на управление на отпадъците, трябва да се подчертае, че в настоящата програма се предвиждат конкретни взаимнообвързани мерки за предотвратяване на отпадъците в община Гурково, като се отчитат мерките в Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, а и спецификите на общината. Целта на програмата е да бъде създаден ясен план с посочени конкретни действия, които общината следва да изпълни при осъществяване на политиката си за предотвратяване образуването на отпадъци, като част от общата си политика в този сектор. За да има резултат Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци на общината, трябва да бъде правен периодичен преглед на изпълнението на мерките от плана за действие и постигнатите резултати, като се отчита изпълнението им чрез индикатори.

Въвеждането на „електронна община“, освен преките положителни ефекти за обществеността и бизнеса, има значим принос към политиката за предотвратяване на отпадъци и ефективно използване на ресурсите. Разглежданите в този аспект реализирани в пълен обхват мерки ще доведат до предотвратяване употребата на тонове офис хартия и съответните консумативи, което е равнозначно на предотвратено количество отпадъци.

Понастоящем общината не е въвела предоставяне по електронен път на административни услуги за населението и бизнеса и администриране на местните данъци и такси. Следователно усилията на общината трябва да бъдат насочени към въвеждане на електронни услуги, с което ще бъде спестено време на администрацията и ще бъдат предотвратени количества отпадъци от офис хартия. За да бъде ефективно използването на тази система е необходимо популяризирането и сред населението и фирмите, което може да стане и в рамките на информационните кампании на общината за предотвратяване на отпадъците, като част от цялостната информационна дейност на общината по управление на отпадъците.

Наред с това местните власти могат да насърчават екологосъобразното поведение у населението чрез подходящи икономически стимули, като например

общината може да предостави безплатно съдове за домашно компостиране на домакинства, например в крайградските квартали или по селата и пилотно да въведе намален размер (отстъпка) на такса битови отпадъци за домакинствата, които прилагат домашно компостиране. По този начин ще бъдат предотвратени „зелени“ и биоразградими отпадъци, които ще бъдат оползотворени чрез производство на компост за целите на домакинствата в общината.

Удължаването на жизнения цикъл и повторната употреба на стоки и продукти е мярка, която води пряко до намаляването на количеството образувани отпадъци. В тази насока общината ще разработи проект за създаване на център за поправка и повторна употреба на стоки.

Националната програма за финансова подкрепа на енергийна ефективност на българските домове в дългосрочен план може да е разглеждана като значима мярка за предотвратяване на отпадъци и ефективно използване на ресурсите, тъй като без съмнение по този начин се удължава значително живота на жилищата.

Индикатори

Индикатор за проследяване успеха на общинската Програма за предотвратяване образуването на отпадъци е броят реално изпълнени или в процес на изпълнение мерки предвидени в нея, както и постигането на крайната количествена цел на програмата.

За да се отчете напредъкът за „електронна община“, за целите на предотвратяване на отпадъци, като индикатор следва да се използва въведена система за предоставяне на електронни услуги и брой въведени електронни услуги.

Може и периодично да се отчита броят проведени информационни кампании от общината, чрез които популяризира и стимулира населението и бизнеса да ползват електронните услуги.

Друг индикатор за реализация на мярката е броят на домакинствата, които прилагат домашното компостиране/или брой домакинства прилагачи домашно компостиране с намалена ТБО, или брой домакинства осъществили енергийна ефективност за дома си.

Друг индикатор за реализация на мярката е създаден и изпълнен проект за център за поправка и повторна употреба на стоки.

- V.1.4.2. Използване на доброволни споразумения, експертни групи на потребители/производители или секторни преговори с оглед на това съответните предприятия или промишлени сектори да съставят свои собствени планове или цели за предотвратяване образуването на отпадъци, или да внесат корекции в продукти или опаковки, от които се получава голямо количество отпадъци**

Същност на мярката

Доброволните споразумения могат да се разделят условно в две групи – между държавата/общините, от една страна, и представители на бизнеса, от друга, както и доброволни споразумения между представители на бизнеса помежду им. Предимството на доброволните споразумения както при всеки договор са, че резултатът е желан и от двете страни. Тези споразумения са подходящи за дейности, за които е трудно или нецелесъобразно да се регулират със закон. Едно такова споразумение може да бъде между общината и браншова организация на бизнеса, напр. браншови организации на хотелиерите и ресторантьорите и да касае количеството изхвърлени хранителни отпадъци. Подобно споразумение може да се сключи и с представителите на търговските вериги на хранителни стоки относно третирането на храни с почти изтекъл

срок на годност или за продажба на стоки в насипно състояние с цел избягване на отпадъци от опаковки. Друга възможност е изпращане на електронни фактури на желаещите клиенти от доставчиците на услуги като ток, вода, топлофикация, телефон и други с цел спестяване на хартия и на разходи и материали за доставка.

Сключването на доброволни споразумения с представители на бизнеса изглежда по-лесно за организиране, особено ако публичните власти подкрепят инициативата чрез предоставяне на подходяща информация. Става въпрос за това, че в редица предприятия като резултат от производствения процес се получават странични продукти, които ако не се реализират могат да станат отпадък, а същевременно са ценна суровина за други производства. По-добрата информираност за параметрите на тези странични продукти може значително да подпомогне тяхната продажба. По този начин печели и продавачът, защото спестява разходи за депониране или преработване на своя страничен продукт, който той смята за отпадък, печели и купувачът, защото придобива суровина за производството си на много по-ниска цена от обичайната.

Вследствие на биоразградимостта си хранителните отпадъци оказват силно въздействие върху околната среда тъй като в процеса на биологично разграждане в условията на депата за отпадъци отделят топлина, биогаз и замърсители в инфилтратата. Изследване, проведено за Европейската комисия, показва, че храната представлява 20-30% от емисиите на парникови газове, свързани с потреблението. Месото и птиците сами по себе си съставляват 12% от тези емисии, в сравнение с 5% от млечните продукти и 2% за плодове и зеленчуци.

В този контекст, мерките за ограничаване на количеството на образуваните хранителни отпадъци са от съществено значение, което се потвърждава от следните факти: проведено от ГД „Околна среда” проучване показва, че само по отношение на въздействието върху парниковия ефект разхищаването на един хляб се равнява на изгарянето на 60W крушка за 30 часа. С количеството на водата, необходима за производството на 1 кг говеждо месо, един човек може да взема душ всеки ден в продължение на една година. Производството на един килограм говеждо месо също изисква около седем литра гориво, което се равнява на 60 км пътуване с автомобил.

Резултатите от реализираните в гр. Брюксел пилотни проекти за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци показват, че е възможно да се намалят тези количества до почти 80%, чрез информиране и въздействие върху навиците на потребителите при закупуването и съхраняването на храни. Пилотните проекти включват дейности за повишаване на осведомеността и разработване на практически инструменти (магнитни списъци за пазаруване, карти за записи и др.). Въпреки това, тези кампании са били изолирани и са били в състояние да достигнат само до ограничена част от населението.

За успешното реализиране на мерките за предотвратяване е възможно да бъдат привлечени производителите, търговците, ресторантьорите и хотелиерите, като за целта на първо място трябва да се повиши осведомеността им и да се насърчи готовността им да участват в провеждането на проекти в тази насока. Ето защо е необходимо общината да провежда информационни кампании на браншовите организации и обекти от сектор „хотелиерство и ресторантьорство" и търговията за предотвратяване на хранителните отпадъци и отпадъци от опаковки, както и за прекомерното образуване на хранителни отпадъци от домакинствата и да даде насоки за правилното потребление и съхранение на хранителни продукти, като се очаква евентуално поемане на доброволни ангажименти.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

Въпреки че тази мярка е позната, нейното прилагане не е широко разпространено в България, както и досега не е прилагана в общината. Подходяща мярка е например въвеждане в асортимента на намалени порции, при запазване, разбира се на предлаганите „нормални“ порции. Оптимизирането на използването на храни с почти изтекъл срок на годност от търговските вериги също може да е предмет на доброволно споразумение, например да се създаде система с организация такива храни да се предлагат на социално слаби слоеве от населението.

Възможна мярка е и създаването на общинска платформа за общо доброволно споразумение със съответно наименование и лого, раздаване на годишни награди и др., като членуващите в това споразумение фирми и организации получават допълнителна реклама чрез публикуване на списъка от фирми в сайта на общината.

За да популяризира мерките и проучи нагласите на заинтересованите страни, общината е необходимо да проведе информационни кампании по управление на отпадъците.

Индикатори

Проведени информационни кампании сред заинтересованите страни - браншови организации и обекти от сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ и търговията за прилагане на мерки за предотвратяване на хранителни отпадъци. Друг индикатор е създадена платформа за територията на общината по предотвратяване на отпадъците и брой сключени споразумения и брой фирми и други организации, включени в нея. Друг индикатор е създадена система на територията на общината за използването на храни от търговските вериги и заведения за обществено хранене преди изтичане на срока на годност за социално слаби слоеве от населението.

V.1.4.3. Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители

Същност на мярката

Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъците, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, рекламни брошури, интернет сайтове. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното количество. Голяма част от това количество представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (например вестници и списания) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването.

За намаляване количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери “против нежелана поща“ на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии, от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение например в Брюксел, където се прилага тази схема, показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. Тези мерки са свързани и с по-малко разходи за самите разпространители и рекламодатели, тъй като

се избягва отпечатването и разпространението на материали до лица, които не желаят да ги получават и четат.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационните технологии в дома отваря път за нови подходи, позволяващи „всички хартии“ да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

В България има добри примери за проведени информационни кампании относно предотвратяване на отпадъците, например кампанията „Зелена идея“, провеждана от МОСВ и различни радио-станции и финансирана по ОПОС 2007-2013г.

Досега в общината не са провеждани информационни кампании от организации за оползотворяване на опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и опасни отпадъци, относно дейността им, поради факта че общината няма сключени договори с тях. Въвеждането на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е наложително в общината, поради което при сключване на договор с организация за оползотворяване на тези отпадъци е необходимо да се предвиди провеждане на информационни кампании от организациите по оползотворяване на тема за предотвратяване на отпадъци. Основният резултат на тази мярка е повишаване съзнанието на широк кръг от населението за важноста от опазване на ресурсите и за възможни мерки за предотвратяване на отпадъци, в частност специални целеви групи като деца и ученици, които най-бързо се приобщават към „зелените“ идеи. Въпреки че непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, тя има много голямо значение за формиране на екосъзнание в потребителското общество, което да се стреми да избягва образуването на отпадъци.

Индикатори

Брой сключени договори с организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ и др.; Брой проведени информационни кампании за населението.

- V.1.4.4. В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за търгове и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от Комисията на 29 октомври 2004г.**

Същност на мярката

В своето съобщение „Обществени поръчки за по-добра околна среда“ (СОМ (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общи критерии за „зелените“ обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните-членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Комисията разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществените поръчки има две възможности при тяхното възлагане: офертите може да се сравняват или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна“ оферта, което означава, че ще бъдат взети предвид други критерии за възлагане, включително цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта“ винаги се състои от два или повече подкритерия, то те могат да включват екологични критерии. Както се подчертава и в цитирания в настоящата мярка Наръчник, важно е да са изпълнени следните условия, на които да отговарят критериите:

- Да са свързани с предмета на договора;
- Да бъдат конкретни и обективно количествено измерими;
- Да са обявени предварително;
- Да са подчинени на правото на Общността;

При спазване на тези условия критериите ще са правилни, а оттам и поръчката няма да е проблемна. Ако се приеме като база за сравнение „икономически най-изгодна оферта“, трябва да се има предвид, че при изчисляването е целесъобразно да се приложи изчисление на база „стойност на жизнения цикъл“. Това означава, че остойносттаването включва целия срок на експлоатация и обхваща следните разходи:

- Разходите за закупуване и всички свързани с това разходи (доставка, монтаж, пускане в експлоатация и т.н.);
- Оперативни разходи, включващи енергия, резервни части и поддръжка;
- Разходи в края на жизнения цикъл като спиране от експлоатация и отстраняване.

На етап възлагане за всеки един от тези разходи трябва да се определи коефициент, за да могат да бъдат взети под внимание при определяне на икономически най-изгодната оферта. Това ще помогне да се получи продукт, който е не само „икономически най-изгоден“, но той ще има и по-добри екологични показатели, тъй като в процеса на възлагане ще станат ясни и разходите при използване и за изхвърляне, на които в противен случай няма да бъде обърнато достатъчно внимание.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

Както европейското, така и българското законодателство и свързаните с него документи, позволяват залагането на екологични критерии при обществените поръчки. Дори, обаче и да се използва само критерия най-ниска цена, има достатъчно възможности за прилагане на мярката, напр. при поръчки на стоки и услуги, които попадат в групата на стоките и услугите, за които има разработени критерии от ЕК (напр. рециклирана хартия, офис и ИТ оборудване, осветление, почистващи продукти и услуги и др.).

Например, в Германия чрез закон е предвидено, че при възлагане на обществени поръчки, трябва да се предвиди използване на такива продукти, които се характеризират с по-дълъг жизнен цикъл, удобни са за поправки и за повторна употреба, в сравнение с други продукти, водят до по-малко количество отпадъци или са произведени от рециклирани материали.

Подходяща мярка се явява и провеждане на задълбочени и регулярни обучения на служители от общинската администрация, отговарящи за обществените поръчки.

Досега в общината не е прилагана мярката провеждане на „зелени“ обществени поръчки. Настоящата програма предвижда - провеждане на обучение на служители от общинската администрация - дирекция „АПОБФ“ и дирекция „ОДУТИ“, участващи в организиране и провеждане на обществени поръчки в община Гурково, относно „зелени обществени поръчки“ и разработване на примерни тръжни документи. Целта на тази мярка е към 2020г. поне 10% от проведените от общината обществени поръчки да са „зелени“.

Индикатори

Проведени обучения и брой на служителите, участвали в тях; Брой и/или стойност на проведени „зелени“ обществени поръчки в общината.

V.1.5. План за действие на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

В планът за действие са представени стратегическата и оперативната цели, примерни типови мерки за предотвратяване образуването на отпадъци от Приложение №4 на ЗУО, релевантни към община Гурково, като за всяка от тях са посочени конкретни мерки /дейности със срок за изпълнение, финансиране, резултати, индикатори за напредък и отговорност за изпълнение /отговорни институции.

Целите и заложените за изпълнение дейности /мерки за постигане на оперативната и стратегическа цели са представени в табличен вид, съгласно насоките в *“Методология за стратегическо планиране в Република България“* и *„Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“*, утвърдени със Заповед №РД – 211/31.03.2015г. на министъра на околната среда и водите.

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

План за действие към Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци /Стратегическа цел 1: „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване“

Оперативна цел	Мерки по Приложение IV на ЗУО и на РДО	Дейности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
							Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓Намаляване количеството на отпадъците - „норма на генериране на битови отпадъци“;							✓Норма на генериране на битови отпадъци – ежегодно;	✓За 2020г. норма на генериране на битовите отпадъци е не повече от 189 кг/ж;		
	Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	Изпълнение на заложените в програмата мерки за ПОО	Предвидената стойност на всяка мярка в програмата	Община	До края на 2015г - одобрение на програмата Изпълнение на програмата 2015-2020г.	Одобрена програма за предотвратяване образуването на отпадъци (ПОО) от ОбС и изпълнение на всички заложен мерки	Ежегодно – брой изпълнени/в процес на изпълнение мерки за ПОО от програмата	До края на 2020г. са изпълнени всички заложен мерки за ПОО	Кмет	Общественост и др. заинтересовани страни, участващи при изпълнение на програмата
		Въвеждане на „електронна община“	40 000	Община	2017г.	Предоставени електронни услуги - допълнително предотвратени отпадъци /офис хартия, консумативи/	Въведена система за предоставяне по ел. път на административни услуги за населението и бизнеса и за администриране на местни данъци и такси; Брой въведени електронни услуги;	До края на 2020г. поне 70% са ел. услуги	Кмет	
	Информационни кампании за запознаване потребителите с възможностите за ползването на	6 000	Община	2018-2020г.	Ефективно използване на системата „електронна община“	Бр. проведени информационни кампании за ползване на електронни услуги	До края на 2020г. - проведени 2 бр. информационни кампании	Кмет, Общ. администрация	Общественост и бизнес	

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

		електронни услуги, предоставяни от общината на населението и бизнеса								
		Безплатно предоставяне на домакинствата на домашни компостери	10 000	Община	2016-2020г.	Предотвратени отпадъци, чрез включени домакинства в система за домашно компостиране	Бр. домакинства, прилагачи домашно компостиране - ежегодно	До края на 2020г. поне 100 бр. домакинства, прилагачи домашно компостиране – града и селата	Кмет, зам. кметове на кметства, кметски наместници	РСУО-Ст. Загора, Домакинства, прилагачи дом. компостиране
		Пилотно въвеждане на намален размер (отстъпка) на ТБО за домакинствата, които прилагат домашно компостиране		Община	2016-2020г.	Одобрена ТБО с намален размер от ОбС за домакинства прилагачи домашно компостиране	Бр. домакинства, прилагачи домашно компостиране с намалена ТБО - ежегодно	До края на 2020г. поне 100 бр. домакинства, прилагачи домашно компостиране – града и селата с намалена ТБО	Кмет	Домакинства
		Разработване на проект за създаване на център за поправка и повторна употреба на стоки	200 000	ОПОС 2014-2020г.	2020г.	Предоставени услуги за удължаване жизнения цикъл на стоките - допълнително предотвратени отпадъци	2018г. - създаден проект	2020г. - изпълнен проект, създаден център за поправка и повторна употреба на стоки	Кмет, зам. кмет	Бизнес/браншови организации
	Доброволни споразумения, експертни групи на потребители/производители или секторни преговори с оглед на това	Информационни кампании за осведомяване на браншовите организации и обекти от сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ и търговията за	6 000	Община	2018г.	Проучени нагласи на обекти от сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ и търговията и браншови организации за поемане на	Брой реализирани информационни кампании	До 2018г. проведени 2 бр. информационни кампании	Кмет	Браншови организации и обекти от сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ и търговията

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

<p>съответните предприятия или промишлени сектори да съставят свои собствени планове или цели за предотвратяване образуването на отпадъци, или да внесат корекции в продукти или опаковки, от които се получава голямо количество отпадъци</p>	<p>предотвратяване хранителните отпадъци и отпадъци от опаковки и евентуално поемане на доброволни ангажименти</p>					<p>доброволни ангажименти</p>				
	<p>Създаване на система на територията на общината за използването на храни от търговските вериги и заведения за обществено хранене преди изтичане на срока на годност за социално слаби слоеве от населението</p>	<p>5 000</p>	<p>Община</p>	<p>2020г.</p>	<p>Създадена система и направени проучвания и предложения за необходимите организационни промени за намаляване хранителните отпадъци от търговските вериги и заведения за обществено хранене и използване на храните за социални цели</p>	<p>Етапи на възлагане и изпълнение на проучването</p>	<p>Изпълнено проучване и създадена система</p>	<p>Кмет, зам. кмет</p>	<p>Браншови организации, социални заведения, търговски вериги, НПО и др.</p>	
	<p>Създаване на общинска платформа за ПО, към която с доброволно споразумение са се присъединили браншови /неправителствени /потребителски /образователни /научни /медийни и други организации. Общинската</p>	<p>5 000</p>	<p>Оперативни програми 2014-2020г.</p>	<p>2020г.</p>	<p>Създадена общинска платформа, като доброволно споразумение за предотвратяване на отпадъци</p>	<p>2018г. - Одобрен проект за общинска платформа за доброволни споразумения с организации за предотвратяване на отпадъци</p>	<p>Към 2020г. присъединени с доброволни споразумения 50 организации към общ. платформа</p>	<p>Кмет</p>	<p>Браншови /неправителствени /потребителски /образователни /научни /медийни и др. организации</p>	

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

		платформа е със собствено лого, годишни награди, като членуващите в това споразумение получават допълнителна реклама чрез публикуване на списъка от фирми в сайта на общината								
Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	Провеждане на информационни кампании за политиките по предотвратяване на отпадъци	5 000	Община, отчисления по чл.64 ЗУО	2017г.	Повишена информираност на общественост, бизнес и ученици запознати с предимствата за предотвратяване на отпадъците и запазване на ресурсите	Брой реализирани информационни кампании	До 2017г. проведени 2 бр. информационни кампании	Кмет, зам. кмет, дирекция „ОДУТИ“	Общественост, бизнес и ученици	
	Сключване на договори с Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и опасни отпадъци	-	Община	2017г.	Сключени договори с Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ и др. и изпълнени ангажименти	Брой сключени договори	До 2017г. сключени договори с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, опасни отпадъци	Кмет	Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ и др.	
	Провеждане на информационни кампании за предотвратяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА,	В рамките на ежегодните бюджети за	Организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО,	2020г.	Проведени информационни кампании на тема предотвратяване на отпадъци от организации по	Брой реализирани информационни кампании	След сключване на договор с организации по оползотворяване на отпадъци - ежегодно до	Организации и по оползотворяване на отпадъци от опаковки,	Община	

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

		ИУГ и др.	информационни кампании на организациите по оползотворяване на отпадъци	ИУМПС, НУБА, ИУГ и др.		оползотворяване на отпадъци		2020г. провеждане на информационни кампании	ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ и др.	
	В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за търгове и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от Комисията на 29 октомври 2004г.	Обучение относно „зелени обществени поръчки“ на служители от общинската администрация, участващи в организиране и провеждане на обществени поръчки – изготвяне на тръжни документи, съдържащи необходимите изисквания към изпълнителите и технически спецификации	5 000	Община	2016-2020г.	Обучени служители от общинската администрация относно „зелени“ обществени поръчки	Брой обучени служители от общината Изготвени тръжни документи	Брой на преминалите обучение служители от общинската администрация, участващи в организиране и провеждане на „зелени“ обществени поръчки; Към края на 2020г. - 10% от проведените обществени поръчки в общината са „зелени“	Община	АОП

Стратегическа цел 2:

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

Дълги години отпадъците се разглеждаха единствено като източник на замърсяване. Добре управляваните отпадъци, обаче могат да бъдат ценен източник на суровини, особено когато много от тях стават все по-оскъдни. Най-добрата политика при управление на отпадъците е образуването им да бъде предотвратено. Когато това не е възможно, други добри варианти са повторното използване, рециклирането и оползотворяването на отпадъците. За страната ни и общините, тази политика изразена в целенасочени действия е още в начален стадий и постигането на резултати ще изисква упорита работа и време.

В перспективна насока в община Гурково ще бъде въведен и регионален подход за управление на отпадъците, който ще прилага вариантите за добро и ефективно управление, чрез повторното използване, рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Чрез въвеждането на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора, ще бъде постигнато съвременно управление на отпадъците, което ще доведе до спестяване използването на природни ресурси, опазване на околната среда и ще допринесе за икономическия растеж чрез създаване на нови работни места.

Целта на НПУО 2014-2020г. за увеличаване количествата рециклирани и оползотворени отпадъци е насочена именно към превръщането на страната ни в „рециклиращо общество“. В съответствие с националните цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и стремежът за изпълнение на общинските/регионални цели за рециклиране, оползотворяване и намаляване на депонираните отпадъци доведоха до поставянето на стратегическа цел 2: *„Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда“* в настоящата ПУО за която са разработени съответните мерки/дейности, обособени в четири подпрограми:

- Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло;
- Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците;
- Подпрограмата за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци;
- Подпрограма за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация;

Всяка от подпрограмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания – напр. национални цели, най-важните резултати, които общината е постигнала и тези които ще постигне, най-важните изводи и

препоръки от направените анализи, както и основни съображения, свързани с постигане на целите. Целите и заложените за изпълнение дейности /мерки за постигане на оперативните и стратегическа цели са представени в табличен вид, съгласно насоките в *“Методология за стратегическо планиране в Република България”* и *„Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците”*, утвърдени със Заповед №РД – 211/31.03.2015г. на министъра на околната среда и водите.

V.2. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло

През 2012г. в националното законодателство се заложи общоевропейската цел за рециклиране на битовите отпадъци, приета в общностното законодателство през 2008г. По-конкретно ЗУО поставя пред общините, изискването да достигнат поетапно до 2020г. рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло: *„Подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, както следва:*

- *До 1 януари 2016г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;*
- *До 1 януари 2018г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;*
- *До 1 януари 2020г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло;“*

Целите се изпълняват от общините в Регионалната система за управление на отпадъците, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на регионалната система.

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци са: *“отпадъците от домакинствата”* и *“подобни на отпадъците от домакинствата”* (т.е това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ се осъществяват и финансират от организациите по оползотворяване чрез схемата за *„разширена отговорност на производителя”*, се отчитат и допринасят за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Важна предпоставка за постигане на националните целите са и част от действията от страна на държавата, които са предприети през последните години, а именно:

- Ясно е определената отговорността на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- Определени са задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- Въведено е законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;

- Въведени са икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;
- Друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;
- Нормативно е осигурена възможността общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;

На територията на община Гурково е необходимо да се осъществят или вече са в процес на реализация редица дейности/мерки, в резултат на които ще бъде постигнато рециклиране на битовите отпадъци, както следва:

- Да се въведе на територията на общината система за разделно събиране на битови отпадъци от домакинствата от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло – чрез подписване на договор/и с организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки и поставяне на контейнери за разделното събиране на тези потоци отпадъци;
- Провеждане на информационни кампании, целящи постигане на мотивираност на населението за активно участие в системата за разделно събиране на тези отпадъчни потоци;
- Ако на територията на общината функционират пунктове за изкупуване на отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, ще допринесат за събирането на допълнителни количества разделно събрани от домакинствата отпадъчни потоци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;

Предвидените мерки в настоящата подпрограма условно могат да бъдат класифицирани, като инвестиционни и неинвестиционни мерки.

От направените анализи на съществуващото състояние по управление на битовите отпадъци в общината не се идентифицира необходимостта от „инвестиционни“ мерки за достигане целите за рециклиране на битовите отпадъци, тъй като се очаква в общината да бъде въведен и регионалният подход за управление на отпадъците, като през 2016г. ще бъде въведена в експлоатация Инсталацията за сепариране и закрито компостиране, която е елемент на РСУО–Ст. Загора. В резултат на работата на инсталацията ще бъдат сепарирани от некомпактираните битови отпадъци на общините в региона метали и пластмаси.

В настоящата програма, като „инвестиционна“ мярка е включено изграждането на „джобове“ за поставяне на цветни контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки по улиците по начин, който да улесни трафика, тъй като това е задължение на общината при сключване на договор/и с организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло.

„Инвестиционна“ мярка, която има значение за изпълнение целите на няколко подпрограми, в т.ч. и на настоящата, е осигуряване от общината на площадки за безвъзмездно предаване от населението на разделно събрани отпадъци от домакинствата, без за това общината да изисква допълнително заплащане от населението (площадките по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО, а именно: „осигуряване на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички

населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места). Тази мярка ще подпомага разделното събиране, рециклиране и безопасно третиране на битовите отпадъци от домакинствата, като например едрогабаритни, опасни, както и други видове битови отпадъци. В тази насока общината е в процес по осигуряване на такива площадки, като на нейна територия се изгражда и се очаква в края на 2015г. да бъде въведена в експлоатация ПС-Гурково, (която ще обслужва общините Гурково, Николаево и Твърдица) и има:

- Площадка за шредирание и временно съхранение на „зелени“ отпадъци;
- Площадка за шредирание и временно съхранение на ЕГО;
- Общински център за рециклиране, където ще бъдат разположени различни видове контейнери за разделно събиране на отпадъци за рециклиране и специализирани контейнери за опасни отпадъци от бита;

Подпрограмата включва редица „неинвестиционни“ мерки, с които ще се постигне по-добра организация при предоставяне на информация на общината и преодоляване на проблеми на системата, като например неразрешеното отнемане на рециклируеми отпадъци от цветните контейнери. Това е съществуващ проблем в общините, където има въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, който оскъпява системата, демотивира населението да събира разделно отпадъците, води до замърсявания около контейнерите, нерядко затруднява пътния трафик поради превозване на така издетите отпадъци с каруци. Тези „неинвестиционни“ мерки основно се отнасят до:

- **Нормативни мерки**, относно:
 - Определяне на конкретни изисквания за пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло в „Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г.“;
 - Задължаване на пунктовете за вторични суровини да предоставят информация на общината за събраните от тях и предадени за рециклиране количества битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
- **Мерки за информираност и публичност** – публикуване на интернет страницата на общината информация за:
 - Местонахождението на пунктовете за вторични суровини, намиращи се на територията на общината за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло – съставен публичен регистър;
 - Местоположението и условията за приемането и предаването на разделно събраните битови отпадъци от населението на ПС-Гурково;
- Мерки, свързани с **контрол** за изпълнение на изискванията, свързани с разделното събиране и предаване на рециклируеми битови отпадъци;

В тази подпрограма са включени част от мерките изброени по-долу, които имат пряка връзка с постигане на набеязаните цели, но са описани и в други подпрограми в рамките на Програмата за управление на отпадъците 2015-2020г., тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набеязаната цел на настоящата подпрограма са мерките от другите подпрограми, например свързани с:

- Провеждане на информационни кампании за политиките по предотвратяване на отпадъци, целящи насърчаване и мотивираност на населението и бизнеса за активно участие в системата за разделно събиране и оползотворяване на

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

отпадъци от опаковки (вкл. в Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци);

- Предоставяне на информация на обществеността за управлението на битовите отпадъци - вид и количества (вкл. и за разделно събраните отпадъци от опаковки – хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло от Организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки с които общината има договор и от функциониращите на територията на общината пунктове за вторични суровини), (вкл. в Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците);
- Разработване и внедряване в общината на електронна информационна система за управление на отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. за разделно събиране и рециклиране на отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метал, за отчитане изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (вкл. в Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците);

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма и съотносимите мерки от другите подпрограми на ПУО 2015-2020г. на община Гурково, въвеждането на разделното събиране на рециклируеми отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и на регионалния принцип на управление на отпадъците ще гарантират достигане до регионалните целите за рециклиране на тези потоци битови отпадъци.

В резултат на въвеждане в експлоатация на регионалните съоръжения за третиране на отпадъците ще бъдат постигнати следните регионални цели за управление на отпадъците за регион Стара Загора за рециклиране и оползотворяване на отпадъците:

Постигната цел - година	2016	2017	2018	2019	2020
Рециклиране и оползотворяване	34,06%	34,05%	33,77%	33,49%	43,89%
Рециклиране	35,52%	36,11%	36,15%	36,19%	53,22%

Регионалната цел за рециклиране и оползотворяване ще бъде постигната през 2020г. с въвеждане в експлоатация на инсталацията за сепариране на отпадъци (необходимо е финансиране Етап II - 2019г. по ОПОС 2014-2020г., чрез кандидатстване на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Ст. Загора за надграждане на третирането на отпадъци с изграждане на Инсталация за механично и биологично третиране на битовите отпадъци, вкл. ръчно сепариране на почти 100% от общинските отпадъци, полево компостиране на биоразградимите отпадъци, производство на RDF, от битови отпадъци за изгаряне).

Така чрез изпълнение на заложените мерки на местно ниво ще се допринесе не само за изпълнение на Стратегическа цел 2 от ПУО, но за изпълнение на националната политика и цели в сектор управление на отпадъците.

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

План за действие към Подпрограмата за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда“

Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓ Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;						✓2016г. - мин. 25% от общото тегло на отпадъците от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране; ✓2018г. - мин. 40% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране;	✓2020г. - мин. 50% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране;		
	Определяне на конкретни изисквания в „Наредбата за управление на отпадъците на територията на	-	Община	2016г.	Всички регистрирани пунктове за предаване на отпадъци от хартия и картон,	Изготвени изисквания към площадките за пунктовете за вторични суровини	Определени са нормативно конкретни изисквания към пунктовете за вторични	Кмет, общинска администрация, ОБС	Фирми, притежаващи пунктовете за предаване

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	Община Гурково“ към площадките на пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло				пластмаси, метал и стъкло отговарят на определените от общината изисквания		суровини от хартия картон, метали пластмаси и стъкло		на отпадъци от хартия и картон, пластмаси, метал и стъкло
	Задължаване чрез общинската наредба за управление на отпадъците, пунктовете за вторични суровини да предоставят информация на общината за събраните и предадени за рециклиране количества битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	-	Община	2016г.	Общината ще има информация за събраните от пунктовете за вторични суровини и предадени за рециклиране количества битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Разработване на съответните разпоредби в общинската наредба за управление на отпадъците	Приети от ОбС разпоредби в общинската наредба за управление на отпадъците	Кмет, общинска администрация, ОбС	
	<p>Публикуване на интернет страницата на общината регистър за местонахождението на пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло;</p> <p>Въведена в ел. информационна система на общината информация за количеството разделно събрани и предадени от населението на</p>	-	Община	2016г.-2020г.	<p>Обществеността е информирана от интернет страницата на общината за местонахождението на пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло;</p> <p>Въведена информация във</p>	<p>Събиране и обработване на информация за бр. пунктове за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло – ежегодно;</p> <p>Събиране и обработване на информация за вид и количество на събраните</p>	<p>За всички регистрирани пунктове за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло, общината е публикувала информация за местонахождението им;</p> <p>Събиране и обработване на</p>	Кмет, дирекция „ОДУТИ, Зам. кмет, кметове на кметства, кметски наместници“	Фирми, притежаващи пунктове за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси, метал и стъкло

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	пунктовете за вторични суровини битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло				ел. информационна система на общината за вид и количество на събраните отпадъци от пунктовете за вторични суровини	отпадъци от пунктовете за вторични суровини - ежегодно	информация за вид и количество на събраните отпадъци – общо за всички години от въвеждането на ел. информационна система в общината;		
	Планиране ежегодно и осъществяване на контрол за изпълнение изискванията, нормативни и/или договорни задължения на пунктовете за вторични суровини за регистрация; стопански, търговски, административни, образователни и др. обекти, относно изисквания за разделно събиране и предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло	-	Община	2016-2020г.	Изпълнени изисквания, нормативни и/или договорни задължения на пунктовете за вторични суровини за регистрация; стопански, търговски, административни и др. обекти, изпълнени изисквания за разделно събиране и предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло – изготвен отчет от определените длъжностни лица, осъществили контрола	Брой осъществени проверки; брой проверени обекти; брой наложени санкции и глоби - ежегодно	Осъществени 100% от ежегодно планираните проверки; Брой осъществени проверки; брой проверени обекти; Брой наложени санкции и глоби – за всички години;	Кмет, определени от кмета длъжностни лица	РИОСВ

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

Въвеждане на територията на общината система за разделно събиране на битови отпадъци от домакинствата от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	-	Община	2016-2020г.	Изпълнени договорни задължения на организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки с които общината е сключила договор и поставени контейнери за разделно събиране на тези потоци отпадъци	2016г.- Избор на организации/я за оползотворяване на отпадъци от опаковки	2016-2017г. - Избрана организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки и сключен договор	Кмет	Организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки
Изграждане на „джобове” за поставяне на цветни контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки -хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло	В зависимост от необходимия им брой допълнително ще се определи в бюджета на общината	Община	2016-2017г.	Поставени цветни контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло	Бр. изградени „джобове” за цветни контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло	Навсякъде където е определено от общината са поставени цветни контейнери и са изградени „джобове”	Кмет, дирекция „ОДУТИ“	Зам. кмет, кметове на кметства, кметски наместници
Провеждане на информационни кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки – хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	В рамките на ежегодните бюджети за информационни кампании на организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки с които общината има договор	Организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки	2016-2020г.	Проведени информационни кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки; Постигната мотивираност на населението за активно участие в системата за разделно събиране на тези отпадъчни потоци;	Брой реализирани информационни кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки;	След сключване на договор с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки - ежегодно до 2020г.	Организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки, с които общината е сключила договор	Община

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	<p>Събиране и обработване на информация във въведената ел. информац. система за отпадъците в общината за количеството събрани и рециклирани от Организацията за оползотворяване битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, с които общината е сключила договор</p>	-	Община	2016-2020г.	<p>Въведена информация във ел. информационна система на общината за количеството на битовите отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло</p>	<p>Събиране и обработване на информация за битовите отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло - ежегодно</p>	<p>Събиране и обработване на информация за битовите отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло – за всички години от въвеждането на ел. информационна система в общината</p>	Кмет, дирекция „ОДУТИ	<p>Организаци и за оползотворяване на отпадъци от опаковки с които общината има сключен договор</p>
	<p>Публикуване на интернет страницата на общината информация за местоположението и условията за приемането и предаването на разделно събраните битови отпадъци от населението на ПС-Гурково и въвеждане в ел. информационната система на общината информация за количеството битови отпадъци разделно събрани от населението и предадени на ПС-Гурково</p>	-	Община	2015-2020г.	<p>Публикувана на интернет страницата на общината информация за местоположение и условия за приемане и предаване на ПС-Гурково на разделно събраните битови отпадъци от населението; Въведена информация в ел. информац. система на общината за количеството битови отпадъци разделно събрани от населението на ПС-Гурково</p>	<p>Събиране и обработване на информация за количеството битови отпадъци разделно събрани от населението и предадени на ПС-Гурково - ежегодно</p>	<p>Събиране и обработване на информация за количеството битови отпадъци разделно събрани от населението и предадени на ПС-Гурково – за всички години от въвеждането на ел. информационна система в общината</p>	Кмет, дирекция „ОДУТИ“	Общини Николаево и Твърдица

V.3. Подпрограма с мерки за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците

Определенията за „биоотпадъци“ и „биоразградими отпадъци“, съгласно § 1, т.2 и 3 от ДР на ЗУО са:

„Биоотпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

„Биоразградими отпадъци“ са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.“

За тези потоци отпадъци българското законодателство въведе конкретни количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, както и цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата. Тези цели са както следва:

Цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци

Разпоредбите в чл.31, ал.1, т.2 на ЗУО изискват до 31 декември 2020г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995г. Тази цел е в съответствие и с изискванията на Директива 1999/31/ЕС относно депа за отпадъци. Намаляването на депонираните биоразградими отпадъци има пряко отношение към политиките за климатичните промени, тъй като води до намаляване на емисиите на парникови газове.

Цели за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци

В допълнение към европейската цел за намаляване на депонираните биоразградими битови отпадъци, амбициозни национални цели за оползотворяване на битовите биоотпадъци са поставени в „Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците“, приета през месец декември 2013г. Наредбата задължава общините във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл.49, ал.9 от ЗУО да постигат поетапно следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- До 31 декември 2016г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014г.;
- До 31 декември 2020г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014г.;
- До 31 декември 2025г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014г.;

Целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Ст. Загора.

В съответствие с националните политики и изисквания за регион Ст. Загора са поставени следните цели, относно управлението на биоразградимите и биоотпадъците до 2020г., както следва:

- Ежегодно до 2019г. - количеството депонирани биоразградими битови отпадъци е до 50 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в регион Ст. Загора през 1995г.;

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- До края на 2020г. - количеството депонирани биоразградими битови отпадъци е до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в регион Ст. Загора през 1995г.;
- 2016г. - 2019г. – не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в регион Ст. Загора през 2014г. са разделно събрани и оползотворени;
- До края на 2020г. – не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в регион Ст. Загора през 2014г. са разделно събрани и оползотворени;

Съгласно „Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците“, разделно събраните биоотпадъци се оползотворяват чрез дейностите, обозначени със следните кодове по Приложение № 2 към § 1, т.13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

- R3 – рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация), и/или
- R10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието и околната среда;
- R1 - използване на отпадъците предимно като гориво или друг начин за получаване на енергия (в случаите на анаеробно разграждане на биоотпадъци);

Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В Наредбата се изисква кметът на общината да осигури разделно събиране и оползотворяване на цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на общината. Съгласно законодателството, прилагане на дейността компостиране на място се счита за дейност по предотвратяване образуването на биоотпадъци.

Важна предпоставка за постигане на целите са и част от действията, предприети от страна на държавата в това направление до момента, а именно:

- Одобрен е „Национален стратегически план за поетапното намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране до 2020г.“;
- Ясно е определена в ЗУО отговорността на общините за управление на отпадъците, включително набелязаните количествени цели за биоразградимите отпадъци и приета подзаконова нормативна уредба за биоотпадъците;
- Въведени са икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, като тези от тях, които изпълняват посочените цели за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци за оползотворяване на биоотпадъците се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;

Предвидените мерки в настоящата подпрограма условно могат да бъдат класифицирани, като инвестиционни и неинвестиционни мерки.

От направените анализи на съществуващото състояние по управление на битовите отпадъци в общината в настоящата подпрограма се идентифицира необходимостта от „инвестиционни“ мерки за достигане целите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, тъй като се очаква в общината да бъде въведен и регионалният подход за управление на отпадъците, като през 2016г. ще бъде въведена в експлоатация Инсталацията за сепариране и закрито компостиране, която е елемент на РСУО–Ст. Загора. Съоръжението за механично сепариране има втора линия за

предварително третиране на общински зелени отпадъци, която е в състояние да обработва и разделно събраните градински отпадъци и е с капацитет от 600 тона седмично. Общинските зелени отпадъци и разделно събраните градински отпадъци ще се шредират до размер приложим за последващия процес на компостиране. Общинските зелени и градински отпадъци се генерират главно през лятото и през есента (само около 6-8 месеца/год). Проектният капацитет на съоръжението за предварително третиране на зелени и градински отпадъци е прието да отговаря на 9 000 т/год. общински зелени отпадъци и до 6 000 тон/год. градински отпадъци (50% от количеството, което в момента се депонира като част от твърдите битови отпадъци), или общо 15 000 т/год. Приемайки ефективно събиране в регион Стара Загора на всички общински зелени отпадъци и въвеждане на разделно събиране на градински отпадъци с ефективност от 50% ще бъдат получени за компостиране около 15 000 т/год. зелени отпадъци. Производството на зрял пресят зелен компост ще възлиза на около 65% от него или около 10 000 т/год., което обаче не се очаква да бъде постигнато до около 2020г.

Намаляване на депонирането на биоразградими материали – на регионално ниво нуждите от третиране на биоразградими материали нараства от около 20 000 т/год. през 2014г. до 25 000 т/год. през 2019г. За 2020г. необходимостта от намаляване се очаква да стане 41 500 т/год. За 2020г. и следващите години повече от 50% от всички биоразградими отпадъци, генерирани в региона трябва да се третират, отколкото депонират. Това ниво на третиране не може да се постигне само чрез разделно събиране и третиране. Приложените мерки на регионално ниво за третиране на органични отпадъци през 2019г. ще надхвърля необходимите 25 000 тона/год. намаляване на депонираните биоразградими отпадъци. В действителност домашното компостиране е необходимо само за преработка на количество от 2 500 т/год. или около 20% от количеството, което се очаква да бъде събрано с битовите отпадъци през 2019г. при за сценарий за градински отпадъци „да не се прави нищо“. Процентът на битовите отпадъци, които трябва да се третират, за да се намали депонирането на биоразградими отпадъци първоначално ще е около 22%, но до края на 2019г. ще се намали до около 20%. Намаляването се дължи на увеличаване на генерирането на отпадъци. Необходимостта от намаляване на депонирането на биоразградими отпадъци в краткосрочен до средносрочен период е еквивалентно на 16-19% от общото тегло на остатъчни битови отпадъци и на 31-36% за дългосрочен период.

Транспортирането на разделно събраните битови биоотпадъци (зелени, биоразградими) от ПС-Гурково (обслужваща общините Гурково, Николаево и Твърдица) на която ще има площадка за шредирание и временно съхранение на „зелени“ отпадъци до Инсталацията за сепариране и закрито компостиране на РЦУО – Ст. Загора ще бъде свързано с транспортни разходи, както и с изтичане на инфилтрат по време на транспортирането им (тъй като контейнеровозите са предназначени за транспортиране на смесени битови отпадъци), което ще замърсява пътната настилка и може да доведе и до нежелани пътно-транспортни произшествия. От друга страна в община Гурково предприятието „Вигалекс“ ООД гр. София произвежда етерични масла и натурални ароматни продукти, което понастоящем депонира производствените си отпадъци на отредена площадка на старото общинско депо. Тези отпадъци са биоразградими отпадъци. В тази насока е по целесъобразно да се изгради инсталация за открито компостиране на територията на община Гурково, за което е необходимо осъществяване на задълбочени проучвания за състав и количество на биоотпадъците от генераторите на тези отпадъци (т.е зелени отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинства, ресторанти, търговски обекти, заведения за обществено хранене, детски градини, ученически столове и други подобни

обекти, които генерират най-големи количества такива отпадъци, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост на територията на общината) и възможност от включване на тези отпадъчни потоци и от други общини чрез тяхно съгласие, напр. общините Мъглиж, Николаево и Твърдица. Въз основа на проведените проучвания ще се избере вида на инсталацията за открито компостиране, което е най-подходящия метод за предотвратяване на този поток отпадъци и в следствие ще се изготви инвестиционен проект за финансиране по ОПОС 2014-2020г. Също така чрез финансиране по ОПОС 2014-2020г., общината ще осигури необходимото оборудване и на компостиращото съоръжение и техника за разделното събиране на биоразградимите и зелени отпадъци.

В съответствие с разпоредбите на „Наредба №7 от 19.12.2013г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци“, общината има право да изразходва натрупаните средства от отчисленията при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране за дейности по: „...проектиране и изграждане на нови съоръжения за оползотворяване/рециклиране на битови и строителни отпадъци, в т.ч. инсталации за сепариране, инсталации за компостиране, инсталации за анаеробно разграждане, площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата“.

На територията на община Гурково е необходимо да се осъществят или вече са в процес на реализация редица дейности/мерки, в резултат на които ще бъде постигнато добро управление на биоразградимите, в т.ч на биоотпадъците, както следва:

- Осъществяване на задълбочени проучвания за състав и количество на биоотпадъците по генератори на тези отпадъци (т.е зелени отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинства, ресторанти, търговски обекти, заведения за обществено хранене, детски градини, ученически столове и други подобни обекти, които генерират най-големи количества такива отпадъци, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост на територията на общината);
- Въз основа на проведените проучвания ще се избере вида на инсталацията за открито компостиране, което е най-подходящия метод за предотвратяване на този поток отпадъци;
- Изготвяне на инвестиционен проект и кандидатстване за финансиране по ОПОС 2014-2020г.;
- Въвеждане на територията на общината, система за разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци – подписване на договор с фирма за извършване на услугата по разделно събиране и компостиране на битовите биоотпадъци (или общината може сама да организира разделно събиране и компостиране на битовите биоотпадъци на своята територия, чрез създаване на общинско предприятие по реда на Закона за общинската собственост или чрез възлагане на услугата на търговско дружество с общинско участие в капитала) и осигуряване на необходимото оборудване и на компостиращото съоръжение и техника за разделното събиране на биоразградимите и зелени отпадъци (т.е. съдове и техника за разделно събиране и транспортиране на зелените отпадъци и биоразградимите отпадъци на територията на общината до компостиращото съоръжение и оборудване на съоръжението);
- Периодично извършване от общината на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци - с оглед осигуряване на актуална и достоверна информация за количествата на различните потоци битови отпадъци, в т.ч. на

биоотпадъците, при отчитане изпълнението на целите за оползотворяване на биоотпадъците е необходимо да приключи изпълнението на възложеното от общината проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци на общината. Прецизното определяне на количествата и състава на биоотпадъците, генерирани на територията на общината и на източниците на отпадъците ще дадат и необходимата обосновка за необходимостта от тези инвестиционни мерки за достигане на целите за оползотворяване на биоотпадъците за 2020г.

- На територията на общината се изгражда и се очаква в края на 2015г. да бъде въведена в експлоатация ПС-Гурково, (която ще обслужва общините Гурково, Николаево и Твърдица) и има площадка за шредирание и временно съхранение на „зелени“ отпадъци;

Подпрограмата включва редица „неинвестиционни“ мерки, като:

- **Нормативни мерки**, относно:
 - Нормативно не са уредени в „Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г.“, изисквания към юридическите лица, относно „зелените“ биоотпадъци, а именно: Разделното събиране на биоотпадъците от почистването и поддържането на зелени площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, хранителни и кухненски отпадъци от ресторанти, заведения за обществено хранене и търговски обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост на територията на общината е необходимо да се извършва от собствениците на обектите, а транспортирането на тези отпадъци до компостиращо съоръжение или до площадка за съхранение на тези отпадъци се организира и заплаща също от собствениците на обектите;
- **Мерки за информираност и публичност** – публикуване на интернет страницата на общината информация за:
 - Местоположението и условията за приемането и предаването на разделно събраните зелени отпадъци от населението на ПС-Гурково;
- Мерки, свързани с **контрол** за изпълнение задълженията за:
 - Разделно събиране от обекти – източници на хранителни отпадъци;
 - Разделно събиране и предаване на зелени отпадъци от населението и търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради;

В настоящата подпрограма са включени част от по-долу изброените мерки, които имат пряка връзка с постигане на оперативните цели на подпрограмата, но са описани в други подпрограми в рамките на ПУО 2015-2020г., тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набеязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от други подпрограми, свързани с:

- Безплатно предоставяне на домакинствата на домашни компостери, което предотвратява депонирането на биоразградими отпадъци (вкл. в Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци);
- Информационни кампании за осведомяване на браншовите организации и обекти от сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ и търговията за предотвратяване хранителните отпадъци (вкл. в Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци);
- Създаване на система на територията на общината за използването на храни от търговските вериги и заведения за обществено хранене преди изтичане на срока на годност за социално слаби слоеве от населението, което предотвратява

образуването на биоразградими отпадъци (вкл. в Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци);

- Пилотно въвеждане на намален размер (отстъпка) на ТБО за домакинствата, които прилагат домашно компостиране (вкл. в Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци);
- Разработване и внедряване в общината на електронна информационна система за управление на отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. за разделно събраните зелени и биоразградими отпадъци за отчитане изпълнението на целите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци и за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци (вкл. в Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците);
- Провеждане на информационни кампании за политиките по предотвратяване на отпадъци, целящи насърчаване и мотивираност на населението и бизнеса за активно участие в системата за разделно събиране и оползотворяване на зелените и биоотпадъци (вкл. в Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци);
- Предоставяне на информация на обществеността за управлението на битовите отпадъци (вкл. разделно събраните зелени и биоразградими отпадъци), (вкл. в Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците);

Осъществяването на мерките в настоящата подпрограма ще има значителен принос за изпълнение на националните цели за биоразградимите и биоотпадъците, както и целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Третия национален план по изменение на климата до 2020г., тъй като изпълнението на тези мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депата за битови отпадъци.

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

План за действие към Подпрограмата за разделно събиране и достигане на целите и изискванията на НПУО за биоразградимите и биоотпадъците

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда“

Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓Достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци, в т.ч. биоотпадъци;						✓Ежегодно до 2019г. - количеството депонирани биоразградими битови отпадъци е под 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани в регион Ст. Загора през 1995г.; ✓2016г. - 2019г.- мин. 25% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в регион Ст. Загора през 2014г. са разделно събрани и оползотворени;	✓2020г. - количеството депонирани биоразградими битови отпадъци е до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в регион Ст. Загора през 1995г.; ✓2020г. - мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в регион Ст. Загора през 2014г. са разделно събрани и оползотворени;		
	Осъществяване на задълбочени проучвания за състав и количество на биоотпадъците по обекти – генератори	20 000	Община	2017г.	Изготвен доклад с резултати от проведените проучвания за състав и количество на	2016г - идентифициране на обектите-генератори на биоотпадъци	2017г. – провеждане на проучванията за състав и количество на биоотпадъците	Кмет	Общини Мъглиж, Николаево и Твърдица

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	(т.е зелени отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинства, ресторанти, търговски обекти, заведения за обществено хранене, детски градини, ученически столове и други подобни обекти, които генерират най-големи количества такива отпадъци, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост)				биоотпадъците по обекти – генератори на тези отпадъци; Избран е вида на инсталацията за открито компостиране, за която общината ще кандидатства за финансиране по ОПОС 2014-2020г.		по обекти – генератори и избор на вида на инсталацията за открито компостиране, за която ще се кандидатства за финансиране по ОПОС 2014-2020г.		
	Периодично извършване на проучвания за морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на общината и актуализиране на ПУО	16 800	Община	2016г.	Осигуряване на актуална и достоверна информация за количествата на различните потоци битови отпадъци, в т.ч. на биоотпадъците	2015г. – етап на възлагане извършването на проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на общината – сключване на договор с изпълнител	2015г. – 2016г. етап на извършване на проучването за морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на общината	Кмет	Изпълнител на проучването за морфологичен състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на общината
	Изготвяне на инвестиционен проект за избрания вид инсталация за открито компостиране на територията на община Гурково, за която общината ще кандидатства за финансиране по	25 000	Община	2018г.	Изготвен инвестиционен проект за избрания вид инсталацията за открито компостиране, за която общината ще кандидатства за финансиране	2017г. – етап на възлагане изготвянето на инвестиционен проект за избрания вид инсталацията за открито компостиране, за която общината	2018г. – етап на изготвяне на инвестиционен проект за избрания вид инсталацията за открито компостиране, за която общината ще кандидатства	Кмет	Общини Мъглиж, Николаево и Твърдица

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	ОПОС 2014-2020г.				по ОПОС 2014-2020г.	ще кандидатства за финансиране по ОПОС 2014-2020г.	за финансиране по ОПОС 2014-2020г.		
	Кандидатстване за финансиране по ОПОС 2014-2020г. за избрания вид инсталация за открито компостиране на територията на община Гурково	-	Община	2018-2019г.	Одобрено финансиране по ОПОС 2014-2020г. за инсталацията за открито компостиране на територията на община Гурково	2018г. – етап на оценка от УО на ОПОС 2014-2020г. на инвестиционния проект за инсталацията за открито компостиране на територията на община Гурково	2018-2019г. – етап на одобрение от УО на ОПОС 2014-2020г. на инвестиционния проект за инсталацията за открито компостиране на територията на община Гурково	Кмет	МОСВ - УО на ОПОС 2014-2020г.
	Реализиране на инвестиционния проект за инсталацията за открито компостиране на територията на община Гурково		Община, ОПОС 2014-2020г.	2018г.-2020г.	2019 – 2020г. изградена и функционираща инсталацията за открито компостиране на територията на община Гурково	2018-2019г. - етап на реализация на инвестиционния проект за инсталацията за открито компостиране на територията на община Гурково	2020г. - функционираща инсталацията за открито компостиране на територията на община Гурково	Кмет, ОПОС 2014-2020г.	Избран изпълнител от общината за изграждане на инсталацията за открито компостиране на територията на община Гурково
	Въвеждане на територията на общината, система за разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци - осигуряване на необходимото оборудване и техника за разделно събиране на биоразградимите и зелени отпадъци		ОПОС 2014-2020г. ПУДООС /ДБ /общински бюджет	2016-2019г.	Подписан договор с фирма за извършване на услугата по разделно събиране на битовите биоотпадъци/Общината извършва тази услуга; Общината е закупила и разполага с необходимото оборудване	2016г. – избор на фирма и подписване на договор за извършване на услугата по разделно събиране на битовите биоотпадъци/Общината извършва тази услуга; 2018г. - кандидатстване за финансиране	2018-2019г. - одобрено финансиране по ОПОС 2014-2020г.; Общината е осигурила и разполага с необходимото оборудване и техника за разделно събиране на биоразградимите и зелени отпадъци – бр.	Кмет, Зам. кмет, кметове на кметства, кметски наместници	МОСВ - УО на ОПОС 2014-2020г.; ПУДООС Избран изпълнител от общината за доставка на оборудването и техниката за разделно събиране на биоразградимите и зелени отпадъци

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

					(съдове) и техника за разделно събиране на биоразградимите и зелени отпадъци	по ОПОС 2014-2020г. за оборудване и техника за разделно събиране на биоразградимите и зелени отпадъци	закупени съдове и транспортни средства;		
	<p>Нормативно определяне изисквания към юридическите лица, в „Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Гурково“, относно разделното събиране на биоотпадъците от почистването и поддържането на зелени площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, хранителни и кухненски отпадъци от ресторанти, заведения за обществено хранене и търговски обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост на територията на общината е необходимо да се извършва от</p>	-	Община	2016г.	<p>Нормативно са определени изискванията към юридическите лица, в „Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Гурково“, относно разделното събиране на биоотпадъците</p>	<p>Разработване на съответните разпоредби в общинската наредба за управление на отпадъците</p>	<p>Приети от ОбС разпоредби в общинската наредба за управление на отпадъците</p>	<p>Кмет, общинска администрация, ОбС</p>	

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	<p>собствениците на обектите, а транспортирането на тези отпадъци до компостиращо съоръжение или до площадка за съхранение на тези отпадъци се организира и заплаща също от собствениците на обектите</p>								
	<p>Въвеждане в ел. информационна система на общината информация за количеството разделно събрани от населението и предадени на ПС-Гурково зелени отпадъци</p>	-	Община	2016-2020г.	<p>Введена информация във ел. информационна система на общината за количеството зелени отпадъци разделно събрани от населението и предадени на ПС-Гурково</p>	<p>Събиране и обработване на информация за количеството зелени отпадъци разделно събрани от населението и предадени на ПС-Гурково - ежегодно</p>	<p>Събиране и обработване на информация за количеството зелени отпадъци разделно събрани от населението и предадени на ПС-Гурково – за всички години от въвеждането на ел. информационна система в общината</p>	<p>Кмет, дирекция „ОДУТИ“</p>	<p>Общини Николаево и Твърдица</p>
	<p>Планиране ежегодно и осъществяване на контрол за изпълнение задълженията за разделно събиране на биоотпадъците от обектите – генератори</p>	-	Община	2016-2020г.	<p>Извършени проверки от определени от кмета длъжностни лица за изпълнение на задълженията за разделно събиране на биоотпадъците от обектите – генератори;</p>	<p>Брой осъществени проверки; брой проверени обекти – генератори; брой наложени санкции и глоби – ежегодно; Ежегоден отчет за извършените проверки и контрол на</p>	<p>Осъществени 100% от ежегодно планираните проверки на обектите – генератори;</p>	<p>Кмет, определени от кмета длъжностни и лица</p>	<p>Фирми и организации с обекти, включени в системата за разделно събиране на биоотпадъците</p>

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

					Ежегодно изготвени отчети от определените длъжностни лица, осъществили контрола при обектите – генератори;	обектите – генератори;			
Информиране обществеността чрез интернет страницата на Общината за местоположението и условията за предаване на разделно събраните зелени отпадъци на ПС-Гурково	-	Община	2016г.	<p>Публикувана на интернет страницата на общината информация за местоположението и условията за предаването на разделно събраните зелени отпадъци от населението на ПС-Гурково;</p> <p>Населението и бизнеса на общината са запознати с възможността да предават разделно събраните зелени отпадъци на ПС-Гурково</p>	<p>На интернет страницата на Общината е публикувана информация за местоположението на ПС-Гурково и населението и бизнеса са запознати с възможността да предават разделно събраните зелени отпадъци на ПС-Гурково</p>	<p>Публикувана е информация на интернет страницата на Общината за местоположението на ПС-Гурково, относно предаване на разделно събраните от населението и бизнеса зелени отпадъци</p>	Кмет, дирекция „ОДУТИ“	Общини Николаево и Твърдица	
Въвеждане на информация за количеството разделно събрани биоотпадъци в ел. информационната система на общината за управление на отпадъците	-	Община	2016-2020г.	<p>Въведена информация за количеството разделно събрани биоотпадъци в ел. информационна система на</p>	<p>Ежегодно - събиране и обработване на информация за количеството разделно събрани биоотпадъци от обектите -</p>	<p>Събиране и обработване на информация за количеството разделно събрани биоотпадъци от обектите - генератори – за</p>	Кмет, дирекция „ОДУТИ“	<p>Всички фирми и организации, генератори на биоотпадъци даващи информация за събраните количества биоотпадъци</p>	

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

					общината за управление на отпадъците	генератори	всички години от въвеждането на ел. информационна система в общината		
	Безплатно предоставяне на домакинствата на домашни компостери	10 000	Община, ОПОС 2014-2020г.	2016-2020г.	Предотвратено депониране на биоразградими отпадъци, чрез включени домакинства в система за домашно компостиране	Бр. домакинства, прилагачи домашно компостиране - ежегодно	До края на 2020г. поне 100 бр. домакинства, прилагачи домашно компостиране – града и селата	Кмет, зам. кметове на кметства, кметски наместници	РСУО-Ст. Загора, Домакинства, прилагачи дом. компостиране
	Провеждане на информационни кампании за политиките по предотвратяване на отпадъци	5 000	Община, отчисления по чл.64 ЗУО	2017г.	Повишена информираност - общественост, бизнес и ученици запознати с предимствата за предотвратяване на отпадъците и запазване на ресурсите; Населението и бизнеса са мотивирани за активно участие в системата за разделно събиране и оползотворяване на зелените и биоотпадъци	Брой реализирани информационни кампании	До 2017г. проведени 2 бр. информационни кампании	Кмет, зам. кмет, дирекция „ОДУТИ	Общественост, бизнес и ученици

V.4. Подпрограма с мерки за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

Определението за „*Строителни отпадъци*“, съгласно §1, т.39 от Допълнителни разпоредби на ЗУО е: „*Отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000г.*“

„*Отпадъци от строителство и разрушаване*“ са отпадъци, получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи бетон; тухли; керемиди; плочки; порцеланови и керамични изделия; стъкло, пластмаси и дървесен материал съдържащи или замърсени с опасни вещества; асфалтови смеси; изолационни материали и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение №1 към чл.5, ал.1 и чл.6 ал.1, т.1 от „*Наредба №2 от 23 юли 2014г. за класификация на отпадъците*“.

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба и от проблем за околната среда те могат да се превърнат в ценен ресурс. Според РДО до 2020г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. ЗУО определя поетапно по години целите за рециклиране и друго оползотворяване, за да се достигне крайната цел през 2020г.:

- До 1 януари 2016г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- До 1 януари 2018г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- До 1 януари 2020г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците;

В съответствие с националните политики и изисквания, община Гурково си постави следната оперативна цел, относно управлението на строителни отпадъци от домакинствата и от строителните дейности на общината: „*Увеличаване количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци от домакинствата и от строителни и разрушителни дейности на община Гурково, когато общината е възложител*“:

- *През 2020г. в строежите с възложител община Гурково се влагат рециклирани строителни материали, съгласно изискванията на „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали“;*

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети от страна на държавата за постигане на тези цели до момента, а именно:

- За първи път е разработен и одобрен „*Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020г.*“;
- Одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в „*Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*“, относно отговорностите на общините.

Съгласно националната нормативна уредба, общините имат следните отговорности, произтичащи от цитираното законодателство:

- Общините имат задължения и за управление на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, когато са в малки количества, като съгласно ЗУО, общините са отговорни за „*организирането на събирането,*

оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината“;

- Общините имат ангажименти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи:
 - Като Възложител на инвестиционен проект е отговорна за изпълнение на целите за рециклиране на строителните отпадъци;
 - Да разработи *„План за управление на строителните отпадъци“*, като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж, който се одобрява заедно с целия проект;
 - Да изпълни *„Плана за управление на строителните отпадъци“*, като изпълнението осигурява проследяемост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане;
 - Като Възложител на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, е отговорна за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи. Тези проценти нарастват поетапно до 2020г.;
 - Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;
- Да одобрява плановете за управление на строителните отпадъци за обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект, когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и да одобрява отчета за изпълнение плана за управление на строителните отпадъци за строежите, за които не се упражнява строителен надзор, съгласно *„Наредба за управление на отпадъците на територията на община Гурково“* и в предвидените от *„Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали“* случаи;

Предвидените мерки в настоящата подпрограма условно могат да бъдат класифицирани, като инвестиционни и неинвестиционни мерки.

В настоящата подпрограма се идентифицира необходимостта от *„инвестиционни“* мерки и за достигане целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване.

Отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) са резултат главно от частни търговски дейности. Според принципа *„замърсителят плаща“* разходите за третиране и окончателно обезвреждане, трябва да се поемат от изпълнителите и техните клиенти. Все пак е задължение на общината да гарантира, че строителните отпадъци се третират и обезвреждат по екологосъобразен устойчив начин. С приетия през 2012г. ЗУО отпадна задължението на общините да осигуряват депа за строителни отпадъци, но общините имат задължения за управление на строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, когато са в малки количества.

От направените анализи на съществуващото състояние по управление на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци в общината, община Гурково не е обезпечена с необходимата инфраструктура, която да осигурява добро управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни дейности и разрушителни дейности на които общината е Възложител. Инфраструктура за управление на строителните отпадъци от строителни дейности ще е необходима и за нуждите на строителния отрасъл на територията на общината, което е ангажимент на бизнеса в този сектор.

Понастоящем на територията на община Гурково строителните отпадъци се оползотворяват, като се използват основно на старото депо за ТБО за запръстяване на депото, но липсва конкретна информация за количествата материално оползотворени отпадъци. На ПС-Гурково има предвидени контейнери за приемане на строителни отпадъци от домакинствата. В случай, че обема на контейнерите се окаже недостатъчен, ще бъде необходимо, по собствена инициатива и за своя сметка община Гурково да организира създаването на площадка за временно съхранение на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни и разрушителни дейности, на които общината е Възложител или в сътрудничество с частен доставчик на услугата и последваща обработка на строителните отпадъци, които ще се рециклират. Раздробяването и друго третиране за рециклиране може да се извършват от нает изпълнител с мобилно оборудване. Общината трябва да събира адекватна такса вход за възстановяване на инвестициите за обекта и разходите за раздробяване и сортиране на отпадъците. Остатъците, които не могат да бъдат рециклирани или замърсените неретикулируеми строителни отпадъци, или тези класифицирани като напълно инертни отпадъци, ще се доставят на регионалното депо за депониране след заплащане на входна такса. Като алтернатива общината може да изгради съоръжение за рециклиране на строителни отпадъци чрез публично-частно партньорство. В момента не се предвиждат депа за инертни отпадъци за региона.

Мерките, включени в настоящата подпрограма са свързани с осигуряване на условия общината да изпълни посочените по-горе ангажменти от компетенциите на местните власти. Тези мерки са неинвестиционни и са насочени към:

- Изготвяне на разпоредби в „Наредба за управление на отпадъците на територията на община Гурково“, относно организиране и предаване на събраните строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на Община Гурково по съставен от общината и оповестен месечен план–график;
- Осъществяване на контрол за по-добро управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата, с цел намаляване на изхвърлянето им в или до контейнерите за битови отпадъци;
- Дейности, чрез които да се подобри дейността на общината, като възложител на строежи и като компетентен орган разрешаващ започването и въвеждането на строежи в експлоатация в контекста на изискванията на нормативната уредба за строителните отпадъци:
 - Проверка на плана и отчета за изпълнение на плана за управление на строителните отпадъци, като част от строителните книжа за издаване на разрешение за строеж, от гледна точка на съдържание на минималните нормативни изисквания;
 - Изготвяне на типови изисквания за включване в тръжните документи за възлагане на строителство за изготвяне на план за управление на строителни отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на строителни отпадъци и за влагане в строителството на рециклирани строителни материали;

В настоящата подпрограма са включени част от мерките по-долу, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма, но са описани в други подпрограми в рамките на ПУО 2015-2020г., тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата подпрограма са мерките от другите подпрограми, например свързани с:

- Провеждане на информационни кампании за политиките по предотвратяване на отпадъци (вкл. в Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци);

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- Разработване и внедряване в общината на електронна информационна система за управление на отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. количествата събрани, третирани и оползотворени строителни отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и на строителните отпадъци от строителни дейности и от принудително премахване на строежи, за които общината е Възложител за отчитане изпълнението на целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване (вкл. в Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците);

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

План за действие към Подпрограмата за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда“

Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
<p>✓ Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и разрушаване на сгради;</p> <p>✓ Увеличаване количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци от домакинствата и от строителни и разрушителни дейности на община Гурково, когато общината е възложител;</p>					<p>✓ Осигурено е организирано събиране по план-график и временно съхранение на площадка за строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата на територията на Община Гурково;</p> <p>✓ Предадени строителни отпадъци от строителни дейности и от принудително премахване на строежи, когато общината е Възложител, за последващо третиране на специализирано съоръжение и оползотворени - вложени рециклирани</p>	<p>✓ 2016г. - мин. 35% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;</p> <p>✓ 2018г. - мин. 55% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;</p> <p>✓ Ежегодно до 2020г. в строежите с възложител община Гурково се влагат рециклирани строителни материали, в количества, съгласно изискванията на „Наредбата за</p>	<p>✓ 2020г. - мин. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;</p> <p>✓ През 2020г. в строежите с възложител община Гурково се влагат рециклирани строителни материали, съгласно изискванията на „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни</p>		

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

					строителни материали;	управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали“;	материали“;		
	Организиране създаването на площадка за временно съхранение на строителни отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни и разрушителни дейности на които общината е Възложител		Община	2015-2016г.	Община Гурково разполага със собствена площадка за временно съхранение на строителни отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и строителни отпадъци от строителни и разрушителни дейности на които общината е Възложител	2015г. – избор на площадка за временно съхранение на строителни отпадъци	2016г. – избраната площадка е приета на ОБС и е изградена за временно съхранение на строителни отпадъци	Кмет, ОБС	
	Осигуряване организирано събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на Община Гурково, съгласно „Наредбата за управление на отпадъците на територията на общината“		Община	2015-2020г.	Домакинствата събират разделно и по план-график, предложен от общината предават строителните отпадъци от ремонтната си дейност за временно съхранение на площадка, собственост на общината	2015-2016г. – изготвяне на разпоредби в „Наредбата за управление на отпадъците на територията на общината“, относно организиране и предаване на събраните строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на	2016г. - приети разпоредби от ОБС и изпълнение на план-график от общината за предаване от домакинствата на събраните строителни отпадъци от ремонтна дейност	Кмет, зам. кмет, кметове на кметства, кметски наместници , дирекция „ОДУТИ“, ОБС	Домакинствата

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

						територията на Община Гурково по съставен от общината и оповестен месечен план-график			
	Последващо третиране на специализирано съоръжение, оползотворяване и обезвреждане на разделно събраните строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата и на строителните отпадъци от строителни дейности и от принудително премахване на строежи, за които общината е Възложител		Община	2015-2020г.	Събраните строителни отпадъци са третирани на специализирано съоръжение и са оползотворявани	Количество третирани и оползотворени строителни отпадъци - ежегодно	2020г - оползотворени 42 т	Кмет	Оператори на специализираните съоръжения за последващо третиране на строителни отпадъци
	Събиране на данни за количествата събрани/третирани и оползотворени строителни отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и на строителните отпадъци от строителни дейности и от принудително премахване на строежи, за които общината е Възложител в общинската електронна		Община	2015-2020г.	Събрани данни за количествата третирани и оползотворени строителни отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и на строителните отпадъци от строителни дейности и от принудително премахване на строежи, за които общината е Възложител за	Ежегодно - събрани и въведени данни за количествата събрани/третирани и оползотворени строителни отпадъци в общинската електронна информационна система за управление на отпадъците	Събрани и въведени данни за количествата събрани/третираните и оползотворени строителни отпадъци в общинската електронна информационна система за управление на отпадъците – за всички години от въвеждането на ел. информационна	Кмет, Дирекция „ОДУТИ	Оператори на специализираните съоръжения за последващо третиране на строителни отпадъци

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

информационна система за управление на отпадъците					отчитане изпълнението на целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване		система в общината		
Осъществяване на контрол за по-добро управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата		Община	2015-2020г.	Не се изхвърлят строителни отпадъци в или до контейнерите за битови отпадъци	Ежегодно - осъществен контрол и управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата	Ежегодно до 2020г. е намалено/прекратено изхвърлянето на строителни отпадъци в или до контейнерите за битови отпадъци	Кмет, зам. кмет, кметове на кметства, кметски наместници , дирекция „ОДУТИ“, определени от кмета лица		
Изготвяне на типови изисквания за включване в тръжните документи за възлагане на строителство за изготвяне на план за управление на строителни отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на строителни отпадъци и за влагане в строителството на рециклирани строителни материали		Община	2015-2020г.	Изготвени типови изисквания в тръжни документи за строителство с включени изисквания за строителните отпадъци, за обекти когато общината е Възложител	Тръжните документи за обществени поръчки за строителство в общината, включват изисквания за оползотворени строителни отпадъци вкл. влагане на рециклирани строителни материали по видове	Проведени обществени поръчки с включени в тръжната документация изисквания за оползотворени строителни отпадъци вкл. влагане на рециклирани строителни материали по видове	Кмет, общинска администрация		

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	<p>Дейности, чрез които да се подобри дейността на общината, като компетентен орган разрешаващ започването и въвеждането на строежи в експлоатация в контекста на изискванията на нормативната уредба за строителните отпадъци</p>		<p>Община</p>	<p>2015-2020г.</p>	<p>За всеки строителен обект, за който не се изисква одобрен инвестиционен проект, когато общината е компетентен орган по ЗУТ е извършена проверка на плана и отчета за изпълнение на плана за управление на строителните отпадъци, като част от строителните книжа за издаване на разрешение за строеж, от гледна точка на съдържание на минималните нормативни изисквания</p>	<p>Ежегодно – извършване на проверка за одобрение на плановите за управление на строителни отпадъци за обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект, когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и проверка за одобрение отчета за изпълнение на плана за управление на строителните отпадъци за строежите, за които не се упражнява строителен надзор, съгласно „Наредба за управление на отпадъците на територията на община Гурково“ и в предвидените от „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали“ случаи</p>	<p>До 2020г. ежегодно - брой одобрени планове за управление на строителни отпадъци за обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект, когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и брой проверки за одобрение отчета за изпълнение на плана за управление на строителните отпадъци за строежите, за които не се упражнява строителен надзор</p>	<p>Кмет, Дирекция „ОДУТИ“</p>	<p>Главен архитект на община, РИОСВ</p>
--	--	--	---------------	--------------------	---	---	---	-------------------------------	---

Стратегическа цел 2:

Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда

и

Стратегическа цел 3:

Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

V.5. Подпрограма с мерки за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация

Предотвратяването и намаляването на риска от депонираните отпадъци може да се постигне чрез мерки, целящи ползване на депа, отговарящи на нормативните изисквания, чрез предотвратяване на отпадъците, чрез увеличаване на количествата, рециклирани и оползотворени отпадъци, както и чрез закриване на старите депа за отпадъци и депониране на битови отпадъци на депа, които отговарят на всички екологични изисквания, както и рекултивация и последващи грижи и мониторинг на закритите депа и оползотворяване на сметищния газ от тях.

В съответствие с националните политики и изисквания, община Гурково си постави следната оперативна цел: „Предотвратяване и намаляване на риска за околната среда от депото за битови отпадъци, като:

- 2015 – 2016г. - възлагане дейностите по закриване и рекултивация на старото общинско депо за битови отпадъци;
- 2016 - 2017г. – старото общинско депо е рекултивирано и закрито“;

Предвидените мерки условно могат да бъдат класифицирани, като инвестиционни и неинвестиционни мерки.

Инвестиционни мерки, включени в настоящата подпрограма са свързани с намаляване на риска за околната среда от депото за битови отпадъци, в т.ч. намаляване на емисиите на парниковите газове (метан) от депото, като обхващат:

- Преустановяване експлоатацията на старото общинско депо за битови отпадъци (разположено в местността “Иванчов път”, западно от гр. Гурково), което не отговаря на нормативните изисквания, обхваща дейностите за закриване и

рекултивация на депото, в т.ч. дейностите по изготвяне на работен проект, оценка съответствие на работния проект, строителен и авторски надзор;

- Мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото общинско депо за битови отпадъци;

Община Гурково за периода 2015-2020г. на действие на ПУО, чрез въвеждане на регионалният принцип на управление на отпадъците и въвеждане в експлоатация през 2016г. на РЦУО-Ст. Загора, където е разположено новоизграденото Регионално депо, разполага с достатъчно капацитет за депониране на битовите отпадъци, в съответствие с най-високите екологични стандарти.

Другите инвестиционни мерки са свързани със следексплоатационните грижи за закритото общинско депо за битови отпадъци. Това са дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период на депото.

За тази цел ще е необходимо община Гурково, която е оператор на старото общинско депо за битови отпадъци да осигури дейностите за мониторинг и следексплоатационни грижи на закритото депо за битови отпадъци, като ги изпълни.

В резултат осъществяването на дейностите по закриване и рекултивация по екологични стандарти на старото общинско депо за битови отпадъци ще бъде постигнато:

- Минимизиране риска за околната среда от депонираните битови отпадъци, чрез преустановяване експлоатацията на старото общинско депо за битови отпадъци, което не отговаря на нормативните изисквания;
- Минимизиране риска за околната среда, чрез намаляване емисиите на парниковите газове;
- Ползи за населението - намаляване на неприятните миризми;

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

План за действие към Подпрограмата за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда“ **и**

Стратегическа цел 3: „Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда“

Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓Предотвратяване и намаляване на риска за околната среда от депото за битови отпадъци						✓2015 – 2016г. възлагане дейностите по закриване и рекултивация на старото общинско депо за битови отпадъци	✓2016 – 2017г. старото общинско депо е рекултивирано и закрито		
	Преустановяване експлоатацията на старото общинско депо за битови отпадъци, разположено в м. “Иванчов път”, западно от гр. Гурково – закриване и рекултивация	21 600 1 100 000	Община, ПУДООС	2015-2017г.	Старото общинско депо за битови отпадъци, разположено в м. “Иванчов път”, западно от гр. Гурково е закрито и рекултивирано и са намалени емисиите на парниковите газове	2015г. – избор на изпълнител за възлагане изготвянето на работен проект за закриване и рекултивация; 2016г. – избор на изпълнител за възлагане изпълнението на закриване и рекултивация на старото общинско депо;	2016г. – изготвен работен проект за закриване и рекултивация на старото общинско депо; 2016-2017г. – изпълнение на работния проект за закриване и рекултивация на старото общинско депо;	Кмет, дирекция „ОДУТИ“	Фирми изпълнители на възложените от общината дейности за изготвяне на работен проект и дейностите за закриване и рекултивация

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	Преустановяване експлоатацията на старото общинско депо за битови отпадъци, разположено в м. "Иванчов път", западно от гр. Гурково – закриване и рекултивация	10 000 80 000 40 000	Община	2016-2017г.	Старото общинско депо за битови отпадъци, разположено в м. "Иванчов път", западно от гр. Гурково е закрито и рекултивирано	2016г. – избор на изпълнител за възлагане оценка съответствие на работен проект за закриване и рекултивация на старото общинско депо; 2016г. – избор на изпълнител за строителен надзор на закриване и рекултивация на старото общинско депо; 2016г. – избор на изпълнител за авторски надзор на закриване и рекултивация на старото общинско депо;	2016г. – изготвена оценка съответствие на работен проект за закриване и рекултивация на старото общинско депо; 2016-2017г. – изпълнение на дейността строителен надзор на закриване и рекултивация на старото общинско депо; 2016-2017г. – изпълнение на дейността авторски надзор по закриване и рекултивация на старото общинско депо;	Кмет, дирекция „ОДУТИ“	Фирми изпълнители на възложените от общината дейности за оценка съответствие на работен проект и дейностите авторски и строителен надзор
	Мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото общинско депо за битови отпадъци	1 000	Община	2017-2020г.	Всички изисквания на нормативната уредба за мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото общинско депо за битови отпадъци са изпълнени и е предотвратен риска за околната среда	Ежегодно - изпълнение на всички следексплоатационни грижи за съответната година и заложените в плана за мониторинг дейности	Ежегодно – изготвяне на отчет за изпълнение на следексплоатационните грижи за съответната година и заложените в плана за мониторинг дейности	Кмет, дирекция „ОДУТИ“	

Стратегическа цел 4:

Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

V.6. Подпрограма с мерки за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

В настоящата подпрограма са включени обособени мерки, които допринасят за постигането не само на целите на настоящата подпрограма, но чието изпълнение има пряко отношение за постигане изпълнението на оперативните цели на другите подпрограми, т.е. тези мерки имат хоризонтален характер. Предвидените мерки условно могат да бъдат класифицирани, като инвестиционни и неинвестиционни мерки.

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на институционален капацитет в общината във връзка с изпълнение на функциите, възложени ѝ съобразно нормативната уредба и поставените общински цели по отношение на политиката за управление на отпадъците.

Необходимостта на предложените мерки в настоящата подпрограма, произтича най-вече от развиващото се национално законодателство в сектор „Отпадъци“, националните политики, както и от идентифицираните пропуски в резултат на изготвяне на анализите на съществуващото състояние. Включените мерки са обединени в следните ключови компоненти към оперативните цели и са насочени към:

- Информационно осигуряване на дейностите за управление на отпадъците:
 - Въвеждане на електронна информационна система за управление на отпадъците в община Гурково, която съдържа информация за:
 - Вид, количество на генерирани, третиран/ рециклирани/оползотворени/депонирани отпадъци в общината - битови, строителни, зелени/биоотпадъци, отпадъци от опаковки, ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; ИУМПС, опасни отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
 - Организациите извършващи дейностите събиране, транспортиране, оползотворяване на битови отпадъци, разделно събиране на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; ИУМПС, опасни отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, вкл. граници на обслужваните райони в общината – адрес и лице за контакт на фирмата;
 - График и регистър/места за разделно събиране на ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; ИУМПС, опасни отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;

- Ред и начин на предаване на строителни отпадъци, образувани в резултат на строително-ремонтни дейности на домакинствата, съобразно приетия в общината план-график;
- Регистър на обекти, генериращи хранителни отпадъци, включени в системите за разделното им събиране, в т.ч. социални заведения, болници, училища със столове за ученическо хранене, детски градини, ресторанти, пазари и др.;
- Регистър за местонахождението на пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло;
- Осъществяване на контролна дейност:
 - Създаване и поддържане регистър на обектите, които подлежат на контрол по управление на отпадъците от страна на общината;
 - Изготвяне на годишен план и годишен отчет за осъществяване на контролна дейност по управление на отпадъците;
 - Създаване на електронен регистър за резултатите от осъществения контрол по управление на отпадъците, за дадените предписания, наложените глоби и санкции, резултатите от изпълнението на дадените предписания от общинските контролни органи по управление на отпадъците;
 - Определяне и публикуване на интернет страницата на общината на „зелен“ телефон и е-мейл адрес, на който обществеността може да подава информация за нарушения на наредбите по отпадъците и други екологични нарушения;
- Разработване и приемане на вътрешни правила, относно задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и сроковете, съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания;

Необходимо е всички дейности и процеси в областта на управление на отпадъците да бъдат информационно обезпечени, чрез изграждане на съвременна информационна система, в която се събират и поддържат данни за управлението на отпадъците, включва пълен набор от информация и осигурява възможности за събиране, съхранение, обработка на данните, за изготвяне на анализи и прогнози и за проследяване на напредъка по изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците и на възложените в националното законодателство цели за отпадъците. В тази насока е необходимо в общината да се въведе електронна информационна система в периода на изпълнение на настоящата програма.

- Осигуряване на общински нормативни и вътрешно-ведомствени документи и процедури, които гарантират законосъобразно и ефикасно изпълнение на дейностите по управление на отпадъците в общината - приемане на промени в общинската нормативна уредба, съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и регионалната политика за управление на отпадъците;

Общината ще продължи да прилага мерки, които да гарантират, че изпълнението на Програмата се наблюдава и оценява и че общинската нормативна уредба е съобразена с развитието и промените в националното законодателство в сектор „Отпадъци“ и с потребностите, идентифицирани в общината.

Основен компонент при осъществяване програмата за управление на отпадъците е информирането и участието на обществеността, като една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците на община Гурково е *„Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на*

отпадъците“. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре изготвената програма не може да постигне изпълнение на заложените цели.

България изостава в сравнение със страните от ЕС както по отношение на начините за третиране на отпадъци (значително по-висок дял на депонирани отпадъци в сравнение със средното за ЕС), така и по отношение на участието на населението в дейностите относно битовите отпадъци. С цел да подпомогне страни членки, които изостават в областта на управление на отпадъците, през 2013г. Европейската комисия публикува пътни карти за управление на отпадъците за 10 страни членки. Една от препоръките в пътната карта за България е страната да отдаде голямо значение на информационните кампании сред населението. Незадоволителното участие на населението у нас в управлението на отпадъците се потвърждава и от обширно проучване сред гражданите на ЕС на тема „*Отношение на европейците към управлението на отпадъците и ефективното използване на ресурсите*“, публикувано от ЕК в началото на 2014г. Проучването показва, че най-общо българските граждани отделят значително по-малко внимание и усилия в сравнение с повечето страни членки към управлението на отпадъците. Така например, средно 90% от анкетираните граждани на ЕС събират разделно отпадъци от хартия и картон (поне от време на време), докато в България този дял е 64%. Подобен по-нисък е делът по отношение и на други потоци битови отпадъци (респективно: пластмаса - 90% към 66%, стъкло - 88% към 58%, опасни битови – 79% към 51%; метал – 78% към 50% и др.).

Ето защо от страна на общината са необходими целенасочени действия за повишаване на разбирането сред населението и бизнеса за йерархията при управление на отпадъците, т.е за приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда за справяне с отпадъците; както и за изискванията за спазване на принципите за „*отговорност на производителя*“ и „*замърсителят плаща*“, т.е за изискването тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци, да покриват пълните разходи за своите действия.

Отчитайки всичко това, община е отговорна и е необходимо да изпълнява мерки, които да стимулират и повишават участието на населението и бизнеса в управлението на отпадъците на територията на общината.

Повишаване информираността и мотивацията на населението и бизнес организациите е от критична важност за подобряване на резултатите при управлението на отпадъците в общината.

Населението на общината има отношение към политиката и съответната проблематика по отпадъците, като генератор на отпадъци и като субект на вредното им въздействие. Прилагането на този принцип на общинско ниво осигурява партньорство между държавните институции и местните власти от една страна и обществеността от друга при вземане и реализация на решения по проблемите на отпадъците. Участието на обществеността в проблемите дава възможност да се отчете общественото мнение и да се вземат под внимание предложенията по въпросите, свързани с правилното управление на отпадъците.

Информационни кампании в общината се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за предотвратяване, разделно събиране на отпадъците и ефективно използване на ресурсите.

Вземането на правилни решения в областта на управление на отпадъците ще бъде постигнато при оптимален баланс на интересите на различните участници в процеса на управление на отпадъците. За постигане изпълнението на стратегическата цел на настоящата подпрограма „*Превръщане на обществеността във ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците*“ е необходимо да се поддържа

непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране и съзнание. С цел отчитане на общественото мнение и вземане под внимание предложенията по въпросите, свързани с управление на отпадъците е необходимо повишаване ролята на обществеността, която е основен фактор и привличане на неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процеса на вземане на решения, относно политиката за управление на отпадъците в общината, включително за начина за определяне на „такса битови отпадъци“ и отчитането на изразходваните средства. В тази насока от първостепенна важност е постигане на ангажираност на обществеността и бизнеса, чрез прилагане на принципите „*споделена отговорност*“ и „*замърсителят плаща*“.

Предвидените в подпрограмата мерки са насочени към няколко оперативни цели:

- Изграждане на информирано поведение и на обществени нагласи относно отпадъците, съобразно с принципите на устойчивото развитие;
 - Редовно предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда и управлението на отпадъците на територията на общината, чрез въвеждане на интернет страницата на общината актуална информация за управление на отпадъците;
- Провеждане на информационни и разяснителни кампании за политиките по предотвратяване на отпадъци – при различни възрастови и социални групи за намаляване на дела на рециклируемите материали в битовите отпадъци и за въпроси по управление на ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; ИУМПС, опасни отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, с цел повишаване на общественото съзнание и култура, които предопределят до голяма степен чистотата на населените места в общината и постигане промяна в поведението на населението, като са осъзнати екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците; насочване вниманието на потребителите към стоки за многократна употреба;
- Повишаване ролята на населението в процеса на вземане на решения, относно политиката за управление на отпадъците на общината;
 - Публикуване на обяви за консултации, провеждане на срещи, обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове, ОВОС и ЕО на планове и програми в област управление на отпадъците;
 - Извършване на организиран мониторинг в общината за набиране на предложения, коментари и открояване на проблеми при управление на отпадъците – напр. с ежегодни социологически проучвания или анкети сред обществеността и бизнеса;
- Повишено участие на населението и бизнеса в дейностите с битови отпадъци, съобразно йерархията за управление на отпадъците – информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване количеството на генерираните отпадъци и оползотворяване на отпадъците, е от ключово значение за успеха и добрите резултати на системата за управление на отпадъците, съобразно йерархията за тяхното управление, с цел участие на населението и бизнеса в дейностите по управление на битовите отпадъци, съобразно йерархията за управление на отпадъците. В тази насока са и предвидени мерки за изпълнение:
 - Провеждане на разяснителни кампании за повишаване информираността и разбирането сред населението и бизнеса за същността, принципите и йерархията за управление на отпадъците; за прилагане разделно събиране на различни потоци отпадъци; за задълженията на гражданите и бизнеса и за

действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци; за екологосъобразно обезвреждане на отпадъците и запазване на ресурсите;

- Провеждане на кампании за пролетно почистване на населените места в общината;
- Участие на общината в национални кампании, като например „Да изчистим България за един ден“, „Седмица на гората“ и „Деня на Земята“ за намаляване на отпадъците и опазване на околната среда;
- Въвеждане на наградни схеми на база количество разделно събрани отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло и провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;
- Реализиране на информационни рекламни и образователни кампании за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки, с цел популяризиране разделното събиране на отпадъците от опаковки в община Гурково, чрез реклама по медиите, разпространение на информационни материали и кампании в учебни заведения и търговски обекти, организациите по оползотворяване с които общината ще сключи договор/и за услуги по разделно събиране на отпадъци от опаковки, НУБА, ИУМПС, ИУГ, ИУЕЕО; опасни отпадъци, образувани от домакинствата, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, съвместно с Община Гурково, могат например да изпълнят: отпечатване и разпространение на рекламни флаери за разделно събиране; конкурс за детска рисунка, върху асфалт на тема „Не“ на боклука, „Да“ на ресурсите; раздаване на предметни награди за победителите в организирани съвместни мероприятия и конкурси с цел популяризиране на дейността разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- Получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците;

Изпълнението на посочените по-горе дейности ще бъде подпомогнато и чрез изпълнение на дейностите заложи в „Програма за опазване на околната среда на Община Гурково 2015 – 2020г.“, като „Повишаване на обществената култура и съзнание по проблемите на околната среда“; Информирание на населението за екологичната ситуация на територията на общината“ и „Други дейности свързани с подобряване екологичната обстановка на община Гурково“, чрез:

- Изграждане на система за извънучилищни практики към училищата за приобщаване към дейности по опазване на околната среда;
- Привличане на неправителствени организации с активни позиции за опазване на околната среда за изпълнение на съвместни проекти;
- Организиране на срещи и информационни кампании с населението за запознаването му с екологичните проблеми на общината;
- Кампании за повишаване на общественото съзнание „За чиста околна среда“ за оползотворяване и намаляване на количествата отпадъци за депониране;

Общината ще използва няколко източника за финансиране изпълнението на мерките в подпрограмата:

- Общински бюджет;
- Средства на общината от отчисленията при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране - в съответствие с разпоредбите на „Наредба №7 от 19.12.2013г. за реда и начина за изчисляване и определяне

размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци“, общината има право да изразходва „до 7% от годишно натрупаните отчисления за осигуряване на информация на обществеността за дейности по управление на отпадъците на територията на общината, свързани с предотвратяване образуването на отпадъците, подготовка за повторна употреба и постигане на целите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци“, за финансиране на мерките, включени в настоящата подпрограма.

Използването на приходите от отчисленията за мащабни информационни кампании се препоръчва от Европейската комисия в Пътната карта за управление на отпадъците за България.

- Средства от Оперативни програми „Околна среда“ и „Добро управление“ за периода 2014-2020г.;

Изпълнението на включените в подпрограмата мерки ще допринесе за повишаване информационната обезпеченост на обществеността по въпросите свързани с управление на отпадъците на територията на община Гурково и постигането на екологосъобразно управление на отпадъците, което ще гарантира чиста и безопасна околна среда за жителите на общината и запазване на ресурсите.

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

План за действие към Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Стратегическа цел 4: „Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците“

Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓ Информационно осигуряване на дейностите за управление на отпадъците	Въвеждане на ел. информационна система за управление на отпадъците в община Гурково, която съдържа информация за: - вид, количество на генерирани, третирани/ рециклирани/оползотворени/депонирани отпадъци в общината - битови, строителни, зелени/биоотпадъци, отпадъци от опаковки, ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; ИУМПС, опасни отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; - организациите извършващи дейностите събиране, транспортиране, оползотворяване на битови отпадъци, разделно събиране на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; ИУМПС, опасни	10 000	Община, ОП ”Добро управление 2014-2020“	2016-2017г.	Общината разполага с действаща информационна система за управление на отпадъците	2016г. - изграждане и въвеждане на информационна система за управление на отпадъците	2017г. – събиране на данни в информационна система за управление на отпадъците	Кмет, дирекция „ОДУТИ“	

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	<p>отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, вкл. граници на обслужваните райони в общината – адрес и лице за контакт на фирмата; - график и регистър/места за разделно събиране на ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; ИУМПС, опасни отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; - ред и начин на предаване на строителни отпадъци, образувани в резултат на строително-ремонтни дейности на домакинствата, съобразно приетия в общината план-график; - регистър на обекти, генериращи хранителни отпадъци, включени в системите за разделното им събиране, в т.ч. социални заведения, болници, училища със столове за ученическо хранене, детски градини, ресторанти, пазари и др.; - регистър за</p>								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

<p>местонахождението на пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло;</p>								
<p>Осъществяване на контролна дейност: - Създаване и поддържане на регистър на обектите, подлежащи на контрол по управление на отпадъците от страна на общината; - Изготвяне на годишен план и годишен отчет за осъществяване на контролна дейност по управление на отпадъците; - Създаване на сл. регистър за резултатите от осъществения контрол по управление на отпадъците, за дадените предписания, наложените глоби и санкции, резултатите от изпълнението на дадените предписания от общинските контролни органи по управление на отпадъците; - Определяне и</p>		<p>Община</p>	<p>2016-2017г.</p>	<p>- Създаден регистър на обектите, подлежащи на контрол по управление на отпадъците от страна на общината; - Одобрени годишен план и отчет за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците; - Създаден в общината електронен регистър /актова книга за резултатите от осъществения контрол по управление на отпадъците, за дадените предписания, наложените глоби и санкции, резултатите от изпълнението на дадените предписания от</p>	<p>2016г. – въведени в общината: - Регистър на обектите, подлежащи на контрол по управление на отпадъците от страна на общината; - Годишен план и отчет за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците; - Актова книга за резултатите от осъществения контрол по управление на отпадъците, за дадените предписания, наложените глоби и санкции, резултатите от изпълнението на дадените предписания от общинските контролни</p>	<p>2017г. – въведени в сл. информационна система на общината и ежегодно се обновяват данните в: - Регистър на обектите, подлежащи на контрол по управление на отпадъците от страна на общината; - Годишен план и отчет за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците; - Електронен регистър/актова книга за резултатите от осъществения контрол по управление на отпадъците, за дадените предписания, наложените</p>	<p>Кмет, дирекция „ОДУТИ“</p>	

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

	публикуване на интернет страницата на общината на „зелен“ телефон и е-мейл адрес, на който обществеността може да подава информация за нарушения на наредбите по отпадъците и други екологични нарушения;				общинските контролни органи по управление на отпадъците; - Публикуван на интернет страницата на общината „зелен“ телефон и е-мейл адрес, на който обществеността може да подава информация за нарушения на наредбите по отпадъците и други екологични нарушения;	органи по управление на отпадъците; - „Зелен“ телефон и е-мейл адрес, на който обществеността може да подава информация за нарушения на наредбите по отпадъците и други екологични нарушения;	глоби и санкции, резултатите от изпълнението на дадените предписания от общинските контролни органи по управление на отпадъците;		
	Разработване и приемане на вътрешни правила, относно задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и сроковете, съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания		Община	2016г.	Изготвени вътрешни правила в общината	2016г. – изготвяне на вътрешни правила	2016г. – приети на ОБС вътрешни правила	Кмет, зам. кмет, дирекция „ОДУТИ“, ОБС	
✓Осигуряване на общински нормативни и вътрешно-ведомствени документи и процедури, които гарантират законосъобразно и	Приемане на промени в общинската нормативна уредба, съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и регионалната политика за		Община	2015г. - постоянен	Общината е нормативно осигурена	Ежегодно – бр. приети /допълнени документи	До 2020г. - общо бр. приети /допълнени документи	Кмет, зам. кмет, дирекция „ОДУТИ“, ОБС	

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

ефикасно изпълнение на дейностите по управление на отпадъците в общината	управление на отпадъците								
✓Изграждане на информирано поведение и обществени нагласи относно отпадъците, съобразно с принципите на устойчивото развитие	Въвеждане на интернет страницата на общината актуална информация за управление на отпадъците		Община	2016-2017г. постоянно	Осигурен достъп на обществеността до информация, относно всички въпроси по управление на отпадъците в общината	Постоянно през годината – актуализиране на информацията за управление на отпадъците	2017г. - въведени в ел. информационна система на общината и постоянно се обновяват данните за управление на отпадъците	Кмет, зам. кмет, дирекция „ОДУТИ“	
	Провеждане на информационни и разяснителни кампании за политиките по предотвратяване на отпадъци – при различни възрастови и социални групи за намаляване на дела на рециклируемите материали в битовите отпадъци и за въпроси по управление на ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; ИУМПС, опасни отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти	5 000	Община, отчисления по чл.64 ЗУО	2017г.	Повишена информираност - общественост, бизнес и ученици запознати с предимствата за предотвратяване на отпадъците и запазване на ресурсите; Повишено обществено съзнание и култура; Осъзнати екологични рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;	Брой реализирани информационни кампании	До 2017г. проведени 2 бр. информационни кампании	Кмет, зам. кмет, дирекция „ОДУТИ“	Общественост, бизнес и ученици

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

<p>✓Повишаване ролята на населението в процеса на вземане на решения, относно политиката за управление на отпадъците в общината</p>	<p>Публикуване на обяви за консултации, провеждане на срещи, обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове, ОВОС и ЕО на планове и програми в област управление на отпадъците</p>		<p>Община</p>	<p>Постоянен</p>	<p>Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на решения относно политиката на общината за управление на отпадъците</p>	<p>Бр. проведен обществени консултации - ежегодно Бр. проведени обществени обсъждания - ежегодно</p>	<p>Бр. проведен обществени консултации – за всички години Бр. проведени обществени обсъждания – за всички години</p>	<p>Кмет, зам. кмет, дирекция „ОДУТИ“</p>	<p>Население, бизнес, НПО и др.</p>
	<p>Извършване на организиран мониторинг в общината за набиране на предложения, коментари и открояване на проблеми при управление на отпадъците – напр. с ежегодни социологически проучвания или анкети сред обществеността и бизнеса</p>	<p>5 000</p>	<p>Община, отчисления по чл.64 ЗУО</p>	<p>Ежегодно</p>	<p>С цел подпомагане вземането на управленски решения, съобразени с мнението на населението и бизнеса е събрана информация за обществените нагласи, предложения, коментари и специфицирани проблеми</p>	<p>Ежегодно - проведени социологическо проучване или анкета сред обществеността и бизнеса</p>	<p>2020г. – проведени поне 5 бр. социологически проучвания или анкети сред обществеността и бизнеса</p>	<p>Кмет, зам. кмет, дирекция „ОДУТИ“</p>	<p>Население, бизнес, НПО и др.</p>
<p>✓Повишено участие на населението и бизнеса в дейностите с битови отпадъци, съобразно йерархията за управление на отпадъците</p>	<p>Провеждане на кампании за пролетно почистване на населените места в общината</p>		<p>Община</p>	<p>Ежегодно</p>	<p>Повишено участие на населението, бизнеса и ученици в предотвратяване на риска от стари замърсявания с отпадъци; Почистени замърсени места в общината;</p>	<p>Бр. участници /кампания; Количество събрани отпадъци – тонове; Бр. почистени места в общината;</p>	<p>2020г. – 10% увеличен брой на участниците спрямо 2015г.; 2020г. – събраното количество отпадъци е с 10% по-малко от предходната година; 2020г. – няма</p>	<p>Кмет, зам. кметове на кметства, кметски наместници, дирекция „ОДУТИ“</p>	<p>Население, бизнес, НПО и др.</p>

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

							замърсени места в общината;		
	Участие на общината в национални кампании, като например „Да изчистим България за един ден“, „Седмица на гората“ и „Деня на Земята“ за намаляване на отпадъците и опазване на околната среда		Община	Ежегодно	Повишаване участието на населението и бизнеса в дейности по намаляване на отпадъците	Ежегодно - бр. кампании; бр. участници; количество събрани отпадъци – тонове; отчитане на резултата от кампанията в бр.		Кмет, зам. кмет, кметове на кметства, кметски наместници, дирекция „ОДУТИ“	МОСВ, население, бизнес, НПО и др. заинтересовани страни
	Въвеждане на наградни схеми на база количество разделно събрани отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло и провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите	5 000	Община, отчисления по чл.64 ЗУО	2015-2020г.	Повишаване и стимулиране участието на населението, бизнеса и подрастващите в разделното събиране на отпадъците	Въведени наградни схеми; Ежегодно – бр. проведени мероприятия; бр. участващи фирми, училища, детски градини	2020г. – всички общински училища, детски градини участват в разделното събиране на отпадъците от хартия, пластмаса и стъкло	Кмет, зам. кмет, кметове на кметства, кметски наместници, дирекция „ОДУТИ“	Население, бизнес, подрастващи, организации по оползотворяване с които общината има договор

VI. КООРДИНАЦИЯ НА ПУО С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Разработването на Програмата за управление на отпадъците в община Гурково за периода 2015-2020г. е съобразено и координирано както с национални, така и с общински програмни документи, като са отразени приоритетните потребности на общината в областта на управление на отпадъците. Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране развитието на общината и регион Стара Загора, поради което нейното изпълнение е пряко свързано с изпълнение на програмните документи на общината, т.е за получаване на добри резултати е необходимо да се постигне синергичен ефект при изпълнение на дейностите във всички програмни документи на местно ниво.

VI.1. Координация с програмни документи на национално ниво

При разработването на настоящата ПУО са взети в предвид основните предвиждания в следните национални програмни документи, както следва:

 „Национален план за управление на отпадъците 2014–2020г.“ и „Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците“

„Националният план за управление на отпадъците“ (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците. В страната ни съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

За първи път в страната ни е разработена и „Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци“ (НППОО) в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО, която е неразделна част от НПУО и определя мерките за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците. Успешното изпълнение на плана ще доведе до предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси. Планът подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране. НПУО е напълно съобразен с основните цели в европейското екологично право в сектор „Отпадъци“ и съдържа ключови цели, за постигането на които в НПУО и НППОО са предвидени програми от мерки. Някои от тези ключови цели в сектор „Отпадъци“ за Р България са изброени по-долу:

Отпадъчни потоци	Година	Цел
<i>Биоотпадъци</i>	2016	Разделно събрани и оползотворени - мин. 25% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014г.;
	2020	Разделно събрани и оползотворени - мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014г.;
<i>Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата</i>	2020	До 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в региона през 1995г.;
<i>Битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло</i>	2016	Рециклиране на мин. 25% от общото им тегло;
	2018	Рециклиране на мин. 40% от общото им тегло;
	2020	Рециклиране на мин. 50% от общото им тегло;
<i>Строителни отпадъци</i>	2016	Повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци - най-малко 35% от общото тегло на отпадъците;

	2018	Повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци - най-малко 55% от общото тегло на отпадъците;
	2020	Повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци - най-малко 70% от общото тегло на отпадъците;

✚ „Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020г.)“

Планът е разработен с цел подобряване на околната среда в резултат на намаленото депониране и производството на продукти от биоразградими битови отпадъци, които представляват почти две трети от генерираните битови отпадъци и най - вече ограничаване на емисиите на парникови газове и подобряване на качеството на почвите в страната. В изпълнение на европейската директива за депата за отпадъци предвидените мерки в плана предвиждат количествата биоразградими битови отпадъци да намалееят до 50% от депонираните в страната такива отпадъци през 2013г. и до 35% от депонираните в страната такива отпадъци през 2020г.

✚ „Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020г.“

За първи път този план анализира в детайли състоянието на управлението на отпадъците от строителството и от разрушаването на сгради в страната. Основната цел е да се допринесе за устойчивото развитие на Р.България чрез рециклиране и оползотворяване на 70% от строителните отпадъци към 2020г., което да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните им, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците. Стратегическият план е разработен в съответствие с изискванията на Рамковата директива 2008/98/ЕС за отпадъците и европейската Тематичната стратегия за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране. Планът предвижда нормативни, административни, технически и инвестиционни мерки за поетапно достигане на стратегическата цел. Част от мерките вече са изпълнени – приети са законови разпоредби и специална наредба за третиране на отпадъците от строителството и от разрушаването на сгради, с които са определени: отговорностите на всички участници в процеса – общински и държавни органи, строители, проектантите и консултантите в строителството; поетапните цели за оползотворяване и рециклиране; изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в различните типове строежи; контрола; изискванията към възложителите на обществени поръчки за строителство, за предоставяне на информация и контрол. В процес на изпълнение са и няколко регионални общински съоръжения за третиране на строителни отпадъци с финансиране по ОПОС 2007 – 2013г.

✚ „Третия национален план за изменение на климата 2013-2020г.“, и по-конкретно в частта, отнасяща се до емисии на парникови газове от сектор „Отпадъци“

С Третия план за действие по изменение на климата се залагат основите на преход към нисковъглеродно и ресурсно-ефективно развитие на страната ни. Въпреки, че в абсолютни стойности емисиите на парникови газове от сектор отпадъци са намалели с почти 28% спрямо базовата 1988г., сектор „Отпадъци“ генерира емисии на парникови газове в страната с дял около 6-8% през последните години. Емисиите на парникови газове от депонираните битови отпадъци представляват около 77% от общото количество емитирани парникови газове от сектор „Отпадъци“, а от третирането на отпадъчни води - около 22%. Добивът и оползотворяване на газ от депата не се практикува в страната ни и целият метан от депата се емитира в атмосферата или (в редки случаи) се изгаря. Ето защо

основните мерки за сектор „Отпадъци“ в „Третия национален план по изменение на климата“ са насочени към ограничаване на депонирането на битови отпадъци, преустановяване на експлоатацията на депа, неотговарящи на изискванията и закриване на депата с преустановена експлоатация.

Очаква се изпълнението на предвидените мерки в настоящата ПУО в община Гурково да допринесе в значителна степен за изпълнение на регионалните цели/ целите в посочените по-горе национални програмни документи, тъй като поставените общински стратегически и оперативни цели са в пълен синхрон с националните цели, приоритети и мерки в областта на управление на отпадъците.

VI.2. Координация с програмни документи на общинско и областно ниво

Програмата за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране развитието на общината. Заложените цели и мерки в настоящата общинска програма са синхронизирани и съобразени с ключови общински програмни документи, както следва:

 „Общински план за развитие на община Гурково за периода 2014–2020г.“, декември 2013г.

Общинският план за развитие определя рамката за развитие през следващия седемгодишен период, като отчита спецификата на територията и местоположението на общината, така и природните, културно-исторически и човешки ресурси, с които разполага общината. Планът интегрира икономическите, екологичните, социалните и инфраструктурните аспекти за постигане на устойчиво местно развитие, като целта е да се формулират приоритетите, мерките и конкретните действия за постигане на устойчиво местно развитие в тяхната взаимна обвързаност и в съответствие със стратегическите документи от по-горен ранг и съществуващите устройствени планове - Стратегията „Европа 2020“, Национална програма за развитие „България 2020“, „Националната стратегия за регионално развитие“, „Национална концепция за пространствено развитие“ и „Областна стратегия за развитие на област Стара Загора“. Приоритетните области в „Общинския план за развитие на община Гурково“ представляват посоките, в които през седемте години на следващия програмен период следва да се насочат усилията на местната администрация, партньори и цялата общност и да се фокусират ресурсите, което би довело до постигане на стратегическите цели, поставени в плана за развитие на община Гурково.

Предвидените цели и мерки в настоящата ПУО на община Гурково ще допринесат за достигане изпълнението на по-долу изброените стратегически цели и заложените мерки в следните приоритетни области от Общинския план за развитие, както следва:

- **Приоритетна област 4. Природна среда** - опазването и поддържането на доброто състояние на околната среда е условие за добро качество на живот и възможност за икономическо развитие. Реализирането на дейности и проекти за привеждане управлението на отпадъците в съответствие с европейските директиви и енергийна ефективност са едни от основните акценти на приоритетната област. Предвидената **Мярка 2. Управление на отпадъците** - има особено значение за общината, като се има предвид належащите дейности за привеждане състоянието на системата в съответствие с европейските регламенти. Тя има толкова по-голямо значение поради комплексния за област Стара Загора подход за разрешаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците. Тази мярка ще допринесе за реализирането на Стратегическа цел 3: Качествена жизнена среда и Стратегическа цел 4: Съхранена уникалност;
- **Приоритетна област 5. Повишаване административния капацитет и изграждане на партньорства за по-качествени услуги, маркетинг на общината и привличане на инвестиции** - приоритетната област е

непосредствено свързана с реализирането на всички дейности в останалите приоритетни области поради водещата роля на човешкия фактор и изграждане на трайни партньорства, гарантиращи устойчиво местно развитие. Подобряването на административното обслужване и ключовата роля на хората за привличане на европейски и други външни ресурси и реализиране на проекти са определящи за успешното прилагане на мерките във всички области и постигането на стратегическите цели на плана за развитие на община Гурково. Отчетена е необходимостта от особено внимание, тъй като мерките в настоящата приоритетна област са основа и гаранция за устойчиво местно развитие и касаят развитие капацитета на цялата общност и изграждане на партньорства. Изброените по-долу предвидени мерки в тази приоритетна област ще допринесат за реализирането на Стратегическа цел 2: Общество на гражданите, Стратегическа цел 3: Качествена жизнена среда и Стратегическа цел 4: Съхранена уникалност:

- Мярка 1. Повишаване капацитета на общинската администрация и подобряване качеството на предоставяните административни услуги в населените места на общината - предвижда реализиране на дейности, свързани с подобряване качеството и разширяване обхвата на услугите, предоставяни от общинска администрация в общинския център и по населени места като важен елемент е продължаващата квалификация на служителите;
- Мярка 2. Популяризиране на възможностите за привличане на средства от европейските финансови инструменти и подкрепа за увеличаване капацитета за разработване и управление на проекти от общинска администрация, бизнес, организации, фермери и земеделски производители - в условията на ограничени ресурси привличането на средства чрез реализиране на проекти с европейски средства и от други финансиращи програми, е от решаващо значение за местното развитие. То играе важна роля както за общината при изпълнение на нейните ангажименти за осигуряване на добри условия на живот, така и за развитие на гражданското общество и повишаване конкурентността на бизнеса. Това налага необходимостта от сериозна работа за повишаване капацитета за разработване и управление на проекти на представителите на цялата общност;
- Мярка 4. Засилване на партньорството и междуобщинското сътрудничество на основата на пространствена близост и сходни социални и икономически характеристики - обединяването на усилията на съседни общини с близки характеристики и за разрешаване на сходни проблеми е начин за оптимално използване на наличните ресурси и привличане на външно финансиране. Тази мярка предвижда изграждане на трайно партньорство с община Николаево и съвместна работа по Програма за развитие на селските райони;

„Областна стратегия за развитие на област Стара Загора за периода 2005-2015г.“

Стратегията за развитие на област Стара Загора е основен стратегически документ, който определя дългосрочните цели и приоритети на областната политика за развитие и устройство и съгласува целите и приоритетите на плановите документи от по-високите нива – „Националната стратегия за регионално развитие“ и „Плана за развитие на Южен централен район за планиране“ с политиките и ресурсите на общинското ниво.

Предвидените цели и мерки в настоящата ПУО на община Гурково ще допринесат за достигане изпълнението на по-долу изброените специфични цели и мерки в следните приоритетни области от Областната стратегия за развитие на област Стара Загора, както следва:

- **Приоритет 4. Повишаване на административния капацитет, изграждане на партньорства и гражданско участие** - изграждането на административен капацитет на местно и регионално ниво, създаването на партньорства, институционалното развитие на структурите на гражданското общество и гражданското участие са необходими условия за успешното интегриране на областта. Като резултат се повишава капацитетът за усвояване на фондовете на ЕС за социално-икономическо сближаване, развитие на селските райони, насърчаване на предприемачеството, подкрепа на бизнеса, изграждане на адекватна инфраструктура и др. Участието на широко партньорство в процеса на програмно проектиране, разработване, изпълнение, наблюдение и оценка на дейности са умения, които следва да се усвояват, само така област Стара Загора ще намери своето място в общността на Европейските региони и ще осигури просперитет на своите граждани:

- Специфична цел 1: Подпомагане изграждането на местни и регионални партньорства - местните и областните администрации, като субекти на управлението участват във формирането и осъществяването на политиката за местно и регионално развитие. С развитието на обществото ни, обаче, все по-важна роля в тези процеси играе партньорството с всички заинтересувани страни и гражданското участие. Сътрудничество с НПО, като представители на гражданското общество и бизнеса гарантира съобразяването на политиките с потребностите на обществото и създава възможност за обединяване на местните ресурси за разрешаване проблемите на общностите и развитието им. Ето защо от особено важно значение е:

- Участие на НПО и бизнеса в процесите на програмиране, планиране, реализация на програми и проекти и мониторинг и контрол на изпълнението им, което гарантира съобразяване с приоритетите на общностите;
- Гражданско участие при обсъждане на всички важни въпроси, свързани с развитието на общностите;
- Изграждане на партньорства на местно и регионално ниво;
- Обучение на всички представители на общността, споделяне на информация, опит и добри практики на регионалните и местните партньори за разработване, финансиране и управление на съвместни проекти и прилагане на интегрирани програми за развитие;
- Прозрачност в действията на органите на управление - необходимо е да се разработи единна стратегия и да се използват различни канали и механизми за участие на гражданите, бизнеса и НПО в процеса на управление, което може да става чрез:
 - ✓ Възможност за участие в заседанията на различни органи на управление – комисии, агенции, общински и областни съвети и др;
 - ✓ Изграждане на консултативни съвети;
 - ✓ Непрекъснати контакти на представителите на органите на управление с гражданите, бизнеса и НПО и отчитане мнението им, което може да служи като коректив при вземане на управленски решения;
 - ✓ Публични дискусии, Интернет форуми на страниците на общини и областна администрация и др.;
 - ✓ Участие при формиране и публично отчитане на бюджети на общностите и др.;

Чрез подобряване на сътрудничеството между регионалните и местни власти и социално-икономическите партньори на регионално и местно равнище, ще се постигне засилване на партньорството. Те могат да обединяват всички областни на политиката,

имащи отношение към икономическото, научното и социалното развитие и укрепване институционалния капацитет. Укрепването на институционалния капацитет на регионално ниво спомага за възприемане на предложените реформи в политиката за сближаване на Общността, за създаване на капацитет за по-добро усвояване на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд, програмно проектиране, наблюдение и оценка и по-добрата политика на тези нива.

• **Приоритет 5: Възстановяване и опазване на околна среда и развитие на екологичната инфраструктура, водещи до устойчиво и балансирано развитие и повишаване на възможностите за инвестиции в икономиката** -

възстановяването на замърсени терени и закриването на замърсени терени, подобряване качеството на атмосферния въздух, водят до отстраняване на рисковете за човешкото здраве и естествената околна среда. Изграждането на необходимата инфраструктура за събиране, пречистване и отвеждане на отпадъчни води и за третиране на отпадъци е свързано както с преодоляване на здравно екологичните рискове, така и с предоставянето на качествени и екологични услуги на гражданите. Дейностите свързани с опазването, възстановяването и подпомагането на цялостното управление на видовете и природни местообитания, допринасят за по-отговорно управление на природните ресурси и по този начин, за постигане на целите на Стратегията за устойчиво развитие на Европейския съюз:

- **Специфична цел 2: Ограничаване и намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци:**

- Подобряване на ефективността на използваните ресурси и третирането на отпадъците,
- Търсене на максимална отговорност от замърсителите;
- Развитие на необходимата инфраструктура за третиране на отпадъците;
- Предотвратяване или намаляване на количеството и опасните свойства на образуваните отпадъци;
- Рециклиране;
- Повторно използване и/или извличане на вторични суровини от отпадъците, чието образуване не може да се предотврати;
- Обезвреждане на отпадъците при невъзможност за тяхното предотвратяване, намаляване и/или оползотворяване;
- Доизграждане на съоръжения/инсталации за обезвреждане на битови отпадъци с достатъчен капацитет;
- Изграждане на съоръжения за предварително третиране, включително за компостиране, сортиране и сепариране на отпадъци, едновременно с въвеждането в експлоатация на новоизграждащото се регионално депо за битови отпадъци в гр. Стара Загора и центрове за рециклиране;
- Изграждане на инсталации за оползотворяване на отделените газови емисии (метан) от депата за битови отпадъци (чрез производство на ел. енергия);
- Изграждане на регионални съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци и отпадъци за разрушаване на сгради;
- Въвеждане на системи за разделно събиране, включително на биоразградимите отпадъци и на някои групи масово разпространени опасни отпадъци от потока на битовите, като луминесцентни лампи, батерии, малки химически отпадъци и др.;
- Изграждане на регионални инсталации за обезвреждане (изгаряне, автоклавиране, микровълново обезвреждане) на инфекциозни отпадъци от лечебните заведения;

- Специфична цел 4: Намаляване /предотвратяване на въздействието върху околната среда от първично и вторично замърсяване, подобряване на характеристиките на елементите на околната среда:
- Закриване на нерегламентирани сметища и стари замърсявания с отпадъци;
 - Организиране на събирането, депонирането и третирането на отпадъците;
 - Саниране и благоустрояване на терените, замърсени със строителни отпадъци и осигуряване на възможности, възпиращи повторното им замърсяване; изграждане на депа за утайките от пречиствателните станции за отпадни води;
 - Поетапно почистване и рекултивиране на всички нерегламентирани сметища и замърсени с отпадъци терени, в съответствие с извършената преоретизация съобразно риска за подземните води и почвите;
 - Поетапно прекратяване на експлоатацията и последващо закриване на всички съществуващи депа за отпадъци, които не отговарят на изискванията на нормативната уредба и съвременните технически стандарти. Закриването на съществуващите сметища в общините от региона, ще бъде съобразено с въвеждането в експлоатация на новото регионално съоръжение /инсталация за третиране на битовите отпадъци;

 „Програма за опазване на околната среда на община Гурково, 2015-2020г.“

Настоящата Програма за управление на отпадъците в община Гурково е неразделна част от общинската програма за околната среда, в която са поставени следните основни цели:

- Използване природните дадености на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- Идентифициране и анализиране на проблемите в областта на околната среда на територията на общината, установяване причините и предлагане на решения и действия за тяхното преодоляване;
- Открояване приоритетите в разглежданата област;
- Обединяване усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и предприятията на територията на общината за решаване на проблемите;
- Подпомагане аргументирането на проектите на общината, които тя би предложила да бъдат финансирани от различни финансови източници;
- Оптимално използване на наличните ресурси за решаване на приоритетните проблеми в общината с цел да се обезпечи регенерирането на използваните природни ресурси – почви, вода, атмосферен въздух и др.;

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентирани икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия. Решаването на възникналите екологични проблеми ще се основава на принципите на устойчиво развитие, предотвратяване на замърсяванията, последващо отстраняване на възникналите вреди, прозрачност в процеса на вземане на решения, съхраняване на биоразнообразието и приоритетните местообитания за идните поколения и търсене на отговорност от замърсяващите околната среда граждани, производители и потребители. Съобразно развитието на приоритет „Отпадъци“ в общината са определени следните конкретни мерки:

- Реализиране на проект за закриване и рекултивация на депо за ТБО гр. Гурково и изграждане на претоварна станция;

- Въвеждане на системи за разделно събиране на биоразградими отпадъци, опаковки и други масово разпространени отпадъци;
- Въвеждане на представителна система за охарактеризиране на генерираните отпадъци, система от измерими индикатори за контрол и мониторинг за системата за управление на отпадъците;
- Оптимизиране логистиката на съществуващата система за организирано сметосъбиране;
- Проучване на възможности и изработка на предпроектно проучване за изграждане на система от нисковъглерни практики за ресурсно оползотворяване отпадъци;
- Изграждане на децентрализирани системи за оползотворяване на генерираните биоразградими отпадъци с цел изпълнение на националните цели за тяхното намаляване;

 „Общински план за развитие на община Николаево за периода 2014-2020г.“, декември 2013г.

Общинският план за развитие на Община Николаево е основен инструмент за прилагане на регионалната политика за устойчиво и балансирано развитие на общинско ниво, както и за ефективно управление на общината през периода 2014-2020г. Той е със средносрочно действие, като времето за неговото изпълнение съвпада със следващия програмен период на Европейския съюз. Общинският план за развитие отговаря на законодателното изискване за съгласуваност с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво, като е съобразен с основните насоки и приоритети, залегнали в Стратегията „Европа 2020“, Национална програма за развитие „България 2020“, „Националната стратегия за регионално развитие“, „Регионалният план за развитие на Югоизточен район“, като и с „Областната стратегия за развитие на област Стара Загора“. Основното предназначение на Общинския план за развитие 2014-2020г. на община Николаево е да реализира конкретна политика, включваща цели, приоритети и мерки за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи.

Община Николаево като партньор на Община Стара Загора кандидатства за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора“. Конкретната цел на проекта е изграждането на Регионално депо за управление на цялото количество битови отпадъци, генерирани на територията на регион Стара Загора, чрез изграждане на интегрирани системи от съоръжения и екологосъобразното обезвреждане на отпадъците. Планирано е изграждане на регионално депо с 4 клетки за депониране на неопасни отпадъци, инсталация за предварително сепариране на отпадъците, съоръжение за компостиране от закрит тип, с инсталация за компостиране на зелени отпадъци и на биоразградими материали, и три претоварни станции в Казанлък, Гурково и Гълъбово. Община Николаево ще транспортира отпадъците си на Претоварна станция - Гурково и оттам ще се транспортират и депонират на Регионално депо - Стара Загора.

Предвидените цели и мерки в настоящата ПУО на община Гурково са в синхрон и ще допринесат за достигане изпълнението на по-долу изброените цели и мерки в Общинския план за развитие на община Николаево за периода 2014-2020г., както следва:

- **Стратегическа цел 2: Интегрирано развитие на територията и подобряване на териториалната устойчивост и достъпност;** Приоритет 2. Качествена жизнена среда – изграждане, поддържане, модернизация на техническата инфраструктура, опазване на околната среда и природното богатство; Специфична цел 3. Екологосъобразно управление на отпадъците, с цел предотвратяване вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда; Мярка 1. Подобряване управлението на отпадъците - предвидени са за изпълнение следните дейности:

- Провеждане на информационна кампания за подобряване екологичната култура на населението;
- Изграждане на система за управление на отпадъците;
- Трайно премахване на нерегламентираните сметища в общината и рехабилитация на терените;
- Изграждане на регионално депо за твърди битови отпадъци и тяхната преработка;
- Въвеждане на разделно събиране и извозване на отпадъците;
- Насърчаване компостирането като начин на третиране на биоразградими отпадъци;

„Общински план за развитие на община Твърдица за периода 2014-2020г.“

ОПР на община Твърдица определя средносрочните цели и приоритети за развитие на общината и е в съответствие с „Националната стратегия за развитие“, „Регионалния план за развитие на Югоизточен район 2014-2020г.“ и „Областната стратегия за развитие на Сливен“. ОПР на Община Твърдица представя виждането на ръководители и специалисти от местните структури на управление и широк кръг местни институции за развитието на обществената сфера и икономиката в областта през следващите години. Стратегическата рамка на ОПР е съобразена с изискванията и отчита целите на Европейската кохезионна политика и приоритетите за развитие на регионите на ЕС, определени със Стратегия „Европа 2020“, Териториалния дневен ред на ЕС 2020 и други общоевропейски документи по политиката на сближаване - Национална програма за развитие „България 2020“, „Национална програма за реформи 2011-2015г.“, „Национална стратегия за регионално развитие на Република България 2012-2022г.“ и „Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г.“.

Предвидените цели и мерки в настоящата ПУО на община Гурково са в синхрон и ще допринесат за достигане изпълнението на по-долу изброените цел и мярка в Общински план за развитие на община Твърдица за периода 2014-2020г., както следва:

- **Приоритет 2: Съвременна инфраструктура;** Специфична цел 4: Опазване на околната среда чрез развитие на екологична инфраструктура и инфраструктура за депониране на отпадъци; **Мярка 4.1. Опазване на околната среда и съхранение и третиране на отпадъците** - има за основна задача успешното приключване на проекта за изграждане на Регионално депо за твърди битови отпадъци в село Ракитница, община Стара Загора, както и претоварната станция в община Гурково заедно с инсталация за сортиране и компостиране на отпадъците. Същевременно мярката предвижда повишаване на дейностите и ефектите от разделното събиране на отпадъци, като тези дейности са насочени в посока превенция и възстановяване на всички елементи на околната среда, а именно:
 - Рекултивация на сметищата и почистване на нерегламентирани сметища;
 - Въвеждане на модерни системи за събиране, съхранение и преработка на отпадъците;
 - Изграждане на депо за строителни отпадъци, както и мощности за тяхната вторична преработка;
 - Изграждане на депа за отпадъци от животновъдство и последващото им използване за наторяване;
 - Преработка на растителни продукти за добив на енергия;
 - Изграждане на рециклиращи мощности с цел оползотворяване на отпадъците и предотвратяване замърсяване на околната среда;

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наблюдението, оценката и контрола на отчитане изпълнението на настоящата ПУО в община Гурково са от ключово значение, с оглед проследяване напредъка по постигане на определените цели, срокове и ресурси и навременното предприемане на необходимите действия за преодоляване на възникнали проблеми при реализация на мерките при постигане на програмните цели, а при необходимост и предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Текущо наблюдение (мониторинг) представлява процес на системно събиране и анализ на информация, свързана с изпълнение на включените в ПУО мерки и анализиране и оценка степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. Дирекция „ОДУТИ“ ще извършва наблюдение и оценка на ПУО, като събира и систематизира необходимата информация от общинската администрация, относно изпълнението на конкретните програмни мерки. За всяка една от мерките в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за измерване на изпълнение за мярката. Именно за посочените резултати и определените индикатори ще се събира необходимата информация. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на предвидения график - срок и степента на изразходване на ресурсите.

Наблюдение изпълнението на програмата се контролира от Кмета на община Гурково, зам. кмета и кметовете на населените места и кметските наместници.

Дирекция „ОДУТИ“ ще анализира и оценява напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението и ще изготвя годишен отчет, който ще отразява резултатите от изпълнените мерки и програмните цели, както и ще предлага съответни корективни действия при наличие на забава в изпълнение на предложените мерки. За измерване информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса е целесъобразно събирането на качествени данни за нивото на разбиране и участието на различни групи от населението в изпълнение на включените в ПУО мерки, ще се извършва чрез организиран мониторинг в община Гурково за набиране на предложения, коментари и открояване на проблеми при управление на отпадъците – напр. с ежегодни социологически проучвания или анкети сред обществеността и бизнеса.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общински съвет Гурково. За целта всяка година в срок до края на месец февруари Дирекция „ОДУТИ“ ще събира и систематизира информацията за предходната година, като ще изготвя и представя на кмета на общината Годишен отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците в община Гурково за предходната календарна година. Целесъобразно е отчета да съдържа оценка на резултатите от изпълнението на плана на действие на всяка подпрограма, т.е. тенденциите и степента на изпълнение на заложените мерки и цели. Кметът на общината представя отчета пред Общинския съвет – Гурково в срок до 31 март, а при необходимост и предложения за допълване и актуализиране на ПУО. Копие на отчета се представя на Регионалната инспекция по околната среда и водите – Стара Загора, до 31 март на следващата година, а самия отчет се публикува на интернет страницата на общината с цел информиране на обществеността. Координацията по подготовката на

годишните отчети, обобщаването на резултатите и следенето на изпълнението на ПУО ще се осъществява от оторизиран специалист от Общинската администрация - Дирекция „ОДУТИ“. Оценка на резултатите и на работата на общинската администрация по изпълнението на ПУО се прави от ОбС при обсъждане на годишния отчет.

Годишният отчет за изпълнение на ПУО ще се изготвя в следния формат:

- Въведение – включва основание за изготвяне на отчета, описва за кого е предназначен и целите на отчета, пояснения за структурата на отчета;
- Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
- Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнение на мерките в ПУО:
 - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
 - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на ПУО през годината и предприетите релевантни мерки за преодоляването им;
 - Резултати от извършена оценка и тематични допитвания към края на отчетната година;
 - Напредък по изпълнение на заложените цели и мерки в общинската ПУО;
 - Заключение – изводи от анализа на изпълнението и предложения за промени или адаптиране на програмата за текущата година в случай на необходимост;
 - Приложения – напр. графики, таблици, фигури, илюстриращи напредъка по изпълнение на мерките и целите в програмата. В табличен формат се докладва напредъкът по изпълнение на индикаторите, разработени за постигане на специфичните цели в Програмата, който е основата за текстовата част на отчета (може да се използва табличния формат от плана на действие във подпрограмите);

Целесъобразно е изготвянето на *междинна оценка на ПУО* след три годишен срок на изпълнение (т.е това е след края на 2017г.), както и на *окончателна оценка на ПУО* в края на срока на изпълнение на общинската ПУО (т.е това е края на 2020г.), които да посочват тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели, както и анализ на причините за евентуални проблеми при изпълнението им.

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общи изисквания по отношение на *актуализацията* на Програмата за управление на отпадъците, която може да се извърши в случай на фактически и/или нормативни условия при поява на следните обстоятелства:

- В резултат от въздействието на „външни“ фактори - промени в законодателството, които налагат промяна в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане;
- В резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат;
- Други непредвидени промени в обстоятелствата, които налагат промени в Програмата.

Процедурата в случай на актуализация може да се извърши от Дирекция „ОДУТИ“ или ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците в община Гурково, провеждане обществени консултации,

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение от Общински съвет Гурково и публикуване за информация на обществеността.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение №1

**Анализ на текущото състояние на управление на отпадъците в
община Гурково**

1. Анализ на действащото законодателство и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците

1. Йерархия на управлението на отпадъците

В законодателството и в политиката за предотвратяване и управление на отпадъците се прилага като приоритетен ред, т.нар. йерархия на отпадъците. Тази последователност *определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците*. Спазването и гарантира най-високо ниво на ефективно използване на ресурсите. Йерархията задава пет възможни начина за институциите и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

Предотвратяване на образуването на отпадъци

„Предотвратяването на образуване на отпадъци“ е определено в Член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, т.28 от ДР на ЗУО, като: *“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да се превърнат в отпадък, с което се намалява:*

- *Количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл (количествено предотвратяване);*
- *Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- *Съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите (качествено предотвратяване на отпадъците)“.*

Подготовка за повторна употреба

„Повторна употреба“ е определено в Член 3 (13) от РДО, респ. в §1, точка 23 от ДР на ЗУО, като: *„Всяка дейност, чрез която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“.*

Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците, тя не е дейност по управление на отпадъка (например, ако едно лице получава един материал, парче плат, директно от настоящия му собственик с намерението да го използва повторно (дори ако са необходими някои ремонтни дейности) за същите цели, това е доказателство, че материалът не е отпадък).

„Подготовка за повторна употреба“ е определено в Член 3 (16) РДО, респ. в §1, т.25 от ДР на ЗУО, като: *„Проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка“.*

По дефиниция, подготовка за повторна употреба е специфичен случай на оползотворяване. Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадъци. Примери за подготовка за повторна употреба включват ремонт на велосипеди, мебели или електрическо или електронно оборудване, от които притежателите им са се освободили.

Рециклиране

„Рециклиране“ е определено в Член 3 (17) от РДО, респ. в §1, т.37 от ДР на ЗУО, като: *„Всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества, за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности“.*

Подходът при рециклирането е, че един материал се преработва с цел да се променят неговите физикохимични свойства и да се оползотворява повторно за същите или за други цели. Главната цел на Рамковата директива за отпадъците е ЕС да стане повече от „рециклиращо общество“, което се стреми да избягва образуването на отпадъци и да използва отпадъците като ресурс. Конкретните дейности по управление на отпадъка, които се класифицират като рециклиране съгласно Рамковата директива за отпадъците, включват (но не само):

- Рециклиране на материали: напр. на пластмасови продукти или компоненти в пластмасови материали; стопяване на отпадъчно стъкло в стъклени продукти; употреба на хартиени отпадъци в заводи за хартия и др. Рециклирането на материали: например пластмасови гранулирани и пелетизирани за екструдирани или формовани, натрошени отпадъци от стъкла, сортиране на отпадъци от хартия, отговарящи на критериите за края на отпадъка;
- Производство на компост, отговарящ на критериите за качество на продуктите;

Рециклирането включва физическо, химическо или биологично третиране, което води до материал, който вече не е отпадък. Рециклирането е вид оползотворяване на отпадъците.

Друго оползотворяване (напр. оползотворяване за получаване на енергия)

„Друго оползотворяване“ определено е в чл. 4 (1) от РДО, като: *„Всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване“ съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране“.* Примери за друго оползотворяване са:

- Изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО, респективно R1 в приложение 2 към § 1, т.13 на ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО, респективно D10 в приложение 1 към § 1, т.11 на ЗУО;
- Насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване, съгласно § 1, т.10 от ДР на ЗУО, като: *„Дейност по оползотворяване, при която подходящи отпадъци се използват за рекултивационни цели в разкопани участъци или за инженерни цели в строителството на депа и където отпадъкът е заместител на неотпадъчни материали“;*

✚ **Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.)**

„Обезвреждане” определено е в Член 3 (19) от РДО, респ. в §1, т.11 от ДР на ЗУО, като: „Всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия“. Неизчерпателен списък на дейностите по обезвреждане е представен в Приложение №1 на ЗУО.

От това определение следва, че всяка дейност по третиране на отпадъци, която не отговаря на критериите на определението за оползотворяване по подразбиране се счита за обезвреждане. Определението „дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия” отразява обратно идеята, че всяка дейност по оползотворяване трябва да отговаря на критерия, че „основен резултат” е „използването на отпадъка за полезна цел” чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на тази цел.

2. Анализ на националната и общинската нормативна рамка

Законодателна рамка за управление на отпадъците в България

Законът за опазване на околната среда (ЗООС), Законът за устройство на територията (ЗУТ), Законът за управление на отпадъците (ЗУО) и Законът за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане (приет януари 1996г., обн., ДВ, бр.8 от 1996г., доп. и изм. ДВ, бр.113 от 1999г.), заедно със съответните подзаконовни нормативни актове са основните закони в областта на управление на отпадъците в България. Съществуват и други закони и подзаконовни нормативни актове, които оказват влияние върху развитието на сектор „Управление на отпадъците”, като по - важните от тях са споменати в този раздел от Програмата.

✚ **Закон за опазване на околната среда (Обн., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002г., попр., бр. 98 от 18.10.2002г....., изм. и доп., бр.62 от 14.08.2015г., в сила от 14.08.2015г.)**

Общите изисквания към опазването на всички компоненти на околната среда (атмосферният въздух, атмосферата, водите, почвата, земните недра, ландшафтът, природните обекти, минералното разнообразие, биологичното разнообразие), управлението и контрол на факторите, които оказват вредно въздействие върху нея (отпадъци, шум, химични вещества и антропогенна дейност) са въведени в ЗООС. ЗООС очертава принципите за опазване на компонентите на околната среда - като например “устойчиво развитие”, „предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве“, “предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него”, „участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда“, „информираност на гражданите за състоянието на околната среда“, “замърсителят плаща” и „интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики“. Освен рамкови разпоредби относно принципите, които трябва да се спазват за опазване на околната среда (и в частност на управлението на отпадъците) и общите задължения на лицата и компетентните органи, в закона са регламентирани и процедурите по извършване на екологична оценка, оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и издаване на комплексни разрешителни или лицензи.

- ✚ **Закон за устройство на територията** (Обн. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., изм. ДВ. бр.105 от 19 Декември 2014г., изм. ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г., изм. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г., доп. ДВ. бр.62 от 14 Август 2015г.)

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

С приемането на Закона през 2001г. се въвежда разпоредба общините да осигуряват терените и изграждането на съоръженията и инсталациите за третиране на битовите отпадъци. Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. Това създава допълнителни административни бариери и забавяния на планирането и изграждането им, тъй като се изисква изработването на специален ПУП, дори ако теренът е определен с ОУП или ПУП за промишлени цели. Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания, относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

- ✚ **Закон за местните данъци и такси** (Обн. ДВ. бр.117 от 10 Декември 1997г., изм. ДВ. бр.71 от 23 Юни 1998г.,..... изм. ДВ. бр.35 от 15 Май 2015г., доп. ДВ. бр.37 от 22 Май 2015г.)

Регламентира данъци и такси, които се определят от общините и приходите от които постъпват в общинския бюджет, включително такса „Битови отпадъци”. Законът регулира за кои услуги таксата за битови отпадъци се заплаща от потребителите, подхода за определянето ѝ, кои разходи, извършвани от общините, формират таксата, сроковете за заплащането ѝ.

- ✚ **Закон за управление на отпадъците** (Обн. ДВ. бр.86 от 30 Септември 2003г,Обн. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.61 от 25 Юли 2014г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.)

До приемането през септември 1997г. на Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда в България липсва специална правна уредба в тази област. Законът за първи път урежда обществените отношения в сектор „Управление на отпадъците”.

Законът за управление на отпадъците, приет през септември 2003г., доразвива философията на закона от 1997г. и транспонира напълно РДО 75/442/ЕЕС и заедно с наредбите към него се въвеждат изискванията на всички европейски директиви в сектор “Управление на отпадъците”. Към момента на приемане на България като страна член на ЕС през 2007г., законодателството в сектора е хармонизирано с европейското право. С допълненията в закона през 2010г. се въвеждат икономически стимули за предприемане на реални действия за управление на отпадъците, т.е намаляване на депонираните отпадъци и преминаване към регионален принцип на управление на битовите отпадъци. Законът въвежда принципите „замърсителят плаща”, „разширена отговорност на производителя” и йерархията на управление на отпадъците. Законът въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка” и „странични продукти”, определя детайлно

контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

Новият ЗУО е приет през 2012г. Той определя правата и задълженията на централните и местните власти, изискванията при трансграничен превоз на отпадъци, изискванията към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; права и задължения на лицата, генериращи отпадъци и преработващи отпадъци, определя глобите и санкциите за неспазване на закона.

Обхват:

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

- Битови отпадъци;
- Производствени отпадъци;
- Строителни отпадъци;
- Опасни отпадъци.

Законът изрично изключва от обхвата си 11 вида отпадъци, в т.ч. радиоактивни; отпадъци от миннодобивната промишленост; отпадъчни води и газове; слама и други естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, използвани в земеделието и лесовъдството, или за производството на енергия от такава биомаса чрез процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве; трупове на животни и странични животински продукти и др.

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО, са:

- Въвежда количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:
 - до 1 януари 2016г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
 - до 1 януари 2018г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
 - до 1 януари 2020г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло;
- Въвежда изисквания към общините най-късно до края на 2020г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Р България през 1995г. Поетапното постигане на тези цели е заложено чрез *„Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците“*.
- Въвежда поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:
 - до 1 януари 2016г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
 - до 1 януари 2018г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
 - до 1 януари 2020г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.
- Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация;
- Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистване на техните сервитути;

- Ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5 000 жители и в курортните населени места са задължени от началото на 2013г. да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО. Наредбите следва да се приемат от общинските съвети до средата на 2014г.
- Въвежда икономически инструменти:
 - За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото.
 - За обезвреждане на отпадъци на общинско или регионално депо за неопасни отпадъци или на депо за строителни отпадъци се заплащат отчисления за всеки тон депониран отпадък. Отчисленията имат за цел да се намали количеството депонирани отпадъци и да се увеличи рециклирането и оползотворяването им. При изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци отчисленията се намаляват с 50% - когато се изпълнят изискванията за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метал, пластмаса и стъкло и с 50% - когато се изпълнят изискванията за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци;
- Указва изискванията и реда за предоставяне на информация за дейности, свързани с отпадъци;
- Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5 000 жители и за курортните населени места.
- Кметовете на общини да осигурят до средата на 2014г. площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места.

Подзаконови нормативни актове към ЗУО

Приети са редица подзаконови нормативни актове, които регламентират задължения за институциите, физическите и юридическите лица. Основните актове, които имат отношение към дейностите на общините, могат да се обособят в четири групи:

- *Подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:*
 - Към площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
 - ✓ Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 81 от 17.09.2004г.);
 - За изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци;

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- ✓ Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013г., в сила от 13.09.2013г.);
- За изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци;
- ✓ Наредба №4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 от 2013г.);
- За третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;
- ✓ Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС №53 от 1999г., ДВ, бр.29/1999г.);
- Към инсталации, произвеждащи титанов диоксид.
- ✓ Наредба №3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013г.);
- *Подзаконовни нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:*
 - За утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
 - ✓ Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС №339 от 14.12.2004г., обн., ДВ, бр. 112 от 23.12.2004г.);
 - За строителни отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали;
 - ✓ Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 277 от 5.11.2012г. (Обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012г., в сила от 13.11.2012г.);
 - Две отделни наредби за третиране и за разделни събиране на био-отпадъци;
 - ✓ Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС №275 от 06.12.2013г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013г.);
 - ✓ Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС №235 от 15.10.2013г. (Обн. ДВ, бр. 92 от 22.10.2013г.);
 - ПХБ;
 - ✓ Наредба за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (приета с ПМС №50 от 09.03.2006г., обн., ДВ, бр. 24 от 21.03.2006г.);

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- За опаковки и отпадъци от опаковки;
 - ✓ Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013г.);
- ИУЕЕО;
 - ✓ Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013г., в сила от 01.01.2014г.);
- ИУМПС;
 - ✓ Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС №1 от 15.01.2013г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013г., в сила от 25.01.2013г., изм. и доп., бр. 95 от 01.11.2013г., в сила от 01.11.2013г.);
- За отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори;
 - ✓ Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС №351 от 27.12.2012г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.);
- За отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
 - ✓ Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013г.);
- За автомобилни гуми;
 - ✓ Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС №221 от 14.09.2012г., обн. ДВ. бр 73 от 25.09.2012г.);

Все още не е приета Наредбата за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебни и здравни заведения, която е съвместна наредба на министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите.

- *Подзаконовни нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:*

- За отчисленията на разходване на събраните средства за дейностите по закриване и след експлоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци;
 - ✓ Наредба №7 от 19.12.2013г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111, от 27.12.2013г.);
- За заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (ИУМПС, ИУЕЕО, гуми, опаковки, масла, негодни за употреба батерии и акумулатори, полимерни торбички);
 - ✓ Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС №120 от 30.05.2008г., обн.,

ДВ, бр. 53 от 10.06.2008г., изм. и доп., бр. 5 от 20.01.2009г., в сила от 20.01.2009г., изм., бр. 45 от 16.06.2009г., бр. 69 от 03.09.2010г., изм., бр. 85 от 29.10.2010г., в сила от 01.01.2011г., изм. и доп., бр. 29 от 8.04.2011г., бр. 47 от 22.06.2012г., в сила от 22.06.2012г., изм., бр. 75 от 02.10.2012г., в сила от 01.10.2012г., изм. с Решение № 9028 от 22.06.2012г. на ВАС на РБ – бр. 87 от 09.11.2012г., изм., бр. 76 от 30.08.2013г., бр. 100 то 19.11.2013г., в сила от 01.01.2014г.);

- За финансова гаранция или еквивалентна застраховка при трансграничен превоз на отпадъци.
 - ✓ Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция или еквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации при трансграничен превоз на отпадъци (Приета с ПМС №76 от 31.03.2011г., обн. ДВ. бр.29 от 08.04.2011г.);
- *Подзаконовни нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:*
 - За класификация на отпадъците;
 - ✓ Наредба №2 от 23.07.2014г. за класификация на отпадъците (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр.66 от 08.08.2014г.);
 - За предоставяне на информация и реда за водене на публични регистри относно отпадъците.
 - ✓ Наредба №2 от 22 януари 2013г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 10 от 05.02.2013г.);

Законодателна рамка за управление на отпадъците в Община Гурково

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. Чрез такси за различните отпадъци общините не само могат, но трябва много по-активно да стимулират намаляването на образуване на отпадъци, респективно тяхното оползотворяване. В общинските наредби могат да се включат и съвсем конкретни мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия.

На територията на община Гурково действат следните Наредби, Програми и Правилници приети от Общински съвет на община Гурково, имащи отношение към управлението на отпадъците:

- Устройствен правилник на общинска администрация Гурково (актуализиран със Заповед №153/18.04.2013г. на Кмета на община Гурково);
- Правилник за организацията и дейността на общински съвет - Гурково, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация за мандат 2011-2015г. (изменен и допълнен с Решение на ОбС №368/30.01.2014г. по Протокол №31);
- Програма за опазване на околната среда на Община Гурково 2015 – 2020г. (приета с Решение на ОбС №598/30.07.2015г. по Протокол №53);

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- Програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на Община Гурково (приета с Решение №163/27.09.2012г. от ОбС, към договор № ДО 112511/21.11.2011г.);
 - Общинска Програма за управление на дейностите по отпадъците в община Гурково за периода 2010-2020г. (приета с Решение на ОбС №332/25.11.2010г.);
 - Стратегия за управление на общинската собственост за периода 2011 – 2015 (приета с Решение на ОбС №24/22.12.2011г. по Протокол №4);
 - Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г. (приета с Решение на ОбС №273 по Протокол 23/23.05.2013г.);
 - Общински план за развитие на Община Гурково 2014-2020 (приет с Решение на ОбС №360 по Протокол №30/19.12.2013г.);
 - Наредба за определянето размера на месните данъци на територията на Община Гурково, 2013г. (изм. и доп. с Решение на ОбС №364/19.12.2013г. по Пр. №30);
 - Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Гурково, 2013г. (изм. и доп. Решение на ОбС №363/19.12.2013г. по Протокол №30);
 - Наредба за условията и реда за принудителното изпълнение на заповедите по чл. 196, ал. 3 и чл. 225а, ал. 3 от ЗУТ (приета с Решение на ОбС №569/30.04.2015г.);
 - Наредба №1 за осигуряване на обществения ред в Община Гурково, 2014г. (приета с Решение на ОбС №435/26.06.2014г. по Пр. №37);
 - Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Гурково (приета с Решение на ОбС №111/29.12.2008г. по Протокол 17);
- ✚ **„Устройствен правилник на Общинска администрация Гурково“**,
(актуализиран със Заповед №153/18.04.2013г. на Кмета на община Гурково)

В документът ясно са регламентирани организацията, редът на дейността, функциите, структурата и числеността на Общинската администрация – Гурково, област Стара Загора. Обществените отношения, свързани с местното самоуправление и местната администрация са в съответствие със Закона за местното самоуправление и местната администрация. Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление. Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност в сферата на:

- Общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация;
- Устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея;
- Образованието; здравеопазването; културата; поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници, развитието на спорта, отдиха и туризма;
- Благоустрояването и комуналните дейности;
- Социалните услуги;

- Опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси;

Съставни административно-териториални единици в общината са:

- Град Гурково – административен център;
- 2 кметствата - с. Паничерево и с. Конаре;
- 3 кметски наместничества:
 - с. Пчелиново, с прилежащо населено място с. Злати рът;
 - с. Лява река;
 - с. Димовци с прилежащи населени места с. Брестова, с. Дворище, с. Жълтопоп и с. Жерговец;

Кметът на общината ръководи цялата изпълнителна дейност на общината; насочва и координира дейността на специализираните изпълнителни органи. Възлага изпълнението на свои функции на кметовете на кметства, координира и осъществява контрол за целесъобразността и законосъобразността при тяхното изпълнение. Осъществява контрол по законосъобразността на актовете и действията на кметовете при изпълнение на техните правомощия. Заместник кметът в областта на управление на отпадъците, отговаря за комуналните дейности и благоустройството, както и за опазването на околната среда. Кметовете на кметства в областта на управление на отпадъците, организират поддържането на чистотата и хигиенизирането на кметството, събирането и извозването на сметта. Кметските наместници, организират провеждането на мероприятия, свързани с благоустройството и хигиенизирането на населеното място и отговарят за опазването на околната среда. Общинският съвет определя политиката за изграждане и развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите определени със закон.

В общината се избира общински съвет, кметове на кметства и кметски наместници, чиято дейност се подпомага от общинската администрация. Общинската администрация е обща и специализирана. Общата администрация е организирана в една Дирекция “Административно – правно обслужване, бюджет и финанси”. Специализираната администрация е организирана също в една Дирекция „Общински дейности, устройство на територията и инвестиции”, която: контролира дейностите по програмите за развитието на земеделието и екологията и дейностите по стопанисването на общинските земи и гори; контролира и санкционира нарушенията по действащата нормативна уредба в областта на земеделието, опазването на земеделските земи и екологичната устойчивост и сметопочистването на територията на общината; разработва проекти за кандидатстване по местни, регионални, национални и международни програми.

Кметът на общината е отговорен за изпълнение на дейностите по управление на отпадъците, съгласно Раздел III на ЗУО. Тези дейности в „Устройственият правилник на Общинска администрация Гурково“ са делегирани от него на зам. кмет, кметовете, кметските наместници на населените места в общината и на служителите в специализираната администрация Дирекция „Общински дейности, устройство на територията и инвестиции”.

С оглед хармонизиране на правилника с националното законодателство е необходимо, да бъде добавено участието на община Гурково в “Регионално сдружение за управление на отпадъците - Стара Загора”.

- ✚ **„Правилник за организацията и дейността на общински съвет - Гурково, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация за мандат 2011-2015г.“** (изменен и допълнен с Решение на ОбС №368/30.01.2014г. по Протокол №31)

В приетият в общината правилник дейността по управлението на отпадъците е делегирана на постоянната общинска „Комисия по бюджет, финанси, инфраструктура, европейски фондове, национални и регионални програми, териториално развитие и общинска собственост“, която е постоянна оперативна структура към Общинския съвет на общината за координиране и подпомагане работата на общинската администрация. Всички въпроси, касаещи управлението на отпадъците на територията на общината се внасят за обсъждане от комисията. След дебатиране, изготвяне на становище и проект за Решение, обсъждания материал се внася за разглеждане на заседание на Общинския съвет.

- ✚ **„Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г.“** (приета с Решение на ОбС №273 по Протокол 23/23.05.2013г.)

Наредбата урежда екологосъобразното управление на отпадъците на територията на Община Гурково, като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности на физически, юридически лица и еднолични търговци, свързани с образуването и третирането на отпадъците, както и контрола върху тези дейности. Лицата, при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци, прилагат следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:

- Предотвратяване на образуването им;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане.

Наредбата регламентира извършването на дейностите по изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на следните видове отпадъци на територията на Община Гурково:

- Битови отпадъци, включително биоотпадъци;
- Строителни отпадъци;
- Опасни битови отпадъци - негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), газоразрядни лампи и електронно-лъчеви тръби, както и други опасни отпадъци, образувани от физически лица;
- Масово разпространени отпадъци – опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми (ИУГ), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) и др.;
- Отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ).

С наредбата се уреждат изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло (но не са посочени конкретни такива), в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

В глава втора на Наредбата ясно са формулирани конкретните задължения и отговорности на органите на местно ниво, които са в съответствие с Раздел III на ЗУО „Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация“, а именно:

- Кметът на община Гурково организира управлението на битовите и строителните отпадъци, както и третирането на масово разпространени и на опасни отпадъци от бита, образувани на територията на общината;
- Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане;
- Кметът на общината отговаря за:
 - Осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
 - Събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
 - Почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
 - Избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
 - Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината;
 - Разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
 - Организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
 - Изпълнението на решенията на общото събрание на регионалното сдружение и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
 - Организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
 - Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
 - Осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всеки от районите на гр. Гурково и при необходимост в други населени места на територията на общината;
 - Почистването от отпадъци на общинските пътища;

- Осигуряването на информация на обществеността относно управлението на отпадъците чрез интернет страницата на общината, както и по друг подходящ начин;
- Поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на общината;
- Предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;
- Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет, с организации по оползотворяване или други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ. С договорите се урежда разделното събиране на отпадъци от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдих, забавления и туризъм. С договорите се определят най-малко следните условия:
 - Изискванията към системата за разделно събиране на отпадъците от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;
 - Количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение;
 - Задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на общината;
 - Задълженията за предоставяне на информация на гражданите на общината по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността.
- Кметът отговоря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи на територията на общината, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране;
- Кметът на общината самостоятелно, когато не участва в регионално сдружение или съвместно с другите кметове на общините от регионалното сдружение предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново съоръжение/я за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ;
- Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:
 - Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
 - Дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
 - Площадките за дейностите с ОЧЦМ;

- Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на общината;

В глава трета на Наредбата са описани задълженията на Общинския съвет в общината, които съгласно, чл.22 на ЗУО са:

- Приема наредба за управление на отпадъците, която регламентира условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци на територията на общината;
 - Определя заплащането за предоставяне на съответните услуги е по реда на Закона за местните данъци и такси;
 - Определя изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките;
- Общинският съвет публикува на интернет страницата на общината и подлага на обществено обсъждане проекта за наредбата по управление на отпадъците. В обсъждането могат да участват всички заинтересовани лица, органи и неправителствени организации.

Кметът на общината или оправомощени от него със заповед длъжностни лица контролират дейностите по управление на отпадъците.

В наредбата е заложен принципа „пълна отговорност на замърсителите” - „потребителите да заплащат пълните разходи както по производството и потреблението на продуктите, така и свързаните с тях разходи по опазване на околната среда, т.е превръщането на разходите за околна среда е важен фактор при вземане на решения. Най-често прилаганият икономически регулатор в контекста на принципа „замърсителят плаща” е въвеждането на различни такси, а при неизпълнение на регламентираните с нормативните актове задължения, пълната отговорност предполага заплащането на глоби, което също е регламентирано в наредбата.

Наредбата определя организацията на дейностите по третиране на строителните отпадъци, неопасни производствени отпадъци, масово разпространени отпадъци, отпадъци от опаковки, отпадъци от черни и цветни метали, ИУЕЕО, биоотпадъци и др.

С оглед транспониране на националното законодателство в област управление на отпадъците на местно ниво, е необходимо в наредбата да се отчете и регионалният принцип на управление на отпадъците, т.е изградената Претоварна станция за ТБО – Гурково и Регионалното депо – Ст. Загора.

✚ **„Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Гурково, 2013г.“ (изм. и доп. Решение №363/19.12.2013г. по Протокол №30)**

Механизмът за финансиране на изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. В община Гурково има приета „Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Гурково, 2013г.“, с която се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, предоставяни на физически и юридически лица, реда и срока на тяхното събиране на територията на община Гурково. Въведена е „такса битови отпадъци“, която е основният механизъм за покриване на разходите за дейностите с битови

отпадъци. Таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя по реда на чл.66 от ЗМДТ за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистотата на териториите за обществено ползване. За имоти, в които Общината не е организираща събиране и извозване на битови отпадъци, се събира такса за ползване на депо за битови отпадъци и за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване. Таксата се заплаща от собственика на имота или от ползвателя. Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план – сметка, включваща необходимите разходи за:

- Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други;
- Събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места предназначени за обществено ползване.

Размерът на „таксата за битови отпадъци“ за жилищните и нежилищните имоти на граждани, застроените и урегулирани поземлени имоти, както и за жилищните имоти на предприятията, организациите на бюджетна издръжка и други собственици на такива имоти се определя върху данъчната оценка на имотите по чл. 20 от ЗМДТ за всички населени места в община Гурково – град Гурково и селата Паничерево, Конаре, Пчелиново, Злати рът, Лява река, Димовци, Брестова, Дворище, Жълтопоп и Жерговец. Таксата за битови отпадъци за притежавани сгради, урегулирани поземлени имоти, собственост на предприятия, физически и юридически лица, осъществяващи стопанска дейност, организации на бюджетна издръжка и други собственици на такива имоти се определя върху по – високата между отчетната им стойност и данъчната оценка. За отделните видове имоти се прилагат различни промили. Имотите се различават по предназначение (жилищни, нежилищни, смесени, земи – незастроени), стопански имоти, по собствеността (на физически лица, на юридически лица), по местоположение (градски, селски, в регулация , извън регулация. Когато до края на предходната година Общинският съвет не е определил размера на таксата за битови отпадъци за текущата година, таксата се събира на база действащия размер към 31 декември на предходната година. Таксата се събира от общинската администрация.

С оглед хармонизиране на наредбата с националното законодателство е необходимо, актуално определяне размера на такса битови отпадъци, като се отчете регионалният принцип на управление на отпадъците, т.е участието на общината в РСУО – Ст. Загора. Съгласно чл.23 (4) ЗУО *„Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдруженията“*.

3. Програмни документи на национално и общинско ниво

Управлението на отпадъците на територията на община Гурково ще бъде съобразно изискванията заложи в стратегическите документи на национално ниво.

Национални програми и планове

✚ *Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г.*

Планът е разработен с цел подобряване на околната среда в резултат на намаленото депониране и производството на продукти от биоразградими битови отпадъци, които представляват почти две трети от генерираните битови отпадъци и най-вече ограничаване на емисиите на парникови газове и подобряване на качеството на почвите в страната. Това е първият план за страната, в който систематично се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинира проблемите и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. В изпълнение на европейската директива за депата за отпадъци предвидените мерки в плана предвиждат количествата биоразградими битови отпадъци да намалее, както следва:

- До 2010г. количеството на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране, трябва да бъдат намалени до 75% от общото теглово количество на биоразградимите битови отпадъци, образувани през 1995г.;
- До 2013г. количеството на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране, трябва да бъдат намалени до 50% от общото теглово количество на биоразградимите битови отпадъци, образувани през 1995г.;
- До 2020г. количеството на биоразградимите битови отпадъци, предназначени за депониране, трябва да бъдат намалени до 35% от общото теглово количество на биоразградимите битови отпадъци, образувани през 1995г.;

Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн.т. биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложи и като ключови за постигане на целите на Третия национален план за действие по изменение на климата 2013-2020г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „Отпадъци“.

✚ *Трети национален план за действие по изменение на климата 2013 - 2020г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци“* – задаващ национални цели и пътища за намаляване на емисиите от парникови газове чрез оползотворяване на отпадъците като ресурси при въвеждане на интегрирани децентрализирани нисковъглеродни практики за устойчиво адаптиране към климатичните промени. Основните мерки за сектор „Отпадъци“ в плана са насочени към ограничаване на депонирането на битови отпадъци, преустановяване на експлоатацията на депа, неотговарящи на изискванията и закриване на депата с преустановена експлоатация, улавяне и изгаряне на биогаза от утайките от ПСОВ, оползотворяване на биоразградими отпадъци за възстановяване и поддържане на почвеното плодородие, за възстановяване и повишаване на съдържанието на почвен въглерод, BioCCS практики.

 Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011 - 2020г. - е също първи за страната план в разглежданата област, който анализира в детайли състоянието на управлението на отпадъците от строителството и от разрушаването на сгради в страната. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, които в страната основно се депонират. Главната стратегическа цел на плана е до 2020г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012г. и е разработена и приета Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани строителни материали.

 Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014 - 2020г.

Утайките от ПСОВ са отпадък, чието количество в България ще се увеличава поради изграждането на нови канализации и ПСОВ с цел подобряване на качеството на речните и морските води в страната. Планът предлага дългосрочен подход към управлението на този поток отпадъци в страната. Планът прогнозира количествата утайки, които се очаква да бъдат генерирани в резултат на пречистването на отпадъчни води до 2020г., определя възможностите за оползотворяването им и поставя цел до 2020г. този поток отпадъци да бъде 100% оползотворен по екологосъобразен начин, вместо преобладаващо да се депонира. Планът идентифицира недостатъците и пречките, които трябва да бъдат премахнати и преодолени, за да се осъществи въпросната цел. Планът определя възможностите за управление на утайките, образувани в резултат на пречистването на отпадъчните води от населените места. Обезвреждането на утайки чрез депониране трябва да бъде преустановено, което ще увеличи натиска върху операторите на ПСОВ да търсят други методи за обезвреждането им, освен съществуващата в момента възможност за оползотворяването им върху земеделски земи. Главните национални цели приети в плана са:

- Рециклиране и материално оползотворяване на утайки от ГПСОВ – 55% до края на 2016г.; 60% до края на 2018г.; 65% до края на 2020г.;
- Енергийно оползотворяване на утайки от ГПСОВ - 10% до края на 2016г; 20% до края на 2018г.; 35% до края на 2020г.
- Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020г.

 Национален план за управление на отпадъците 2014-2020г. (НПУО 2014-2020г.) е четвъртият програмен документ на национално ниво за управление на дейностите по отпадъците в Р.България. Основната цел на плана е да обезпечи устойчивото развитие на България чрез прилагане на интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на вредните въздействия върху околната среда, като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване подпрограми и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци. Планът поставя и като приоритетна цел подобряване ефективността в използването на ресурсите.

✚ Оперативна програма “Околна среда 2014 – 2020г.”

За програмния период 2014 – 2020г. в ОПОС са дефинирани приоритетни оси:

- Приоритетна ос 1: Води;
- Приоритетна ос 2: Отпадъци;
- Приоритетна ос 3: Натура 2000 и Биоразнообразие;
- Приоритетна ос 4: Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища;
- Приоритетна ос 5: Подобряване на качеството на атмосферния въздух;
- Приоритетна ос 6: Техническа помощ;

ОПОС 2014 – 2020г. съществено изискване в новия програмен период е да се реализира стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж на икономическо, социално и териториално сближаване (Стратегия „Европа 2020“), базирано на европейското и национално законодателство и произтичащите ангажименти на България от членството и в Европейския съюз. Тя е насочена приоритетно към изпълнение на съществени елементи от последователни политики за опазване на околната среда и за изменението на климата. За постигане на целите на стратегията Европа 2020 за програмния период 2014 – 2020г. са разработени 11 тематични цели, отразени в Регламент (ЕС) №1303/2013. Две от тях - тематична цел 5 и 6 са в основата на приоритетните оси на ОПОС 2014 - 2020 г.:

- ТЦ 5 – Насърчаване на адаптацията към изменение на климата и превенция и управление на риска;
- ТЦ 6 – Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност;

Програми в община Гурково

✚ Програма за опазване на околната среда на Община Гурково 2015 – 2020г. (приета с Решение на ОбС №598/30.07.2015г. по Пр. №53)

Програмата прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентирани икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия. Решаването на възникналите екологични проблеми се основава на принципите на устойчиво развитие, предотвратяване на замърсяванията, последващо отстраняване на възникналите вреди, прозрачност в процеса на вземане на решения, съхраняване на биоразнообразието и приоритетните местообитания за идните поколения и търсене на отговорност от замърсяващите околната среда граждани, производители и потребители.

Опазването и възстановяването на основните елементи на околната среда са определящи дейности на Програмата, в която се определят конкретните мерки и подходи за устойчивото развитие на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата на общината. Мерките и използваните практики за тяхното реализиране са:

- Съхраняване на природните ресурси на общината в естествения им вид и създаване условия за устойчиво развитие на територията ѝ;
- Осъществяване на строг контрол върху потенциалните източници на замърсяване на компонентите на околната среда;

- Изграждане на капацитет и екологично отношение на населението за участието му при решаване на екологичните проблеми на общината;
- Въвеждане на интегрирани нисковъглеродни практики за децентрализирано управление на основни елементи на околната среда;
- Интегрирани подходи при обвързване на въпросите касаещи околната среда, във всички останали сектори за постигане на стратегическите цели: устойчива общинска икономика, качествена жизнена среда и съхраняване и опазване на уникалната природа и околна среда.
- Конкретните мерки в общината за сектор „отпадъци“ са:
 - Завършване на проекта ”Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора“, съгласно който ще бъде изградено регионално депо за ТБО - гр. Стара Загора и 3 претоварни станции, една от които е на територията на община Гурково;
 - Реализиране на проект за закриване и рекултивация на депо за ТБО гр. Гурково;
 - Въвеждане на системи за разделно събиране на биоразградими отпадъци, опаковки и други масово разпространени отпадъци;
 - Въвеждане на представителна система за охарактеризиране на генерираните отпадъци, система от измерими индикатори за контрол и мониторинг за системата за управление на отпадъците;
 - Оптимизиране логистиката на съществуващата система за организирано сметосъбиране;
 - Проучване на възможности и изработка на предпроектно проучване за изграждане на система от нисковъглеродни практики за ресурсно оползотворяване на отпадъци;
 - Изграждане на децентрализираните системи за оползотворяване на генерираните биоразградими отпадъци с цел изпълнение на националните цели за тяхното намаляване;

Отговорностите по координацията и изпълнението на програмата са на кмета на общината и главния експерт по “Земеделие и екология”. Изпълнението на Програмата се наблюдава от Кмета на общината. В процеса на наблюдение, Общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Програмата е приета на Общински съвет, който контролира и нейното изпълнение. Кметът на общината представя пред общинския съвет всяка година отчет за изпълнението на програмата и степента на готовност за изпълнение на предвидените за следващата календарна година мерки. Изготвените отчети се предоставят за информация в РИОСВ.

- ✚ ***Програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Гурково (приета с Решение №163/27.09.2012г. от ОбС) към договор №ДО 112511/21.11.2011г.***

Основната цел на програмата е прилагането на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Гурково, чрез което е осигурено:

- Намаляване на общото количество на отпадъците и в частност на отпадъците от опаковки, повторната им употреба и увеличение на рециклирането и оползотворяването им;
- Недопускане на непосредствен риск за здравето на хората и околната среда, възникващ от отпадъците от опаковки в община Гурково;

- Оптимално и екологосъобразно събиране, сортиране, транспортиране и предаване за оползотворяване на отпадъците от опаковки, образувани на територията на община Гурково;
- Постигане на високо ниво на участие на обществеността при прилагането на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- Изпълнение на изискванията, определени в действащото национално и общинско законодателство в сферата на управление на отпадъците от опаковки;
- Събиране на реални данни за образуваните отпадъци от опаковки и условията за реализация на системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки;

За прилагане на националното законодателство по управление на отпадъците от опаковки на местно ниво и в изпълнение на програмата, през 2011г. общината е сключила договор с организация по оползотворяване „Екоресурс България“ АД, за постигане на целите, заложиени в ЗУО за рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

В последствие през 2013г. разрешението на „Екоресурс България“ АД за извършване на дейности по оползотворяване на отпадъци ООп-29-00/01.04.2009г., издадено от Министъра на околната среда и водите по реда на Глава пета, Раздел IV от ЗУО е прекратено и реално предвидените дейности в договора не са изпълнени.

В изпълнение на програмата са били предвидени съвместни действия от страна на Община Гурково и „Екоресурс България“ АД за реализиране на информационни рекламни и образователни кампании за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки. В изпълнение на програмата кметът на Община Гурково, определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки. В изпълнение на програмата „Екоресурс България“ АД е трябвало до изготви график за събиране и транспортиране на разделно събраните отпадъци от опаковки до площадка за сортиране, както и да сключи договори с определени от фирмата предприятия, извършващи оползотворяване на отпадъци от опаковки, на които фирмата е трябвало да предава събраните чрез системите за разделно събиране отпадъци от опаковки. За извършване на дейностите по програмата „Екоресурс България“ АД е сключила договор с фирма „Нелсен Чистота“ ООД, която е трябвало да обслужва контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки - събиране на отпадъци от съдовете и извозването им до площадка за сортиране. В изпълнение на програмата е трябвало до 2012г. да бъдат закупени и разположени в общината 15 цветни контейнера с обем 1,1 м³ (5 сини контейнера - за събиране на хартиени и картонени отпадъци от опаковки; 5 жълти контейнера - за събиране на пластмасови и метални отпадъци от опаковки; и 5 зелени контейнера - за събиране на стъклени отпадъци от опаковки), както и да се изготвят отчети за количеството на събраните и предадените за оползотворяване отпадъци от опаковки, както да се проведат информационни рекламни и образователни кампании за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки. От реализирането на програмата е трябвало да се постигнат следните резултати:

- Определяне количеството отпадъци от опаковки по видове, събрани от домакинства и търговските обекти на територията на Общината, както и количеството на годните за рециклиране отпадъци, отговарящи на изискванията на преработвателните предприятия;
- Намаляване количеството на смесените битови отпадъци, предназначени за окончателно обезвреждане;

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- Определяне количеството отпадъци (смесена хартия, вестници, твърди битови отпадъци), които не са опаковки и се изхвърлят в контейнерите за разделно събиране;
 - Популяризиране разделното събиране на отпадъците от опаковки в община Гурково чрез реклама по медиите, разпространение на информационни материали и кампании в учебни заведения и търговски обекти;
- ✚ Общинска Програма за управление на дейностите по отпадъците в община Гурково за периода 2010-2020г. (приета с Решение на ОбС №332/25.11.2010г.)**

Периодът на действие на програмата е в съответствие с програмния период, определен на национално ниво с ОП „Околна среда 2007 – 2013г.” и Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (2009 - 2013г.). Основната цел на програмата е чрез определяне на мерки за управление на отпадъците в общината да се постигне намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите и стимулиране на инвестициите в областта на управление на отпадъците. Програмата отчита решението на Община Гурково за изграждане на Регионален център за управление на отпадъците – Стара Загора, на който да се депонират всички неопасни битови отпадъци, генерирани в Общините Братя Даскалови, Гурково, Гълъбово, Казанлък, Николаево, Мъглиж, Опан, Павел баня, Раднево Стара Загора, Твърдица и Чирпан и изграждането на Претоварна станция Гурково.

Планът за действие на програмата включва основните мерки и дейности, предвидени за изпълнение на поставените в Програмата цели. Планът отразява основно регионализацията в управлението на отпадъците в контекста на Кандидатстване по ОПОС за изграждане на РЦУО-Стара Загора и произтичащите от това действия. В плана за действие са заложили 11 цели със съответните мерки за управление на отпадъците по компоненти.

В общината ежегодно се изготвя отчет за изпълнение на Програмата. Кметът на Общината до 31 март внася в Общински съвет отчета за изпълнението на Програмата през предходната календарна година.

В общината има изготвени Отчети за изпълнените мерки, заложили в плана за действие на “Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците на община Гурково за периода 2010-2020г.” за 2012 – 2013г. и 2014г., съгласно които изпълнението на целите и постигнатите резултати представено в следващите таблици, е както следва:

1. Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Информационна кампания за насърчаване въвеждането на схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъци;		
Възлагане на проучване за определяне на най-подходящия за общината		

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

<p>механизъм за диференцирано заплащане на такса битови отпадъци съобразно реално образуваните количества от съответното домакинство, а не на база данъчна оценка;</p>		
<p>Организиране на кампании за информиране и обучение на обществеността за прилаганите схеми за еко-маркировка – Празници на града, пролетно и есенно почистване;</p>	<p>Ежегодно жителите на гр. Гурково почистват прилежащите към имотите си тротоарни площи. Общината е участвала в кампаниите: „Седмица на гората” и „Деня на Земята”.</p>	<p>През 2012-2013г. е обновена съществуващата растителност в градски парк Гурково - засадени 20 бр. дървета (широколистни и иглолистни), предоставени безвъзмездно от ДГС – Гурково; и по проект: „Туристически информационен център с Музей на магарето” - засадени 50 бр. иглолистни дървета. През 2014г. са засадени 56 бр. дървета (широколистни видове) по ул. „Крайречна“ в гр. Гурково, предоставени безвъзмездно от ДГС – Гурково.</p>
<p>Организиране на мероприятията за популяризиране на схемите за „еко-маркировка” и повишаване на екологичното съзнание на купувачите;</p>		
<p>Провеждане на информационни кампании за въвеждане на “чисти технологии” от производителите на продукти и повишаване обществената информираност и екокултура;</p>		

2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Запознаване на обществеността Център за Рециклиране на ПС - Гурково, като място за предаване на битови опасни отпадъци, зелени отпадъци и разделно събрани отпадъци – разпечатване на информационни брошури;		
Включване на повече населени места от общината в схемата за разделно събиране – доставка на съдове;	През 2011г. е сключен договор с „Екоресурс България” АД гр. София за организиране система за разделно събиране на отпадъците от опаковки.	Общината разполага със собствени контейнери за разделно събиране на отпадъци – общо 9 бр. (хартия, пластмаса и стъкло), които са разположени до сградата на общината - 3 бр.; в двора на СОУ „Хр. Смирненски” гр. Гурково - 3 бр. и в двора на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Паничерево -3 бр. Съгласно сключения договор с „Екоресурс България” АД, е трябвало до 2012г., да се доставят 5 комплекта контейнери тип „Бобър“ с обем 1,1м ³ за разделно събиране на хартиени и картонени отпадъци от опаковки, пластмасови и метални отпадъци от опаковки и стъклени отпадъци от опаковки. Тези контейнери не са доставени.
Закупуване на контейнери за домашно компостиране на биоразградими отпадъци и раздаване на населението;	През 2012-2013г. и 2014г. няма заложи средства в общинския бюджет за закупуване на контейнери за домашно компостиране.	На територията на гр. Гурково има изградена площадка за компостиране, собственост на „Вигалекс” ООД и при необходимост общината може да я ползва.

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

Контрол и мониторинг на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки от населението;		
Упълномощаване на длъжностни лица, които да контролират спазването на забраната за изхвърляне на отпадъци, обозначени с маркировка за разделно събиране, в контейнери за смесени битови отпадъци;	През 2011г. е сключен договор с „Екоресурс България” АД гр. София за организиране система за разделно събиране на отпадъците от опаковки.	През 2012-2013г. в изпълнение на сключения договор с „Екоресурс България” АД, общината осъществява контрол и санкционира нарушителите в изпълнение на разпоредбите, залегнали в националното законодателство и Наредбата за опазване на околната среда на Община Гурково.

3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Повишаване качеството на предлаганите услуги за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, автопарк;	Ежегодно със заповед на кмета се определят местата, за които е организирано сметосъбиране, сметоизвозване и почистване на териториите за обществено ползване. През 2013 г. е закупен специализиран автомобил за сметосъбиране – AVIA.	В организираното сметосъбиране са включени всички населени места на Община Гурково. Обновен автопарк.
Осигуряване на контейнери за сметосъбиране;	През 2013г. са закупени 60 бр. контейнери тип „Бобър” и 200 бр. кофи 110 л. През 2014г. са закупени 40 бр. контейнери тип „Бобър”, 140 бр. кофи 110 л. и 50 бр. паркови кошчета.	Наличие на нови контейнери и подменени амортизирани съдове за отпадъци.
Оптимизиране на честотата и маршрутите за събиране и транспортиране на битови отпадъци;	Сметоизвозването се извършва по утвърден график.	Намалени разходи в общината за сметоизвозване.

4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъци:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Изграждане на РЦУО – Стара Загора и трите ПС в системата за регион Стара Загора;	Изграждането на ПС – Гурково е финансирано по ОПОС 2007-2013г. Избран е изпълнител за строителството на ПС – Гурково, след проведена през 2013г. обществена поръчка. През 2014г. започна строителството на обекта.	ПС – Гурково и ще бъде пусната в експлоатация в края на 2015г.

5. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Възлагане на дейностите по поддръжка на съществуващото общинско старо депо и предотвратяване на създаването на нови нерегламентирани сметища;	Общината извършва тази дейност. Общината ежегодно извършва почистване на нерегламентирани сметища.	Извършва се входящ контрол на старото депо, изготвят се протоколи за количествата постъпили отпадъци. Чиста екологична среда в общината.
Закриване и рекултивация на съществуващото депо за ТБО;	Има изготвен идеен проект за закриване и рекултивация на съществуващото депо за неопасни отпадъци – Гурково.	Крайният срок за преустановяване на експлоатацията е 13.08.2015г. Депото не е закрито и ще се използва до въвеждане в експлоатация на РЦУО - Стара Загора.
Засилено прилагане на контрола върху неконтролирано изхвърляне и неконтролирано изгаряне на отпадъци и др. неконтролирани методи за обезвреждане на отпадъците;	Извършва се периодичен контрол върху: - предоставено ползване „тротоарно право” при строителни и ремонтни дейности; - нерегламентирано изхвърляне на строителни отпадъци; - изпълнение на графика за поддържане чистотата на местата за обществено ползване;	Предотвратени замърсявания в общината.

6. Осигуряване база данни за отпадъците:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Разработване и прилагане на централизирана информационна система за отпадъците – създаване на база данни за количества и вид отпадъци;	Гл. експерт „Земеделие и екология”,разполага с данни за кол д-я „ОДУТИ“ ичествата отпадъци постъпили на депо за неопасни отпадъци – Гурково.	Водят се отчетни книги за постъпилото количество и вид отпадък на депото, същите са прошнуровани и подпечатани от РИОСВ – Стара Загора.

7. Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Актуализиране на наредбата за управление на отпадъците и поддържане на чистотата издадена съгласно разпоредбите на чл. 19 от ЗУО;	С Решение №273/23.05.2013г. на ОбС е приета „ <i>Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково</i> “.	Наредбата е съобразена с новоприетия през 2012г. Закон за управление на отпадъците.

8. Укрепване на административния капацитет на община /сдружение:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Назначаване/определяне на един общински служител, който да администрира единствено въпросите на управлението на отпадъците;		
Подбор на персонал за работа в ПС;	Дейностите по събиране, транспортиране и депониране на отпадъците се извършват от 8 бр. работници – 3-ма шофьори, 2-ма товарачи, един водач на селскостопанска машина, 3-ма пазачи.	След преминаване на обучение, същия персонал ще обслужва ПС – Гурково.

9. Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите „отговорност на производителя” и „замърсителят плаща” при интегрирано управление на отпадъците:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Определяне на такса БО – такса вход РЦУО и такса вход ПС – Гурково;	Такса вход РЦУО и ПС ще бъде определена след пускането им в експлоатация.	ПС - Гурково ще бъде пусната в експлоатация в края на 2015г., а РЦУО през 2016г.
Привличане на инвестиции от частния сектор, под формата на публично-частни партньорства;		

10. Участие на обществеността:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Провеждане на информационни кампании за повишаване на общественото съзнание, за осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;	Община Гурково участва в националната кампания <i>„Да изчистим България за един ден”</i> .	За първи път през 2012г. с 60 доброволци, а през 2013г. се включиха 80 доброволци и ученици от гр. Гурково, с. Паничерево, с. Конаре, както и Туристическо дружество „Миньох”. На старото депо през дните на кампанията през 2013г. са депонирани 54,9 т отпадъци. През 2014г. се включиха 60 доброволци и ученици от гр. Гурково, с. Паничерево, с. Конаре. На старото депо през дните на кампанията бяха депонирани 41,5 т отпадъци.

11. Управление на специфични отпадъчни потоци:		
Дейност/мярка	Изпълнение	Постигнат резултат
Сключване на договори с фирми по оползотворяване/контрол върху дейностите по третиране на отпадъците от специфичните потоци;	Общината е в процес на преговори и последващо сключване на договори с фирми по оползотворяване.	
Разработване и прилагане на информационна система за количеството на приетите опасни отпадъци от домакинствата на РЦ в РЦУО-Стара Загора и отчитането им пред ОбС и Регионалното сдружение;	След пускане на РЦУО-Стара Загора в експлоатация.	РЦУО-Стара Загора ще бъде пуснат в експлоатация през 2016г.

Съгласно изготвените ежегодни отчети в общината, заложените 11 цели в плана за действие са постигнати. Анализирайки степента на изпълнение на съответните мерки за управление на отпадъците по компоненти е повече от 60%. Липсата на необходимите финансови ресурси в общинския бюджет са основната причина за неизпълнение на някои от мерките. Изпълнението на някои мерки предстои, основно тяхното забавяне е резултат от предстоящата реализация и пускане в експлоатация на ПС-Гурково и РЦУО-Ст. Загора.

4. Изводи

- В стратегическите документи е променена философията и подхода към отпадъците, т.е. предлага се преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси;
- Нормативната уредба в община Гурково създава необходимите условия за прилагане на националното законодателство в областта на управление на отпадъците;
- Действащият законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците, като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците. В тази връзка общината е обезпечена с програмни и нормативни документи, които са хармонизирани с националното законодателство, в тях е приложен подхода за йерархия на управление на отпадъците на местно ниво, но няма приложени стимули от страна на общината за това;
- В общината не е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- Общината разполага със собствени 9 бр. контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, но няма действащ договор с организация по оползотворяване на отпадъците, поради което реално не се извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки. По тази причина количеството

на смесените битови отпадъци, предназначени за окончателно обезвреждане не е намалено;

- В общината няма данни за количеството отпадъци от опаковки по видове, събрани от домакинствата и търговските обекти на територията на общината, тъй като няма закупени и разположени в общината нови цветни контейнери и няма изготвени отчети за количеството събрани и предадени за оползотворяване отпадъци от опаковки, поради нефункциониране на организацията по оползотворяване (отнето разрешение ООп-29-00/01.04.2009г. на „Екоресурс България“ АД);
- В общината не са проведени информационни рекламни и образователни кампании за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки;

5. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Периодична проверка и актуализация на местната нормативна уредба с оглед хармонизирането и с националното законодателство в областта на управление на отпадъците. В тази връзка е необходимо участието на общината в “Регионално сдружение за управление на отпадъците - Стара Загора” да бъде добавено в „Устройственият правилник на Общинска администрация Гурково“. Също така е необходимо в „Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Гурково, 2013г.“, актуализиране определянето на размера на такса битови отпадъци, като се отчете регионалния принцип на управление на отпадъците, т.е участието на общината в РСУО – Ст. Загора. Съгласно чл.23 (4) ЗУО „Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдруженията“;
- Служителите на общината отговорни за управлението на отпадъците са задължени да следят за актуализирането на „Наредбата на управление на отпадъците на територията на Община Гурково“ в срок, както и да следят непрекъснато за транспониране на националното законодателство в тази област на местно ниво. В тази връзка е необходимо в наредбата да се отчете и регионалния принцип на управление на отпадъците, т.е изградената Претоварна станция за ТБО – Гурково и Регионалното депо – Ст. Загора;
- Идентификация на лицата, образувачи големи количества отпадъци, подлежащи на специално регулиране – биоразградими отпадъци, опаковки и други видове масово разпространени отпадъци;
- Общината може по-активно да стимулира намаляването на образуване на отпадъците, респективно тяхното оползотворяване, чрез прилагане на различни такси за различните отпадъци, като в общинските наредби могат да се включат и съвсем конкретни мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия;
- Въвеждане на информационна система за събиране и обработка на данни за количествата отпадъци в общината, с цел информиране на обществеността;
- Въвеждане на индикатори за наблюдение система за мониторинг на отпадъците;

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в общината – сключване на договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки;
- Да се намали количеството на смесените битови отпадъци, предназначени за окончателно обезвреждане, чрез въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- Изготвяне на данни за количеството отпадъци от опаковки по видове, събрани от домакинствата и търговските обекти на територията на Общината;
- Провеждане на информационни рекламни и образователни кампании в общината за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки;
- За достигане на целта до края на 2020г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995г., е необходимо въвеждане на домашно компостиране в общината;

2. Анализ на отпадъците

1. Анализ на битовите отпадъци

1.1. Информационно обезпечение на анализа

За целите на настоящият анализ е използвана основно информация от община Гурково (данни от „Годишни отчети за депониране на отпадъци“, изготвени съгласно Приложение №31 към чл.20, ал.1 на „Наредба №1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри“) и данни изготвени по договор EuropeAID/124484/D/SV/BG „Подготовка на мерки за управление на твърдите битови отпадъци в региони Луковит, Стара Загора, и Костенец България” за целите на проект “Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора”, който е финансиран по ОПОС 2007-2013г. и от ИАОС, НСИ.

1.2. Определение за битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци са “отпадъците от домакинствата” и “подобни на отпадъците от домакинствата” (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

„Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други. „Биоотпадъци“ са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

1.3. Състояние и тенденции на битовите отпадъци в община Гурково

На територията на Община Гурково се образуват различни по вид и характер отпадъци. Тяхното нарастване и намаляване зависи от няколко фактора:

- Разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване;
- Брой на населението в тях;
- Дейността на населението, като източник на образуването;
- Икономическото положение в сравнение с това в страната;

На територията на общината се генерират основно твърди битови отпадъци. Основните източници на битови отпадъци, приблизително 80% е населението и около 20% от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти. Генерират се също така и производствени отпадъци, които по преценка на експертите са с общ характер и само малка част от тях изискват разделно събиране. Не е регистрирано образуване на опасни отпадъци. „Битовите отпадъци“ са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговските обекти, занаятчийските дейности, предприятията, обектите за отдих и забавление, когато нямат характер на опасни и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Основните източници на отпадъци на територията на общината са гражданите, домакинствата, промишлените предприятия, частните фирми, училищата, строителството, животинските ферми, ресторантите, увеселителните заведения,

болничните заведения и др.

Количеството на събраните отпадъци се оценява по различен начин, на базата на транспортни документи или чрез измерване. Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им и оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране.

Независимо от факта, че има различни източници и разработки на информация, големите различия в представените данни показват, че не съществува достатъчно достоверна система за отчитане и документиране на необходимата информация. Така напр. данните за населението са различни съгласно НСИ и „ГРАО“, както и данни на „ГРАО“ за население по постоянен адрес в „Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие 2014-2020г. на община Гурково за 2014г.“, съпоставени с тези на „ГРАО“ към 07.09.2015г.

Количествената информация за измерените депонирани твърди битови отпадъци е по получени данни от община Гурково на базата на изготвените от общината през последните 5 години „Годишни отчети за депониране на отпадъци“, които са съгласно Приложение №31 към чл.20, ал.1 на „Наредба №1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри“ (обн. ДВ, бр. 51 от 20.06.2014г.), поради което информацията е оценена като достоверна. В следващите таблици са представени количествата депонирани отпадъци от общините Гурково, Николаево и Мъглиж, които са депонирани на старото общинско депо в община Гурково, както следва през последните 5 години:

			2010г.
Община	Вид отпадък	Код на отпадъка	Количество тона
Гурково	Смесени битови	200301	2 160
	Смесени строителни	170107	13
Николаево	Смесени битови	200301	603
Мъглиж	Смесени битови	200301	2 536
Общо			5 312

За 2010г. за община Гурково нормата на депониране е 397 кг/жител/година, при население на община Гурково 5 444 жители (население по постоянен адрес по данни на „ГРАО“ в „Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Общински план за развитие 2014-2020г. на община Гурково за 2014г.“).

			2011г.
Община	Вид отпадък	Код на отпадъка	Количество тона
Гурково	Смесени битови	200301	607,48
	Смесени строителни	170107	9
Николаево	Смесени битови	200301	772,55
Мъглиж	Смесени битови	200301	3 405,86
Общо			4 794,89

За 2011г. за община Гурково нормата на депониране е 118 кг/жител/година, при население на община Гурково 5 127 жители (по данни на НСИ за брой на населението).

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

2012г.			
Община	Вид отпадък	Код на отпадъка	Количество тона
Гурково	Смесени битови	200301	269,06
	Смесени строителни	170107	16,2
Николаево	Смесени битови	200301	628,98
Мъглиж	Смесени битови	200301	3 938,62
Общо			4 852,86

За 2012г. за община Гурково нормата на депониране е 53 кг/жител/година, при население на община Гурково 5 095 жители (по данни на НСИ за брой на населението).

2013г.			
Община	Вид отпадък	Код на отпадъка	Количество тона
Гурково	Смесени битови	200301	301,5
	Смесени строителни	170107	4,9
Общо			306,4

За 2013г. за община Гурково нормата на депониране е 60 кг/жител/година, при население на община Гурково 5 050 жители (по данни на НСИ за брой на населението).

2014г.			
Община	Вид отпадък	Код на отпадъка	Количество тона
Гурково	Смесени битови	200301	611,7
	Смесени строителни	170107	65,5
Николаево	Смесени битови	200301	615,5
Мъглиж	Смесени битови	200301	6 067,4
Общо			7 360,1

За 2014г. за община Гурково нормата на депониране е 130 кг/жител/година, при население на община Гурково 5 008 жители (по данни на НСИ за брой на населението).

Допълнително са депонирани на старото общинско депо през 2014г., по експертна оценка дървесни и градински отпадъци – 40,8 тона, които са транспортирани от населението със собствен превоз. Така общо депонираните отпадъци, генерирани от населението на община Гурково са в размер на 652,5 тона за 2014г.

В следващата таблица са представени количествата на образуваните, депонирани, предварително третирани и рециклирани битови отпадъци, както и събраните строителни отпадъци за страната, през последните години (по данни на НСИ):

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

България	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.
Общо образувани битови отпадъци - хил. тона	4 068	3 572	3 249	3 135
Образувани битови отпадъци на човек от населението - кг/чов./г.	542	488	446	434
Депонирани битови отпадъци - хил. тона	3 041	2 568	2 323	1 860
Временно съхранени битови отпадъци - хил. тона	0	0	0	0
Предадени за рециклиране битови отпадъци - хил. тона	1 003	979	841	271
Предадени за предварително третиране битови отпадъци - хил. тона	.	.	.	1 005
Събрани строителни отпадъци на депа за битови отпадъци - хил. тона	380	508	554	999

В община Гурково се наблюдават тенденции сходни с тенденциите в страната, т.е. наблюдава се трайно намаление на количествата депонирани смесени битови отпадъци, видно от горните таблици от 2010г. до 2013г. Наблюдаваното намаление се дължи основно на отпадъците от домакинствата, като през периода отпадъците от предприятия и търговски обекти се запазват в същия обем. Единствено през 2013г. и 2014г. депонираните количества отпадъци в общината са увеличени спрямо предходните три години, като за 2014г. и 2011г. са почти еднакви.

През 2013г. в общината са депонирани 60 кг/жител битови отпадъци за годината срещу 257 кг/жител средно за страната (по данни на НСИ за 2013г. при депонирани битови отпадъци – 1 860 хил. тона и население в обслужваните населени места – 7 229 318 жители), което от своя страна вероятно се дължи на по-ниската покупателна способност на населението в общината.

По данни на ИАОС за 2013г., количеството на разделно събраните отпадъци на територията на община Гурково, в т.ч.: хартия и картон, стъкло, метали, пластмаси, едрогабаритни, дървесни, текстилни, биоразградими, опаковки, ИУЕЕО, НУБА, ИУГ и др. и предадени в съоръжения за третиране на отпадъци са 3 тона. Тази информация е от изключителна важност за определяне на общото количество генерирани отпадъци, тъй като тази информация не е налична в общината поради начина на отчитане за масово разпространените отпадъци.

1.3.1. Норма за натрупване на битовите отпадъци

Нормата на натрупване - представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител.

Количествата образувани битови отпадъци в община Гурково, представени в таблицата по-долу са съгласно докладваните от общината и измерени количества за 2014г. Част от генерираните количества отпадъци не се измерват, поради което по експертна оценка се използва средна норма на натрупване от 180 кг/жител/година (например, допълнително на старото общинско депо през 2014г. са депонирани по експертна оценка дървесни и градински отпадъци в размер на 40,8 тона, които са транспортирани от населението със собствен превоз и така общо генерираните отпадъци от населението на община Гурково са в размер на 652,5 тона за 2014г.).

Образувани битови отпадъци в община Гурково

Генерирани отпадъци в Община Гурково	тона годишно	
	2014	2015
Битови отпадъци	611,70	893,94
Зелени и дървесни	40,80	40,46
Общо от населението	653	934
Зелени отпадъци от обществени площи	401	401
Строителни	65,50	64,96
Утайки – септични ями	61,14	60,60
Общо от твърди отпадъци	1 180	1 461

По данни на НСИ за 2013г., средната норма на натрупване за битови отпадъци за страната е 434 кг/ жител/ година. Тази норма е изчислена при население в обслужените населени места 7 229 318 жители и общо образувани битови отпадъци в порядъка на 3 135 хил. тона.

Според „Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“, утвърдена със Заповед №РД-744/29.09.2012г., за населени места от 3 000 до 25 000 жители, нормата на натрупване е 295,5 кг/жит/год. За община Гурково по експертна оценка се използва средна норма на натрупване от 180 кг/жител/година.

1.4. Морфологичен състав на битовите отпадъци

Друг важен аспект на анализа е определянето на морфологичния състав на отпадъците. Количеството и морфологичният състав на образуваните битови отпадъци варира в зависимост от функционалният тип на населеното място и социалния статус на населението, както и други фактори. През месец август 2015г. стартира проект за определяне на морфологичния състав на отпадъците в община Гурково. Към момента е изготвен 1 доклад, показващ резултатите от измерванията през летния сезон. С цел да се отчете сезонната неравномерност и колебанията в състава на отпадъците, изследванията за определяне на морфологичния състав на генерираните отпадъци в общината се извършват през 4-те годишни сезона (по една проба за сезон или общо четири проби за година). Сезонните вариации на количествата и състава на образуваните отпадъци се обуславят от два фактора:

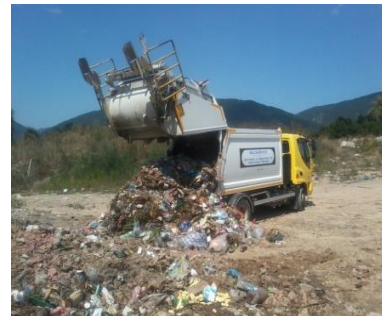
- Различни местни сезонни характеристики и потребителски навици на местното население, изразени в:
 - Натрупване на пепел и сгурия през студените месеци;
 - Сезонно увеличение на зелените отпадъци през лятото и есента;
 - Консумация на различни типове храни (за лятото е характерна консумацията на храни, при които се образуват големи количества отпадъци);
- Сезонно приходящи граждани, които могат да посещават региона с туристическа или друга цел;

Населението на общината възлиза на 5 008 жители, като в града - общински център живеят 2 705 жители, а останалите 2 303 души - в селата (съгласно данни от НСИ за м. декември 2014г.) Населените места в община Гурково попадат в V^{-та} група - населени места от 0 до 3 000 жители (т.е отглеждането на животни и селскостопанска продукция обуславя понижена потребителска способност в тези региони). Град Гурково е с 2 974 души население по ГРАО - м. март 2015г. (съгласно данни от НСИ за м. декември 2014г. – 2 705 души). Всички останали населени места в общината са с

население под 3 000 души. В общинският център около 10% от населението живее в кооперации 3+ етажна, останалите 90% живеят в къщи с дворове (ниско строителство). На територията на останалите населени места в общината няма високо строителство. В град Гурково високото строителство се среща по-скоро по изключение (налични са общо 7 четириетажни кооперации с общо живущи приблизително 350 човека). В община Гурково няма изградено централизирано отопление за градската част, а по селата в общината домакинствата се отопляват на твърдо гориво. За целите на извършване на морфологичен анализ на генерираните отпадъци в общината за цялата община Гурково е определена една зона за пробонабиране, като маршрута на набиране на пробите е определен така, че всяка проба обхваща по едно населено място извън самия гр. Гурково, както и представителна част на града. За осъществяване на лятното пробовземане, определения обхват на пробовземането е с маршрут: с. Паничерево (най-голямото по численост село на територията на общината с население по данни от община Гурково към 07.09.2015г. - 1 930 души, по данни на НСИ 2011г. - 1 760 души и на ГРАО м. март 2015г. – 1 836 души) и централна улица на гр. Гурково. Извършен е морфологичен анализ за определяне състава и количеството на смесените битови отпадъци, образувани на територията на община Гурково през летния сезон, съгласно „Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“, разработена и утвърдена от МОСВ със Заповед №РД-744/29.09.2012г.

По-долу е представен снимков материал, показващ етапите на извършване на морфологичния анализ в община Гурково:

- Сметовозната кола е с капацитет 6 м³ и събрания смесен битов отпадък се компактира; маршрута на сметосъбиране е съгласно обхвата на пробовземането - с. Паничерево (най-голямото по численост село на територията на общината) и гр. Гурково - централна улица:

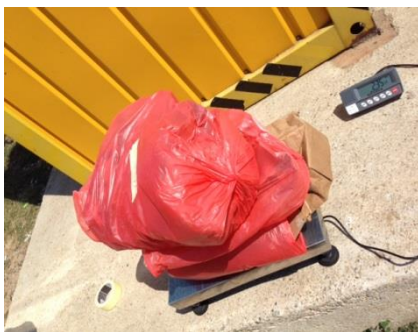
- Извършен е визуален оглед на пробата за наличие на несъответстващи и опасни вещества или свойства (такива не са открити и експертния екип продължи с процедурата по пробовземането);
- Извършено е квартуване, съгласно посочения в „Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“ - „метод на квартуването“ и приложената схема;

СХЕМА НА ОПРОБВАНЕ

- След извършено квартуване е получена средна проба с тегло 143,60 кг;
- След получаване на средна проба се премина към сортиране на фракциите и тяхното гранулиране през сито, за получаване на гранулометрични резултати за пробата – извършено е пресяване на средната проба през сито със светъл отвор 40/40 мм, като получената маса отпадъци е определена като „други – неопределими с размер под 40 мм“;
- За получаване данните за летния морфологичен състав на смесените битови отпадъци, генерирани на територията на община Гурково, останалите отпадъци са разделени по фракции и всяка фракция е измерена на професионална платформена везна за технологични цели тип RW-150 кг S/N 150825001, с възможности за измерване с точност до 0.05 кг;

Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните видове отпадъци, изразено в процент спрямо общото количество на отпадъците. Морфологичният състав се определя след ръчно разделяне, поставяне в чували и претегляне масата на различните видове отпадъци, разделени по фракции. Процентното съдържание на компонентите (всяка фракция) се определя по маса (тегло), като масата на всеки отделен вид отпадък (фракция) се разделя на общата маса на изследваната проба и се умножава по 100. След пресяване на средната проба през сито със светъл отвор 40/40 мм, получената маса отпадъци е определена като „други – неопределими с размер под 40 мм“. В последствие при извършване на измерванията, от

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

общо тегло на *средната проба* 143,60 кг, процентът на смесени фракции отпадък с размер под 40 мм е определен чрез измерване на 55,70 кг или 38.79%. Останалите отпадъци са разделени по фракции, като получените резултати са представени в следната таблица:

Морфологична фракция	Маса кг	% съдържание
Хранителни отпадъци	1.70	1.18%
Хартия	4.20	2.92%
Картон	4.70	3.27%
Пластмаса	13.50	9.40%
Текстил	8.80	6.13%
Гума – без автомобилни гуми	1.60	1.12%
Инертни	1.90	1.33%
Кожа	0.00	0.00%
Градински отпадъци	29.50	20.54%
Дървесни	2.50	1.74%
Стъкло	8.50	5.92%
Метали	5.90	4.11%
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване	1.70	1.18%
Опасни отпадъци от бита	3.40	2.37%
Други - неопределими	55.70	38.79%
ОБЩО	143.60	100.00%

При извършване на лятното пробовземане визуално е установено за фракция на отпадъците „други“, че преобладават инертни материали (прах, почви, пясък с приблизително съдържание около 80%), останалите фракции са дребни биологични частици, като дървени стърготини (около 15%), хартия и картон (около 4%) и други – 1%. Резултатите за състава на отпадъците във фракция „други“ са показани в таблицата, както следва:

Фракции	% съдържание в „други“
Хранителни отпадъци	0%
Хартия	4.0%
Картон	0%
Пластмаса	0%
Текстил	0 %
Гума – без автомобилни гуми	0%
Инертни	80%
Кожа	0%
Градински отпадъци	0%

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

Дървесни	15%
Стъкло	0%
Метали	0%
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване	0%
Опасни отпадъци от бита	0%
Други - неопределими	1.0%
ОБЩО	100.0%

С оглед коректното определяне на морфологичния състав на смесените битови отпадъци, генерирани на територията на община Гурково са взети определените действителни стойности на фракцията „други“, като неопределените отпадъци са прибавени към фракцията „инертни“, а хартията и картона са отнесени към хартия, поради физическото състояние на картона. За лятната проба за община Гурково, получените резултати за фракция „други“ са посочени в таблицата, както следва:

Фракции	% съдържание в „други“	Маса кг
Хранителни отпадъци	0%	0.00
Хартия	4.00%	2.23
Картон	0%	0.00
Пластмаса	0%	0.00
Текстил	0%	0.00
Гума – без автомобилни гуми	0%	0.00
Инертни	81%	45.12
Кожа	0%	0.00
Градински отпадъци	0%	0.00
Дървесни	15%	8.36
Стъкло	0%	0.00
Метали	0%	0.00
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване	0%	0.00
Опасни отпадъци от бита	0%	0.00
Други - неопределими	0%	0.00
ОБЩО - 55.70 кг	100.00%	55.70

Резултатите от проведения морфологичен анализ на смесените битови отпадъци по фракции в община Гурково за летния сезон на 2015г., извършен съгласно изискванията на „Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“ са показани в таблицата, както следва:

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

Фракции	Общо за общината - %
Хранителни отпадъци	1.18%
Хартия	4.47%
Картон	3.27%
Пластмаса	9.40%
Текстил	6.13%
Гума – без автомобилни гуми	1.12%
Инертни	32.75%
Кожа	0.00%
Градински отпадъци	20.54%
Дървесни	7.56%
Стъкло	5.92%
Метали	4.11%
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване	1.18%
Опасни отпадъци от бита	2.37%
ОБЩО	100%

Съгласно получените резултати от проведения морфологичен анализ на смесени битови отпадъци по фракции в община Гурково за летния сезон, може да се направят следните изводи:

- Сравнително висок е процента на отпадъците фракция „други - неопределими“ – 38,79%, което показва, че се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци доста пръст, пясък, прах, биологични частици, хартия, които допринасят за „омърсяване и омокряне“ на пробата;
- За фракция на отпадъците „други“, преобладават инертните материали (прах, почви, пясък с приблизително съдържание около 80%), останалите са дребни биологични частици, като дървени стърготини (около 15%) и хартия и картон (около 4%) и други – 1%;
- Най-висок е делът на инертните отпадъци в количествата генерирани отпадъци на община Гурково – 32,75%, последван от градинските отпадъци – 20,54%, пластмаса – 9,40% и дървесни – 7,56%;
- Делът на хранителните отпадъци е нисък – 1,18%, което е типично за този вид населени места, тъй като се използват за храна на животните по селата;
- Генерираният процент опасни отпадъци от бита е 2,37%, както и отпадъците от ИУЕЕО – 1,18%, което е показателно, че няма система за организирано събиране на тези отпадъци, а опаковките например от масла, антифриз, бои и лакове се изхвърлят в контейнерите за битовите отпадъци;
- Висок е делът на градинските отпадъци – 20,54% и дървесните отпадъци – 7,56%, което е показателно, че населението не ги събира разделно, а се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци, както и не се прилага домашно компостиране за предотвратяване депонирането на тези отпадъци;

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- Делът на отпадъците пластмаси - 9,40%, хартия - 4,47% и картон – 3,27%, както и стъкло – 5,92% и метали – 4,11% е също висок, което е показателно, че в общината не се прилага система за разделно събиране на тези отпадъчни потоци, както и няма изкупвателни пунктове за тях, а от друга страна тези отпадъци са ценни суровини и населението няма изградено съзнание за разделното им събиране с цел оползотворяване;

Резултатите от измерването показват сходство с морфологичния състав на отпадъците, изготвен по договор EuropeAID/124484/D/SV/BG „Подготовка на мерки за управление на твърдите битови отпадъци в региони Луковит, Стара Загора, и Костенец България” за целите на проект “Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора”, финансиран по ОПОС 2007-2013г. Данните са посочени в таблицата по-долу.

Данните за морфологичния състав на битовите отпадъци за типовете населени места са по данни от Националната програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2009 - 2013г.

Население, брой жители Съдържание	< 3,000 жители		3-25,000 жители		25-50,000 жители		> 50,000 жители	
	%	kg/ч./г.	%	kg/ч./г.	%	kg/ч./г.	%	kg/ч./г.
Хранителни отпадъци	4.86%	9.23	12.56%	37.18	20.85%	66.72	28.80%	103.68
Хартия	3.87%	7.35	6.55%	19.39	10.45%	33.44	11.10%	39.96
Картон	1.30%	2.47	0.70%	2.07	1.63%	5.22	9.70%	34.92
Пластмаса	5.21%	9.90	8.98%	26.58	9.43%	30.18	12.00%	43.20
Текстил	3.48%	6.61	4.70%	13.91	3.40%	10.88	3.20%	11.52
Гума	1.15%	2.19	0.45%	1.33	1.10%	3.52	0.60%	2.16
Кожа	1.36%	2.58	1.35%	4.00	2.10%	6.72	0.70%	2.52
Градински отпадъци	14.12%	26.83	14.00%	41.44	5.53%	17.70	6.80%	24.48
Дървесни отпадъци	2.14%	4.07	2.28%	6.75	1.58%	5.06	1.30%	4.68
Стъкло	8.85%	16.82	3.40%	10.06	8.75%	28.00	9.90%	35.64
Метали	2.88%	5.47	1.30%	3.85	2.83%	9.06	1.70%	6.12
Сгурия, пепел, инертни материали, пръст, пясък и други	50.78%	96.48	43.73%	129.44	32.35%	103.52	14.20%	51.12
Общо	100%	190	100%	296	100%	320	100%	360

Морфологичния състав на битовите отпадъци на Община Гурково е изчислен на база на осреднени стойности за населението, живеещо в съответната категория населено място.

При среден растеж, се отчита увеличение на количествата на твърдите битови отпадъци с 42% от годишен реален темп на изменение на БВП (разходи на домакинствата за храна, напитки, дрехи и обувки и др. подобни, съгласно данни от НСИ за 2008г.).

В следващата таблица е даден годишен растеж от 3.8% за периода 2009 - 2012г.

Среден растеж	Средно за Община Гурково	2008	2012
Съдържание	%	t/год.	t/год.
Хранителни отпадъци	9.12%	125	130
Хартия	5.35%	73	77
Картон	0.97%	13	14
Пластмаса	7.29%	100	104
Текстил	4.15%	57	59
Гума	0.76%	10	11
Кожа	1.35%	19	19
Градински отпадъци	14.05%	192	201
Дървесни отпадъци	2.22%	30	32
Стъкло	5.84%	80	84
Метали	2.01%	27	29
Стурия, пепел, инертни материали, пръст, пясък и други	46.88%	641	671
Общо	100.00%	1 368	1 431

1.5. Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период

В община Гурково няма разделно събрани и рециклирани отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез система за разделно събиране, поради факта че в общината нефункционира организирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. През 2011г. общината е сключила договор с организация по оползотворяване „Екоресурс България“ АД с разрешение ООп-29-00/01.04.2009г., издадено от Министъра на околната среда и водите по реда на Глава пета, Раздел IV от ЗУО. В последствие през 2013г. разрешението на „Екоресурс България“ АД за извършване на дейности по оползотворяване на отпадъци от опаковки е прекратено и реално предвидените дейности в договора не са изпълнени. Предвидените в договора дейности е трябвало до се изпълняват съвместно от три страни – „Екоресурс България“ АД, Община Гурково и фирма „Нелсен Чистота“ ООД, която е трябвало да извършва дейностите по разделно събиране, сортиране и транспортиране на отпадъците от опаковки на територията на Община Гурково.

1.6. Степен на изпълнение на целите

- Дял на рециклиране на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

По данни на ИАОС за 2013г., количеството на разделно събраните отпадъци на територията на община Гурково, в т.ч.: хартия и картон, стъкло, метали, пластмаси, едрогабаритни, дървесни, текстилни, биоразградими, опаковки, ИУЕЕО, НУБА, ИУГ и др. и предадени в съоръжения за третиране на отпадъци са 3 тона.

От проведеният морфологичен анализ – лятна проба, количеството на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло се очаква да бъде 166 тона за 2015г. За община Гурково количеството на разделно събраните и рециклирани отпадъци от опаковки, съгласно по-горната информация от ИАОС е 3 тона за 2013г., като по предварителна оценка същото количество се запазва и през 2014г.

От така посочените количества следва да се извадят количествата от отпадъци,

които са извън споменатите потоци отпадъци, а именно отпадъци от опаковки от дърво и други събрани и предадени отпадъци - например от МРО, за които няма точни данни, но по експертна оценка не надвишават 2%, т.е за 2013г. са 3,32 тона. При така направените изчисления, процентът на рециклиране на тези потоци отпадъци от общо генерираните отпадъци за 2013г. е около 4%. Останалите отпадъци, които са рециклируеми и са суровина за индустрията ще се третират на РЦУО-Стара Загора.

- Ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци през 2013г. до 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995г.

Друг важен аспект при анализа на отпадъците е оценката на изпълнението на националната и общеевропейската цел за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци през 2013г. до 50% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995г. Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци предназначени за депониране 2010-2020г. определя, че за да се изпълнят националните цели през 2013г., е максимално допустимо да се депонират 152 кг/жител биоразградими отпадъци. Изчисленията показват, че за 2013г. при население на общината 5 050 жители, означава допустими депонирани биоразградими битови отпадъци около 768 тона. С въвеждане на регионалното съоръжение в Ст. Загора ще се компостират 100% от разделно събраните зелени отпадъци и голяма част от смесените битови отпадъци.

- Дял на разделно събраните и рециклирани/оползотворени битови биоотпадъци

През 2013г. няма поставена национална цел за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци. Такава цел има заложена в следващите години, а именно до 31 декември 2016г. не по-малко от 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014г. да са разделно събрани и оползотворени, а през 2020г. този процент следва да е 50%.

1.7. Изводи

- Общият поток битови отпадъци съдържа различни компоненти, които ако не се третират правилно могат да окажат вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда. В същото време в битовите отпадъци има редица подходящи за оползотворяване материали, като хартия, метали, стъкло, пластмаса, биоразградими отпадъци и др. Това налага въвеждане на практиките за разделно събиране на масово разпространените отпадъци, като отпадъците от опаковки, биоразградимите отпадъци и опасните отпадъци от домакинствата;
- Отделянето от общия поток битови отпадъци на опасните вещества и веществата, които могат да бъдат рециклирани и оползотворени, предотвратява замърсяването на околната среда, води до пестене на естествени суровини и в значителна степен намалява количествата на постъпващите за обезвреждане/депониране отпадъци, което от своя страна ще намали и общинските разходи за управление на отпадъци;
- Основните източници на битови отпадъци, приблизително 80% е населението и около 20% от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти;
- В общината се наблюдават тенденции сходни с тенденциите в страната, т.е наблюдава се трайно намаление на количествата депонирани смесени битови отпадъци от 2010г. до 2013г. Наблюдаваното намаление се дължи основно на отпадъците от домакинствата, като през периода отпадъците от предприятия

и търговски обекти се запазват в същия обем. Единствено през 2013г. и 2014г. депонираните количества отпадъци в общината са увеличени спрямо предходните три години, като за 2014г. и 2011г. са почти еднакви;

1.8. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Стартираният проект за определяне морфологичния състав на битовите отпадъци има важно значение за прецизиране на количествата и за изпълнение на целите, включително за битовите биоотпадъци. В последствие ще се наложи необходимостта от актуализиране на данните за морфологичния състав, след получаване на всички доклади по проекта;
- Проучване от общината на основните източници на хранителни, зелени и други биоотпадъци и на количествата им с цел създаване на система за разделното събиране на тези отпадъци;

2. Анализ на утайките от ПСОВ

2.1. Информационно обезпечение на анализа

На национално ниво няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за утайките от ГПСОВ да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен, така и във времеви разрез. Основно се използва информация от *„Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020г.“*

Национален стратегически план отчита новостите в правен и технически аспект на ниво ЕС, както и съвременното състояние на управлението на утайките от ГПСОВ в България. Основната цел на този документ е да осигури рамката за планиране на национално ниво, като осигури разумен подход при определянето и прилагането на адекватни мерки за оползотворяване и обезвреждане на утайките, като се вземат предвид географските, общественно-икономическите и демографските условия в България. Планът анализира тенденциите на европейско ниво, тенденциите в България, в.т.ч. и в регионален план, поставя национални цели и план за действие с мерки за постигането им.

2.2. Тенденции на европейско ниво

Утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води представляват преди всичко органична фракция, която се получава в резултат на пречистването на отпадъчните води след утаяването на остатъчните вещества. Те се образуват при отделянето на тези органични вещества по време на различните етапи от процеса на пречистване на отпадъчните води. Утайките съдържат не само ценни за земеделието компоненти (сред които органични вещества, азот, фосфор, калий и в по-малка степен, калций, сяра и магнезий), но и замърсители, които обикновено включват тежки метали, органични замърсители и патогенни организми. Качеството на утайките се определя най-вече от източника на образуването им, т.е. от първоначалната концентрация на замърсители в пречистената вода, както и от техническите характеристики на извършените процеси, свързани с третирането на отпадъчни води и утайки.

В съответствие с европейското законодателство, утайките от ГПСОВ представляват неопасни отпадъци, които при подходящо управление не представляват опасност за околната среда и човешкото здраве. След правилното и екологосъобразно третиране, те могат да бъдат от полза за околната среда. Съществуват редица възможности за оползотворяване и обезвреждане на утайките от ГПСОВ. Някои от тях са дългогодишни добри практики, например оползотворяването им като почвен

подобрител върху земеделски земи и при рекултивация на нарушени терени.

Директивата относно утайките от пречистване на отпадъчни води изисква утайките да бъдат третирани преди тяхната употреба в земеделието. Тя също така уточнява, че под „третирана утайка” се разбира утайка, която е преминала през биологично, химично и термично третиране, дълготрайно депониране или всякакъв друг процес, който значително е намалил способността за ферментация и възможността за възникване на опасности за здравето, произтичащи от употребата на утайки.

Друг по-съвременен подход за оползотворяване на утайките е използването им като гориво за производство на енергия. В случай, че утайките не могат да бъдат оползотворени, съществуват и възможности за тяхното обезвреждане чрез депониране или изгаряне.

През годините в ЕС се наблюдават важни промени по отношение на количеството използвани утайки и начините за тяхното оползотворяване. Според последното проучване, приблизително 39% от образуваните утайки в ЕС са използвани в земеделието. Освен за земеделски нужди, утайките са оползотворявани и в горското стопанство, както и при рекултивацията на нарушени терени, като например неизползваеми мини или закрити депа.

Към момента основната алтернатива на разпръскването на утайки върху земеделски площи в страните от ЕС-15 е тяхното изгаряне, докато в 13-те нови членки това все още е депонирането. Като тенденция все повече се насърчават дейностите по третиране на утайки с оползотворяване на енергия.

Промените в политиката в областта на изменението на климата и енергията от възобновяеми източници също ще окажат влияние върху управлението на утайките, като най-вероятно:

- Депонирането на утайки ще бъде постепенно забранено вследствие на въведените от ЕС ограничения относно депонирането на органичните отпадъци и нарастващото нежелание за тяхното обезвреждане по този начин;
- Третирането на утайки посредством анаеробно разграждане, самостоятелно изгаряне или друг термичен процес, с цел производство на енергия, както и рециклирането на получената пепел ще привлекат по-голямо внимание. Също така е възможно да се увеличи производството на спиртни и други горива директно от утайките с помощта на термични процеси, като пиролиза и газифициране;

2.3. Основен подход и приоритети в областта на управление на утайките

Основния подход и приоритетите в областта на управление на утайките от ГПСОВ в България се основава на йерархия за управление на отпадъците, регламентирана в ЗУО. В съответствие с тази йерархия приоритетния ред за прилагане на различните методи за третиране на утайките е следният:

- Предотвратяване образуването на утайки, чрез подобряване на технологиите за пречистване на отпадъчни води;
- Употреба в земеделието;
- Рециклиране на фосфора и материално оползотворяване;
- Обезвреждане на депо;

2.4. Национални цели в областта на управление на утайките

Въз основа на направените анализи и изводи в „*Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020г.*“ се предлагат следните национални цели, които са в унисон с йерархията на управление на отпадъците:

- Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020г.:
 - 55% до края на 2016г.;
 - 60% до края на 2018г.
 - 65% до края на 2020г.;
- Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020г.:
 - 10% до края на 2016г.;
 - 20% до края на 2018г.;
 - 35% до края на 2020г.;
- Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайки до 2020г.

2.5. Съществуващо положение в общината

В община Гурково няма изградена ГПСОВ.

Канализацията на община Гурково е с ниска степен на изграденост. Липсват съоръжения за отвеждане и пречистване на отпадъчните води (основно се използват септични ями). Само в гр. Гурково е изградена около 85% от канализационна мрежа, която се стопанисва от общината. В другите населени места тя изобщо липсва.

2.6. Прогнози за количества утайки в община Гурково

Не се предвижда депониране на утайки на регионалното депо за ТБО. Количествата на утайките за населени места с население по-голямо от 2 000 е.ж. се генерират от пречиствателните станции за отпадъчни води, а за тези с по-малък брой на населението идват от септичните ями. В общината няма изградена ПСОВ, утайки се генерират от населението главно от септичните ями за 2014г. са 61,14 тона/година.

Изготвени са прогнози за количествата утайки за Община Гурково, данните за генериране на утайките са посочени в таблицата по-долу:

Прогноза за образуваните утайки в община Гурково

Генерирани утайки в Община Гурково – септични ями	тона годишно					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	60,60	60,10	59,60	59,10	58,61	58,12

2.7. Изводи

- На европейско ниво все повече се предпочитат оползотворяване на утайките чрез методите на изгаряне с оползотворяване на енергията и извличане на фосфора, въпреки че широко се прилагат методите за оползотворяване в земеделието и за възстановяване на нарушени терени, а в новите страни членки, в т.ч. и България, депонирането е най-често срещан метод;
- Количествата на утайките за населени места с население по-голямо от 2 000 е.ж. се генерират от пречиствателните станции за отпадъчни води, а за тези с по-малък брой на населението идват от септичните ями. В община Гурково няма изградена ГПСОВ, поради което и няма генерирани количества утайки от ПСОВ;

2.8. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- В община Гурково е необходимо изграждане на ПСОВ, което определя и необходимостта от наличие на финансови ресурси;

3. Анализ на строителните отпадъци

3.1. Информационно обезпечение на анализа

За целите на настоящият анализ е използвана основно информация от община Гурково (данни от „Годишни отчети за депониране на отпадъци“, изготвени съгласно Приложение №31 към чл.20, ал.1 на „Наредба №1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри“).

3.2. Определения

Съгласно ЗУО „строителни отпадъци“ са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква „а“ от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

„Отпадъци от строителство и събаряне“ са отпадъци, получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи бетон; тухли; керемиди; плочки; порцеланови и керамични изделия; стъкло, пластмаси и дървесен материал съдържащи или замърсени с опасни вещества; асфалтови смеси; изолационни материали и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение №1 към чл.5, ал.1 и чл.6 ал.1, т.1 от „Наредба №2 от 23 юли 2014г. за класификация на отпадъците“.

„Оползотворяване на материали от строителни отпадъци“ са всички дейности по оползотворяване на строителни отпадъци с изключение на изгаряне с оползотворяване на енергия и преработването в материали, които се използват като гориво. Оползотворяването включва и дейностите по подготовка за повторна употреба, рециклирането или друго материално оползотворяване.

„Обратно насипване“ означава дейност по оползотворяване, при която подходящи отпадъци се използват с цел възстановяване на материалите в изкопните зони или за инженерни цели в ландшафтната архитектура и когато отпадъците са заместител на материали, които не са отпадъци.

„Рециклиране на ОСР“ е всяка дейност по оползотворяване на строителните материали, посредством която ОСР се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. Рециклирането на ОСР не включва оползотворяването на ОСР за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.

„Подготовка за повторна употреба на ОСР“ са дейности по материално оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, посредством които строителните продукти или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да може да бъдат използвани повторно.

3.3. Общи принципи

Отпадъците от строителство и разрушаване се третират при спазване на следната йерархия на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на ОСР;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени;
- Материално оползотворяване;

- Оползотворяване за получаване на енергия на отпадъците, които не могат да бъдат рециклирани и материално оползотворени;
- Обезвреждане на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени, оползотворени и/или рециклирани по предходните точки;

3.4. Национални цели в областта на управление на ОСР

Основна стратегическа цел, която е поставена в ЗУО и в НПУО 2014-2020г., е до 2020г. в България да бъде развита система за управление на ОСР, която да осигури степен на рециклиране и оползотворяване на тези отпадъци:

- До 1 януари 2016г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- До 1 януари 2018г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- До 1 януари 2020г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците;

Други важни стратегически цели са предотвратяването и намаляването на количеството на образуваните ОСР, като по този начин се намалява необходимостта от изграждането на нови депа и други съоръжения за третиране на строителни отпадъци чрез широко въвеждане на практики за селективно разрушаване, както и събиране и съхраняване на ОСР на строителната площадка по начин, осигуряващ в максимална степен тяхното последващо използване.

3.5. Изисквания на законодателството към общините относно управление на ОСР

ЗУО приет през 2012г., въведе специални изисквания към оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради. На основание на ЗУО в края на 2012г. Министерски съвет одобри и „Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали“. В новия ЗУО отпада задължението на общините да осигуряват депа и други съоръжения за ОСР на територията на общината. Съгласно ЗУО общините са отговорни за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането само на ОСР от ремонтна дейност, образувани от домакинствата.

Общините имат ангажменти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.

С „Наредба №7 от 19.12.2013г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци“ се определят:

- Редът и начинът за определяне на размера на обезпеченията, както и редът и начинът за изразходване на средствата при закриване и рекултивация на депа, в т.ч. и на депа за отпадъци от ОСР;
- Размерът на отчисленията за депониране на всеки тон депониран отпадък, в т.ч. и на строителни отпадъци, които трябва да отчисляват собствениците на депа за строителни отпадъци, както и реда и направленията за изразходване на натрупаните средства;

Размерът на отчисленията за депониране на ОСР нараства поетапно до 2020г., а след това размерът остава непроменен.

3.6. Съществуващо положение в общината

Съгласно ЗУО, от 2012г. общините имат ангажимент относно строителните отпадъци в малки количества, които се получават от строително-ремонтните дейности на домакинствата.

Пазарът за рециклирани строителни отпадъци в страната не е достатъчно развит

и използването на рециклирани строителни материали в строителството е слабо разпространено. Също така не се прилагат административни и икономически стимули за насърчаване на рециклирането на отпадъците от строителство и разрушаване. Това в голяма степен допринася за ниските нива на оползотворяване и рециклиране, които се наблюдават в страната.

Отпадъците от строителна дейност на фирми се депонират на депо определено за тази цел. Декларират се количествата за които строителните фирми са се обърнали към общината за посочване на място и условия за депонирането им. В това число, преди извозването на отпадъците до депото, те преминават през кантар. При това положение се обхващат само тези случаи, когато това действие се извършва легално.

Община Гурково стриктно следи за спазване на разпоредбите на „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали“. При започване на СМР и/или премахване на строеж на територията на общината, от Възложителите се изисква План за управление на СО, без който не се издават съответните документи по реда на ЗУТ за разрешаване на строителните дейности.

Количествената информация за генерираните и депонирани строителни отпадъци е по получени данни от община Гурково, на база изготвените от общината през последните 5 години „Годишни отчети за депониране на отпадъци“, съгласно Приложение №31 към чл.20, ал.1 на „Наредба №1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри“ (обн. ДВ, бр. 51 от 20.06.2014г.), поради което информацията е оценена като достоверна. В следващата таблица са представени количествата генерирани и депонирани строителни отпадъци на територията на община Гурково, както следва през последните 5 години:

2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	Общо тона
13	9	16,2	4,9	65,5	108,6

На територията на общината в генерираните строителни отпадъци доминират изкопните земни маси. В период от 2010-2014г. на депото за ТБО в община Гурково са депонирани 108,6 тона строителни отпадъци. От данните в таблицата се забелязва, че количествата на строителните отпадъци намалява, а през 2012г. се увеличава и през 2014г. има отново рязко и многократно увеличение на количествата, т.е забелязва се една неравномерност. На територията на общината СО се оползотворяват, като се използват основно на старото депо за ТБО за запръстяване на депо, но липсва конкретна информация за количествата материално оползотворени отпадъци.

3.7. Прогнози за количества ОСР в община Гурково

Изготвени са прогнози за количествата ОСР за Община Гурково, като данните са посочени в таблицата по-долу. За изготвяне на прогнозите са използвани налични данни за количествата строителни отпадъци в общината за 2014г. – 65,5 тона/година.

Прогноза за образуваните строителни отпадъци в община Гурково

Генерирани строителни отпадъци в Община Гурково	тона годишно					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	64,96	64,42	63,88	63,35	62,82	62,30

3.8. Изводи

- В период от 2010-2014г. на депото в община Гурково са депонирани 108,6 тона строителни отпадъци. Количеството на образуваните строителни отпадъци намалява, докато през 2012г. се увеличава и през 2014г. има отново рязко и многократно увеличение, т.е забелязва се една неравномерност;
- Информацията относно количествата генерирани строителни отпадъци от ремонтна дейност – ангажимент на общината по ЗУО, дава основание да се направи извод, че общината се справя с тяхното оползотворяване, като ги използва за запръстяване на депото за ТБО;
- Налице е изоставане на процеса по осигуряване на площадки, които общините трябва да осигурят съгласно ЗУО, на които домакинствата и фирмите могат да оставят разделно събраните ОСР в малки количества от ремонтна дейност, което често е една от причините тези отпадъци да се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци или до тях и съответно да запълват депото за битови отпадъци и замърсяват уличните пространства;

3.9. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Препоръчително е да се развие система за разделно събиране на ОСР от ремонтни дейности от домакинствата и общината да изготви и оповести месечен план-график за предаване на събраните от домакинствата строителни отпадъци от ремонтната им дейност;
- Необходимо е Община Гурково по собствена инициатива и за своя сметка да организира създаването на площадка за временно съхранение на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни и разрушителни дейности, на които общината е Възложител;

3. Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

Предмет на настоящия анализ е инфраструктурата за управление на битовите отпадъци и на утайките от ПСОВ, тъй като управлението на тези потоци отпадъци са от компетенциите на общините. Направен е анализ и на инфраструктурата за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР), тъй като управлението макар и на малка част от този поток отпадъци – от ремонтна дейност на домакинствата е също от компетенциите на местните власти, а доскоро беше почти изцяло в техните правомощия. От друга страна общината е и възложител на строителни дейности и на дейности по разрушаване на сгради, поради което е генератор на ОСР.

1. Информационно обезпечаване на анализа

На национално ниво на практика няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за инфраструктурата за третиране на отпадъците да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен, така и във времеви разрез. Използвана е информация от национални стратегически и програмни документи на национално ниво. В община Гурково информацията по управление на отпадъците не е систематизирана в единна информационна система, но се очаква това да се осъществи в бъдеще, като общината ще изгради такава интегрирана информационна система за управление на отпадъците.

За целите на анализа е ползвана информация от следните източници:

- Програми, доклади и отчети на община Гурково по управление на отпадъците - Програма за опазване на околната среда на Община Гурково 2015 – 2020г.; Програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на Община Гурково към договор №ДО 112511/21.11.2011г.;
- Прединвестиционно проучване, изготвено от Консорциум РНЕП към договор EuropeAID/124484/D/SV/BG „Управление на отпадъците в региони Стара Загора, Стара Загора и Костенец”. В докладът е представено приемливо инвестиционно решение за изграждане на Регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора, в съответствие с целите и задачите, специфицирани в Националната програма за управление на отпадъците 2009-2013г. В последствие е постигнато финансиране по приоритетна ос 2 на ОПОС 2007-2013г. Съоръженията за управление на отпадъците в регион Стара Загора са: Регионален център за управление на отпадъци в гр. Стара Загора, обслужващ общините Стара Загора, Чирпан, Братя Даскалови, Павел баня, Казанлък, Мъглиж, Николаево, Гурково, Твърдица, Опан, Раднево и Гълъбово и Претоварни станции за битови отпадъци в общините Казанлък, Гурково и Гълъбово;
- Информация от интернет страницата на МОСВ и др.;

2. Съществуващи практики и системи за управление на отпадъците в община Гурково

В таблицата е представено съществуващото състояние по управление на отпадъците, като са описани отговорните дружества извършващи дейностите по събиране, третиране, транспортиране и депониране на отпадъците в Община Гурково.

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

Община	Дейност	Общинска / частна	Общински служби / частни компании	Дата на договора за предоставяне на услугата
Гурково	Сметосъбиране и сметоизвозване			
	Битови от домакинствата	Общинска	Звено „Чистота”, обособено към общинската администрация	неприложимо
	Материали за рециклиране	не е организирано	неприложимо	неприложимо
	Опасни отпадъци	не е организирано събиране на опасни битови отпадъци	неприложимо	неприложимо
	Улици и паркове	Общинска	Звено „Чистота”, обособено към общинската администрация	неприложимо
	Утайки от пречиствателни станции	няма	неприложимо	неприложимо
	Третиране на отпадъците	няма	неприложимо	неприложимо
	Депо			
местност „Иванчов път/“Русева Стена” по задание от МОСВ	Общинско	Общината	неприложимо	

Организирано събраните твърди битови отпадъци от всички населени места на територията на общината, без предварително сепариране се обезвреждат чрез депониране на общинското депо в м. “Иванчов път”, разположено в землището на гр. Гурково. Депото не отговаря на нормативните изисквания. Към настоящият момент на територията на община Гурково преди депониране на ТБО не се изпълнява никакво предварително третиране на отпадъците от страна на общината, като раздробяване или сортиране, компостиране, т.е няма изградени инсталации за обезвреждане, изгаряне и компостиране на отпадъци. На територията на гр. Гурково има изградена площадка за компостиране, собственост на „Вигалекс” ООД. Общината при необходимост може да ползва площадката на „Вигалекс” ООД.

При извършване на анализ на данните от община Гурково в „Годишни отчети за депониране на отпадъци“, изготвени съгласно Приложение №31 към чл.20, ал.1 на „Наредба №1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри“ за периода от 2010г. до края на 2014г. се констатира внасяне на отпадъци в общината, като от 2010г. генерираните битови отпадъци на територията на общините Николаево и Мъглиж се депонират на старото общинско депо в община Гурково.

Към настоящият момент на територията на общината нефункционира организирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. През 2011г. общината е сключила договор с организация по оползотворяване „Екоресурс България“ АД с разрешение ООп-29-00/01.04.2009г., издадено от Министъра на околната среда и водите по реда на Глава пета, Раздел IV от ЗУО. В последствие през 2013г.

разрешението на „Екоресурс България“ АД за извършване на дейности по оползотворяване на отпадъци от опаковки е прекратено и реално предвидените дейности в договора не са изпълнени. Предвидените в договора дейности е трябвало да се изпълняват съвместно от три страни – „Екоресурс България“ АД, Община Гурково и фирма „Нелсен Чистота“ ООД, която е трябвало да извършва дейностите по разделно събиране, сортиране и транспортиране на отпадъците от опаковки на територията на Община Гурково.

На територията на общината няма частни изкупвателни пунктове за хартиени отпадъци, пластмаси и стъклени отпадъци от опаковки, както и няма отделни съдове за събиране на пепел и сгурия през отоплителния сезон. Съществува един пункт за изкупуване на метали, експлоатиран от частно-търговско дружество.

3. Инфраструктура за битови отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци е направен относно двата компонента на инфраструктурата:

- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;
- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци – където се разглеждат съдовете за събиране на битови отпадъци и транспортна техника за сметоизвозване, които са част от системата за управление на отпадъците;

3.1. Развитие на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци

В „Националната програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013г.“ беше заложено изграждането на РСУО - Ст. Загора, която включва регионално депо за ТБО за общините в регион Стара Загора и 3 претоварни станции, една от които е на територията на община Гурково. Към настоящият момент проекта за изграждане на РСУО - Ст. Загора се изпълнява, чрез финансиране по Приоритетна ос 2 на ОП „Околна среда 2007-2013г.“, с водеща община Стара Загора.

В резултат изпълнението на последователна и дългосрочна политика за управление на отпадъците през последните години са извършени следните работи:

- В рамките на проект, финансиран от Програма ИСПА на ЕС - EuropeAid/124484/D/SV/BG „Установяване на системи за управление на отпадъците региони Стара Загора, Луковит и Костенец“, са изготвени прединвестиционни проучвания (ПИП) за изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора. В резултат от проучванията са определени за изграждане: Регионален център за управление на отпадъците РЦУО- Стара Загора, Претоварна станция - Казанлък, Претоварна станция - Гурково и Претоварна станция – Гълъбово. Изготвен е финансово-икономически анализ (Анализ разходи и ползи), изследващ регионалната система за управление на отпадъци – Ст. Загора. Документите са одобрени от УО на ОПОС;
- Изготвени са и:
 - Инженерно геоложки и хидроложки проучвания;
 - Геодезическо заснемане;
 - Хидроложки проучвания;
 - Идеен и работен проекти за изграждане на РЦУО - Стара Загора;
 - Идеен и работен проекти за изграждане на ПС Гурково;
 - Идеен и работен проекти за изграждане на ПС Гълъбово;
 - Идеен и работен проекти за изграждане на ПС Казанлък;
 - Количествено стойностни сметки за извършване на строителните работи;
 - Документация за възлагане на строителство по реда на ЗОП;

- Документация за доставка на мобилно оборудване и механизация, необходими за работата на 3-те ПС и РЦУО;
- Проведени са всички процедури за регионалната система за управление на отпадъците, изискващи се от националното екологично законодателство;
- Осигурени са терени за изграждане на елементите на Регионалната система за управление на отпадъците и довеждаща им инфраструктура, като са проведени в тази връзка всички приложими процедури;
- Изготвен е проект „Изграждане на Регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора“, който е одобрен и финансиран с европейски средства по ОПОС 2007-2013г.;
- Подготвени и проведени са тръжните процедури и са сключени договори за строителство на елементите на регионалната система за управление на отпадъците и съпътстващата им техническа инфраструктура;

В тази насока община Гурково е предприела следните дейности:

- Участва в „Регионално сдружение за управление на отпадъците – Стара Загора“;
- Осигури терени и проведе в тази връзка всички приложими процедури за ПС-Гурково и довеждащата техническа инфраструктура, като изготви всички необходими документи, предприе и реализира всички необходими процедури съгласно ЗУТ, ЗОЗЗ и други нормативни документи съгласно действащото законодателство, обезпечаващи безпрепятственото реализиране на проекта; (т.е ПУП на площадката за ПС-Гурково и парцеларни планове на довеждащата инфраструктура);
- Възложи изготвянето на проекти за довеждащата техническа инфраструктура – електроснабдяване, водоснабдяване и довеждащ път до ПС-Гурково;
- Проведе обществена поръчка и избра изпълнител през 2013г. за изграждането на ПС-Гурково и довеждащата техническа инфраструктура;
- През 2014г. започна строителството на ПС-Гурково и довеждащата техническа инфраструктура;
- Предстои въвеждане в експлоатация на Претоварна станция – Гурково в края 2015г.;

3.2. Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци – състояние към 2015г.

3.2.1. Депо за депониране на битови отпадъци

Понастоящем единственият начин за третиране на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Гурково е депонирането им на старото общинско депо, разположено в м. “Иванчов път” в землището на гр. Гурково. Депото се експлоатира повече от 17 години. Депо за неопасни отпадъци - Гурково продължава да се експлоатира на основание Решение №13-ДО-341-00/13.08.2010г. на Директора на РИОСВ гр. Стара Загора. Крайният срок за преустановяване на експлоатацията е 13.08.2015г. На депото няма кантар. За постъпващите за депониране отпадъци се отчита - вид, количество и произход, т.е извършва се входящ контрол и се изготвят протоколи за количествата отпадъци постъпили на депото. Водят се отчетни книги за постъпилото количество и вид отпадък на депото, същите са прошнуровани и подпечатани от РИОСВ – Стара Загора.

Съгласно данни от община Гурково „Годишни отчети за депониране на отпадъци“, изготвени съгласно Приложение №31 към чл.20, ал.1 на „Наредба №1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за

дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри“ за периода от 2010г. до края на 2014г.:

- Количеството депонирани смесени битови отпадъци, генерирани от населението на община Гурково е 3 949,7 тона;
- Количеството депонирани смесени строителни отпадъци, генерирани от населението на община Гурково е 108,6 тона;
- Количеството депонирани на старото депо в общината смесени битови и строителни отпадъци, генерирани от населението на общините Гурково, Николаево и Мъглиж е 22 626,25 тона;

Допълнително са депонирани на старото общинско депо през 2014г., по експертна оценка дървесни и градински отпадъци – 40,8 тона, които са транспортирани от населението със собствен превоз.

Съществуващото общинско депо за неопасни отпадъци не отговаря изискванията на „Наредба №6 от 27 август 2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци“.

С въвеждане в експлоатация на РСУО - Ст. Загора битовите отпадъци генерирани на територията на община Гурково ще се депонират на Регионалното депо на РЦУО – Ст. Загора. С изграждане и пускане в експлоатация на елементите на Регионалната система за управление на отпадъците – Ст. Загора, експлоатацията на старото депо в община Гурково ще бъде прекратена, депото ще бъде закрито и рекултивирано.

Новото регионално депо е предвидено с четири клетки с общ проектен капацитет $V_{\text{полезен}}=3,8$ млн. m^3 и експлоатационен период от 23г. След проведена тръжна процедура от Община Стара Загора е избран изпълнител, като през март 2014г. е подписан договор за строителството на „Регионален център за управление на отпадъците – Стара Загора“. На етап I, финансиран по ОП „Околна среда“ 2007-2013г. ще бъде изградена клетка 1 на регионалното депо с $V_{\text{полезен}}=1,2$ млн. m^3 . Този обем представлява около 32% от проектния капацитет на четирите клетки на цялото депо. Очаква се през 2016г. РЦУО - Ст. Загора да бъде въведен в експлоатация.

3.2.2. Регионална система за управление на отпадъците за регион Стара Загора (РСУО)

Общините включени в РСУО - регион Стара Загора са: Стара Загора, Чирпан, Братя Даскалови, Павел баня, Казанлък, Мъглиж, Николаево, Гурково, Твърдица, Опан, Раднево и Гълъбово. Площта на региона за управление на отпадъците е около 5 600 km^2 и включва 206 населени места.

Елементи на РСУО в регион Стара Загора са регионално депо и инсталация за предварително третиране/сепариране и закрито компостиране на територията на община Стара Загора и три Претоварни станции съответно на територията на общините Казанлък, Гурково и Гълъбово.

Компактираните отпадъци от трите претоварни станции ще се извозват до РЦУО - Стара Загора за последващо депониране на Регионалното депо.

Транспортирането на отпадъците от трите ПС и отпадъците които директно ще се извозват от съответните общини до РЦУО – Ст. Загора ще се осъществява чрез два контейнеровоза, които ще бъдат общи за Регионалната система за управление на отпадъците.

Регионализирането на системата за транспортиране на отпадъците, включва изградени и въведени в експлоатация три ПС за отпадъци – Гурково, Гълъбово и Казанлък, четири ЦР и съоръжения за приемане на едрогабаритни и зелени отпадъци.

ЦР ще позволят на жителите и на малкия и среден бизнес прилагане на безопасно екологично депониране на всички видове отпадъци, несъбрани с отпадъците от домакинствата.

Регионалната система за управление на отпадъците в Стара Загора включва само необходимите мерки за първоначална регионализация при управлението на отпадъците. Тя включва нови схеми за сметосъбиране и транспортиране, заедно с основите за модерна система за управление и депониране на отпадъци.

Първият приоритет на йерархията на отпадъците, както е записано в Националния план за управление на отпадъците, а също и в Рамковата директива за отпадъците на ЕС е:

Предотвратяване на образуването на отпадъците

Предотвратяването на отпадъци е приоритет на всяко общество. То започва с минимизиране и ефективно използване на ресурсите от производителите и потребителите. Тази цел трябва да се постигне чрез комбинация от регулаторни мерки и мерки за повишаване на информираността. Общините и региона за управление на отпадъците трябва ефективно да прилагат съществуващите регулаторни мерки за минимизиране на отпадъците. С цел увеличаване на резултатите от оползотворяване при източника и рециклиране, общините ще трябва да изпълняват и редовно да провеждат мерки за повишаване на информираността, насочени към жителите, търговския сектор, а също и индустриите. Ето защо е необходимо в годишните бюджети за управление на отпадъците да се отделят достатъчно средства за изпълнение на дейности за повишаване на информираността и за последващия мониторинг на ефективността им.

Подготовка за повторно използване

Повторната употреба на материали от отпадъци може да бъде насърчавана на местно ниво чрез създаване или подкрепа на съществуващ пазар на търсене за материали, годни за повторна употреба. Необходимата база за повторно използване, вече е установена в етапа на проектиране и производство на продукти с повторно използване (стандартизация на бутилки, кутии, палети, контейнери т.н.).

Рециклиране

Качеството на материалите за рециклиране зависи от степента на замърсяване по време на доставянето им в съоръжението за рециклиране. Най-високата степен на чистота се получава за материали, събрани при източника, например преди да се смесват с отпадъци от всякакъв вид, които биха ги замърсили. В този контекст е без значение дали материалите за рециклиране ще се използват за производството на нови метали, стъкло, пластмаса, хартия, картон и др., нито дали са биологични отпадъци, предназначени за производство на компост с рециклируемо качество.

Етапите на съхраняване и събиране от системата за управление на отпадъците се приемат от решаващо значение за успеха на мерките за рециклиране. Населението, търговския и производствения сектори трябва да участват активно в дейностите по разделяне при източника и системата за управление на отпадъците трябва да осигуряват адекватни съоръжения за разделно съхранение и събиране. Пълноценното участие на населението, обаче, изисква високо ниво на информираност. В момента за регион Стара Загора информираността за рециклиране се счита за недостатъчна. Затова се предлага общините, Регионалното сдружение за управление на отпадъците и компаниите по оползотворяване да обединяват усилията си за изграждане на необходимото равнище на информираност. Предлага се да се започне три-годишна високо интензивна програма за постигане на краткосрочен и на дългосрочен устойчив ефект.

Едновременно с това, общините, заедно с организациите по оползотворяване на

материали за рециклиране, трябва да гарантират наличието на ефективна и цялостна система за разделно събиране и съхранение на отпадъци от опаковки и други материали за рециклиране. В тази насока е необходимо, общините заедно с организациите по оползотворяване на материали за рециклиране да осигурят и на държавните институции достатъчно разделяне при източника и събиране на материали и хартия от отпадъци от опаковки. Предвижда се основно организациите по оползотворяване да осигуряват средства за разделяне при източника за населени места (> 5000 жители). За по-малките населени места за осигуряване на съоръжения за съхранение и осигуряване на събирането на материали за оползотворяване е отговорна общината. Общините могат да доставят оползотворените материали, събрани от малките населени места, например до ЦР за временно съхранение в по-голям контейнер до транспортирането им до съоръжение за фино сортиране. Съоръженията за фино сортиране ще продължат да бъдат експлоатирани от компаниите по оползотворяване. Първоначално размерът на материали за рециклиране, събрани в рамките на малките селища ще бъде твърде малък, за да се оправдае пълноразмерно съоръжение за сортиране. Очаква се да се постигне най-икономически резултат, ако финото сортиране се извършва на вече съществуващите съоръжения, принадлежащи на компаниите по оползотворяване.

Оценено е, че за 7 годишен период, разширяването на общинските системи за разделяне при източника, в комбинация с повтарянето на кампаниите за информиране на обществеността и бизнеса, ще са в състояние да увеличат количеството оползотворени материали от отпадъци от първоначално около 5 до 8% от всички ТБО.

С въвеждане на регионалната система за управление на отпадъците ще стане възможно и намаляване депонирането на биоразградимите отпадъци, както се изисква от националните цели. Това ще бъде постигнато с комбинация от три мерки:

- Компостиране на общински зелени отпадъци в комбинация с до 20 000 тона/год. на органични твърди битови отпадъци;
- Едрогабаритните отпадъци ще бъдат обработвани за рециклиране, като RDF в количества от 2 000 – 2 500 тона/год.;
- Домашното компостиране на градински отпадъци трябва да се насърчава и разширява до ниво най-малко 20% от събраното в момента.

Целите за намаляване на органичните отпадъци се считат за реалистични и ще доведат до ниво на рециклиране от 20-22% от генерирането на ТБО.

Общините следва активно да насърчават домашното компостиране, което вече е познато в селските райони. Домашното компостиране се счита за приложимо, също така и за жилищните райони с еднофамилни къщи с градини, както и в предградията на големите градове. Домашното компостиране трябва да се съсредоточи основно върху градински отпадъци и отпадъци от зеленчуци от домакинствата.

За да се намали депонирането на биоразградими материали, отпадъците от зеленчуковите пазари трябва да се доставят директно в съоръжението за компостиране на зелени отпадъци.

Съхранение на отпадъците

Първоначално ще има два вида съдове за съхранение на отпадъци - един за материали за рециклиране (отпадъци от опаковки) и един за смесени битови отпадъци (ТБО). Осигуряването и обслужването на контейнери за материали за рециклиране в населени места с над 5 000 жители е задължение на компаниите по оползотворяване.

По инициатива на общините следва да се предвидят еквивалентни мерки и за по-малките населени места с население по-малко от 5 000 души.

Система за управление на отпадъците в община Гурково първоначално предполага смесено събиране на остатъчни общински отпадъци от домакинства (т.е. отпадъци, които не са разделени при източника) и транспортирането им до ПС –

Гурково за временно съхранение и последващо транспортиране до РД за депониране.

При първа икономическа възможност системата за събиране на битови отпадъци и отпадъци за рециклиране трябва да се допълни със система за разделно събиране на съхранение и на градински отпадъци за съответните райони. Приложимо е разделно събраните градински отпадъци да се компостират заедно с общински зелени отпадъци за производство на рециклируем зелен компост.

В таблицата по-долу е представена цялата система за съхранение на отпадъците.

Вид отпадъци	Съхранение / събиране	Третиране
Материали за рециклиране	2-3 фракции в специални съдове. Събират се от Компании по оползотворяване за населени места > 5,000 жители и от общините или техните концесионери по осигуряване управлението на отпадъците в по-малките населени места.	Компаниите по рециклиране се приема, че изпълняват необходимото фино сортиране докато съоръжението за сортиране на Регионалното сдружение стане икономически приложимо.
Битови отпадъци с високо органично съдържание	Смесени в един контейнер – да се събират по допълнително проектирани маршрути.	Компостиране на битови отпадъци.
Остатъци от общински отпадъци	Смесени в един контейнер/кофа.	Депониране.
Градински отпадъци	Постепенно въвеждане на разделно събиране.	Компостиране с общински зелени отпадъци.
Общински зелени отпадъци	Без междинно съхранение.	Компостиране.

В споразуменията си с общините компаниите по оползотворяване трябва да бъдат задължени да извършват многократно обширни кампании по информираност в сътрудничество с общините и местните НПО. Такива кампании трябва да бъдат проектирани да достигнат до всички жители на общината и трябва да се повтарят всяка година.

Усилията и резултатите на рециклирането трябва да бъдат внимателно наблюдавани от всяка община и докладвани на Регионалното сдружение. Ефективността от дейностите по рециклиране трябва да се регистрира като процент, например, нетното тегло от оползотворени материали, заплатени от фирмите по оползотворяване, разделено на количеството отпадъци, постъпили в депото.

Съоръженията за съхраняване на твърдите битови отпадъци трябва да са проектирани с достатъчен капацитет, за да се гарантира, че липсата на капацитет няма да доведе жителите да депонират битови отпадъци в контейнерите за рециклиране.

Прието е съдовете за съхранение на отпадъци да са средно с 10 години експлоатационен живот. Ето защо 10% от всички съдове за съхранение ще се подновяват всяка година. Освен това се приема, че всяка година ~ 3% от съдовете за съхранение се повреждат до степен, че да бъдат заменени преди края на полезния им живот. Разходите по подмяна и поддръжка на съдовете за съхранение на отпадъци се приемат за експлоатационни разходи, независимо дали се закупуват от общината или от концесионер.

Разходите за подмяна и поддръжка на съдовете за отпадъци се предполага, че трябва да се прехвърлят върху крайните потребители, например жителите, като част от таксите за управление на отпадъците. Оценено е, че приносът от 10,5 лв., вкл. ДДС на тон битови отпадъци е достатъчен да покрие всички общински разходи за осигуряване на съоръжения за съхранение на отпадъци - включително осигурени от общините

съдове за отпадъци за рециклиране за по-малките населени места.

Общинските зелени отпадъци ще се транспортират директно до едно от регионалните съоръжения за компостиране от общинския оператор без междинно съхранение. Препоръчва се операторите да прилагат малки мобилни шредери на работните площадки, за да минимизират обема, който трябва да се транспортира.

Изхвърлянето на градински отпадъци заедно с битови отпадъци трябва да се преустанови възможно най-скоро. Предложената система включва два незабавни метода за изхвърляне на градински отпадъци – домашно компостиране или доставка до един от центровете за рециклиране. Препоръчва се общините да включат мерки за домашно компостиране и ползите от тях в своите информационни кампании за управление на отпадъците.

Освен това, с течение на времето, общините трябва да прилагат по-ефективен, но и по-скъп метод на разделното събиране на градински отпадъци за всички квартали например кварталите с еднофамилни къщи в по-големите градове. Градинските отпадъци се компостират заедно с общинските зелени отпадъци за производство на рециклируем зелен компост. До края на Етап I - 2019г. се приема, че процентът на събраните градински отпадъци заедно с битовите отпадъци ще се намали на 50% от сегашното ниво.

Сметосъбиране и транспортиране на отпадъците

Събирането на битовите отпадъци ще се осигури за цялото население в регион за управление на отпадъците Стара Загора. Събирането ще се извършва два пъти седмично за градовете > 3000 жители и един път седмично за всички останали населени места. Разделените при източника материали трябва да се събират редовно с приемлива честота за покриване на реалните нужди. Различни честоти за събиране изискват различни капацитети за съхранение на отпадъци.

Сметосъбирането и транспортирането до най-близкото регионално съоръжение за управление на отпадъци е отговорност на отделните общини. Мястото за прием на отпадъци за община Гурково, Твърдица и Николаево е ПС – Гурково. В таблицата по-долу са показани приемните регионални съоръжения за отпадъци в регион Стара Загора.

Местоположение	Съоръжение	Вид на приеманите отпадъци
Стара Загора – Ракитница Изток	РЦУО и ЦР	Всички (битови, зелени, ЕГО, и отпадъци за ЦР ^{*)} (без нетретирани СО)
Казанлък	ПС и ЦР	Битови, зелени, ЕГО и отпадъци за ЦР ^{*)}
Гурково	ПС и ЦР	Битови, зелени, ЕГО и отпадъци за ЦР ^{*)}
Гълъбово	ПС и ЦР	Битови, зелени, ЕГО и отпадъци за ЦР ^{*)**}

^{*)} отпадъци за ЦР включват всички видове отпадъци, които не могат да се депонират с битовите и където не е осигурена определена система за събиране.

^{**)} Оборудването за ЦР ще се предостави от община Гълъбово

Събирането и транспортирането на битовите отпадъци ще се изпълнява от концесионер или от дружество, което е собственост на общината или е неразделна част от общинската администрация.

Инвестирането в и финансирането на сметосъбиращи превозни средства ще се осигури или от общината или от концесионера. Инвестициите, направени от концесионерите или от други частни изпълнители ще се заплащат посредством концесионни такси, което е оперативен разход.

Обичайна практика в България е концесионерите и общините да закупуват

оборудване и автомобилен парк втора ръка, за да се поддържат възможно най-ниски инвестиционни амортизационни разходи, така че да са по-конкурентни. Оборудването, закупено с държавна помощ или с безвъзмездна помощ от ЕС трябва да е съвсем ново, което ще доведе до по-високи разходи и такси.

В момента оборудването за обслужване на дейностите по отпадъците в община Гурково е собственост на общината.

Като цяло броят на сметосъбиращите превозни средства е оценен на ниско ниво в региона и ще се наложи увеличаване на капацитета поради регионализацията и по-дългите транспортни разстояния, както и необходимостта от допълнително събиране на разделените при източника отпадъци за населените места, които не се обслужват компании по оползотворяване. Възрастта на общинските средства за сметосъбиране варира в широки граници от няколко години до над 30 години за община Гурково.

В резултат от прегледа на възрастта на притежаваните от община Гурково в момента сметосъбиращи превозни средства, е предложен план за подмяна на превозните средства, както е показано в следващата таблица. През посочените години се приема, че общината ще замени съществуващите сметосъбиращи превозни средства с нови и като цяло с по-големи, за да се отговори на развитието на генерирането на отпадъци. Като алтернатива броя на превозните средства би трябвало да се увеличи, за да се поддържа нивото услугите по събиране за всички жители и видове отпадъци.

Година	2014	2016	2021	2026	2031
Община Гурково	X		X		X

В тази насока община Гурково е подменила остарелия автомобилен парк, но дела на новите специализирани сметосъбиращи автомобили, закупени през последните 2 години е малък – закупен е един автомобил през 2013г.

Организационните рамки за бъдещите общински системи за сметосъбиране и транспорт не са известни в момента. Новият транспортен модел може да доведе до преразглеждане на настоящото устройство от общините. Освен това, във времето, рамката също може да бъде обект на промени, когато различните концесионни договори изтичат или в случай, че общината трябва да направи големи инвестиции в нови превозни средства. В краткосрочен план, се очаква най-вероятно продължаване на съществуващата рамка.

Транспортирането на събраните отпадъци от общините до РЦУО Стара Загора ще се осъществява по два начина: директно и индиректно (през ПС), както е показано на фигурата по-долу, показваща функционирането на регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора. Т.е общините Стара Загора, Чирпан, Раднево, Опан и Братя Даскалови ще транспортират събраните отпадъци директно до РЦУО Стара Загора, намиращ се на площадка „Ракитница - Изток“. Общините Казанлък, Мъглиж и Павел Баня ще транспортират събраните отпадъци до ПС-Казанлък, намираща се в землището на с. Черганово. Общините Гурково, Твърдица и Николаево ще транспортират събраните отпадъци до ПС-Гурково, намираща се в землището на гр. Гурково. Община Гълъбово ще транспортира събраните от територията на общината отпадъци до ПС-Гълъбово, намираща се в землището на с. Обручище.

Въпреки това, разходите за сметосъбиране и транспортиране ще се увеличат за почти всички общини, поради бъдещите по-дълги транспортни разстояния до най-близкия регионален приемен център за отпадъците. Оценено е, че транспонирането на битови отпадъци на големи разстояния със съвременни уплътняващи превозни средства, ще възлиза на около 0,6 лв./км за тон, без ДДС. Тази цена включва експлоатацията и поддръжката на сметосъбиращото превозно средство заедно със

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

заплатата на сметосъбиращия екип за времето, изразходвано за транспорт. В следващите таблици са показани оценените допълнителни разходи за тон за транспортиране до новия регионален приеман център за отпадъци, като за Община Гурково е ПС-Гурково.

Отпадъци – разстояния и разходи за транспортиране на дълги разстояния за община Гурково, по цени с ДДС

Община	Транспорт – разстояния		Дълги разстояния	
	Съществуващ транспорт	Транспорт до ПС-Гурково	Допълнително разстояние	Допълнителни разходи, вкл. ДДС
	km	km	km	лв./тон
Гурково	5.5	5.5	0.0	-

*Без отчитане до РЦУО

Единични цени за община Гурково за сметосъбиране и транспорт “с” и “без” регионалната система за управление на отпадъците, по цени с ДДС

Община	Разходи за сметосъбиране и транспортиране, с ДДС	
	Съществуваща система	До регионално съоръжение – ПС-Гурково
	лв./тон	лв./тон
Гурково	39.7	39.7

Информацията, събрана от общината относно настоящите бюджети за почистване на обществени площи, събирането и транспортирането на битови отпадъци, както и експлоатацията на старото общинско депо, е използвана за изчисляване на настоящите разходи за единични цени за сметосъбиране и транспортиране. Горната таблица дава оценените единични цени за сметосъбиране и транспортиране на битови отпадъци преди и след включване на горепосочените допълнителни разходи за транспортиране на дълги разстояния отпадъци за община Гурково.

Единичните цени за сметосъбиране в горната таблица не включват разходи за изграждане или експлоатация на новата претоварна станция в община Гурково или разходите за амортизация за новите сметовозни транспортни средства, собственост на общината.

Горепосочените единични цени и транспортните разходи ще останат валидни, докато община Гурково (и в бъдеще ако има концесионер), продължават да използват втора ръка напълно амортизирана техника за събиране и транспортиране. Веднага след като се закупи ново оборудване, разходите за амортизация ще доведат до увеличаване на разходите за събиране и транспортиране.

Третиране на отпадъците

- Третиране на смесени битови отпадъци – третиране в инсталацията за сепариране и закрито компостиране (ИСЗК) - съоръжение с проектен капацитет за предварително третиране от 30 000 тона/год. и закрито компостиране за 20 000 тона/год. смесени битови отпадъци.

ИСЗК, която трябва да се изгради през 2016г. е проектирана за приемане и предварителна обработка на 600 тона/седмица смесени битови отпадъци. Третираните битови отпадъци трябва да имат повишена концентрация на органични вещества и само малка концентрация на фини частици, като пясък и други некомпостируеми инертни

материали. Необходимо е приемът на ИСЗК да е с висока концентрация на компостируеми органични материали, за да се изпълнят целите за намаляване на депонирането на биоразградими материали преди 2020 година. Подходящи отпадъци биха могли да се съберат от хранително-вкусовата промишленост и градските зони с относително висока концентрация на хранителни отпадъци. Предполага се, че предварителното третиране ще е с капацитет за производство 400 тона/ден битови отпадъци за компостиране (суров компост). Остатъците след третирането ще бъде прехвърлени на депото за окончателно депониране.

- Третиране на общински зелени отпадъци

Съоръжението за механично сепариране има втора линия за предварително третиране на общински зелени отпадъци, която е в състояние да обработва и разделно събраните градински отпадъци. За предварително третиране на зелените и градински отпадъци ще се използва главно мобилно оборудване. Това ще позволи оборудването да изпълнява децентрализирана обработка на зелени отпадъци. Децентрализираното съоръжение за предварителна обработка може да се изпълни и в ПС, оборудвани с площадка за временно съхранение на тези отпадъци, а също и да се използва за изравняване и буфер за съхранение за РЦУО. Това ще даде възможност за третиране на зелени отпадъци, с постоянен капацитет през целия сезон, както и намаляване на нуждата от капацитет в пиков период. Съоръжението за предварително третиране на зелени отпадъци е проектирано с капацитет от 600 тона седмично. Действителният прием за компостиране на зелените отпадъци се приема да не е повече от 50% от него.

Компостиране

- Ръчно сортиране на битови отпадъци

Не се предвижда да се изгради регионално съоръжение за пълно сортиране на битови отпадъци или разделно събрани при източника отпадъци на Етап I. Чрез финансиране на общините с ПЧП или финансиране от производителите на отпадъци от опаковки, създадените компании по оползотворяване вече са изградили такива съоръжения. Следователно компаниите по оползотворяване са в състояние да предложат по-евтини услуги за фино сортиране, от регионалните организации за управление на отпадъците.

Вместо да се създава собствено съоръжение за сортиране на материали за рециклиране, сдружението за управление на отпадъци и общините трябва да продават своите материали за рециклиране, събрани от по-малките населени места до една от компаниите, работещи в региона или да плати за тях за извършване на необходимото фино сортиране.

Механично предварително третиране и сепариране - включва 2 отделни работни линии:

- Линия за Битови отпадъци с високо съдържание на органични вещества, и
- Линия за Зелени и градински отпадъци

Разделно събраните битови компостируеми отпадъци се доставят директно на РЦУО в инсталацията за механично сепариране. Постъпващите отпадъци ще се шредират, за да се отворят торбите за боклук и се намали размера на частиците. Механичното пресяване ще произведе две фракции: суров компост от битови отпадъци и остатъци от отпадъци с по-големи размери. Шредиранияте материали ще преминат през магнит за отстраняване на метала. Остатъците от пресетите по-големи частици от отпадъците ще се депонират, освен ако се докаже, че е изгодно да се въведе втори процес на пресяване за производство на RDF.

Общинските зелени отпадъци и разделно събраните градински отпадъци се шредират до размер приложим за последващия процес на компостиране. Първоначалното шредирание трябва да се прави при източника от общинските фирми, предоставящи такива услуги с цел намаляване на транспортните разходи. Окончателно шредирание и сортиране ще бъде изпълнено чрез мобилно оборудване в съоръжението за компостиране или на някой от регионалните центрове за прием на зелени и градински отпадъци.

Градинските отпадъци се доставят до най-близкото регионално съоръжение за прием на отпадъци за временно съхранение преди да се шредират и транспортират до регионалното съоръжение за компостиране.

Общинските зелени и градински отпадъци се генерират главно през лятото и през есента (само около 6-8 месеца/год). Проектният капацитет на съоръжението за предварително третиране на зелени и градински отпадъци е прието да отговаря на 9 000 т/год. общински зелени отпадъци и до 6 000 тон/год. градински отпадъци (50% от количеството, което в момента се депонира като част от твърдите битови отпадъци), или общо 15 000 т/год.

Съоръжението за закрито компостиране е проектирано за преработка на 20 000 тона/год. на суров компост от смесени битови отпадъци и 10 000 тона/год. компост от зелени отпадъци. Ще се произвеждат две качества компост – на основа на битови отпадъци, и „зелен компост“. Производството на зелен компост трябва да се увеличи колкото е възможно повече. „Зелените“ отпадъци ще се генерират само 6-8 месеца годишно. Ще има междинно съхранение на зелени отпадъци, за да се осигури непрекъснат прием през сезона. Предварителното третиране на битови отпадъци и компостирането ще запълни празнината за пълно използване капацитета на инсталацията през цялата година.

Зелени и градински отпадъци

Общинските зелени отпадъци, а също и разделно събраните градински отпадъци на общините и техните доставчици на услуги се предоставят на най-близкото регионално приемно съоръжение. РЦУО, както и двете най-големи ПС ще включват съоръжения за приемане на този вид отпадъци за временно съхранение и възможна допълнителна преработка преди трансфера им до регионалното съоръжение за компостиране.

Обработката ще се извършва от мобилни шредери на площадката за съхранение, за да се намалят разходите за транспорт на отпадъците до регионалното съоръжение за компостиране. Мобилният шредер ще се помещава на РЦУО, където обикновено ще се използва за предварително третиране на зелени и градински отпадъци, преди компостирането на зелените отпадъци.

Потенциал на компостиране на зелени и градински отпадъци

<i>Маса на суровия компост</i>	Ед. мярка	2015	2025	2035
Общински зелени отпадъци	тон/год.	9,250	8,900	8,900
Градински отпадъци (50%)	тон/год.	5,900	6,500	7,600
Максимално зелено компостиране	тон/год.	15,150	15,400	16,500
<i>Потенциал зелено компостиране</i>				
Общински зелени отпадъци	тон/год.	6,000	5,800	5,800
Градински отпадъци (50%)	тон/год.	3,800	4,200	4,900
Максимално зелено компостиране	тон/год.	9,800	10,000	10,700

Приемайки ефективно събиране на всички общински зелени отпадъци и въвеждане на разделно събиране на градински отпадъци с ефективност от 50% ще бъдат получени за компостиране около 15 000 т/год. зелени отпадъци. Производството на зрял пресят зелен компост ще възлиза на около 65% от него или около 10 000 т/год. Тази цел обаче не се очаква да бъде постигната до около 2020 година.

Едрогабаритни отпадъци (ЕГО)

ЕГО от общините и техните доставчици на услуги се предоставят на най-близкото регионално приемно съоръжение. РЦУО, както и двете най-големи ПС ще са оборудвани за приемане на такива отпадъци за временно съхранение и след преработка ще се доставят до РЦУО. Очакваното количество на ЕГО за целия регион възлиза на около 3 500 т/год.

От време на време площадките ще бъдат обслужвани от съоръжение за шредирание/ сортиране за намаляване на транспортните разходи до РЦУО. РЦУО ще има по-голяма площадка за временно съхранение на ЕГО и достатъчно място за обработката им. Преработката на ЕГО ще включва раздробяване, магнитна сепарация и тестове за производство на RDF и фракции за депониране.

По този начин третирането на ЕГО ще произвежда две фракции за рециклиране (RDF и метали) и остатъчни отпадъци за депониране. По-голямата част на органичното съдържание в ЕГО се очаква да присъства във фракцията на RDF. Смята се, че след шредирание и пресяване 60-80% от ЕГО могат да се рециклират главно като RDF.

Депо

Депото е мярка за обезвреждане на отпадъци, чиито проектни и експлоатационни цели водят до минимизиране на отрицателното въздействие върху околната среда и общественото здраве от депонирани санитарни отпадъци. Депонирането е последния вариант за обезвреждане на отпадъци, които не могат да бъдат рециклирани или повторно използвани по никакъв начин.

Правната рамка за депата в България се основава на Директива 1999/31/ЕС на ЕС. Член 6 от Директивата приема депонирането само на отпадъци, които са били обект на предварителна обработка. Възможното третиране включва комбинация от физични, термични, химични, биологични и механични (сортиране) обработки, които променят характеристиките на отпадъците с цел намаляване на неговия обем или степен на опасност улеснявайки разширено оползотворяване на площадката за депониране.

Според член 4 от Директивата, депата за отпадъци са класифицирани в три

категории в зависимост от вида на получените отпадъци: опасни, неопасни и инертни. Неопасни отпадъци означава общински отпадъци или всички други, които не се считат за опасни отпадъци. Опасните отпадъци се дефинират с Директива 91/689/ ЕЕС.

Регионалното депо на Стара Загора, намиращо се на площадка „Ракитница Изток“ е проектирано за приемане само на неопасни отпадъци.

На регионалното депо ще бъдат депонирани:

- Нетретирани битови отпадъци (след разделяне при източника на материали за рециклиране);
- Остатъци от механична предварителна обработка на битови и зелени отпадъци;
- Остатъци от фино пресяване на компост;
- Остатъци от третиране и рециклиране на ЕГО;
- Не-инертни отпадъци от СО, които не могат да бъдат рециклирани;
- Депониране на отпадъци, получени от ЦР;

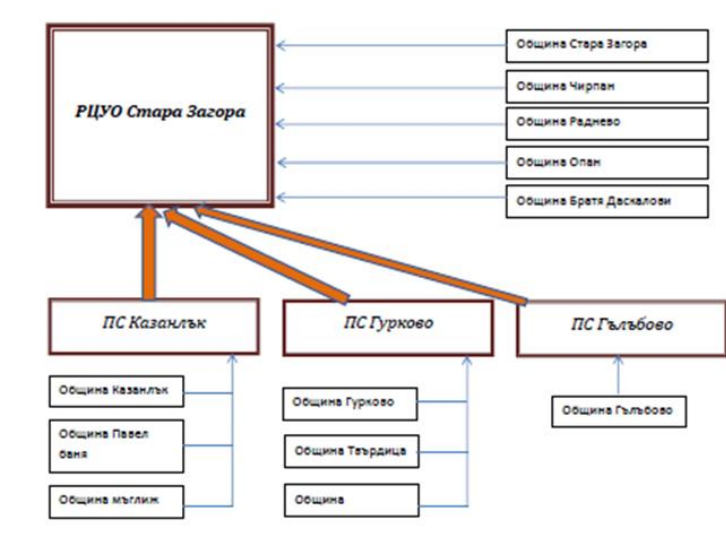
Първоначалното строителство на депото ще включва не само клетка 1, но също така и всички необходими технически и екологични спомагателни и помощни съоръжения. Общият генерален план включва също и площадка за съоръжение за третиране на газ. Реалното ѝ изграждане ще се извърши, когато първите части на клетка 1 са готови за окончателно запечатване и може да се изпълнява системата за събиране на газ.

3.2.2.1. Елементи на Регионалната система за управление на отпадъците за регион Стара Загора, финансирани на Етап I по ОПОС 2007-2013г.

- РЦУО - регионално депо и инсталация за предварително третиране/сепариране и закрито компостиране на територията на община Стара Загора;
- Три Претоварни станции съответно на територията на общините Казанлък, Гурково и Гълъбово;

На схемата по-долу е онагледено функционирането на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора, като генерираните отпадъци на територията на общините Ст. Загора, Чирпан, Раднево, Опан и Братя Даскалови ще бъдат директно транспортирани до РЦУО – Ст. Загора, които са 65% от общото количество постъпващи отпадъци на РЦУО, а от трите претоварни станции общо количеството на постъпващите отпадъци на РЦУО е 35%.

Функциониране на регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора

Системата за управление на отпадъците в регион Стара Загора първоначално предполага смесено събиране на остатъчни общински отпадъци от домакинства (т.е. отпадъци, които не са разделени при източника) и транспортирането им до регионалното депо. Общинските зелени отпадъци, органичните отпадъци от пазарите и хранително-вкусовата промишленост, както и от битовите отпадъци с висока концентрация на хранителни отпадъци трябва да се транспортират до инсталацията за сепариране и закрито компостиране на РЦУО площадка „Ракитница Изток“. Мерките по разделяне при източника и разделното събиране ще бъдат въведени постепенно, за да подготвят мерките за третиране в регионалната система, които ще бъдат проектирани и изпълнени на следващия етап Етап II.

Регионалният център за управление на отпадъците се изгражда близо до „Ракитница-Изток“. Площадката определена за центъра понастоящем е достатъчна за съоръженията за Етап I (финансиран по ОПОС 2007-2013г.), включително клетките на регионалното депо за период от 23 години. Мерките, които трябва да се изпълнят в регионалната система за Етап II ще изискват увеличение на наличната в момента площ за РЦУО или ще трябва да се разположат на нова площадка. Приложими площадки за мерките за Етап II зависят от избрания начин на третиране.

РЦУО в „Ракитница Изток“ включва и технически и административни съоръжения за всекидневна експлоатация на цялата регионална система за управление на отпадъците. Цялата зона ще бъде оградена и по периметъра ѝ ще има зелен пояс. От вътрешната страна на оградата се приема да се изпълнят като част от първоначалния обхват на работа:

Съоръжение	Функция
Съоръжения в приемната зона	<ul style="list-style-type: none"> • Регистрация на отпадъците (вид, произход, пр.); • Мониторинг на отпадъците – кантар; • Инструкции за разтоварване (вътрешно направление);
Клетка №1	<ul style="list-style-type: none"> • Клетка на депото; • Мембранна Система; • Система за събиране и отвеждане на инфилтратата; • Съоръжения за събиране на повърхностния отток; • Пътища за достъп – вътрешни; • Път за достъп на компактора;
МБТ – етап I	<ul style="list-style-type: none"> • Закрито МБТ съоръжение за прием и предварително механично третиране и сепариране на метали; • Закрито съоръжение за прием и предварително третиране на зелени отпадъци; • Закрито компостиращо съоръжение за битови и зелени отпадъци; • Съоръжение за фина обработка на компост; • Съоръжение за третиране на изпускания въздух; • Площадка за съхранение на продаваем зрял компост; • Съоръжения за персонала, включително помещения за почивка за шофьорите;
Зелени отпадъци	<ul style="list-style-type: none"> • Платформа за междинно съхранение на зелени отпадъци; • Мобилно оборудване за преработка на зелени отпадъци;
ЕГО	<ul style="list-style-type: none"> • Платформа за междинно съхранение на ЕГО; • Мобилно оборудване за преработка на ЕГО за рециклиране;

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

ЦР	<ul style="list-style-type: none">• Отпадъци за рециклиране;• Опасни отпадъци от домакинствата;• Градински отпадъци;• ЕГО;• Отпадъци за депониране;• други.
----	--

В таблиците по-долу са посочени прогнозните количества на генерираните в региона отпадъци, както и тяхното третиране в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора.

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

Третирани отпадъци в региона (извън РЦУО)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Рециклиране на стъклен амбалаж от опаковки	1,578	1,590	1,603	1,610	1,612	1,615	1,617	1,620	1,635	1,651	1,666	1,682	1,698	1,714	1,731	1,747	1,764	1,780	1,790	1,800
Рециклирани метални отпадъци (Пунктове)	2,435	2,461	2,487	2,514	2,554	2,595	2,636	2,678	2,721	2,764	2,807	2,851	2,896	2,941	2,987	3,034	3,081	3,129	3,178	3,225
Рециклирани отпадъци и отпадъци от опаковки (Хария, картон и пластмаса), предадени на пунктовете	8,910	9,329	9,765	10,220	10,434	10,653	10,876	11,107	11,279	11,455	11,634	11,815	11,999	12,186	12,376	12,569	12,765	12,970	13,160	13,357
Домашно компостиране, преди изхвърляне на отпадъците в контейнери	5,177	5,135	5,094	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889	4,889
Рециклирани хартия картон и пластмаси от пунктовете за събиране	1,509	1,527	1,545	1,564	1,589	1,614	1,640	1,666	1,693	1,719	1,746	1,774	1,801	1,830	1,858	1,887	1,917	1,947	1,977	2,006
Използване на енергията на дървесни отпадъци при отопление (преди изхвърляне на отпадъците в контейнери)	3,132	3,114	3,096	3,077	3,052	3,027	3,001	2,975	2,948	2,922	2,895	2,867	2,840	2,811	2,783	2,754	2,724	2,694	2,664	2,635
Общо третирани извън системата	22,740	23,156	23,590	23,874	24,131	24,393	24,660	24,935	25,165	25,399	25,637	25,878	26,123	26,371	26,623	26,880	27,140	27,409	27,658	27,911

Количества отпадъци постъпващи на входа на РЦУО в тона, в т.ч.	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Количества уплътнени или предварително третирани на ПС в тона	0	18,097	43,404	43,435	44,012	44,598	45,193	45,796	46,436	47,067	47,707	48,357	49,018	49,689	50,371	51,063	51,766	52,480	53,213	53,911
Третирани отпадъци на РЦУО	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Компостиране на "зелени" отпадъци от обществени зелени площи	0	4,167	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
Рециклиране на едрогабаритни и разделно събрани отпадъци на Общинските центрове	0	428	1,027	1,019	1,019	1,019	1,019	1,087	1,087	1,087	1,087	1,087	1,087	1,359	1,359	1,359	1,359	1,359	1,359	1,699
Компостиране на смесени отпадъци - компост използван за запръстване	0	6,171	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810	14,810
Загуба на тепло при Компостиране на смесени отпадъци	0	2,163	5,190	5,190	5,190	5,190	12,000	12,100	12,100	12,100	12,100	12,100	12,100	12,100	12,100	12,100	12,100	12,100	12,100	12,100
Рециклиране на сепарирани смесени отпадъци на етап 1 и етап 2	0	1,250	3,000	3,000	3,000	3,000	12,507	12,606	13,993	14,212	14,434	14,659	14,888	15,121	15,357	15,597	15,841	16,099	16,099	16,664
Общо третирани на РЦУО	0	14,178	34,027	34,019	34,019	34,019	50,336	50,603	51,990	52,209	52,431	52,656	52,885	53,390	53,626	53,866	54,110	54,368	54,368	55,273
Общо третирани в региона	22,740	37,334	57,617	57,893	58,150	58,412	74,996	75,538	77,155	77,608	78,068	78,534	79,008	79,761	80,250	80,746	81,250	81,777	82,026	83,184

Депонирани на регионалното или общински депа след третирание	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Общо за региона в тона годишно	128,057	114,704	95,684	96,695	98,476	100,284	85,803	87,398	87,958	89,660	91,389	93,145	94,928	96,468	98,307	100,176	102,074	103,986	106,214	107,437
Отпадъци в kg/човек	346	313	263	268	273	278	238	242	244	248	253	258	263	267	272	278	283	288	294	298
Обем m³/год.	213,429	191,173	159,474	161,159	164,126	167,140	143,005	145,664	146,597	149,434	152,315	155,242	158,214	160,779	163,846	166,960	170,123	173,310	177,024	179,061

Третирани отпадъци в регион Стара Загора

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

В таблицата по-долу е показано натоварването на всяка една претоварна станция от всеки един потенциален ползвател – община в регион Стара Загора.

ПС-Гълъбово	Година	2016	2022	2032	2036
Общо количество отпадъци от Гълъбово към ПС Гълъбово (ПС-ЮИ)	тон/год.	4 460	4 639	5 230	5 479
ПС-Гурково					
Количества от Гурково	тон/год.	1 522	1 665	1 906	2 008
Количества от Николаево	тон/год.	1 464	1 660	1 909	2 014
Количества от Твърдица	тон/год.	4 302	4 714	5 434	5 738
Общо количество отпадъци постъпващи на ПС Гурково (ПС-СИ)	тон/год.	7 288	8 040	9 249	9 759
ПС-Казанлък					
Количества от Казанлък	тон/год.	25 471	26 840	30 815	32 490
Количества от Мъглиж	тон/год.	2 871	3 160	3 642	3 846
Количества от Павел баня	тон/год.	3 484	3 809	4 366	4 601
Общо количество отпадъци постъпващи на ПС Казанлък (ПС-СЗ)	тон/год.	31 826	33 809	38 823	40 937

Количества отпадъци постъпващи на ПС-Гълъбово, ПС-Гурково и ПС-Казанлък

А) Регионален център за управление на отпадъците – Стара Загора

Площадката „Ракитница Изток“ определена за изграждане на „Регионален център за управление на отпадъците“ е разположена в границите на землището на с. Ракитница (североизточно от селото), община Стара Загора. Площадката се намира на около 2 км преди центъра на селото и на 1 км от покрайнините му, в ляво от пътя Ст. Загора – Чирпан (път №66). До площадката се достига по асфалтов път 0.5 км, започващ от път №66 и преминаващ през централната и част в посока североизток. На североизток площадката на депото граничи с терена на находище “Аламура” /Акт №773/10.12.2003г. за изключителна държавна собственост/ за подземно богатство – варовици и долерити. С решение на МС (№390/10.05.2004г.) находище “Аламура” е предоставено на концесия със срок от 10г. за добив на подземни богатства – строителни материали.

Площадката на РЦУО - Стара Загора има площ 325.080 дка, в която са включени застроена площ 265.070 дка и зелени площи 60.01 дка. Площадката условно е разделена на 4 зони и външни комуникации:

- Приемна зона и Общински център за рециклиране (събирателен център);
- Зона за депониране – 4 бр. клетки за неопасни отпадъци, като на Етап I (финансиран по ОПОС 2007-2013г.) включва изграждането на клетка 1 на Регионалното депо;
- Зона на инсталация за сепариране и закрито компостиране;
- Зона за събиране и пречистване на замърсени води;
- Външен път за достъп;
- Външен водопровод;
- Външно ел. захранване;
- Отвеждане на чистите води от РЦУО;

РЦУО - Стара Загора ще приема за третиране неопасни ТБО от всичките 12 общини в регион Стара Загора, като директно на РЦУО ще бъдат транспортирани генерираните отпадъци от общини Стара Загора, Опан, Братя Даскалови, Чирпан и

Раднево.

А.1. Регионално депо за неопасни отпадъци – гр. Стара Загора, включва изграждането на:

- Външни връзки - електрозахранване; водоснабдяване; колектор за отвеждане на пречистени отпадъчни води до точка на заустване; довеждащ път от съществуващата инфраструктура до границите на РЦУО/закрито компостиране/;
- Клетка 1 с $V_{\text{полезен}}=1,2$ млн. m^3 на регионалното депо за неопасни отпадъци;
- Вътрешната инфраструктура – вътрешни площадкови инсталации и съпътстващата инфраструктура обслужващи клетка 1 на регионалното депо, електронна везна, административни и технически сгради, охранителни канавки включително за мерки за мониторинг и защита на околната среда – пречиствателна станция за инфилтрат, пречиствателни съоръжения за битово-фекални води, резервоари за техническа вода, мониторингови кладенци и др.;
- Система за улавяне на газовете;

А.2. Общински център за рециклиране

Ще се извършва прием на отпадъци от населението, които не отговарят на неопасни битови отпадъци – ЕГО, градински (зелени) отпадъци, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, опасни отпадъци и пр. В ЦР ще се извършват дейности, като разтоварване и ръчно разпределяне на отпадъците по контейнерите и натоварване на пълните контейнери, разтоварване на доставното място и връщането им в центъра. На Общинският център за рециклиране са разположени контейнери за разделно събиране на рециклируеми, специфични и едрогабаритни отпадъци от домакинствата. След запълване на съответния контейнер, той се натоварва, разтоварва се на доставно място и се връща в центъра. На площадката на ЦР има 11 бр. места за големи контейнери, място на контейнери за специфични отпадъци и закрыта зона за опасни отпадъци, както следва:

- Стоманени контейнери $10 m^3$ - общ брой 11 бр. (2 бр. на склад) за стъкло, метали, гуми, текстил, отломки, обемисти, дървесина, зелени отпадъци, пластмаси, автомобилни части, електрически части;
- Контейнер-мобилен екосклад 1600 л - 1 бр., оборудван със:
 - стойки с торби за метални, стъклени, аерозолни опаковки x 1 бр.;
 - контейнер за флуоресцентни осв. тела 500 л;
 - контейнер за акумулатори 500 л;
 - контейнер за портативни батерии 20 л;
 - резервоар за отработени масла 600 л;
 - товаро-разтоварна количка на 2 колела с товароносимост 100 кг;
- Контейнери за отпадъци 120 л – 8 бр.;
- Стоманени контейнери за складиране на по-обемни отпадъци /суровини, обем $20 m^3$ - 13 бр.;

А.3. Инсталация за сепариране и закрыто компостиране

Технологията включва механично и биологично третиране на смесени БО, ЕГО, растителни отпадъци разделно събрани при обслужване на обществени паркове и градини (дървесни и „зелени” отпадъци) събрани в регион Ст. Загора. Зоната на разтоварване на БО е в приемната зона на инсталацията за сепариране и закрыто компостиране. Отпадъците се натоварват в шредера чрез челен товарач и шредирания отпадък се разтоварва на приемен конвейер, чрез който се транспортират до инсталацията за сепариране. По време на движение отпадъците преминават през

магнитен сепаратор за сепариране на метални магнитни частици. Магнитът разтоварва отделените метали чрез улей до ниша за складиране на сепарирани метали. За сепариране на полиетиленови частици и пластмаси, които не са подходящи за компостиране ще се използва плоско или, като алтернатива самопочистващо се барабанно сито. Полученият суров компост от БО – след отделените метали и пластмаси се разтоварва в зона за временно съхранение под инсталацията за сепариране и ще се оросява с вода, след което ще се транспортира до компостните редове в инсталацията за компостиране. Материал за компостни редове е шредирани „зелени” отпадъци или суров компост от БО генерирани в общините.

Ще се извършва предварително третиране на „зелените” и ЕГО на трите ПС, като се използва полу-мобилно оборудване. Предварителното третиране на БО и „зелени” отпадъци има за цел производство на компостен материал. Компостирането ще се осъществява в редове в затворена сграда с вентилационна система. По време на летния период производството на компост ще бъде от „зелени” отпадъци, а през зимния сезон от БО генерирани в общините.

Капацитет на Инсталацията за сепариране и закрито компостиране

Третиране на битови отпадъци:

- Шредирание и пресяване – 30 000 т/год;
- Рециклирани материали и пресят остатък – 3 000 т/год.;
- Отпадък за депониране и повторно шредирание – 7 000 т/год.;
- Суров компост – 20 000 т/год.;
- Загуба на маса в следствие на биологично третиране – 5 190 т/год.;
- Готов компост, използван за запръстяване – 14 810 т/год.;

Третиране на „зелени” отпадъци

- Битови „зелени” отпадъци – 9 000 т/год;
- Градински и други отпадъци – 1 000 т/год;

Площ на буферния склад – 2 000 m²; Необходим обем на буферния склад – 3 000 m³.

Инсталация за сепариране – капацитет min 20 тона/час или 130 m³/час.

Компостиране – в хале общо 10 компостни реда.

Общо редуциран отпадък от рециклиране и компостиране 1 8190 т/год.

Оползотворяване на готов компост от смесени отпадъци, използват за запръстяване на депото – 14 810 т/год.

Б) Претоварна станция (ПС) за битови отпадъци – Казанлък обслужваща общини Казанлък, Павел баня и Мъглиж (20-год. товар ~ 44,000 тона/год.)

Претоварната станция за временно съхранение и транспортиране на ТБО на територията община Казанлък (ПС-Казанлък) ще приема и компактира отпадъци от общините Казанлък, Мъглиж и Павел баня.

Площадката, отредена за изграждане на Претоварна станция и ЦР се намира в землището на с. Черганово, община Казанлък (на около 700 m северно от главния път Казанлък – Мъглиж, при отклонението за Стара Загора и на около 2,4 km североизточно от покрайнините на с. Черганово, в близост до старото депо на община Казанлък). Имотът е собственост на община Казанлък. До мястото се достига по специално изграден асфалтов път, отклонение от републикански път I-5 – Казанлък – Ст. Загора. ПС Казанлък отстои на 48 km от РЦУО – Ст. Загора. За ПС-Казанлък са изградени и са извършени:

- Външни връзки - довеждаща инфраструктура /електрозахранване; довеждащ път; заустване на пречистени отпадъчни води/;

- Строителни работи и оборудване за ПС-Казанлък;
- Площадка за шредирание и временно съхранение на „зелени” отпадъци (използва се мобилен шредер, който се намира на РЦУО и се докарва на площадката при необходимост);
- Площадка за шредирание и временно съхранение на ЕГО;
- Общински център за рециклиране;

Общинският център за рециклиране представлява открита площадка, като в центъра и е разположена зоната за складиране, а по периферията е обособена зоната за разтоварване. Осигурен е лесен достъп и разтоварни площадки за леки автомобили. В складовата зона са разположени различни контейнери за разделно събиране на различни видове отпадъци, които така събрани са суровини за различни клонове на леката промишленост. Входящият поток - разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на общините Казанлък, Павел баня и Мъглиж като картон, автомобилни гуми, домакинско оборудване, стъкло, хартия, желязо и др. ще бъдат доставяни чрез лични превозни средства на обекта през отделен вход и ще се разтоварват на територията на Общинския център за рециклиране в различни контейнери до изчерпване на обема на съответния контейнер и на негово място ще се поставя празен. След запълването на съответния контейнер, чрез контейнеровоз ще се транспортират до съответното предприятие като суровина. Контейнеровоза с пълните контейнери преминава през електронна везна, определят се основни параметри (време на напускане количество дестинация и др.) напуска територията на обекта. В зоната за складиране на ЦР са разположени различни контейнери за събиране на различни видове отпадъци:

- Стоманени контейнери за складиране на по-обемни отпадъци /суровини, обем 20 m^3 - 13 бр.;
- Стоманени контейнери за складиране на строителни отпадъци /суровини, обем 10 m^3 - 2 бр.;
- Мобилен пункт за събиране на отпадъци /Товарни контейнери ролков тип, оборудвани с вана на дъното, покрита изцяло с метална решетка за временно складиране на опасни отпадъци – 2 бр.;

В) Претоварна станция (ПС) за битови отпадъци – Гурково обслужваща общини Гурково, Николаево и Твърдица (20-год. товар ~ 11,000 тона/год.)

Претоварната станция за временно съхранение и транспортиране на ТБО на територията община Гурково (ПС Гурково) ще приема и компактира отпадъци от общините Гурково, Твърдица и Николаево.

Площадката, отредена за изграждане на Претоварна станция и Център за рециклиране, се намира на територията на община Гурково, в землището на гр.

Гурково. Разположена е на около 1 км югоизточно от него в местността „Русева стена” и е в непосредствена близост до съществуващото общинско депо за твърди битови отпадъци. До площадката се достига по черен път, който се разклонява от асфалтовия път за гр. Велико Търново, чрез дясна отбивка, където е поставена бариера. Земята е общинска собственост. ПС Гурково отстои на 67 km от РЦУО – Ст. Загора. За ПС – Гурково са изградени и са извършени:

- Външни връзки – електрозахранване, водоснабдяване и довеждащ път;
- Строителни работи и оборудване за ПС-Гурково;
- Площадка за шредирание и временно съхранение на „зелени” отпадъци (използва се мобилен шредер, който се намира на РЦУО и се докарва на площадката при необходимост);
- Площадка за шредирание и временно съхранение на ЕГО;
- Общински център за рециклиране.

На територията на ПС са обособени следните няколко зони:

- *Приемна зона* – това е зоната в която се извършва входящия контрол на отпадъците, тяхното класифициране (количество, вид, произход, време на постъпване на обекта и др.). В приемната зона на обекта са разположени следните съоръжения: Портал с бариера; Портален монитор за лъчение; Електронна везна; Административна сграда; Паркинг за служители;
- *Работна зона* – това е зоната определяща характера на обекта, основната дейност извършвана на територията му. Тук са разположени следните съоръжения: Преса за уплътняване на отпадъци; Високо обемни контейнери за отпадъци; Релсов път за преместване на контейнерите; Стоянка (паркинг) за сметовозните автомобили; Контейнеровоз с ремарке; Площадка за разтоварване на сметовозните автомобили;
- *Общински събирателен център* – център за рециклиране – това е зоната в която ще се позиционират различни видове контейнери за разделно събиране на отпадъци за рециклиране, както и специализирани контейнери за опасни отпадъци от бита. Общинският събирателен център се състои от:
 - Площадка за временно съхранение на зелени маси;
 - Площадка за временно съхранение на едрогабаритни отпадъци;
 - Общински център за рециклиране;

Общинският център за рециклиране е зоната за складиране в която са разположени различни контейнери на разделно събиране на различни видове отпадъци, които така събрани са суровини за различни клонове на леката промишленост. С цел разделяне на постъпващите входящи потоци отпадъци от ползвателите на ЦР и ПС, ЦР има отделен вход с бариера. Общинският център за рециклиране представлява открита площадка, като в центъра и е разположена зоната за складиране, а по периферията е обособена зоната за разтоварване. На ЦР в зоната за складиране са разположени общо 11 бр. контейнери за събиране на различни видове отпадъци, като:

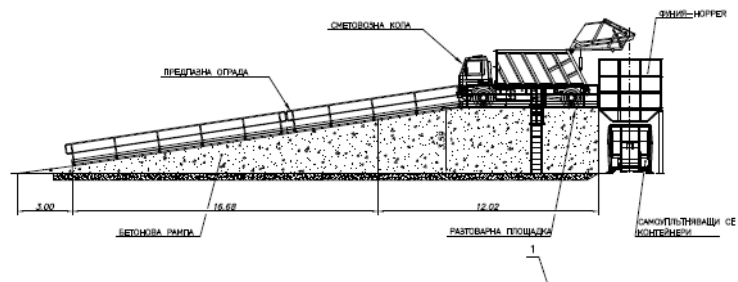
- Открити контейнери тип Вана – 10 m^3 – 3 бр.;
- Открити контейнери вана с подвижен преден капак 7 m^3 – 3 бр.;
- Контейнери с капаци с пружинен механизъм 7 m^3 – 3 бр.;
- Контейнери за специфични и вредни отпадъци (батерии, луминесцентни лампи, масла и др.) – размери по 6 m – 2 бр. Контейнерите представляват цялостно лакирана заварена конструкция със заключващи се врати, решетъчен под и обезопасяваща каптажна вана.
- *Обслужваща зона* – това е зона с общ характер за обекта в нея влизат следните съоръжения: Транспортно комуникативни връзки; Площадкова

инфраструктура; Резервоар за битови нужди; Резервоар за технически води; Охранителни канавки; Ограда и др.;

- Зона за озеленяване – това е зона свободна от съоръжения предназначена за затревяване и залесяване.

Технологичният процес е условно разделен на два потока:

- Входящ поток
 - Входящ поток сметовозни автомобили – отпадъците генерирани на територията на общините Гурково, Николаево и Твърдица се извозват до ПС посредством сметовозни автомобили, преминават през портала и електронната везна след което се разтоварват в приемен бункер. Разтоварените отпадъци се уплътняват посредством преса във високообемни контейнери.

- Входящ поток лични автомобили – разделно събраните отпадъци от домакинства на територията на общините Гурково, Николаево и Твърдица, като картон, пластмаси и гуми, домакинско оборудване, стъкло, хартия, желязо и др. постъпват на ПС през отделен вход и се разтоварват на територията на Общинския събирателен център в съответните контейнери до изчерпване на обема на съответния контейнер.

- Изходящ поток
 - Изходящ поток отпадъци – след запълването на високообемните контейнери, те се транспортират до РЦУО за ТБО Стара Загора;
 - Изходящ поток зелени отпадъци – след натрупване на необходимия обем те се шредират на площадката и се транспортират до РЦУО за компостиране;
 - Изходящ поток едрогабаритни отпадъци - след натрупване на необходимия обем те се шредират на площадката и се транспортират до РЦУО;
 - Изходящ поток суровини – разделно събраните отпадъци в Общинския събирателен център се извозват от специализираните организации по оползотворяване до съответните предприятия за рециклиране и обезвреждане на съответните отпадъци. След запълването на съответния тип контейнер на неговото място ще се поставя празен и се уведомява съответната организация по оползотворяване;

Контейнеровоза с пълните контейнери преминава през електронна везна, определят се основни параметри (време на напускане количество дестинация и др.) напуска територията на ПС.

Г) Претоварна станция (ПС) за битови отпадъци – Гълъбово обслужваща община Гълъбово (20-год. товар ~ 5,400 тона/год.)

Претоварната станция за временно съхранение и транспортиране на ТБО на територията община Гълъбово (ПС-Гълъбово) ще приема и компактира отпадъци от община Гълъбово.

Отредената площадка за Претоварната станция е в землището на с. Обручище, община Гълъбово. Площадката се намира на около 800 m източно от главния път Гълъбово - Раднево и на около 4 km западно от с. Обручище. Имотът е собственост на община Гълъбово. ПС-Гълъбово отстои на 66 km от РЦУО – Ст. Загора. За ПС-Гълъбово са изградени и са извършени:

- Външни връзки - електрозахранване, водоснабдяване и довеждащ път;
- Строителни работи и оборудване за ПС-Гълъбово;
- Площадка за шредирание и временно съхранение на „зелени“ отпадъци (използва се мобилен шредер, който се намира на РЦУО и се докарва на площадката при необходимост);
- Площадка за шредирание и временно съхранение на ЕГО;
- Общински център за рециклиране;

Общинският център за рециклиране е зоната за складиране в която са разположени различни контейнери на разделно събиране на различни видове отпадъци, които така събрани са суровини за различни клонове на леката промишленост. Входящият поток - разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на община Гълъбово, като картон, пластмаси, автомобилни гуми, домакинско оборудване, стъкло, хартия, желязо и др. ще постъпва на обекта чрез лични автомобили. Автомобилите ще се паркират в близост до съответния контейнер за да се разтоварят съответните отпадъци /контейнера ще се пълни до изчерпване на обема му/, след което ще напускат територията на обекта. След запълване обема на някои от контейнерите, чрез контейнеровоз ще се транспортират до съответното предприятие като суровина, като на неговото място ще се поставя празен. Контейнеровоза с пълните контейнери преминава през електронна везна, определят се основни параметри (време на напускане количество дестинация и др.) напуска територията на обекта. В ЦР са разположени различни контейнери за събиране на различни видове отпадъци:

- Открити контейнери тип Вана – 10 m^3 - 1 бр.;
- Открити контейнери вана с подвижен преден капак 7 m^3 - 2 бр.;
- Контейнери с капаци с пружинен механизъм 7 m^3 - 2 бр.;
- Контейнери за специфични и вредни отпадъци (батерии, луминесцентни лампи, масла и др.) – размери от 1.6 до 6 m - 1 брой. Контейнерите представляват цялостно лакирана заварена конструкция със заключващи се врати, решетъчен под и обезопасяваща каптажна вана.

3.2.2.2. Постигания във връзка с опазване на околната среда

Оползотворяване на ресурсите - ресурсът за възстановяване/рециклиране ще нарасне от първоначалното ниво от 5% до около 8% от общото генериране на неопасни битови отпадъци. Началните и крайни проценти обаче ще зависят от нивото на услуги за действително извършеното разделяне при източника и разделно събиране. Освен това, увеличението на събирането през периода зависи от ефективността на проведените информационни кампании.

Намаляване на депонирането на биоразградими материали – нуждите от третиране на биоразградими материали нараства от около 20 000 т/год. през 2014г. до 25 000 т/год. през 2019г. За 2020г. необходимостта от намаляване се очаква да стане 41 500 т/год. Подробните проучвания на количествата и морфологията на отпадъците, които ще се прилагат през първите години на експлоатация, ще послужат за да се дефинират по-точно настоящите и бъдещи нужди. Таблица по-долу показва, че за 2020г. и следващите години повече от 50% от всички биоразградими отпадъци, генерирани в региона трябва да се третират, отколкото депонират. Това ниво на третиране не може да се постигне само чрез разделно събиране и третиране. Третирането на ЕГО ще се изисква от 2020г.

Входящи количества битови и приравнени отпадъци по материали, генерирани в регион Стара Загора тона годишно	2016	2020	2025	2030	2033	2034	2035	2036	2037	2042
Хранителни отпадъци	30,683	32,250	34,447	36,797	38,270	38,757	39,252	39,754	40,263	42,926
Хартия	13,136	13,794	14,724	15,719	16,342	16,548	16,758	16,970	17,186	18,313
Картон	8,992	9,482	10,164	10,893	11,350	11,501	11,655	11,811	11,969	12,795
Пластмаси	14,590	15,339	16,401	17,537	18,249	18,484	18,724	18,966	19,212	20,499
Текстил	5,111	5,373	5,750	6,154	6,407	6,490	6,575	6,661	6,749	7,206
Дървесни отпадъци	2,383	2,507	2,687	2,879	3,000	3,040	3,080	3,122	3,163	3,381
Гума	1,221	1,276	1,356	1,441	1,495	1,512	1,530	1,549	1,567	1,664
Стъкло	13,086	13,760	14,717	15,742	16,384	16,596	16,812	17,030	17,252	18,413
Метали	2,935	3,084	3,299	3,528	3,672	3,720	3,768	3,818	3,867	4,128
Прах, пепел, почви и др. Инертни материали	35,266	37,335	40,375	43,631	45,671	46,346	47,031	47,726	48,432	52,119
Кожа	1,214	1,286	1,391	1,503	1,573	1,596	1,620	1,644	1,668	1,795
Градински отпадъци	12,248	12,974	14,030	15,162	15,870	16,105	16,343	16,585	16,830	18,111
Отпадъци от обществени паркове и градини	9,012	8,942	8,941	8,941	8,941	8,941	8,941	8,941	8,941	8,941
Едрогабаритни отпадъци	3,425	3,397	3,397	3,397	3,397	3,397	3,397	3,397	3,397	3,397
Общо входящи отпадъци	153,302	160,799	171,679	183,324	190,620	193,035	195,486	197,973	200,497	213,688
Третирани отпадъци в регион Стара Загора тона годишно	2016	2020	2025	2030	2033	2034	2035	2036	2037	2042
Рециклирани материали	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.
Стъкло	1,603	1,617	1,682	1,764	1,800	1,810	1,820	1,830	1,840	1,891
Метали	2,487	2,636	2,851	3,081	3,225	3,273	3,321	3,370	3,420	3,680
Хартия	5,134	8,978	10,135	10,952	11,491	11,721	11,955	12,194	12,437	13,790
Картон	3,476	6,079	6,863	7,415	7,780	7,936	8,095	8,256	8,421	9,337
Пластмаси	5,699	9,966	11,250	12,156	12,755	13,010	13,270	13,535	13,805	15,307
Рециклирани едрогабаритни отпадъци	1,027	1,019	1,087	1,359	1,699	1,699	1,699	1,699	1,699	1,699
Третиране на биоразградими отпадъци	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.	т/год.
Компостиране хранителни и градински отпадъци	25,094	31,699	31,799	31,799	31,799	31,799	31,799	31,799	31,799	31,799
Зелени отпадъци от обществени площи / паркове	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
Дървесни отпадъци	3,096	3,001	2,867	2,724	2,635	2,605	2,575	2,544	2,513	4,641
Общо рециклирани и третирани отпадъци тона годишно	57,617	74,996	78,534	81,250	83,184	83,852	84,534	85,227	85,934	92,143
постигната цел за рециклиране и оползотворяване %	34.06%	43.89%	43.18%	41.91%	41.32%	41.15%	40.99%	40.83%	40.67%	40.47%
постиганат цел за рециклиране %	35.52%	53.22%	55.68%	56.24%	56.70%	57.02%	57.33%	57.65%	57.97%	59.81%

Необходимост от намаляване за биоразградими материали за депониране

РСУО с предложените мерки за третиране на отпадъците, осигуряват постигането на следните резултати:

- Компостиране на 20 000 тона/год. органични отпадъци (общински зелени и органични битови отпадъци);
- Производство на RDF от ЕГО (до 2 800 тона/год); и
- Домашно компостиране или регионално компостиране на до 50% или 6 000 тона/год. градински отпадъци.

Предложените мерки за третиране на органични отпадъци през Етап I – до 2020г. ще надхвърля необходимите 25 000 тона/год. намаляване на депонираните биоразградими отпадъци. В действителност домашното компостиране е необходимо само за преработка на количество от 2 500 т/год. или около 20% от количеството, което се очаква да бъде събрано с битовите отпадъци през 2019г. при за сценарий за

градински отпадъци „да не се прави нищо“.

Процентът на битовите отпадъци, които трябва да се третират, за да се намали депонирането на биоразградими отпадъци първоначално ще е около 22%, но до края на Етап I – до 2020г. ще се намали до около 20%. Намалването се дължи на увеличаване на генерирането на отпадъци.

Необходимостта от намаляване на депонирането на биоразградими отпадъци в краткосрочен до средносрочен период е еквивалентно на 16-19% от общото тегло на остатъчни битови отпадъци и на 31-36% за дългосрочен период.

Общи екологични достижения

- **Възстановяване на ресурси**: първоначално 5% от битовите отпадъци с увеличение от около 0.5% годишно до общо 8% (измерено като тегло на платените материали от рециклиращото производство);
- **Рециклиране** чрез третиране на органични отпадъчни материали ~22-20% от общо генерираните отпадъци;

Общото ниво на рециклиране за Етап I ще стане 27-28% или приблизително 80% от регионалните цели.

Съгласно ЗУО, количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества са:

- До 1 януари 2016г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- До 1 януари 2018г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- До 1 януари 2020г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло;

В резултат на въвеждане в експлоатация на регионалните съоръжения за третиране на отпадъците ще бъдат постигнати регионалните цели. Регионалната цел за рециклиране и оползотворяване ще бъде постигната през 2020г. с въвеждане в експлоатация на инсталацията за сепариране на отпадъци (необходимо е финансиране Етап II - 2019г. по ОПОС 2014-2020г., чрез кандидатстване на Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Ст. Загора за надграждане на третирането на отпадъци с изграждане на Инсталация за механично и биологично третиране на битовите отпадъци, вкл. ръчно сепариране на почти 100% от общинските отпадъци, полево компостиране на биоразградимите отпадъци, производство на RDF, от битови отпадъци за изгаряне).

3.2.3. Площадки за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло

Този вид инфраструктура не се осигурява от общината, а е изцяло бизнес инициатива. На територията на община Гурково понастоящем няма частни изкупвателни пунктове за хартиени отпадъци, пластмаси и стъклени отпадъци от опаковки. На територията на общината съществува един пункт за изкупуване на метали, експлоатиран от частно-търговско дружество, но общината не разполага с данни за изкупените количества метали.

Съгласно разпоредбите на ЗУО, общината определя техническите изисквания към тези площадки, както и е задължена да създаде регистър за тези площадки, който да е публикуван на интернет-страницата и за информизиране на обществеността.

3.2.4. Площадки /места за предаване на ИУЕЕО, ИУГ, НУБА, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО

Този вид инфраструктура не се осигурява от общината, а е изцяло бизнес

инициатива по схемата „Разширена отговорност на производителя“.

Съгласно разпоредбите на ЗУО общината е задължена да създаде регистър за тези площадки, който да е публикуван на интернет-страницата и за информиране на обществеността. На територията на община Гурково понастоящем няма площадки за предаване на ИУЕЕО, ИУГ, НУБА, отработени масла, т.е не се извършва разделното им събиране. Магазините, където се продава ЕЕО също приемат ИУЕЕО, съгласно изискванията на нормативната уредба. Организацията по оползотворяване на излезли от употреба портативни батерии събират стари батерии и чрез търговската мрежа, където се продават батерии и където организацията по оползотворяване на батерии са поставили свои съдове, откъдето те се събират.

3.3. Инфраструктура за събиране и транспортиране на битовите отпадъци

В настоящият момент сметосъбирането и сметоизвозването на битовите отпадъци генерирани на територията на община Гурково се осъществява от самата община. За всички населени места на Община Гурково има организирано сметосъбиране и сметоизвозване, т.е процента на населението обхванато от тази услуга е 100%.

Сметосъбирането и сметоизвозването в населените места на общината се извършва по утвърден график. Със Заповед №474/26.10.2015г. на Вр. ИД Кмет на Община Гурково /Решение №621/30.09.2015г./ е определена честотата на сметоизвозването по населени места, като за гр. Гурково (кофи тип „Мева“ и контейнери тип „Бобър“ е пет пъти месечно; контейнери 4 м³ – три пъти месечно); за с. Паничерево (кофи тип „Мева“ и контейнери тип „Бобър“ сметоизвозването е три пъти месечно); с. Конаре (кофи тип „Мева“ и контейнери тип „Бобър“ сметоизвозването е три пъти месечно); а за останалите населени места на община Гурково (с. Пчелиново, с. Злати рът, с. Лява река, с. Димовци, с. Брестова, с. Дворище и с. Зълтопоп - сметоизвозването е два пъти месечно). С горепосочената заповед са определени границите на районите и видът на предлаганите услуги за имотите със стопанско предназначение, намиращи се извън строителните граници на населените места, в които общината е организирала събиране и извозване на битовите отпадъци. Със същата заповед са определени видовете услуги, предлагани от Община Гурково за които се заплаща такса битови отпадъци за 2016г., както следва:

- Събиране, вкл. разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и други територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

Отпадъците се събират в четири типа съдове:

- Кофи с обем 0,11 м³ – за битови отпадъци от селата и от еднофамилни жилищни сгради в града;
- Контейнери с обем 1,1 м³ - за битови отпадъци от селата, от други жилищни сгради в града - блоковите жилища и от по-големи обществени сгради;
- Контейнери с обем 4 м³ - за битови отпадъци от жилищни сгради в града;
- Паркови кошчета - разположени на територията на цялата община, за отпадъци от почистването на обществени паркове и градини;

През 2013г. са закупени 60 бр. - контейнери тип „Бобър“ и 200 бр. - кофи 110 л. През 2014г. са закупени 40 бр. - контейнери тип „Бобър“, 140 бр. - кофи 110 л. и 50 бр. -

паркови кошчета.

В следващата таблица са представени типа и броя на наличните в община Гурково контейнери за събиране на битовите отпадъци по населени места, както следва:

Населено място	Тип контейнери - бр.				Собственост
	„Мева“ -0,11м ³	„Бобър“ -1,1м ³	Паркови кошчета	4 м ³	
гр. Гурково	950	39	50	23	Общинска
с. Паничерево	450	16		-	Общинска
с. Конаре	180	5		-	Общинска
с. Димовци, с. Лява река, с. Пчелиново	230	-		-	Общинска

Транспортирането на отпадъците се извършва с специализирани коли на общинското депо, разположено в местността “Иванов път”, землището на гр. Гурково:

- Сметовозна кола „АВИА” за кофи 110 л и контейнери тип „Бобър”;
- Сметовозна кола ИФА „ГАЗ-53” за контейнери от 4 м³;

Паркът на транспортните средства за транспортиране на битови отпадъци се състои от два автомобила. Делът на новите специализирани сметосъбиращи автомобили, закупени през последните 2 години е малък – закупен е един автомобил.

Дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци е обезпечена с необходимите съдове за събиране и сметоизвозваща техника така, че да обхване 100% от населението на Общината и да осигури необходимата честота на извозване, която да не допуска препълване на контейнерите. В същото време обаче е наложителна бърза подмяна на амортизираните транспортни средства, които са в експлоатация над 30 години и които представляват 50% от използваната техника.

На територията на община Гурково има 9 бр. общински контейнери за разделно събиране на отпадъци (хартия, пластмаса и стъкло), разположени до сградата на общината - 3 бр.; в двора на СОУ „Хр. Смирненски” гр. Гурково - 3 бр. и в двора на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Паничерево - 3 бр. В изпълнение на сключения договор с общината, „Екоресурс България” АД е трябвало до 2012г. да закупи и разположи в общината 5 комплекта контейнери тип „Бобър“ с обем 1,1м³ за разделно събиране на хартиени и картонени отпадъци от опаковки, пластмасови и метални отпадъци от опаковки и стъклени отпадъци от опаковки, но фирмата не е изпълнила този ангажимент. На практика в общината не се изпълнява разделно събиране на отпадъци от опаковки, тъй като даже разделно събрани в контейнерите за тези цели, отпадъците при сметосъбирането и транспортирането им до общинското депо се смесват с битовите отпадъци генерирани от населението. Осигуряването и обслужването на контейнери за материали за рециклиране в населени места с над 5 000 жители е задължение на организациите по оползотворяване. По инициатива на общината следва да се предвидят еквивалентни мерки и за по-малките населени места с население по-малко от 5 000 души.

Понастоящем ЕГО се депонират на старото общинско депо. Предприети са съответните мерки за третиране на ЕГО на територията на общината, чрез изграждане на РСУО. На ПС-Гурково, която е елемент на РСУО има площадка за временно съхранение на едрогабаритните отпадъци, след което ще се доставят на РЦУО. На РЦУО има по-голяма площадка за временно съхранение на ЕГО и достатъчно място за обработката им. Преработката на ЕГО ще включва раздробяване, магнитна сепарация и тестове за производство на RDF и фракции за депониране.

Към настоящият момент не е решен проблемът с разделното събиране на

биоотпадъци (хранителни и кухненски) и зелени отпадъци от паркове и градини, тъй като общината не е обезпечена със съдове и транспортна техника за разделното им събиране, т.е няма въведена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци. Единствено биоотпадъците от зелените площи се събират при регулярната им поддръжка по реда на „Наредбата за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Гурково“. Понастоящем зелените отпадъци се депонират на старото общинско депо за битови отпадъци в община Гурково, но общината няма данни за техните количества. Допълнително са депонирани на старото общинско депо през 2014г., по експертна оценка дървесни и градински отпадъци – 40,8 тона, които са транспортирани от населението със собствен превоз. Предприети са съответните мерки за третиране на зелени отпадъци на територията на общината, чрез изграждане на РСУО. Общинските зелени отпадъци, органичните отпадъци от пазарите и хранително-вкусовата промишленост, както и от битовите отпадъци с висока концентрация на хранителни отпадъци трябва да се транспортират до закритото компостиращо съоръжение в „Ракитница – Изток“. На ПС-Гурково има площадка за шредирание и временно съхранение на „зелени“ отпадъци. Общинските зелени отпадъци, а също и разделно събраните градински отпадъци на община Гурково, Николаево и Твърдица от техните доставчици на услуги ще се предоставят на ПС-Гурково. На Претоварната станция има съоръжение за приемане на този вид отпадъци за временно съхранение и възможна допълнителна преработка преди трансфера им до регионалното съоръжение за компостиране - Инсталацията за сепариране и закрито компостиране на РЦУО – Ст. Загора, която има следния капацитет:

Третиране на битови отпадъци:

- Шредирание и пресяване – 30 000 т/год;
- Рециклирани материали и пресят остатък – 3 000 т/год.;
- Отпадък за депониране и повторно шредирание – 7 000 т/год.;
- Суров компост – 20 000 т/год.;
- Загуба на маса в следствие на биологично третиране – 5 190 т/год.;
- Готов компост, използван за запръстяване – 14 810 т/год.;

Третиране на „зелени“ отпадъци

- Битови „зелени“ отпадъци – 9 000 т/год;
- Градински и други отпадъци – 1 000 т/год;

Площ на буферния склад – 2 000 m²; Необходим обем на буферния склад – 3 000 m³.

Инсталация за сепариране – капацитет min 20 тона/час или 130 m³/час.

Компостиране – в хале общо 10 компостни реда.

Общо редуциран отпадък от рециклиране и компостиране 18 190 т/год.

Оползотворяване на готов компост от смесени отпадъци, използват за запръстяване на депото – 14 810 т/год.

На РЦУО третирането на „зелените“ отпадъци ще е шредирание и компостиране. Проектният капацитет на третиране на „зелени“ отпадъци е 10 000 т/г., които включват всички 9 500 т/год. „зелени“ отпадъци в общините от регион Стара Загора /разделно събрани отпадъци от общинските паркове/ и част от 1500 т/год. дървесни едрогабаритни отпадъци, шредирани на 4^{-те} центъра за рециклиране. В процеса на компостиране при третиране на тези 10 000 т/год. „зелени“ отпадъци се получава 5 535 т/год. готов компост. Количествата смесени отпадъци – БО генерирани в общините в регион Ст. Загора, които директно ще се транспортират от съответните общини до РЦУО ще се ползват за компостиране, като предварително ще се сепарират на инсталацията за сепариране. Количеството отпадъци получено при шредирание и

пресяване е 30 000 т/год., от които общо 10 000 г/год. са за рециклиране – 3 000 т/год. и за депониране 7 000 т/год., а количеството суров компост е 20 000 т/год. Количеството готов компост е 14 810 т/год.

Изхвърлянето на градински отпадъци заедно с битови отпадъци трябва да се преустанови възможно най-скоро. Има два незабавни метода за изхвърляне на градински отпадъци – домашно компостиране или доставка до ЦР на ПС-Гурково. Препоръчва се общината да включи мерки за домашно компостиране и ползите от тях в своите информационни кампании за управление на отпадъците. Освен това, с течение на времето, общината трябва да прилага по-ефективен, но и по-скъп метод на разделното събиране на градински отпадъци за всички квартали, например кварталите с еднофамилни къщи. Градинските отпадъци се компостират заедно с общинските зелени отпадъци за производство на рециклируем зелен компост.

Съгласно *„Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020)“*, населените места в община Гурково, попадат в категориите „Райони „Тип „Б“ и „Райони „Тип В“ - т.е. с между 3 000 и 25 000 жители и под 3 000 жители. Тези райони се оценяват с висок потенциал за въвеждане на разделно събиране на биоразградими отпадъци. За такива райони е задължително въвеждането на зелено компостиране.

Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно битови отпадъци, специфични масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите водят на отчет производствените си отпадъци пред РИОСВ-Стара Загора, която провежда и контрола по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците. Съгласно §1, т.32 от Допълнителните разпоредби на ЗУО, *„производствени отпадъци“* са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица. Необходимо е фирмите да изпълняват задълженията си, като предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци в РИОСВ-Стара Загора. В община Гурково предприятието „Вигалекс“ ООД гр. София произвежда етерични масла и натурални ароматни продукти, което понастоящем депонира производствените си отпадъци на отредена площадка на старото общинско депо. Тези отпадъци са биоразградими отпадъци. Необходимо е общината да изготви проучване, относно количество и състав с цел прилагане на оптимални мерки за третиране и оползотворяване на всички биоразградими отпадъци генерирани в община Гурково.

Не е решен проблемът с разделното събиране на отпадъците от изгарянето на дърва и въглища през отоплителния сезон, тъй като на територията на община Гурково понастоящем няма отделни съдове за събиране на пепел и сгурия. Понастоящем посочените отпадъци от домакинствата се изхвърлят, извозват и третират със смесените битови отпадъци. При смесване с въглищни остатъци, сгурия и пепел се променя състава на отпадъците в посока по-висока плътност и понижено съдържание на рециклируеми материали. При изсипване на не добре загасени отпадъци от горенето на дърва и въглища се повреждат и контейнерите. Друг негативен ефект от запалването на отпадъците в контейнерите е временното, но силно замърсяване на въздуха в района на контейнерите с горящи отпадъци. Имайки в предвид, че в малките населени места в общината, основно населението се отоплява на дърва и въглища е необходимо, общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия или ако сключи договор за изпълнение на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване да заложи изискване в районите, където населението главно ползва дърва и въглища за отопление да се поставят контейнери за разделно събиране на пепел и сгурия.

На територията на община Гурково не се извършва разделно събиране на опасни отпадъци от домакинства (напр. газоразрядни и люминесцентни лампи, живак и

съдържащи живак уреди, лакове и бояджийски материали, домакински препарати, химикали, фармацевтични продукти с изтекъл срок на годност и т.н). На ПС-Гурково ще има 2 бр. контейнери за специфични и вредни отпадъци (батерии, луминесцентни лампи, масла и др.), като контейнерите представляват цялостно лакирана заварена конструкция със заключващи се врати, решетъчен под и обезопасяваща каптажна вана. По тази причина е необходимо общината да сключи договор с фирма извършваща услуги по транспортиране, опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане на разделно събраните в ЦР опасни отпадъци от домакинства.

4. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

В нормативната уредба поставените цели за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради са на национално ниво и няма поставени цели пред общините. ЗУО и „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали“ поставят изисквания към възложителите на обществени поръчки за строителни дейности и за разрушаване на сгради, в т.ч. когато общините са възложители на строителни дейности и на дейности по разрушаване на сгради:

- Строителната документация да съдържа план за управление на строителните отпадъци;
- Да контролират практическото изпълнение на този план;
- Да контролират изпълнението на плана за управление на строителните отпадъци при въвеждане в експлоатация на обектите и в случаите, когато възложител на строителните дейности и за разрушаване на сгради не е общината, но тя е компетентна за приемане на строежите;
- Да изискват влагане на рециклирани строителни материали в определени количества, когато общината е възложител на обществени поръчки, които са различни за различните строежи (пътища, сгради и др.);

Общините имат задължения и за управление на строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, когато са в малки количества.

С приетия през 2012г. ЗУО отпадна задължението на общините да осигуряват депа за строителни отпадъци.

Количеството депонирани смесени строителни отпадъци, генерирани от населението на община Гурково за периода 2010-2014г. е 108,6 тона (съгласно данни от община Гурково „Годишни отчети за депониране на отпадъци“, изготвени съгласно Приложение №31 към чл.20, ал.1 на „Наредба №1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри“). Понастоящем на територията на общината СО се оползотворяват, като се използват основно на старото депо за ТБО за запръстяване на депото, но липсва конкретна информация за количествата материално оползотворени отпадъци.

Съгласно изготвените прогнози за количествата на ОСР в община Гурково, общото количество на генерираните строителни отпадъци в общината е 62,30 тона за 2020г.

Отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) са резултат главно от частни търговски дейности. Според принципа „замърсителят плаща“ разходите за третиране и окончателно обезвреждане, трябва да се поемат от изпълнителите и техните клиенти. Все пак е задължение на общината да гарантира, че СО се третират и обезвреждат по екологосъобразен устойчив начин.

Ето защо е необходимо по собствена инициатива и за своя сметка община

Гурково да организира създаването на площадка за временно съхранение на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни и разрушителни дейности, на които общината е Възложител или в сътрудничество с частен доставчик на услугата и последваща обработка на строителните отпадъци, които ще се рециклират. Раздробяването и друго третиране за рециклиране може да се извършват от нает изпълнител с мобилно оборудване. Общината трябва да събира адекватна такса вход за възстановяване на инвестициите за обекта и разходите за раздробяване и сортиране на отпадъците. Остатъците, които не могат да бъдат рециклирани или замърсените неретируемите строителни отпадъци, или тези класифицирани като напълно инертни отпадъци, ще се доставят на регионалното депо за депониране след заплащане на входна такса. Като алтернатива общината може да създадат съоръжение за рециклиране на СО чрез публично-частно партньорство. В момента не се предвиждат депа за инертни отпадъци за региона.

5. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ПСОВ

В съответствие с Наредбата за утайките, пречиствателните станции са задължени да третират утайките преди тяхното обезвреждане и оползотворяване. Това се прави с цел да се осигури приключване на ферментационните процеси и разпространението на патогенни организми. Третирането всъщност включва обезводняване и стабилизиране на утайките, което се извършва на територията на пречиствателните станции.

ПСОВ в страната използват главно филтър преси и центрофуги за обезводняване. Обезводнените утайки се съхраняват на изсушителни полета. В страната има и пречиствателни станции, които извършват анаеробна стабилизация на утайките чрез метантанкове. Депонирането на стабилизирани утайки от ПСОВ стои най-ниско в „йерархията на управление на отпадъците“ и не следва да се прилага като метод на обезвреждане.

Методи за третиране на утайките от ПСОВ

Съществуват следните утвърдени методи за обезвреждане и оползотворяване на утайките от ПСОВ:

- *Стабилизиране на утайките* - утайките се стабилизират преди последващо третиране. Суровите утайки от уплътнителя могат да останат нетретирани само ако впоследствие бъдат обработени в инсинератор за сурови утайки. Стабилизиране на утайките се извършва или в анаеробни (напр. метан-танкове), или при аеробни условия (напр. вентилационни съоръжения);
- *Обезводняване* – извършва се с цел да се намали значително водното съдържание в утайките от ПСОВ, особено с цел намаляване на транспортните разходи. Това става чрез използването на утайтелни центрофуги и преси;
- *Сушене* – постига се допълнително намаляване на количествата утайки, подлежащи на третиране, както и допълнително стабилизиране и хигиенизиране на утайките от ПСОВ;
- *Преобразуване* - това е един по-широк кръг от процеси, при които утайките от отпадъчни води се трансформират с цел оползотворяване на съставките им и неутрализиране на съдържащите се в тях потенциално опасни компоненти. Много често преобразуването на утайките включва обезводняване и/или сушене като предварителна стъпка. С преобразуването се неутрализират съдържащите се в утайките потенциално опасни компоненти, както и се трансформират с цел оползотворяване на полезните в тях съставки. Преобразуването може да

включва например компостиране и разграждане на утайките с цел оползотворяването им в земеделието и за рекултивация на нарушени терени;

- *Термично оползотворяване* - позволява в най-голяма степен неутрализирането на опасните съставки в утайките. Като метод обаче той е свързан с най-високи разходи. Съществуват множество способности като например съвместно изгаряне, газификация и т.н;
- *Биологично оползотворяване* - може да се осъществи след съвместно анаеробно разграждане или чрез компостиране;

Според годишните доклади на ИАОС най-използваният метод за третиране на утайките от ПСОВ в периода 2004-2005г. е депонирането. Тази тенденция обаче е променена и през 2012г. депонирането на стабилизирани утайки представлява само 11% от общото им количество. В същото време прилагане на метода за оползотворяване – компостиране (най-често чрез червен калифорнийски червей), заема все по-значителен дял.

В община Гурково няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води, нито има започнал процес на строителство на такова съоръжение. Всяка бъдеща пречиствателна станция за отпадъчни води изготвя подходящ план за управление на утайки. Утайките от канализационни води и обезвреждането им ще се управляват съгласно този специфичен „План за управление на утайките“ за пречиствателната станция и разходите за това ще са включени в тарифата за канализация. В случай на незначително съдържание на замърсители някои утайки може да се депонират на регионалното депо. За тях пречиствателната станция трябва да плаща съответната такса на входа на депото. Регионалната система за управление на отпадъците ще бъде в състояние да получава механично обезводнени утайка със съдържание на сухо вещество най-малко 20%. В противен случай следва да се събира допълнителна такса за покриване на допълнителните разходи за третиране на инфилтратата и експлоатационните неудобства, настъпили в депо за отпадъци.

Съгласно изготвените прогнози за количествата на утайките в община Гурково, за 2020г. са 58,12 т/год.

6. Изводи

- През последните години община Гурково изпълнява последователна и дългосрочна политика за развитие на инфраструктурата за управление на отпадъците, като участва в изграждане на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора. Третирането на битовите отпадъци генерирани в община Гурково, ще се осъществява чрез регионален принцип на РЦУО – Ст. Загора;
- С въвеждане на РСУО през 2016г., общината е обезпечена със съвременна инфраструктура за управление на битови отпадъци, ЕГО, зелени отпадъци с цел тяхното оползотворяване, рециклиране и екологосъобразно обезвреждане;
- С оглед изпълнение на изискванията на ЗУО за осигуряване на площадки, на които населението на общината може да оставя разделно събраните опасни отпадъци от бита, ЕГО, рециклируеми отпадъци, зелени и други разделно събрани отпадъци, общината е обезпечена с такава съвременна инфраструктура, като в края на 2015г., ще има изградена и пусната в експлоатация (ПС-Гурково с ЦР) – за битови, ЕГО, зелени отпадъци и за всички видове отпадъци, които не могат да се депонират с битовите и не е осигурена определена система за събиране;
- На територията на общината понастоящем няма частни изкупвателни пунктове за хартиени отпадъци, пласмаси и стъклени отпадъци от опаковки. Съществува

един пункт за изкупуване на метали, експлоатиран от частно-търговско дружество;

- На територията на община Гурково понастоящем не се извършва разделно събиране на ИУЕЕО, ИУГ, НУБА, отработени масла;
- Общината е обезпечена относно извършване на дейността по сметосъбиране и сметоизвозване на смесени битови отпадъци, като разполага с необходимите съдове за събиране на смесени битови отпадъци, които са разнообразни по вид, обем и материали и сметоизвозваща техника така, че е обхванато 100% от населението и е осигурена необходимата честота на извозване, с която не се допуска препълване на контейнерите;
- Общината не е обезпечена със съдове и транспортна техника за разделното събиране на отпадъци от опаковки (няма действащ договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки);
- На територията на община Гурково понастоящем няма съдове за разделно събиране на биоотпадъци (хранителни и кухненски) и зелени отпадъци от паркове и градини;
- Населените места в община Гурково, попадат в категориите „Райони „Тип „Б“ и „Райони „Тип В“ - т.е. с между 3 000 и 25 000 жители и под 3 000 жители (съгласно „Националният стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020)“, които райони се оценяват с висок потенциал за въвеждане на разделно събиране на биоразградими отпадъци. За такива райони е задължително въвеждането на зелено компостиране;
- Понастоящем на отредена площадка на старото общинско депо се депонират производствени отпадъци (биоразградими отпадъци) от предприятие „Вигалекс“ ООД гр. София, което произвежда етерични масла и натурални ароматни продукти;
- На територията на община Гурково понастоящем няма отделни съдове за събиране на пепел и сгурия през отоплителния сезон;
- На територията на община Гурково понастоящем не се извършва разделно събиране на опасни отпадъци от домакинства;
- Понастоящем общината изпълнява задължението си за управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата, като тези отпадъци се оползотворяват за запръствяване на старото общинско депо;
- След закриване на старото общинско депо е необходимо, община Гурково да организира създаването на площадка за временно съхранение на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни и разрушителни дейности, на които общината е Възложител;

7. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Необходимо е общината да сключи договор с фирми извършващи услуги по събиране, транспортиране и последващо третиране и обезвреждане на разделно събрани ИУЕЕО, ИУГ, НУБА, отработени масла;
- Наложителна е бърза подмяна на амортизираните транспортни средства, които са в експлоатация над 30 години и които представляват 50% от използваната техника в общината;

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- За обезпечаване на общината със съдове и транспортна техника за разделното събиране на отпадъци от опаковки е необходимо сключване на договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки;
- Необходимо е общината да осигури съответните съдове за разделно събиране на биоотпадъци (хранителни и кухненски) и зелени отпадъци от паркове и градини;
- Необходимо е общината да насърчава и въведе домашното компостиране на зелени отпадъци;
- Необходимо е общината да изготви проучване, относно количество и състав с цел прилагане на оптимални мерки за третиране и оползотворяване на всички биоразградими отпадъци, генерирани в община Гурково, които понастоящем се депонират на старото общинско депо;
- Необходимо е общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия или ако сключи договор за изпълнение на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване да заложи изискване в районите, където населението главно ползва дърва и въглища за отопление да се поставят контейнери за разделно събиране на пепел и сгурия;
- Необходимо е общината да сключи договор с фирма извършваща услуги по транспортиране, опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане на разделно събраните в ЦР опасни отпадъци от домакинства;
- Необходимо е по собствена инициатива и за своя сметка община Гурково да организира създаването на площадка за временно съхранение на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни и разрушителни дейности, на които общината е Възложител или в сътрудничество с частен доставчик на услугата и последваща обработка на строителните отпадъци, които ще се рециклират;

4. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управление на отпадъците, с акцент върху контролните функции

1. Информационно обезпечаване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани ведомствени нормативни документи и отчети - „Устройственият правилник на Общинска администрация Гурково“, „Правилник за организацията и дейността на общински съвет - Гурково, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация за мандат 2011-2015г.“, *Отчети за изпълнените мерки, заложен в плана за действие на ПУО на община Гурково.*

2. Функции за управление на отпадъците

Община Гурково е сертифицирана по ISO 9001:2008 „Управление на качеството“, ISO 14001:2005 „Управление на околната среда“ и OHSAS 18001:2007 „Управление на здраве и безопасност при работа“.

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на институционален капацитет в общината във връзка с изпълнение на функциите, възложени ѝ съобразно нормативната уредба и поставените общински цели по отношение на политиката за управление на отпадъците.

Понастоящем в община Гурково има актуализиран със Заповед №153/18.04.2013г. на кмета на общината „Устройствен правилник на Общинска администрация Гурково“, който ясно регламентира организацията, редът на дейността, функциите, структурата и числеността на Общинската администрация – Гурково, област Стара Загора.

Структурата на Община Гурково включва: Кмет на Общината, Заместник-кмет, Кметове на кметства, Кметски наместници.

Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на Общинския съвет, подпомага Кмета на общината при осъществяване на правомощията му, извършва дейност по административното обслужване на граждани, физически и юридически лица.

Общинската администрация е обща и специализирана.

Обща администрация – организирана е в една Дирекция “Административно – правно обслужване, бюджет и финанси”, която осигурява:

- Технически дейността на кмета на общината и на специализираната администрация;
- Правно-нормативното обслужване на Общината, като следи за промените в законите и подзаконовите нормативни актове;
- Актуализира ежедневно регистъра за населението и отговаря за съставянето, съхранението и поддържането му;
- Изготвя проекто-бюджета на общината и организира, анализира и контролира изпълнението на бюджета на общината;
- Изготвя сборните, периодичните и годишни отчети за изпълнението на бюджета на общината, извършва анализ на извършените разходи, като прави предложения за подобряване на бюджетната и финансова дейност.

Специализирана администрация – организирана е също в една Дирекция „Общински дейности, устройство на територията и инвестиции“, която подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на кмета на общината. В състава на дирекцията влизат: Директор на д-я „ОДУТИ“, Гл. експерт „Общинска собственост“; Гл. експерт „Земеделие и екология“; Мл. експерт „Инвестиционни проекти и

програми”; Специалист „ТСУ”; Гл. специалист „Кадастър и регулация”; Гл. специалист „Капитално строителство”; Гл. инспектор „Местни данъци и такси”; Гл. експерт „Търговска дейност и транспорт и местни данъци и такси”; Гл. експерт „Образование, здравеопазване и култура”; Изпълнител – деловодство; Технически сътрудник /ОБС/; Ст. специалист в кметство Паничерево; Ст. специалист в кметство Конаре. Някои от основните дейности от правомощията на Дирекция „ОДУТИ” са:

- Упражнява от името на Кмета стопанисването и управлението на общинската собственост и осъществява контрола по управлението и ползването на имотите на територията на общината;
- Контролира дейностите по програмите за развитието на земеделието и екологията и дейностите по стопанисването на общинските земи и гори;
- Контролира и санкционира нарушенията по действащата нормативна уредба в областта на земеделието, опазването на земеделските земи и екологичната устойчивост и сметопочистването на територията на общината;
- Поддържа въз основа на кадастъра информация за терените, сградните фондове и съоръжения и извършва услуги по ползването на тази информация;
- констатира, недопуска и предотвратява нарушенията в строителството;
- Упражнява инвеститорски контрол по строителството на обекти, финансирани от общината;
- Съставя актове за извършено незаконно строителство в общината;
- Разработва проекти за кандидатстване по местни, регионални, национални и международни програми.

Кметът на общината ръководи цялата изпълнителна дейност на общината; насочва и координира дейността на специализираните изпълнителни органи.

Кметът на общината е отговорен за изпълнение на дейностите по управление на отпадъците, съгласно Раздел III на ЗУО. Тези дейности в „Устройственият правилник на Общинска администрация Гурково“ са делегирани от него на зам. кмет, кметовете, кметските наместници на населените места в общината и на служителите в специализираната администрация Дирекция „Общински дейности, устройство на територията и инвестиции”. Конкретните задължения и отговорности на органите на местно ниво, относно управление на отпадъците са регламентирани в Раздел III на ЗУО „Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация“ са релевантно отразени в глава втора на „Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г.“

В приетият в общината „Правилник за организацията и дейността на общински съвет - Гурково, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация за мандат 2011-2015г.“ е делегирана дейността на постоянна общинска „Комисия по земеделие, горско стопанство и опазване на околната среда“, която е постоянна оперативна структура към Общинския съвет на общината за координиране и подпомагане работата на общинската администрация по управлението на отпадъците. Всички въпроси, касаещи управлението на отпадъците на територията на общината се внасят за обсъждане от комисията. След дебатиране, изготвяне на становище и проект за Решение, обсъждания материал се внася за разглеждане на заседание на Общинския съвет.

В общината ограничено се провеждат информационни кампании за повишаване на общественото съзнание, за осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците. В тази насока общината е участвала в националната кампания „Да изчистим България за един ден” - за първи път през 2012г. с 60 доброволци; през 2013г. с 80 доброволци и ученици от гр.

Гурково, с. Паничерево, с. Конаре, както и Туристическо дружество „Миньох“. На старото депо през дните на кампанията през 2013г. са депонирани 54,9 т отпадъци. През 2014г. с 60 доброволци и ученици от гр. Гурково, с. Паничерево, с. Конаре, като на старото депо през дните на кампанията са депонирани 41,5 т отпадъци.

3. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за управление на отпадъците

За управлението на отпадъците отговаря дирекция „ОДУТИ“, в която работят 14 служители, в т.ч един директор и един гл. експерт „Земеделие и екология“, който отговаря за всичко свързано с управлението на отпадъците на територията на общината - и като дейност, и като вид отпадък. Заместник кмета на общината отговаря за опазване на околната среда, комуналните дейности и благоустройството; и програми и проекти по Оперативните програми и фондове на ЕС, а гл. експерт „Земеделие и екология“ организира, координира и контролира изпълнението на дейностите по чистотата и управление на отпадъците.

Политиката за повишаване на квалификацията на служителите в дирекция „ОДУТИ“ се изпълнява от директора на дирекцията, който провежда атестация на персонала съобразно изискванията на нормативната уредба, като идентифицира бъдещи потребностите от повишаване на квалификацията им. Квалификацията на служителите в Дирекция „ОДУТИ“ е добра. Всички експерти са с висше образование.

За подобряване административния капацитет и за да бъдат актуално информирани относно последните промени в нормативната уредба, служителите на общинската администрация периодично участват в семинари–обучения. Във тази насока през 2012г. са проведени семинари - обучения на Общински съвет и Общинска администрация – Гурково, относно промените в Закона за обществените поръчки, Закона за концесиите и Закона за публично-частното партньорство, както и за „Конфликт на интереси в местното самоуправление“. В община Гурково през 2014г. е приключил договор №А12-22-64/17.04.2013г. по проект „Общинска администрация – Гурково – по-компетентна и по-ефективна“, финансиран по ОП „Административен Капацитет“.

Предвид квалификацията и професионалния опит на служителите в общинската администрация, някои от тях са участвали в проведени обучения – работни срещи за Общините - бенефициенти по ДБФП DIR-5112122–С007/29.08.2012 по ОП „Околна среда 2007-2013г.“ Приоритетна ос 2, Процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ №BG161PO005/10/2.10/07/22 по проект “Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора”, относно възможностите и управлението на бъдещата Регионална система за управление на отпадъците. Тези проведени обучения – работни срещи са в изпълнение на договор “Осигуряване на експертни и технически услуги за Звеното за изпълнение на инвестиционен проект “Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора”.

Институционалната рамка при управление на отпадъците в Община Гурково е дадена в таблицата по- долу:

Административно-териториална единица в общината	Ресорен кмет	Отговорни лица	Административни задължения
Гр. Гурково – административен център	Кмет	Заместник кмет	Сметосъбиране и сметоизвозване Информация за количества отпадъци
		Гл. експерт „Земеделие и Екология” от д-я „ОДУТИ“	
Кметство с. Паничерево		Кмет на кметството	Сметосъбиране и сметоизвозване
Кметство с. Конаре		Кмет на кметството	Сметосъбиране и сметоизвозване
Кметско наместничество с. Пчелиново		Кметски наместник	Сметосъбиране и сметоизвозване
Кметско наместничество с. Лява река		Кметски наместник	Сметосъбиране и сметоизвозване
Кметско наместничество с. Димовци		Кметски наместник	Сметосъбиране и сметоизвозване

Съгласно ЗООС осемдесет на сто от санкциите за увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми и за неизпълнение на разпоредбите на местното екологично законодателство, налагани от Кмета на общината, постъпват в общинският бюджет, на чиято територия се намира санкционираният субект и се изразходват за екологични проекти и дейности по приоритети, определени в общинската програма за околна среда.

За извършване на контролна дейност в общината, относно констатиране на нарушения в областта на управление на отпадъците, кмета на Общината е упълномощил кметовете и кметските наместници на населените места в общината и гл. експерт „Земеделие и екология” от д-я „ОДУТИ“, в чиято функция са включени и задължения по прилагане на екологичната нормативна уредба. За констатираните нарушения от извършвания контрол се съставят протоколи и актове за установяване на административните нарушения, както и се налагат санкции. Упълномощените със заповед на кмета длъжностни лица водят превантивен контрол за недопускане на големи отклонения от съществуващата организация за събиране, транспортиране и обезвреждане на отпадъците, както и правят предложения за подобряване на организацията. Извършват проверки по документи и/или проверки на място - при извършване на проверките длъжностните лица, съставят констативни протоколи и/или актове за установяване на административни нарушения и при констатирани нарушения дават задължително предписание и определят срок за отстраняване на нарушенията. Актове се съставят и от представители на РИОСВ – Стара Загора, за замърсени терени и неправомерно изхвърляне на отпадъци и за нарушения на наредбите, приети от Общинския съвет – Гурково. На интернет страницата на общината не се публикува информация за обектите подлежащи на контрол, нито какви са констатираните нарушения от извършения контрол, информация за съставени протоколи и актове при установяване на административни нарушения и наложените санкции.

4. Материално-техническа и информационна обезпеченост

Материално-техническата и информационната обезпеченост на общата и специализираната администрация в община Гурково е на добро ниво. Служителите разполагат с необходимите помещения, офис оборудване, техника, специализиран хардуер и софтуер за изпълнение на дейностите и услугите в областта на отпадъците.

5. Изводи

- В местната нормативна уредба ясно са регламентирани и разграничени функциите, отговорностите и задълженията на общинската администрация по управление на отпадъците, като не се забелязва припокриване както в хоризонтален така и във вертикален аспект;
- Община Гурково има опит и достатъчен административен капацитет, относно разработването на нормативни актове и програми, които хармонизират с националното законодателство в областта на управление на отпадъците;
- Възложените правомощия и задължения на кмета на общината в областта на управление на отпадъците са обезпечени чрез функцията на специализираната администрация;
- Специализираната администрация е организирана в една Дирекция „Общински дейности, устройство на територията и инвестиции“, която подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на кмета на общината, т.е тя изпълнява основни функции;
- За управлението на отпадъците отговаря дирекция „ОДУТИ“, в която е назначен един гл. експерт „Земеделие и екология“, който отговаря за всичко свързано с управлението на отпадъците на територията на общината - и като дейност, и като вид отпадък;
- Служителите на общинската администрация периодично участват в семинари –обучения за подобряване на административния капацитет;
- В общината няма регистър на обектите подлежащи на контрол и ел. регистър/актова книга за констатираните нарушения от извършвания контрол и съставените протоколи и актове за установяване на административните нарушения и наложените санкции;
- В общината няма „зелен телефон“ за подаване на сигнали от обществеността, относно нарушения в областта на управление на отпадъците и околната среда. На интернет-страницата на общината има общ телефон за подаване на сигнали във всички сфери от обществеността;
- Информационните кампании на общинско ниво се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за предотвратяване, разделно събиране на отпадъците и ефективно използване на ресурсите;

6. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Увеличаване броя на експертите в направление „Земеделие и екология“, в дирекция „ОДУТИ“, с цел увеличаване на административния капацитет и подобряване на контрола в областта на управление на отпадъците;
- Увеличаване ангажираността на служителите на общинската администрация в провеждането на систематизирани обучителни програми и семинари – обучения за подобряване на административния капацитет;
- Въвеждане на информационна система с база данни, достъпни за обществеността, относно количества генерирани отпадъци на територията на общината, замърсени площи, организации извършващи комунални услуги;
- Въвеждане в общината на регистър за обектите подлежащи на контрол; Изготвяне на годишен план и отчет за извършената контролна дейност в

- общината; Публикуване на резултатите от контролната дейност на интернет-страницата на общината за осведомяване на обществеността;
- Изготвяне на ел. регистър/актова книга за констатирани нарушения от извършвания контрол и съставените протоколи и актове за установяване на административните нарушения и наложените санкции, като се отразяват резултатите от проверките, дадените предписания за отстраняване на нарушенията и сроковете за това и за резултатите от проверките за изпълнение на дадените препоръки;
 - Осигуряване на автомобил за извършване на проверки и достатъчна мобилност на лицата при извършване на контролни дейности;
 - Въвеждане на „зелен телефон“ за подаване на сигнали от обществеността, относно нарушения в областта на управление на отпадъците и околната среда;
 - Необходимо е разработване на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците;

5. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

1. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

На територията на общината няма направено подробно изследване върху състоянието на почвите и тяхната степен на разрушаване и замърсяване.

Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве, произтичащ от съхранението на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност е от съществено значение за екологичния баланс в общината. В общината не се съхраняват пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност.

Основен източник на почвено замърсяване и разрушаване е нерегламентираното изхвърляне на различни отпадъци – битови, селскостопански, строителни.

И в момента на територията на общината периодично се оформят локални замърсявания със сезонни отпадъци от домакинствата и строителни отпадъци, поради все още ниската екологична култура на населението. Те се констатираат своевременно и общината предприема незабавни мерки за отстраняването им. Общината ежегодно извършва почистване на тези локални замърсявания.

За предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, Общината извършва периодичен контрол върху:

- Предоставено ползване „тротоарно право” при строителни и ремонтни дейности;
- Нерегламентирано изхвърляне на строителни отпадъци;
- Изпълнение на граfiците за поддържане чистотата на местата за обществено ползване;

Община Гурково е участвала в националната кампания „Да изчистим България за един ден”. За 2013г. през дните на кампанията са депонирани 54,9 т отпадъци, а през 2014г. са депонирани 41,5 т отпадъци на общинското депо.

2. Депониране

В Община Гурково има едно общинско депо, което е и единственото регламентирано депо в общината. На съществуващото депо се депонират битови отпадъци основно от населените места в община Гурково.

От 2010г. генерираните и събрани отпадъци от общините Николаево и Мъглиж се транспортират и се депонират на общинското депо, като се измерват количествата им. Водят се отчетни книги за постъпилото количество и вид отпадък на депото, същите са прошнуровани и подпечатани от РИОСВ – Стара Загора.

Организирано събраните твърди битови отпадъци от населените места на територията на общината без предварително сепариране се обезвреждат чрез депониране на общинското депо в местността “Иванчов път”, разположено западно от гр. Гурково, южно от път 55 – Велико Търново – Нова Загора и отстои на около 1 000 м от крайните къщи на града.

Данни за депото:

- **Площ на депото** - 21,305 дка (по геодезично заснемане – октомври 2009г.);
- **Общ обем на депото** - към 30.10.2009г. е около 62800,0 м³ в който са включени битови, промишлени, инертни и строителни отпадъци. Отпадъците са депонирани в общ табан с мощност от 0,0 до 5,80 (локално до 11,80) м);
- **Депото заема ПИ 18157.110.569** в землището на гр. Гурково с ЕКАТТЕ 18157, според скица №Ф01713/19.03.2009г., начин на трайно ползване – сметище;

- **Собственик на терена на депото** - Община Гурково, като обслужването и поддръжката на депото се извършва от общината;

Особено тревожен е проблемът с третирането на битовите отпадъци, като единствения метод за обезвреждането им е депониране (смесено депониране и периодично запръстяване). В община Гурково съществуващото депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Гурково, местността „Иванчов път” продължава да се експлоатира на основание Решение №13-ДО-341-00/13.08.2010г., издадено от Директора на РИОСВ – Стара Загора, с което се разрешава извършването на дейности по транспортиране и депониране на отпадъци, които нямат опасни свойства. Крайният срок за преустановяване на експлоатацията на депото е 13.08.2015г.

Отпадъците от домакинствата се депонират смесено с промишлени отпадъци. Депонираните отпадъци са със смесен характер и твърде разнородни – битови, строителни, стъклени бутилки и буркани, хартия, текстилни парцали, обувки, пластмасови изделия и предмети. Изхвърлянето на отпадъците се извършва директно върху естествения терен. В голямата си част, отпадъците са пръснати из цялата площ и вятъра свободно разнася по-леките от тях. На депото няма кантар. За постъпващите за депониране отпадъци се отчита - вид, количество и произход, т.е извършва се входящ контрол и се изготвят протоколи за количествата отпадъци постъпили на депото. Отпадъците се разстилат на пластове, уплътняват се и от време на време се запръстяват с почва или се покриват с инертни материали. Депото не разполага с булдозер или друга техника за уплътняване на отпадъците. Запръстяването е нерегулярно и неравномерно. Поради липса на средства и техника запръстяването се извършва на тримесечие. Достъпът до площадката на хора и животни е ограничен, като депото е оградено с бодлива тел, на входа му е поставена бариера, която се заключва, но няма постоянна охрана. На депото няма водоснабдяване и електричество. Няма инсталации или мерки за осигуряване защита на околната среда. Депото е изградено без допълнителна защита на дъното. Няма дренажна система за отвеждане на отпадни води. Няма изградена система за улавяне и третиране на инфилтратата. Няма видим повърхностен отток на инфилтрат. Следователно инфилтратата се просмуква в подпочвените води на депото за отпадъци. Не се провежда мониторинг на инфилтрираните води. При условие, че няма изградена система от охранителни канавки за повърхностните води над и под депото, а така също и дренажи за улавяне на инфилтратата е очевидно замърсяването на повърхностните и подпочвените води в района около депото. Около депото е изкопана плитка охранителна канавка за отвеждане на повърхностните води. Канавката е заустена в р. Радова от западната страна на депото. Няма данни за количеството биогаз, което се генерира в депото.

Депото се експлоатира повече от 17 години. Липсва мониторинг на качеството на водите над депото и след депото, по посока на повърхностните води; липсва мониторинг на инфилтратата; липсва мониторинг и на подземните води, в т.ч. взети проби; липсва мониторинг и на газовите емисии, съгласно Наредба №6, Приложение №3.

Основен проблем по отношение управление дейностите по отпадъците е лошото състояние на съществуващото общинско депо за неопасни отпадъци, което не отговаря на съвременните изисквания за депониране и съхранение на отпадъци.

Съгласно Националната програма за управление на отпадъците 2009-2013г. е заложено изграждането на РСУО - Ст. Загора, която включва РЦУО с регионално депо за ТБО за общините в регион Стара Загора и 3 претоварни станции, едната е на територията на община Гурково. Проектът за изграждане на РСУО - Ст. Загора се

изпълнява с финансиране по ОП „Околна среда 2007-2013г.“, с водеща община Стара Загора.

Съгласно §4, ал.2 от Преходните и Заключителни разпоредби на Наредба №6 от 27 август 2013г., „крайният срок за преустановяване на експлоатацията на съществуващи депа за битови отпадъци е до въвеждане в експлоатация на съответното за общината регионално депо, което е предвидено с Националния план за управление на отпадъците по чл.49, ал.1 от ЗУО“.

Очаква през 2016г. РСУО-Ст. Загора да бъде въведена в експлоатация и битовите отпадъци от община Гурково ще се депонират на Регионалното депо.

Предстои въвеждане в експлоатация на Претоварна станция – Гурково в края 2015г., както и да бъдат изпълнени мерките за привеждане и поддържане на старото общинско депо в съответствие с изискванията на „Наредба №6 от 27 август 2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци“ (Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013г.). Предстои закриване на общинското депо, тъй като понастоящем функционирането му е съпроводено и с екологични рискове:

- Понякога има пожари на депото и постоянното отделяне на неприятни миризми в околната среда;
- Няма мероприятия за предпазване от разнасяне от вятъра на пластмасови торбички на големи площи около депото за да се избегне замърсяване на околната среда в близост;
- Няма система за събиране и отвеждане на инфилтратата от тялото на депото-няма каквито и да е съоръжения за измерване и събиране на инфилтратата преди изпускането му в околната среда. Няма изградени дренажни системи за улавяне и събиране на повърхностните води преди депото, което увеличава количеството на генерирания инфилтрат, т.е съществува риск от замърсяване на водите;
- Не е провеждан мониторинг на количеството и качествата на инфилтратата и влиянието им върху повърхностните и подпочвените води в района около депото;
- Няма система за събиране и отвеждане на биогаза от тялото на депото;

За старото депо за ТБО в землището на гр. Гурково е извършено геодезическо заснемане на съществуващия терен през 2009г., изготвен е през 2010г. идеен проект за закриване и рекултивиране, включващ и последващ мониторинг. За съществуващото депо са извършени предпроектни проучвания, инженерно геоложки и хидрогеоложки проучвания. Рекултивираното депо е предвидено с обем 68 800 м³, в който е включен допълнителен обем от 6 000 м³.

3. Съществуващи селски депа (сметища)

Във връзка с изпълнението на параграф 5, ал. 1 от „Наредба №8/2004г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци“, в общината е преустановена експлоатацията на всички съществуващи селски сметища, които нямат утвърдени планове за привеждане в съответствие с изискванията на наредбата. Общината е извършила почистване на нерегламентираните сметища.

4. Изводи

- Като основна предпоставка за недопускане замърсяване на терени, на които е имало нерегламентирани сметища е оптимизираната система за събиране и

транспортиране на битовите отпадъци в общината, с която е осигурено обслужване на всички населени места в общината;

- Основен проблем по отношение управление дейностите по отпадъците е лошото състояние на съществуващото старо общинско депо за неопасни отпадъци, което не отговаря на съвременните нормативни изисквания за депониране и съхранение на отпадъци;
- Общината има изготвен идеен проект за закриване и рекултивиране на старото депо за ТБО в землището на гр. Гурково, както и са извършени предпроектни проучвания, инженерно геоложки и хидрогеоложки проучвания;

5. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- За привеждане и поддържане на старото общинско депо в съответствие с изискванията на *„Наредба №6 от 27 август 2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци“* (Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013г.) е необходимо изготвяне на работен проект за закриване на общинското депо, с последващо изпълнение на проекта, контрол и мониторинг на депо;
- Необходимо е общината да осигури необходимото финансиране за реализиране на проекта за закриване и рекултивиране на депото;
- Съгласно нормативните изисквания е необходимо осигуряване на общинска структура/оператор, който да осъществява следексплоатационните грижи и мониторинг на депото;

6. Анализ на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Настоящият анализ съдържа:

- Анализ на съществуващите схеми за събиране на отпадъци и прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”;
- Анализ на икономическите инструменти, стимули и финансиране в сектор „Управление на отпадъците“ на територията на общината;

1. Информационно обезпечаване на анализа

За целите на настоящият анализ са използвани информационни източници както на национално, така и на общинско ниво, както следва:

- Анализът на съществуващите схеми за събиране на отпадъци и прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща, икономически инструменти и стимули“, разработен като част от анализите на състоянието на управлението на отпадъците в страната, като основа за разработването на „Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г.“, публикуван на интернет – страницата на МОСВ;
- Наредби и решения, одобрени от Общински съвет - Гурково, относно определяне на такси и цени, свързани с управление на отпадъците;
- Програми и отчети на община Гурково, относно управление на отпадъците;
- Годишни планове и отчети за изпълнението на общинския бюджет на община Гурково;
- План-сметки за дейностите по управление на битовите отпадъци - събиране, транспортиране, депониране и за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване;

2. Същност на принципите „Замърсителят плаща” и „Разширена отговорност на производителя”

Анализът на прилаганите схеми за управление на отпадъците, в т.ч. формите на управление и възлагане на услугите в разглежданата област в общината, е осъществен през призмата на два основополагащи принципа на европейските и националната екологични политики, в т.ч. и политиките по управление на отпадъците.

Принципът „Замърсителят плаща” е заложен в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- Причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- Причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- Разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- Разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците;

Принципът „Разширена отговорност на производителя” (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за

ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- Предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- Проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- Развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти;

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя, като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- Изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- Осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига;

3. Схеми за управление на отпадъците

Анализът е фокусиран основно върху тези схеми за управление на отпадъците, прилагани в страната, в които участва община Гурково.

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници – юридически лица. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Битови отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците в тези предприятия. Домакинствата и другите генератори на битови отпадъци заплащат такса битови отпадъци на общината, а с приходите от таксата Общината финансира и осигурява услуги на домакинствата и другите генератори на битови отпадъци по събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

Същност на схемата

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за

изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и в съответствие с принципа „Замърсителят плаща“ и за заплащане на всички разходи за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране, третиране на отпадъците, закриване, рекултивация и последващ мониторинг на депата и съоръженията за битови отпадъци в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците. Задължените в схемата лица заплащат услугите чрез ежегодна „такса за битови отпадъци“, в размер определен от общинския съвет. Тъй като общината, както и другите общини в страната, имат затруднения в определянето на размера на таксата за домакинствата и другите задължени лица в схемата на основата на точното количество изхвърляни отпадъци от всяко домакинство или организация, принципът „замърсителят плаща“ не се прилага напълно.

Община Гурково определя такса битови отпадъци, като промил от данъчната оценка на имотите на гражданите, а за фирмите е по-високата между отчетната стойност и данъчната оценка на имотите, при това обичайна практика е за домакинствата да се определя по-ниска такса като промил от данъчната оценка, от тази определяна за фирмите и другите юридически лица.

Приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с управление на битовите отпадъци.

Форми на възлагане на услугите

Участници в анализиранията схема, освен общината, домакинствата и организациите, които изхвърлят отпадъци, подобни на битовите, са и фирмите, в т.ч. общински, както и общинско предприятие, на които общините, възлагат една или повече услуги, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци. Чрез процедури за избор на изпълнители по реда на Закона за обществените поръчки, общините възлагат извършването на тези услуги. В община Гурково извършването на тези услуги е от общината - звено „Чистота“, обособено към общинската администрация.

- Услуги по събиране и транспортиране на смесените битови отпадъци до депа и съоръжения и инсталации за отпадъци

В община Гурково към настоящият момент сметосъбирането, транспортирането и третирането на битовите отпадъци/депонирание на старото общинско депо се осъществява от самата община - звено „Чистота“, обособено към общинската администрация. Това е стандартна услуга, прилагана от дълги години от местните власти. Звено „Чистота“, има задължението да събира и ЕГО (основно отпадъци - стари мебели, дюшеци и др. подобни) и строителни отпадъци, изхвърлени, макар и нерегламентирано до контейнерите за битови отпадъци и да ги извозва до старото общинско депо.

За всички населени места на Община Гурково има организирано сметосъбиране и сметоизвозване, т.е процента на населението обхванато от тази услуга е 100%. Сметосъбирането и сметоизвозването в населените места на общината се извършва по утвърден график. Със Заповед №474/26.10.2015г. на Вр. ИД Кмет на Община Гурково /Решение №621/30.09.2015г./ е определена честотата на сметоизвозването по населени места, като за гр. Гурково (кофи тип „Мева“ и контейнери тип „Бобър“ е пет пъти месечно; контейнери 4 м³ – три пъти месечно); за с. Паничерево (кофи тип „Мева“ и контейнери тип „Бобър“ сметоизвозването е три пъти месечно); с. Конаре (кофи тип „Мева“ и контейнери тип „Бобър“ сметоизвозването е три пъти месечно); а за останалите населени места на община Гурково (с. Пчелиново, с. Злати рът, с. Лява река,

с. Димовци, с. Брестова, с. Дворище и с. Зълтопоп - сметоизвозването е два пъти месечно). С горепосочената заповед са определени границите на районите и видът на предлаганите услуги за имотите със стопанско предназначение, намиращи се извън строителните граници на населените места, в които общината е организираща събиране и извозване на битовите отпадъци. Със същата заповед са определени видовете услуги, предлагани от Община Гурково за които се заплаща такса битови отпадъци за 2016г., както следва:

- Събиране, вкл. разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и други територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

Разходите за изпълнение на тези услуги се покриват със средствата, събрани от приходите от такса битови отпадъци.

В община Гурково планираните приходи съгласно „План-сметка за планираните постъпления и изразходвани средства от такса битови отпадъци“ за 2014г. са в размер на 147 761 лв., а постъпилите средства от такса „битови отпадъци“ съгласно отчет за 2014г. са в размер на 196 878 лв. Наблюдава се преизпълнение на такса „битови отпадъци“. Следователно общината има устойчиви приходи и висока събираемост на такса „битови отпадъци“, поради което е реалистично и в бъдеще общината да прилага този подход на осигуряване на услугите.

Следва да се има предвид, че от години има създаден финансов механизъм и много осъществени общински проекти чрез ПУДООС да се финансират проекти на общините за закупуване на контейнери и сметоизвозваща техника при много изгодни условия – безлихвени заеми.

- Услуга по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни

Във връзка с влизане в сила на „Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците“ (Обн. ДВ. бр.107 от 13 Декември 2013г.) и на „Наредбата за третиране на биоотпадъците“ (Обн. ДВ. бр.92 от 22 Октомври 2013г.), общината трябва да има информация и да организира създаването на база-данни/регистър на обекти, които генерират хранителни отпадъци и предстои да бъдат включени в системите за разделното им събиране, в т.ч. социални заведения, болници, училища със столове за ученическо хранене, детски градини, ресторанти, пазари и др.

В тази връзка е необходимо община Гурково да организира предоставянето на услуга по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни, тъй като понастоящем в общината тя не се извършва. Това е задължение на общините да намалят поетапно количеството депонирани биоразградими отпадъци и поетапно да се увеличат количествата рециклирани и оползотворени биоотпадъци. Услугата по доставяне на съдове за събиране и временно съхранение на обектите, които генерират такива отпадъци, както и обслужването и транспортирането им до компостиращо съоръжение (т.е първо до ПС-Гурково и последващ транспорт до инсталацията за закрито компостиране на РЦУО–Ст.Загора) ще се осъществява от фирмата, с която общината ще сключи договор или ще се изпълнява от самата община. Обикновено при

общини, където е въведена тази услуга, изпълнението и е от фирмата с която общината е сключила договор за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Разходите за изпълнение на тази услуга ще се покриват със средствата, събрани от приходите от такса битови отпадъци.

Собствениците на обекти, генериращи хранителни и кухненски биоотпадъци са длъжни да обособят място за поставяне на съдовете за разделното им събиране и да определят отговорни лица за разделното им събиране, като информират за това дирекция „ОДУТИ“ от общинската администрация.

Собствениците на обекти, които генерират биоотпадъци и са сключили договори за събиране и извозване на тези отпадъци с други фирми, а не с общината или фирмата с която общината ще има договор за извършване на услугата, са длъжни да организират разделното събиране на кухненските и хранителните си биоотпадъци и извозването им до компостиращо съоръжение (т.е първо до ПС-Гурково и последващ транспорт до инсталацията за закрито компостиране на РЦУО–Ст.Загора). Заплащането на услугата тогава ще се извършва от собствениците на обекти – генератори на отпадъци.

Служители на общината от дирекция „ОДУТИ“ чрез посещение на място във всички обекти, които ще бъдат включени в системата за разделно събиране на хранителни и кухненски биоотпадъци, ще е необходимо да разяснят и обучат отговорните лица в съответните обекти относно изискванията за разделно събиране на този поток битови отпадъци.

Има създаден финансов механизъм чрез ПУДООС да се финансират проекти на общините чрез отпускане на безлихвен заем за закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци.

○ Услуги по разделно събиране и транспортиране на „зелени” биоотпадъци

„Зелени“ биоотпадъци в община Гурково се генерират при почистването на обществени градини, междублокови пространства, обществени паркове, други обществени зелени площи и транспортни зони, но не се събират разделно. В общината тази услуга понастоящем се предоставя от звено „Чистота”, обособено към общинската администрация. „Зелени биоотпадъци се генерират и от домакинствата (зелени листа, трева, клони), образувани от почистването на фамилни градини и дворове.

Разделното събиране на биоотпадъците от почистването и поддържането на зелени площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, хранителни и кухненски отпадъци от ресторанти, заведения за обществено хранене и търговски обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост на територията на общината е необходимо да се извършва от собствениците на обектите, а транспортирането на тези отпадъци до компостиращо съоръжение или до площадка за съхранение на тези отпадъци (т.е първо до ПС-Гурково и последващ транспорт до инсталацията за закрито компостиране на РЦУО–Ст.Загора) се организира и заплаща също от собствениците на обектите.

На практика регулярното и организирано събиране на „зелените” биоотпадъци се прилага само за парковете, градинките и някои други обществени места от звено „Чистота”, обособено към общинската администрация, което отговаря за поддържането им. В Община Гурково е необходимо да се въведе разделно събиране в съответните съдове и транспортиране на „зелени“ биоотпадъци. Разходите за изпълнение на тази услуга ще се покриват със средствата, събрани от приходите от такса битови отпадъци.

„Зелените“ биоотпадъци от фамилните жилища в крайградските райони или селата - листа, трева, храсти, клони, градински отпадъци, може да се събират в

компостери, за което е необходимо общината да насърчава и въведе домашното компостиране.

Изискванията към физическите и юридическите лица, относно „зелените“ биоотпадъци, хранителни и кухненски отпадъци от обекти, както по-горе са описани, не са нормативно уредени в общинската наредба за управление на отпадъците.

След пускане в експлоатация на ПС-Гурково в края на 2015г., общината ще разполага с площадка за шредирание и временно съхранение на „зелени“ отпадъци на която домакинствата могат да оставят по-обемистите зелени отпадъци, като клони и храсти и където ще се съхраняват събраните от звено „Чистота“ „зелени“ биоотпадъци от парковете, градинките и други обществени места. В тази връзка е необходимо общината да осигури съдове за разделно събиране на „зелени“ биоотпадъци или компостери.

- Услуги по разделно събиране, транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на опасните битови отпадъци

Услуги по разделно събиране, транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на опасни битови отпадъци (като напр. опаковки, съдържащи опасни вещества или замърсени с опасни вещества; разтворители; киселини; основи; фотографски химически вещества и препарати; пестициди; флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак (без живак съдържащи лампи); бои, масла, лепила/адхезиви и смоли съдържащи опасни вещества; перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества; цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти) не се извършват в община Гурково. Предоставянето на тези услуги включва приемане на място при притежателя на отпадъка или в Мобилен събирателен пункт (осигурен от изпълнителя на извършване на тази услуга с който общината има договор), осигуряване на транспорт и опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане.

След пускане в експлоатация на ПС-Гурково в края на 2015г., общината ще разполага с Център за рециклиране, където ще има 2 бр. специализирани контейнери за специфични и опасни отпадъци от бита (батерии, луминесцентни лампи, масла и др.), където домакинствата ще могат да оставят тези отпадъци. В тази връзка е необходимо общината да сключи договор с фирма, която да осигури транспорт, опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане на разделно събраните в ЦР опасни отпадъци от домакинства. Разходите за изпълнение на тези услуги ще се покриват със средствата, събрани от приходите от такса битови отпадъци и такса вход ПС-Гурково.

- Услуги по разделно събиране и транспортиране на други битови отпадъци (напр. пепел и сгурия от домакинствата, текстилни и др. потоци битови отпадъци)

Услуги по разделно събиране и транспортиране на други битови отпадъци (напр. пепел и сгурия от домакинствата, текстилни и др. потоци битови отпадъци) не се извършват в община Гурково.

През отоплителния сезон на територията на община Гурково, населението по селата главно използва дърва и въглища, но няма отделни съдове за събиране на пепелта и сгурията. Понастоящем посочените отпадъци от домакинствата се изхвърлят, извозват и третират със смесените битови отпадъци. При изсипване на не добре загасени отпадъци от горенето на дърва и въглища се повреждат контейнерите. Друг негативен ефект от запалването на отпадъците в контейнерите е временното, но силно замърсяване на въздуха в района на контейнерите с горящи отпадъци. Имайки в предвид, че в малките населени места в общината, основно населението се отоплява на

дърва и въглища е необходимо, общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия или ако сключи договор за изпълнение на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване може да заложи изискване в районите, където населението главно ползва дърва и въглища за отопление да се поставят подходящи контейнери за разделно събиране на пепел и сгурия.

Разходите за изпълнение на тези услуги ще се покриват със средствата, събрани от приходите от такса битови отпадъци.

- Услуги по предварително третиране - сортиране/сепариране на оползотворимите битови отпадъци от събраните смесени битови отпадъци преди обезвреждането им

Тези услуги не се извършват понастоящем в община Гурково. След пускане в експлоатация на РЦУО-Ст. Загора през 2016г., ще се извършва предварително третиране – сепариране на некомпактирани смесени БО, ЕГО, растителни отпадъци разделно събрани при обслужване на обществени паркове и градини (дървесни и „зелени“ отпадъци) в Инсталацията за сепариране и закрито компостиране. Компактираните битови отпадъци от ПС-Гурково ще се извозват до РЦУО – Ст. Загора за последващо депониране на Регионалното депо. След пускане в експлоатация на ПС-Гурково в края на 2015г., ще се извършва предварително третиране на ЕГО, като се използва полу-мобилно оборудване. Разходите за изпълнение на тези услуги ще се покриват със средствата, събрани от такса вход ПС-Гурково и от приходите от такса битови отпадъци.

- Услуги по предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на битови отпадъци за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци

Тези услуги не се извършват понастоящем в община Гурково.

- Осъществяване на мониторинг, рекултивация и следексплоатационни грижи на съоръженията за третиране и обезвреждане на битови отпадъци

В община Гурково съоръжението за третиране и обезвреждане на БО понастоящем е старото общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Гурково, местността „Иванчов път“, оператор е общината. Очаква се през 2016г. РСУО-Ст. Загора да бъде въведена в експлоатация и битовите отпадъци от община Гурково ще се депонират на Регионалното депо.

Предстои въвеждане в експлоатация на Претоварна станция – Гурково в края 2015г., при което ще бъдат изпълнени мерките за привеждане и поддържане на старото общинско депо в съответствие с изискванията на „Наредба №6 от 27 август 2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци“ (Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013г.). Предстои закриване на общинското депо, тъй като понастоящем функционирането му е съпроводено и с екологични рискове.

- ✚ **Услуги чрез прилагане на схемата „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)**

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата

Към 2014г. с разработване на НПУО в схемата поэтапно са включени следните масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки - от 2004г.;
- Отпадъци от ИУМПС - от 2005г.;
- Отпадъци от ИУЕЕО - от 2006г.;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти - от 2006г.;
- Отпадъци от НУБА - от 2006г.;
- Отпадъци от гуми - от 2011г.;

Същност на схемата

При тази схема за РОП лицата (фирми), пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО за:

- Постигане на количествените цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО;
- Ограничаване съдържанието на опасни вещества в продуктите, които пускат на пазара;
- Етикетирание и маркировка;
- Разходите за управление на МРО, които се образуват след употребата на съответните продукти;

Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и изхвърляне на определените за това места МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата лица:

- Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО;
- Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО;

Организациите по оползотворяване на МРО (ОО на МРО) и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си са длъжни:

- Да получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като Организация по оползотворяване или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;
- Да създават системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци в съответствие с изискванията на нормативната уредба;
- Да изпълняват програмата за управление на МРО и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;
- Да осъществяват информационни кампании за обществеността;
- За Организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки – задължение и да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места;

Задължените лица в схемата могат да бъдат съдружници или акционери в Организацията по оползотворяване, както и да сключват договори с Организация по оползотворяване, която да изпълнява от тяхно име задълженията за постигане на целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на

съответния МРО, който е в резултат на крайната употреба на продукта, който са пуснали на пазара.

Съгласно нормативната уредба в страната, общините имат само някои ангажименти в схемата за РОП, отнасящи се основно до осигуряване и определяне на местоположението на контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Формиране на цени

Цените на услугите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО се формират изцяло на пазарен принцип при наличната конкуренция на национално ниво в рамките на ЕС за предоставяне на такива услуги. На основата на посочените цени на услугите по третиране на отпадъците от МРО, на разходите за административна издръжка на Организацията по оползотворяване, провеждането на информационните кампании за обществеността, заплащане на одитори и други присъщи разходи за дейността Организацията по оползотворяване, формират размера на тарифите за услугите, които предлагат на своите клиенти (фирмите, от името на които ще изпълняват целите за рециклиране и оползотворяване на МРО).

При схемата за РОП финансирането на системите за разделно събиране и рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите – задължените лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

Схемата за РОП се прилага от бизнеса за шестте вида МРО, но на територията на Община Гурково не се изпълнява, тъй като общината не е сключила договори за сътрудничество с организации по оползотворяване за шестте вида МРО.

Във връзка с въведените със ЗУО задължения на общините да рециклират минимум 50% от отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло, генерирани в общината, е необходимо Община Гурково да въведе и развие система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и сключи нов договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. Вземането на това решение и изпълнението му е изключително важно от гледна точка навременното осигуряване на правилата и организационната схема за изпълнение на задълженията на общината за поетапно постигане на целите за минимум 50% разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци до 2020г., произтичащи от ЗУО.

Необходимо е също така при сключването на договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки да се уредят:

- Технически изисквания към системата за разделно събиране, в т.ч. точките за събиране на отпадъците, вида на контейнерите за разделно събиране, площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;
- Изпълнение на програми за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, които за договора с организацията по оползотворяване на опаковки включва прогнозни количествени цели, които отразяват дейността на съответната организация и с това допринасят за изпълнението на целите на общината за рециклиране на отпадъците, произтичащи от ЗУО; Условието и реда за отчитане на тяхното изпълнение до общината;
- Изисквания за информационни кампании и работа с обществеността;
- Ангажимент на общината е да определи и посочи местата за контейнерите за разделно събиране и поетапно да изгради „джобове” за поставянето им, както и

да приложи подходящи мерки спрямо лицата, които не изхвърлят разделно отпадъците, както и спрямо лицата, които извършват изземване на отпадъци с пазарна стойност от контейнерите. Да води отчетност, контрол и санкции;

Община Гурково няма да дължи възнаграждение на организациите по оползотворяване с които ще сключи договор/и за отпадъци от опаковки за разделното им събиране, рециклиране и оползотворяване, като системата ще се финансира от тях, включително транспортирането на нерестируемите отпадъци за обезвреждането им до депо.

В тази насока в „Наредба за управление на отпадъците на територията на община Гурково“, ясно са регламентирани изисквания към лицата, извършващи търговска дейност в търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, заведения за обществено хранене, да:

- Събират разделно отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло;
- Предават разделно събраните отпадъци на: организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки; или на лица притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл.35 от ЗУО;
- Създават системи за организиране разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло на територията на съответния обект;

Необходимо е общината да предоставя гъвкавост и избор на задължените лица между няколко възможни варианта за изхвърляне или предаване на разделно събраните отпадъци:

- В съдовете за разделно събиране на отпадъци на територията на общината, поставени на улиците, когато количеството на отпадъците, генерирано от домакинствата, не възпрепятства функционирането на общинската система за разделно събиране на отпадъците;
- Индивидуални съдове за разделно събиране, предоставени безвъзмездно от организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, които се обслужват без заплащане по предварителен график;
- Площадки за предаване на разделно събрани отпадъци (както популярно са известни площадките за вторични суровини);

Лицата са длъжни да съхраняват на територията на обекта документи (договори, кантарни бележки и др.), които удостоверяват предаването на разделно събраните отпадъци и да ги представят на контролните органи при поискване.

За постигане на по-значими резултати при сътрудничеството на общината с организация по оползотворяване на разделно събраните битови отпадъци от опаковки - хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло е необходимо:

- По-широко и по-отговорно участие от страна на обществеността и бизнеса, които събират отпадъците си разделно, което ще доведе до по-големи количества и с по-добро качество за рециклиране на разделно събраните отпадъци от четирите потока. Това може да се постигне най-вече чрез постоянни информационни кампании и засилен контрол и налагане на глоби на лицата, които не спазват изискванията;
- Преодоляване на проблема с кражбите на най-качествените и с по-висока пазарна стойност отпадъци от контейнерите за разделно събиране (например поставяне на изискване към организациите по оползотворяване да поставят контейнерите за разделно събиране с големина на отвора, който ограничава кражбите). Допълнително решение на проблема е търговските обекти, административни, стопански сгради и др. подобни да се задължат чрез общинската наредба да предават разделно събраните си отпадъци пакетирани/събрани в чували директно на организация по оползотворяване,

която да организира извозването им от обектите по предварително обявен график;

- Нормативно регламентиране в общинската наредба за управление на отпадъците, изискванията към пунктовете за вторични суровини, поставяне на изисквания за представяне на информация на общината за количествата събрани и предадени за рециклиране и друго оползотворяване отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло. Възможен допълнителен подход за подобряване на сътрудничеството между общината и пунктовете за приемане на четирите отпадъчни потока е сключването на договори/доброволни споразумения, в които да се поставят ангажиментите на двете страни в усилията за разделно събиране на отпадъците и ограничаване на кражбите от контейнерите;

На територията на община Гурково не се извършва разделно събиране на масово разпространени отпадъци, като ИУМПС, ИУЕЕО, отпадъчни масла и нефтопродукти, НУБА, ИУГ. Общината не е сключила договори с организации по оползотворяване на тези МРО, но е необходимо в най-скоро време това да бъде направено.

В края на 2015г., ще има изградена и пусната в експлоатация ПС-Гурково с ЦР, където населението ще може да доставя всички видове отпадъци, които не могат да се депонират с битовите и не е осигурена определена система за събирането им.

Приетият през 2012г. ЗУО въведе допълнителни изисквания към крайните дистрибутори (магазините, в които продуктите се продават на крайните потребители) задължително да приемат излезли от употреба продукти от същия вид по време на цялата продължителност на работното време на магазините, без да се изисква заплащане от лицата, които изхвърлят разделно събраните МРО. Съгласно нормативната уредба гражданите и фирмите могат да предават ИУЕЕО и в магазините за продажба на такова оборудване, от същия вид, който закупуват от магазина. Съгласно нормативната уредба всеки търговски обект, в който се продават батерии, е длъжен да приема обратно НУБА и да ги предават на оторизирани, съгласно ЗУО фирми.

✚ *Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират утайки от ПСОВ, в резултат на отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води*

Схемата се прилага за отпадъците – утайки от ПСОВ, генерирани в резултат от отвеждането и пречистването на битови отпадъчни води от домакинствата и от други източници – юридически лица.

Същност на схемата

При тази схема лицата, които ползват услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчните води, в т.ч. и третиране на утайките от ПСОВ, в съответствие с принципа „Замърсителят плаща” заплащат пълните разходи за тези услуги. Задължените в схемата лица заплащат услугите чрез такса за отвеждане и пречистване на отпадъчните им води, в т.ч. и за третиране на утайките, която се изчислява на основата на количеството доведени и отведени отпадъчни води и разходите за дейността. Таксите се определят от оператора на ВиК системите на територията на общината и се регулират утвърждават от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, в съответствие с разпоредби и методики, утвърден чрез нормативна уредба на национално ниво.

Форми на възлагане на услугите

ВиК услугите, в т.ч. пречистване на отпадъчните води и третиране на утайките, се осъществяват от оператор, на който чрез концесия е предоставено от общината да извършва тези услуги.

В община Гурково няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води, нито има започнал процес на строителство на такова съоръжение. Всяка бъдеща пречиствателна станция за отпадъчни води изготвя подходящ план за управление на утайки. Утайките от канализационни води и обезвреждането им ще се управляват съгласно този специфичен „План за управление на утайките“ за пречиствателната станция и разходите за това ще са включени в тарифата за канализация.

4. Икономически инструменти и стимули в сектора на управлението на отпадъците

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците. Най-общо икономическите инструменти могат да бъдат обединение в няколко групи:

- *Такси за депониране и третиране.* Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци.
- *Схеми „Плащане при изхвърляне“ (“Pay-as-you-throw” schemes – PAYT).* Това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те съответно заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н.
- *Схеми за отговорност на производителя и вносителя.* Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци.
- *Екологични данъци и такси върху продукти* – въвеждат се с цел да се ограничи, намали или дори премахне употребата на определени продукти, които са вредни за околната среда.
- *Банкови гаранции и застраховки за осъществяване на определени дейности* – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, които не съответстват на екологичното законодателство, например за трансграничен превоз на отпадъци.
- *Подпомагане на публични проекти в областта на управление на отпадъците с частично или напълно безвъзмездно финансиране* – чрез подкрепа от еврофондовете и от националния бюджет.

На базата на разгледаните по-горе схеми и форми за управление на отпадъците в община Гурково, анализирани са следните икономически инструменти, свързани с бюджета на общината:

- Такса „битови отпадъци“ (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците);

- Обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депото и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО);
- Публични проекти в областта на управление на отпадъците;

✚ Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)

Съгласно „Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Гурково“, таксата се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план – сметка, включваща необходимите разходи за:

- Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери, кофи и други;
- Събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл.60 и 64 от ЗУО;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места предназначени за обществено ползване;

В община Гурково определянето на такса битови отпадъци е пропорционално в промили на база данъчна оценка и отчетна стойност на имота. При този подход се следва практиката, прилагана за жилищните имоти на гражданите и предприятията, като се определят промили за сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на отпадъците на депа и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване. През 2014г. размерът на таксата остава непроменен спрямо предходните години, като начисляването и заплащането на такса „битови отпадъци“ е както следва:

- За жилищните и нежилищните имоти на граждани, застроените и урегулирани поземлени имоти, както и за жилищните имоти на предприятията, организациите на бюджетна издръжка и други собственици на такива имоти се определя **в размер на 6.1 на хиляда върху данъчната оценка на имотите** по чл.20 от ЗМДТ за всички населени места в община Гурково – град Гурково и селата Паничерево, Конаре, Пчелиново, Злати рът, Лява река, Димовци, Брестова, Дворище, Жълтопоп и Жерговец. В т. ч.:
 - за осигуряване съдове за съхранение и транспортиране на битовите отпадъци до местата за третирането им - 2,7 на хиляда;
 - почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии за общинско ползване - 0,5 на хиляда;
 - проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по и чл.60 и 64 от ЗУО - 2,9 на хиляда;
- За притежавани сгради, урегулирани поземлени имоти, собственост на предприятия, физически и юридически лица, осъществяващи стопанска дейност, организации на бюджетна издръжка и други собственици на такива

имоти се определя в размер на 8,0 на хиляда върху по-високата между отчетната им стойност и данъчната оценка. В т.ч.:

- осигуряване съдове за съхранение и транспортиране на битовите отпадъци до местата за третирането им - 3,5 на хиляда;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии за общинско ползване – 1,4 на хиляда;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл.60 и 64 от ЗУО - 3,1 на хиляда;

Ставките на такса-битови отпадъци на община Гурково са по-високи от тези при по-големи общини – напр. за община Гълъбово за жилищни имоти на гражданите те са в диапазона 2-0,8‰, а за имоти на предприятията са в диапазон на 7‰.

Приходите на Община Гурково към 31.12.2014г. са както следва:

Собствени приходи - изпълнението на собствените приходи на Община Гурково към 31.12.2014г. е 104,80%. При уточнен към 31.12.2014г. годишен бюджет от 675 853 лв., отчетният им размер възлиза на 708 280 лв.

Данъчни приходи - от общите постъпления от местни приходи по бюджета на общината към 31.12.2014г., 145 331 лв. са от данъчни приходи. Спрямо заложения бюджет изпълнението е 98,32%:

- *Данък върху недвижимите имоти* - изпълнението към 31.12.2014г. е 31 929 лв., при разчет по бюджета за година 30 000 лв. или 106,43%.
- *Данък върху превозните средства* - по отчет към 31.12.2014г. са постъпили 86 248 лв., при уточнен бюджет за годината 90 000 лв. или изпълнение 95,83%.
- *Данък при възмездно придобиване на имущество и дарения* - отчетът за годината е 18 491 лв. при разчет по бюджета за годината 18 000 лв. или 102,73%.
- *Патентният данък* - е с изпълнение 7 074 лв., при уточнен бюджет 8 000 лв. или 88,43%.
- *Туристическият данък* - е с изпълнение 1 521 лв. или 95,06%. Размера на туристическия данък се определя на база брой нощувки съгласно регистър на съответния туристически обект по цената за съответната категория.

Неданъчни приходи - към 31.12.2014г. възлизат на 562 949 лв. при план 518 559 лв. или 108,56%, като включват:

- *Приходи и доходи от собственост* - изпълнението към периода е 86,12% или 90 597 лв.;
- *Приходите от наеми на имущество* - разчетени в размер на 75 300 лв. Изпълнението е 59 951 лв. или 79,62%;
- *Приходи от наеми на земя* - при разчет 29 900 лв. изпълнението е 33 062 лв. или 110,58%;
- *Приходи от такса „битови отпадъци“* - с най-голям относителен дял от неданъчните приходи, постъпили по бюджета на общината към 31.12.2014г. са постъпленията за битови отпадъци – 132,30%, или изпълнение 285 455 лв. (т.е приход такса „битови отпадъци“ – 196 878 лв. и приходи от други общини Николаево и Мъглиж – 88 577 лв.), при уточнен бюджет за годината 215 761 лв. За 2014г. постъпилите средства са от недобори на фирми и физически лица със задължения, натрупани за период от няколко години.

Изпълнението по видове такси е както следва:

- *Приходи от такса за ползване на пазари, тържища, панаири, тротоари, площади и улични платна* – изпълнение 74,51%. Не се отчита добра

събираемост, особено по отношение на ползвани тротоарни площи от строителни материали;

- Приходи от такса за ползване на детски градини - при бюджет за годината 28 600 лв. са постъпили 25 900 лв. или 90,56%;
- Приходи от за социални услуги – изпълнение 73,81%;
- Приходи от административни услуги – изпълнение 130,86%;
- Приходи от технически услуги - изпълнение 78,67%;
- Приходи от други общински такси – изпълнение 47,10% разчетени са постъпления от такси за ползване на вода и депониране на строителни материали. По този параграф постъпват такси за лицензи, за разрешения за провеждане на мероприятия, за водоползване, канализация. Неизпълнението се дължи на несъбрани такси за ползване на вода от населените места – Конаре, Пчелиново и Лява лека.
- Приходи от глоби, санкции и наказателни лихви - изпълнение 645 лв. при бюджет 1 800 лв. или 35,83%;
- Други неданъчни приходи – изпълнение 154,40%. По този приходен параграф са постъпили приходи в размер на 23 423 лв., от които: категоризация – 1 340 лв., тръжна документация – 1 075 лв., приходи от продажба на вторични суровини – 2 118 лв., прокопаване и преминаване – 30 лв., 10 997 лв. прехвърлени средства от набирателната сметка поради отпаднало основание за възстановяване /изтекъл давностен срок/ и 193 лв. други.

В община Гурково за 2014г. такса „битови отпадъци“ формира около 35% от неданъчните приходи в общината и около 28% от общинските приходи. По данни на общината за 2014г. постъпилите средства са от недобори на фирми и физически лица със задължения, натрупани за период от няколко години.

Приходи от такса битови отпадъци (лв./ жител)

	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.
Средно - България	44,31	52,01	57,84	62,36	67,99	63,55
Малки общини (под 10 хил. жители)	22,61	26,85	31,46	34,29	41,46	40,96

Източник: НСОРЕ, МФ, НСИ

Съгласно данни на ГРАО за 2012г. по постоянен адрес населението на община Гурково е 5 389 души, като за 2012г. по план-сметка на общината предвидените приходи от такса “битови отпадъци” са 167 155 лв., а са отчетени приходи от такса “битови отпадъци” в размер на 213 602 лв. при което приходите от такса битови отпадъци са съответно 39,6 лв./жител. За 2012г. община Гурково е реализирала по-ниски постъпления от такса „битови отпадъци“ спрямо средното за страната, но близки до средните постъпления за малки общини в страната (с население под 10 хил. жители).

Приходи от такса битови отпадъци на тон генерирани битови отпадъци (лв./тон)

	2009г.	2010г.	2011г.
Средно - България	125,88	155,47	185,50
Малки общини (под 10 хил. жители)	66,56	94,30	115,85

Източник: НСОРЕ, МФ, НСИ

Съгласно данни на община Гурково за 2011г. в общината са генерирани 607,48 тона смесени битови отпадъци, като по план-сметка на общината предвидените приходи от такса “битови отпадъци” са 132 060 лв., а са отчетени приходи от такса

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

“битови отпадъци” в размер на 179 145 лв., при което приходите от такса битови отпадъци на тон генерирани битови отпадъци са съответно 295 лв./тон. За 2011г. община Гурково е реализирала по-високи постъпления от такса „битови отпадъци“ спрямо средното за страната и средните постъпления за малки общини в страната (с население под 10 хил. жители).

В община Гурково такса битови отпадъци се определя в годишен размер с решение на ОбС въз основа на одобрена План-сметка в съответствие с чл.66, ал.1 от ЗМДТ. Определен е размера на таксата за всяка услуга поотделно – закупуване на съдове за битови отпадъци, сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, чистота на териториите за обществено ползване. Размерът на таксата за битови отпадъци е определен на базата на планираните с План-сметката разходи, отнесени към отчетните стойности и коригираните приблизителни данъчни оценки на имотите.

Структура на приходите от такса битови отпадъци по групи задължени лица

	2009г.		2010г.		2011г.		2012г.	
	Домакинства	Юрид. лица	Домакинства	Юрид. лица	Домакинства	Юрид. лица	Домакинства	Юрид. лица
Малки общини (под 10 хил. жители)	43,0%	57,0%	44,0%	56,0%	41,7%	58,3%	42,7%	57,3%
Средно - България	44,7%	55,3%	43,8%	56,2%	42,9%	57,1%	43,1%	56,9%

Източник: НПУО 2014-2020г.

В следващата таблица са представени данни от план-сметки на община Гурково за планираните и данни за отчетени приходи от такса „битови отпадъци“ през последните години, както следва:

Приходи (лв.)	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.
Планирани приходи от такса “Битови отпадъци”:	186720	215605	389121	229567
Други общински приходи /др. общини-депонирани отпадъци Николаево, Мъглиж/		48450	68940	68000
Дължими приходи от такса “Битови отпадъци”, в т.ч.	132060	167155	159798	147761
<i>Домакинства</i>		76673	72143	74297
<i>Юридически лица</i>		90482	87655	73464
Преходен остатък	54660		160383	62211
Отчетени приходи от такса “Битови отпадъци”	179145	213602	165607	196878
<i>Домакинства</i>			74772	86633
<i>Юридически лица</i>			90835	110245
Изпълнение в %	136%	128%	104%	133%

За община Гурково също е валидна наблюдаваната във всички общини ситуация, при която делът на платените от бизнеса средства за такса „битови отпадъци“ е по-голям от този на домакинствата.

За 2012г. отчетените приходи от такса “битови отпадъци” в община Гурково са 213 602 лв., при 167 155 лв. дължими приходи от такса “битови отпадъци”, в т.ч. от домакинства – 76 673 лв. и от юридически лица – 90 482 лв. Делът на средствата които трябва да се платят от бизнеса е 54%, който е по-нисък от средните за страната и от

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

тези за малките общини с население под 10 хил. жители, което се дължи на малкия брой фирми в общината.

Разходи за управление на отпадъците на 1 жител и на 1 тон генерирани отпадъци

	2010г.	2011г.	2012г.
<i>Разходи за управление на отпадъците на 1 ж. (лв.)</i>			
Средно - България	47,85	51,78	52,59
<i>Разходи за управление на отпадъците на 1 тон генерирани отпадъци (лв.)</i>			
Средно - България	120,90	145,82	n/a

Източник: НСИ

За 2012г. община Гурково е предвидила 320 181 лв. за управление на отпадъците. Съгласно данни на ГРАО за 2012г. по постоянен адрес населението на община Гурково е 5 389 души, като по данни на общината през 2012г. са генерирани 269,06 тона смесени битови отпадъци. За 2012г. разходите за управление на отпадъците са 59,4 лв./ж. и 1 190 лв./тон, които са по-високи от средните за страната за същата година.

Структурата на разходите за управление на отпадъците е представена в следващата таблица на база информация от годишните план-сметки на общината за дейностите по управление на отпадъците.

Разходите за управление на отпадъците в община Гурково

Година	2011	2012	2013	2014	2015	Общо (лв.)	%
Общо разходи по управление на отпадъците /лв./ в т. ч.	186 720	167 155	320 181	229 567	370 422	1 274 045	100%
За сметосъбиране и транспортиране	58 410	75 560	87 475	96 817	144 654	462 916	36%
За депониране	109 463	67 586	179 487	82 921	160 291	599 748	47%
За почистване на улици, паркове и пр.	9 847	15 009	12 836	17 480	35 037	90 209	7%
За закупуване на сметосъбираща техника и съдове за отпадъците	9 000	9 000	40 383	32 349	30 440	121 172	10%

Горната таблица показва, че общо за годините 2011-2015г. в община Гурково, около 10% от експлоатационните разходи се ползват за закупуване на съдове и сметоизвозваща техника, 36% за транспортиране на отпадъците, приблизително 47% за депониране (вкл. отчисленията по ЗУО) и 7% за почистване на улиците.

Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци

	2009	2010	2011	2012
Средно – България	1,17	1,29	1,27	1,17
Малки общини (под 10 хил. жители)	0,97	1,19	1,28	1,08

Източник: НСОРБ

Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци в община Гурково

Година	2011	2012	2013	2014
Отчетени приходи от такса "Битови отпадъци" (лв.)	179 145	213 602	165 607	196 878
Планирани разходи по управление на отпадъците (лв.)	186 720	167 155	320 181	229 567
Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци (%)	0,96	1,28	0,52	0,86

За 2012г. покритието на разходите за управление на отпадъците с приходите от такса битови отпадъци в община Гурково е по-високо от средно за страната и от това при малките общини с население под 10 хил. жители. Данните показват, че община Гурково изразходва повече средства през годините за управление на отпадъците отколкото събира такива от такса „битови отпадъци“. Използваните за изчисляване на показателя приходи от такса битови отпадъци не съдържат размера на отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО.

Обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депото и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл.64 от ЗУО)

Този финансов инструмент се прилага в страната от 1 януари 2011г. съгласно действащия по това време Закон за управление на отпадъците. Новият Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г.), с разпоредбите на чл.60 и чл.64., отново въведе този финансов инструмент.

Обезпечения по чл.60 от ЗУО - правят за всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Обезпеченията могат да бъдат под формата на:

- Месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или
- Месечни отчисления със специално предназначение, блокирани за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване от директора на РИОСВ, или
- Банкова гаранция в полза на съответната РИОСВ на територията, на която се намира депото.

Обезпеченията се определяха първоначално в съответствие с „Наредба №14 от 15.11.2010г. за реда и начина за изчисляване на размера на отчисленията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци“, одобрена от министъра на финансите и министъра на околната среда и водите, а впоследствие – в съответствие с „Наредба №7 от 19 декември 2013г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изискван при депониране на отпадъци“.

Размерът на обезпеченията за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото в левове на тон отпадък се определя от собственика на депото

(общината) въз основа на инвестиционния проект и/или проекта за рекултивация по формули, представени в приложението към Наредбата.

В случай, че събраните средства в сметката в РИОСВ на общината са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, общината осигурява остатъка от средствата. Когато след приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

Отчисления по чл.60 от ЗУО в план-сметка на община Гурково за 2013г. са отчетени 11 148 лв., а за 2014г. са отчетени 74 998 лв.

Отчисления по чл.64 от ЗУО (екотакса за депониране) – правят се за всеки тон депонирани отпадъци с цел натрупване на средства както за изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на нормативните изисквания, така и за извършването на последващи експлоатационни разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци.

Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците.

Отчисленията се заплащат от общините, когато са собственици както на депо за битови, така и на депо за строителни отпадъци. Изискването важи за:

- Регионални и общински депа за неопасни отпадъци, отговарящи на изискванията на Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и притежаващи комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда, или разрешение, издадено по реда на чл. 37 ЗУО;
- Съществуващи общински депа за неопасни отпадъци, които функционират след 2009г., до въвеждане в експлоатация на съответното за общината регионално депо, определено в Националната програма за управление на отпадъците;
- Общински депа за инертни отпадъци, когато отпадъците са от строителство и разрушаване на сгради.

Отчисления по чл.64 от ЗУО в план-сметка на община Гурково за 2013г. са отчетени 8 320 лв., а за 2014г. са отчетени 810 лв.

Публични проекти в областта на управлението на отпадъците

Община Гурково е бенефициент по ДБФП DIR-5112122–С007/29.08.2012 по ОП „Околна среда 2007-2013г.” Приоритетна ос 2, Процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ №BG161PO005/10/2.10/07/22 по проект “Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора”, на територията на общината се изгражда и в края на 2015г. ще бъде пусната в експлоатация Претоварна станция - Гурково, която е елемент на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора.

Претоварна станция за неопасни общински отпадъци в Община Гурково е част от проекта за регионално управление на отпадъците в регион Стара Загора. Основната причина за изграждане на претоварна станция Гурково е намаляване на транспортните разходи при транспортиране на генерираните отпадъци от общини Гурково, Твърдица и Николаево до регионалния център за управление на отпадъците (РЦУО) в Стара Загора.

Претоварната станция за отпадъци служи за претоварване на отпадъци от по-малки транспортни автомобили с ограничена система за уплътняване в по-големи уплътняващи контейнери, чрез използване на стационарни съоръжения за уплътняване с по-висока уплътняваща способност. Приеманите за уплътнение и транспортиране отпадъци се свеждат до общински домакински отпадъци и неопасни промишлени отпадъци, приравнени към общинските. Всички други видове отпадъци, които не са предназначени за претоварване, трябва да се събират отделно.

5. Изводи

- На територията на община Гурково е създадена добра организация по отношение събирането на битови отпадъци, но не се събират отделно други видове отпадъци за които общината има ангажименти, произтичащи от националното законодателство;
- Принципът „*замърсителят плаща*” се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци, тъй като общината, както и другите общини в страната, имат затруднения в определяне размера на таксата за домакинствата и другите задължени лица в схемата на основата на точното количество изхвърляни отпадъци от всяко домакинство;
- Принципът „*Разширена отговорност на производителя*” не се прилага на територията на общината за МРО (ИУМПС, ИУЕЕО, Отпадъчни масла и нефтопродукти, НУБА, ИУГ), тъй като общината не е сключила договори за сътрудничество с организации по оползотворяване на тези отпадъци;
- Общината трябва да има информация и да организира създаването на базаданни/регистър на обекти, които генерират хранителни отпадъци и предстои да бъдат включени в системите за разделното им събиране, в т.ч. социални заведения, болници, училища със столове за ученическо хранене, детски градини, ресторанти, пазари и др.;
- Не са нормативно уредени в общинската наредба за управление на отпадъците, изискванията към физическите и юридическите лица, относно „зелените“ биоотпадъци;
- Не са нормативно регламентирани в общинската наредба за управление на отпадъците, изискванията към пунктовете за вторични суровини, както и да се поставят изисквания за представяне на информация на общината за количествата събрани и предадени за рециклиране и друго оползотворяване отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
- В общината има изпълнение на такса „битови отпадъци”, т.е. налице са устойчиви приходи и висока събираемост на такса „битови отпадъци“, поради което е реалистично и в бъдеще общината да прилага този подход на осигуряване на услугите;
- В община Гурково определянето на такса „битови отпадъци“ е пропорционално в промили на база данъчна оценка и отчетна стойност на имота. При този подход се следва практиката, прилагана за жилищните имоти на гражданите и предприятията, като се определят промили за сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на отпадъците на депа и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване;
- За община Гурково също е валидна наблюдаваната във всички общини ситуация, при която делът на платените от бизнеса средства за такса „битови отпадъци“ е по-голям от този на домакинствата;
- Община Гурково изразходва повече средства през годините за управление на отпадъците отколкото събира такива от такса „битови отпадъци“;

- Община Гурково е бенефициент по ДБФП DIR-5112122–С007/29.08.2012 по ОП „Околна среда 2007-2013г.” Приоритетна ос 2, Процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ №BG161PO005/10/2.10/07/22 по проект “Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Стара Загора”. На територията на общината се изгражда и в края на 2015г. ще бъде пусната в експлоатация Претоварна станция - Гурково, която е елемент на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Стара Загора;
- 6. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия**
- Сключване на договори с организации по оползотворяване на МРО, като ИУМПС, ИУЕЕО, отпадъчни масла и нефтопродукти, НУБА, ИУГ, тъй като в края на 2015г. ПС-Гурково с ЦР ще е изградена и пусната в експлоатация, където населението ще може да доставя всички видове отпадъци, които не могат да се депонират с битовите и не е осигурена определена система за събирането им;
 - Необходимо община Гурково да организира предоставянето на услуга по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни, което е задължение на общините за да намалят поетапно количеството депонирани биоразградими отпадъци и поетапно да се увеличат количествата рециклирани и оползотворени биоотпадъци;
 - Необходимо е изискванията към физическите и юридическите лица, относно „зелените“ биоотпадъци да бъдат нормативно уредени в общинската наредба за управление на отпадъците;
 - Необходимо е общината да насърчава и въведе домашното компостиране и да осигури съдове за разделно събиране на „зелени” биоотпадъци или компостери;
 - Необходимо е в общинските документи за местно управление да се регламентира местонахождението на местата, определени за предаване на разделно събрани зелени отпадъци от домакинствата, обхванати от системата за разделно събиране на биоотпадъци – ПС-Гурково;
 - Необходимо е общината да сключи договор с фирма, която да осигури транспорт, опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане на разделно събраните в ЦР на ПС-Гурково опасни отпадъци от домакинства;
 - Да се проведе широка информационна кампания за разделно събиране и изхвърляне на отпадъци от сгурия и пепел от домакинствата в районите, в които се използва дърва и въглища за отопление;
 - Необходимо е общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия или ако сключи договор за изпълнение на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване да заложи изискване в районите, където населението главно ползва дърва и въглища за отопление да се поставят подходящи контейнери за разделно събиране на пепел и сгурия;
 - Необходимо е община Гурково да въведе и развие система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и сключи нов договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки;
 - Нормативно регламентиране в общинската наредба за управление на отпадъците, изисквания към пунктовете за вторични суровини, както и поставяне изискване за представяне на информация на общината за

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

количествата събрани и предадени за рециклиране и друго оползотворяване отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;

- Създаване на сътрудничеството между общината и пунктовете за приемане на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло чрез сключване на договори/доброволни споразумения, в които да се поставят ангажименти на двете страни в усилията за разделно събиране на отпадъците и ограничаване кражбите от контейнерите;

7. Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

1. Информационно обезпечаване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани общински планови и нормативни документи, отчети - „Програма за опазване на околната среда на Община Гурково 2015 – 2020г.“, „Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г.“ и Отчети за изпълнените мерки, заложи в плана за действие на ПУО на община Гурково.

2. Стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците

В НПУО 2014-2020г. стратегическа цел №4 е „Превръщане на обществеността във ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците“. Ето защо повишаване информираността и мотивацията на населението и на бизнес организациите е от критична важност за подобряване на резултатите при управлението на отпадъците в общината.

Населението на общината има отношение към политиката и съответната проблематика по отпадъците, като генератор на отпадъци и като субект на вредното им въздействие. Прилагането на този принцип на общинско ниво осигурява партньорство между държавните институции и местните власти от една страна и обществеността от друга при вземане и реализация на решения по проблемите на отпадъците. Участието на обществеността в проблемите дава възможност да се отчете общественото мнение и да се вземат под внимание предложенията по въпросите, свързани с правилното управление на отпадъците.

Вземането на правилни решения ще се постигне при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. В тази насока е необходимо да се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране и съзнание, като:

- Редовното предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда и управлението на отпадъците на територията на общината;
- Привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на „такса битови отпадъци“ и отчитането на изразходваните средства;
- Повишаване на общественото съзнание и култура, което предопределя до голяма степен чистотата на населените места в общината, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- Провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта, или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;
- Получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците;

С настоящата програма се предвижда разширяване обхвата на информационните дейности за обществеността и бизнеса, дейности, които традиционно не се изпълняват, като общинска инициатива поради недостатъчни средства в общинския бюджет или няма досегашна такава практика в общината.

3. Разяснителни и образователни дейности и привличане на обществеността

От изключително значение за общото подобряване управлението на отпадъците в общината е подобряване информираността и участието на населението и бизнеса, чрез повишаване на общественото съзнание и култура. В общината не се прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците. Информационните кампании на общинско ниво се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците. В общинския бюджет не са заложили средства за осъществяване на информационни кампании за информиране на обществеността и бизнеса по въпросите за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци като ресурси.

Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване количеството на генерираните отпадъци и оползотворяване на отпадъците е от ключово значение за успеха и добрите резултати на системата за управление на отпадъците, съобразно йерархията за тяхното управление, а именно:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване (напр. оползотворяване за получаване на енергия);
- Обезвреждане (депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.);

В тази насока Община Гурково има вече поставени основи, относно провеждане на информационни кампании за повишаване на общественото съзнание, за осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците.

В Община Гурково са проведени такива кампании, които съобразно йерархията на управление на отпадъците са съответно: „Предотвратяване на образуването на отпадъци“ и „Обезвреждане (депониране)“.

В „Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците на община Гурково за периода 2010-2020г.“ са заложили следните цели, със съответни мерки за изпълнение и постигане на целите, както следва:

- Цел №1 „Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците“ е заложила мярка „Организиране на кампании за информиране и обучение на обществеността за прилаганите схеми за еко-маркировка – Празници на града, пролетно и есенно почистване“. В изпълнение на мярката, Общината е участвала в кампаниите: „Седмица на гората“ и „Деня на Земята“, като през 2012-2013г. е обновена съществуващата растителност в градски парк Гурково - засадени 20 бр. дървета (широколистни и иглолистни), предоставени безвъзмездно от ДГС – Гурково; и по проект: „Туристически информационен център с Музей на магарето“ - засадени 50 бр. иглолистни дървета. През 2014г. са засадени 56 бр. дървета (широколистни видове) по ул. „Крайречна“ в гр. Гурково, предоставени безвъзмездно от ДГС – Гурково;
- Цел №10 „Участие на обществеността“ е заложила мярка „Провеждане на информационни кампании за повишаване на общественото съзнание, за осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите,

генерирането и обезвреждането на отпадъците“. В изпълнение на мярката Община Гурково е участвала в националната кампания „Да изчистим България за един ден“, като за първи път през 2012г. с 60 доброволци, а през 2013г. - участвали 80 доброволци и ученици от гр. Гурково, с. Паничерево, с. Конаре, както и Туристическо дружество „Миньох“. На старото депо през дните на кампанията през 2013г. са депонирани 54,9 т отпадъци. През 2014г. са участвали 60 доброволци и ученици от гр. Гурково, с. Паничерево, с. Конаре. На старото депо през дните на кампанията са депонирани 41,5 т отпадъци;

В изпълнение на „Програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на община Гурково към договор №ДО 112511/21.11.2011г.“ са били предвидени съвместни действия от страна на Община Гурково и „Екоресурс България“ АД за реализиране на информационни рекламни и образователни кампании за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки. С цел популяризиране разделното събиране на отпадъците от опаковки в община Гурково чрез реклама по медиите, разпространение на информационни материали и кампании в учебни заведения и търговски обекти са били предвидени за изпълнение следните дейности:

- Отпечатване и разпространение на рекламна флаери за разделно събиране;
- Конкурс за детска рисунка, върху асфалт на тема „Не“ на боклука, „Да“ на ресурсите;
- Осигуряване на предметни награди за победителите в организирани съвместни мероприятия и конкурси с цел популяризиране на дейността разделно събиране на отпадъци от опаковки;

В последствие през 2013г. разрешението на „Екоресурс България“ АД за извършване на дейности по оползотворяване на отпадъци ООп-29-00/01.04.2009г., издадено от Министъра на околната среда и водите по реда на Глава пета, Раздел IV от ЗУО е прекратено и реално предвидените дейностите в договора не са изпълнени.

В „Програма за опазване на околната среда на Община Гурково 2015 – 2020г.“ е заложено за изпълнение „Повишаване на обществената култура и съзнание по проблемите на околната среда“; Информирание на населението за екологичната ситуация на територията на общината“ и „Други дейности свързани с подобряване екологичната обстановка на община Гурково“, чрез:

- Изграждане на система за извънучилищни практики към училищата за приобщаване към дейности по опазване на околната среда;
- Привличане на неправителствени организации с активни позиции за опазване на околната среда за изпълнение на съвместни проекти;
- Организиране на срещи и информационни кампании с населението за запознаването му с екологичните проблеми на общината;
- Кампании за повишаване на общественото съзнание „За чиста околна среда“ за оползотворяване и намаляване на количествата отпадъци за депониране;

4. Начини за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Община Гурково разполага с необходимата законодателна уредба по управление на отпадъците на местно ниво, която е достъпна за обществеността чрез интернет-страницата на общината, като наредби, програми и правилници, които са приети от Общински съвет на община Гурково, както следва:

- Устройствен правилник на общинска администрация Гурково (актуализиран със Заповед №153/18.04.2013г. на Кмета на община Гурково);

Програма за управление на отпадъците в Община Гурково за 2015-2020г.

- Правилник за организацията и дейността на общински съвет - Гурково, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация за мандат 2011-2015г. (изменен и допълнен с Решение на ОбС №368/30.01.2014г. по Протокол №31);
- Програма за опазване на околната среда на Община Гурково 2015 – 2020г. (приета с Решение на ОбС №598/30.07.2015г. по Протокол №53);
- Програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни контейнери на територията на Община Гурково (приета с Решение №163/27.09.2012г. от ОбС, към договор №ДО 112511/21.11.2011г.);
- Общинска Програма за управление на дейностите по отпадъците в община Гурково за периода 2010-2020г. (приета с Решение на ОбС №332/25.11.2010г.) и настоящата нова Програма за управление на отпадъците в община Гурково за периода 2015-2020г.;
- Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г. (приета с Решение на ОбС №273 по Протокол 23/23.05.2013г.);
- Общински план за развитие на Община Гурково 2014-2020 (приет с Решение на ОбС №360 по Протокол №30/19.12.2013г.);
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Гурково, 2013г. (изм. и доп. Решение на ОбС №363/19.12.2013г. по Протокол №30);

С „Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г.“ е регламентирано извършването на дейностите по изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на следните видове отпадъци:

- Битови отпадъци, включително биоотпадъци;
- Строителни отпадъци;
- Опасни битови отпадъци - негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), газоразрядни лампи и електронно-лъчеви тръби, както и други опасни отпадъци, образувани от физически лица;
- Масово разпространени отпадъци – опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми (ИУГ), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) и др.;
- Отпадъци от черни и цветни метали (ОЦЦМ).

Съгласно ЗУО и „Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г.“, кмета на общината отговоря за организиране събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителните отпадъци от ремонтната дейност, образувани от домакинствата на територията на общината. Понастоящем тези отпадъци се транспортират и депонират на общинското депо или се оползотворяват, като се използват основно за запръстяване на старото депо за ТБО, но липсва конкретна информация за количествата материално оползотворени отпадъци.

Дейностите по събиране, транспортиране и депониране на генерираните ТБО от домакинствата на всички населени места в община Гурково, понастоящем се извършват от звено „Чистота“, обособено към общинската администрация, като оператор на депото в м. „Иванчов път“ е самата община. Към настоящият момент на територията на общината нефункционира организирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. През 2011г. общината е сключила договор с организация по оползотворяване „Екоресурс България“ АД с разрешение ООп-29-00/01.04.2009г., издадено от Министъра на околната среда и водите по реда на Глава пета, Раздел IV от ЗУО. В

последствие през 2013г. разрешението на „Екоресурс България“ АД за извършване на дейности по оползотворяване на отпадъци от опаковки е прекратено и реално предвидените дейности в договора не са изпълнени.

Община Гурково понастоящем, не е сключила договори с организации извършващи дейностите по събиране, съхранение, преработване и/или обезвреждане на ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; опасни отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, поради което няма обособени и съгласувани с кмета на община Гурково площадки/събирателните пунктове за предаване на тези отпадъци.

Обществеността няма достъп до документи съдържащи информация за вид, количество на генерираните отпадъци в общината, организацията осъществяваща съответната комунална дейност по управление на отпадъците, поради което обществеността не е информирана в тази област. В тази насока е необходимо въвеждане на информационна система в общината с пълна база данни по управление на отпадъците, която да е достъпна за обществеността чрез интернет-страницата на общината, което на практика ще реши и много от проблемите, свързани с информационна безопасност при вземането на решения. В тази насока, ако общината в бъдеще сключи договор с организации извършващи дейностите по управление на отпадъците - ИУЕЕО; НУБА; ИУГ; опасни отпадъци, образувани от домакинствата; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; отпадъци от опаковки е необходимо въвеждането на следните база данни на интернет-страницата на общината:

- Организацията извършващи дейностите събиране и транспортиране на генерираните отпадъци от домакинства, разделно събраните отпадъци от опаковки, вкл. граници на обслужваните райони в общината – адрес и лице за контакт на фирмата;
- График и места за разделно събиране на ИУЕЕО;
- Организацията по оползотворяване на ИУЕЕО, с която общината е сключила договор;
- Ред и начин за прилагане на системата за разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата;
- Списък на местата, където населението на общината може да предава ИУГ;
- Ред и начин на изхвърляне на строителните отпадъци, образувани в резултат на строително-ремонтни дейности в жилища, офиси, търговски обекти, административни сгради и др.;
- Ред и начин на изхвърляне на ЕГО от домакинства;
- Организацията по оползотворяване на НУБА, с която общината е сключила договор;
- Организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки, с която общината е сключила договори;
- Регистър на местата за смяна на отработени масла и нефтопродукти;
- Постъпили уведомления за инвестиционни предложения по управление на отпадъците, решения на директора на РИОСВ за преценка на необходимостта от извършване на ОВОС;

В края на 2015г. предстои въвеждане в експлоатация на Претоварна станция – Гурково. На ПС-Гурково ще има обособени площадка за шредирание и временно съхранение на ЕГО и общински център за рециклиране (ЦР). Общинският ЦР е зоната за складиране в която са разположени различни контейнери на разделно събиране на различни видове отпадъци, които така събрани са суровини за различни клонове на леката промишленост.

Общинският ЦР представлява открита площадка със зона за складиране, където са разположени общо 11бр. контейнери за складиране на суровини и зона за

разтоварване. Разделно събраните отпадъци от домакинствата на територията на общините Гурково, Николаево и Твърдица, като картон, пластмаси, автомобилни гуми, домакинско оборудване, стъкло, хартия, желязо и др. ще постъпват на ЦР чрез автомобилите на жителите на общините. Автомобилите ще се паркират в близост до съответния контейнер за разтоварване на отпадъците /контейнера ще се пълни до изчерпване на обема му/. В ЦР ще са разположени различни контейнери за събиране на различни видове отпадъци:

- Открити контейнери тип Вана – 10 m³ – 3 бр.;
- Открити контейнери вана с подвижен преден капак 7 m³ – 3 бр.;
- Контейнери с капаци с пружинен механизъм 7 m³ – 3 бр.;
- Контейнери за специфични и вредни отпадъци (батерии, луминесцентни лампи, масла и др.) – размери по 6m – 2 бр.;

5. Изводи

- В община Гурково не се прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с образуване и управление на отпадъците;
- Информационните кампании на общинско ниво се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците;
- В бюджета на общината не са заложили средства за осъществяване на информационни кампании за информиране на обществеността и бизнеса по въпросите за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци като ресурси;
- С цел популяризиране разделното събиране на отпадъците от опаковки в община Гурково е необходимо провеждане на повече информационни рекламни и образователни кампании за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки, напр. чрез реклама по медиите, разпространение на информационни материали и кампании в учебни заведения и търговски обекти;
- Общината разполага с необходимата законодателна уредба по управление на отпадъците на местно ниво, която е достъпна за обществеността чрез интернет-страницата на общината, но няма обществен достъп до документи съдържащи информация за вид, количество на генерираните отпадъци в общината, организацията осъществяваща съответната комунална дейност по управление на отпадъците, както и др. необходима информация;

6. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Необходимо е разработване и прилагане на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците;
- В бюджета на общината да бъдат заложили средства за осъществяване на информационни кампании за информиране на обществеността и бизнеса по въпросите за управление на отпадъците;
- Сключване на договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки за извършване на дейност разделно събиране на отпадъци от опаковки в община Гурково, която да проведе информационни кампании за

- повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки;
- Въвеждане на информационна система в общината с пълна база данни по управление на отпадъците, която да е достъпна за обществеността чрез интернет–страницата на общината, относно:
 - Организацията извършващи дейностите събиране и транспортиране на генерираните отпадъци от домакинства, разделно събраните отпадъци от опаковки, вкл. граници на обслужваните райони в общината – адрес и лице за контакт на фирмата;
 - График и места за разделно събиране на ИУЕЕО;
 - Организацията по оползотворяване на ИУЕЕО, с която общината е сключила договор;
 - Ред и начин за прилагане на системата за разделно събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата;
 - Списък на местата, където населението на общината може да предава ИУГ;
 - Ред и начин на изхвърляне на строителните отпадъци, образувани в резултат на строително-ремонтни дейности в жилища, офиси, търговски обекти, административни сгради и др.;
 - Ред и начин на изхвърляне на ЕГО от домакинства;
 - Организацията по оползотворяване на НУБА, с която общината е сключила договор;
 - Организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки, с която общината е сключила договори;
 - Регистър на местата за смяна на отработени масла и нефтопродукти;
 - Постъпили уведомления за инвестиционни предложения по управление на отпадъците, решения на директора на РИОСВ за преценка на необходимостта от извършване на ОВОС;

8. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци

За осъществяване ефективно управление на дейностите по отпадъците е необходимо постигане на определено ниво на информационно обезпечаване за всички служители на общинската администрация, така и за всички заинтересовани страни – общественост, бизнес, НПО и различни институции. За целта е важно ясното дефиниране на основните направления, по които да бъде набирана информация, чиято пълнота и изчерпателност е основата за осъществяване на ефективни анализи, идентифициране на пропуски и препоръки и взимане на решения от всички заинтересовани лица участващи в дейностите по управление на отпадъците. Ето защо от съществено значение е изграждането и поддържането на работеща информационна система в общината, чрез която ще се осъществява връзката между потребители и източници на информация.

1. Информационно обезпечаване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани ведомствени нормативни документи и националната нормативна уредба в сектор „Отпадъци“ - „Устройственият правилник на Общинска администрация Гурково“, „Правилник за организацията и дейността на общински съвет - Гурково, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация за мандат 2011-2015г.“, „Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г. и ЗУО.

2. Нормативна уредба, регламентираща събиране и предоставяне на информация за отпадъците

Основните национални документи, регламентиращи събирането на информация за отпадъците са ЗУО и „Наредба №1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри“ (обн. ДВ, бр. 51 от 20.06.2014г.). С тази наредба се определя изграждането и поддържането на информационна система за отпадъци, в която общината трябва да предоставя информация за всички извършващи се дейности по управление на отпадъците.

За информационно обезпечаване управлението на отпадъците, задължение на общината е предоставянето на информация на НСИ и ИАОС ежегодно.

3. Организационна структура в община Гурково за събиране, обработване и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци

В община Гурково няма вътрешноведомствена уредба за информационното обезпечаване в областта на управление на отпадъците. Идентифицирани са следните основни направления за информационно обезпечаване на дейностите по управление на отпадъците в общината, както следва:

- Предварително планиране;
- Последващо планиране;
- Договори и дейности по договорите;
- Събиране и транспортиране на отпадъци;
- Поддържане на чистотата на територията на общината;
- Третиране и обезвреждане на отпадъци;
- Разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Организация и контрол по изпълнение на дейностите;

- Проучване, проектиране и изграждане на нови съоръжения и рекултивация на общинското депо;

Видно е, че управлението на отпадъците обхваща множество процеси и дейности, които се извършват от структурните звена в общинската администрация и от съответните фирми, извършващи дейности, свързани с управление на отпадъците (ако общината сключи договори за предоставяне на услуги).

Неналичието на вътрешноеведомствена уредба за информационното обезпечаване в областта на управление на отпадъците, води до определена неяснота за конкретното разпределение на задълженията в общинската администрация, относно кое структурното звено и кое отговорно лице отговарят за:

- Събиране, систематизиране и анализ на информация, свързана с дейности по отпадъци;
- Обработка и обобщаване на данните, свързани с изпълнение на договорите с фирми, извършващи дейности с отпадъци;
- Събиране и отчитане на данни от контролна и санкционна дейност;
- Изготвяне на информационни справки, доклади, становища и др., свързани с финансовото изпълнение на проектите;

Съществуват отделни разпоредби в общинската нормативна база, които регламентират това разпределение. Така напр. кметът на общината е отговорен за изпълнение на дейностите по управление на отпадъците, съгласно Раздел III на ЗУО. В „Устройственият правилник на Общинска администрация Гурково“. Тези дейности са делегирани от него на зам. кмет, кметовете, кметските заместници на населените места в общината и на служителите в специализираната администрация Дирекция „ОДУТИ“.

Глава втора на „Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г.“, релевантно отразява конкретно регламентирани в Раздел III на ЗУО „Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация“ задължения и отговорности на органите на местно ниво за управление на отпадъците.

В „Правилник за организацията и дейността на общински съвет - Гурково, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация за мандат 2011-2015г.“ е определена дейността на постоянната общинска „Комисия по земеделие, горско стопанство и опазване на околната среда“, като постоянна оперативна структура към Общинския съвет на общината за координиране и подпомагане работата на общинската администрация по управлението на отпадъците. Всички въпроси, касаещи управлението на отпадъците на територията на общината се внасят за обсъждане от комисията. След дебатиране, изготвяне на становище и проект за Решение, обсъждания материал се внася за разглеждане на заседание на Общинския съвет.

Основно за управлението на отпадъците отговаря Специализирана администрация - дирекция „ОДУТИ“, в която е назначен един гл. експерт „Земеделие и екология“, който отговаря за всичко свързано с управлението на отпадъците на територията на общината - и като дейност, и като вид отпадък. Заместник кмета на общината отговаря за опазване на околната среда, комуналните дейности и благоустройството; и програми и проекти по Оперативните програми и фондове на ЕС, а гл. експерт „Земеделие и екология“ организира, координира и контролира изпълнението на дейностите по чистотата и управление на отпадъците.

Кметът на общината упълномощава кметовете и кметските заместници на населените места в общината и гл. експерт „Земеделие и екология“ от д-я „ОДУТИ“, в чиято функция са включени и задължения по прилагане на екологичната нормативна уредба, да извършват контролна дейност в общината за констатиране на нарушения в областта на управление на отпадъците.

Оправомощени от кметът на общината със заповед длъжностни лица контролират:

- Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битовите и строителните отпадъци;
- Дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
- Условието и реда за извършване на дейности с ОЧЦМ;
- Спазването на други изисквания, определени с *„Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Гурково, 2013г.“*;
- Извършват проверки по документи и/или проверки на място - при извършване на проверките длъжностните лица, съставят констативни протоколи и/или актове за установяване на административни нарушения и при констатирани нарушения дават задължително предписание и определят срок за отстраняване на нарушенията;

Основно по направление - предварително и последващо финансово планиране на управлението на отпадъците, отговаря Обща администрация - дирекция „АПОБФ“, която осигурява правно-нормативното обслужване на Общината, като следи за промените в законите и подзаконовите нормативни актове; изготвя проекта – бюджета на общината и организира, анализира и контролира изпълнението на бюджета на общината; изготвя сборните, периодичните и годишни отчети за изпълнението на бюджета на общината, извършва анализ на извършените разходи, като прави предложения за подобряване на бюджетната и финансова дейност.

Двете дирекции „ОДУТИ“ и „АПОБФ“, които изпълняват функции, свързани с управление на отпадъците, поддържат самостоятелно различни информационни бази данни. Във всяко структурно звено се поддържа информация, необходима за изпълнение и управление на конкретните функции, които са му възложени. Взаимодействието се осъществява основно на базата на документооборота, често на хартиен носител.

В тази насока е необходимо, общината да изготви и приеме вътрешни правила, относно задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и сроковете, съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания.

Друг съществен проблем е липсата на система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез организиран мониторинг на процесите. Открояването на проблемите пред обществеността и бизнеса, както и набирането на предложения и коментари, не се извършва чрез изградена система – напр. с ежегодни социологически проучвания или анкети в общината.

Липсата на изградена единна информационна система за управление на отпадъците, която да обхваща и стандартизира целия процес на управление на отпадъците и на база първична информация да осигурява контрол и отчетност на всички етапи и процеси, на практика води до некачествени анализи, лошо планиране и вземане на неправилно управленско решение. Неналичието на информационна система в общината, от своя страна не позволява информацията да се генерира автоматично, което води до изразходването на значителни човешки и времеви ресурси за обработката от хартиените копия.

Информацията за дейностите по управление на отпадъците е изключително ограничена и не е публично достъпна, като за използването ѝ се изисква задълбочен анализ и обобщение от всички налични на интернет-страницата на общината наредби, правилници, планове и програми за да се извлекат необходимите данни. Липсата на

достатъчно информация е пречка за осъществяването на аналитична дейност, което има и негативно отражение върху публичността на процесите, относно изразходването на финансови средства, като за обществеността остават скрити аргументите, които подкрепят съответното решение/проект, което води до неяснота за бъдещото развитие на процесите и инфраструктурата, свързана с управление на отпадъците.

В община се генерират различни документи, необходими за информационното обезпечаване на процеса на изпълнение на политиката за управление на отпадъците. Без да е изчерпателен, долният списък показва основните групи документи.

- Общинска нормативна база документи – наредби, правилници;
- Програмни и планови документи – оперативни планове, план-сметки и др.;
- Документи във връзка с определяне цена на услугата и заплащане на ТБО;
- Заповеди на кмета на общината;
- Решения на общинския съвет;
- Протоколи и отчети за дейността на ОбС Гурково, за изпълнение на програмата за управление на отпадъците;
- Справки - за постъпили, преработени и предадени количества;

4. Изводи

- В общината няма вътрешноеведомствена уредба за информационното обезпечаване в областта на управление на отпадъците;
- Информация във връзка с управлението на отпадъците в общината се събира в различни звена на административната структура, т.е:
 - За управлението на отпадъците, отговаря Специализираната администрация в общината - дирекция „ОДУТИ“;
 - За правно-нормативното обслужване, изготвянето на проекто – бюджета и на сборните, периодичните и годишни отчети за изпълнението на бюджета на общината, извършването на анализ на извършените разходи, отговаря Обща администрация - дирекция „АПОБФ“;
- Двете дирекции „ОДУТИ“ и „АПОБФ“, поддържат самостоятелно различни информационни бази данни, т.е във всяко структурно звено се поддържа информация, необходима за изпълнение и управление на конкретно възложените му функции;
- Липсва система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез организиран мониторинг на процесите;

5. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Създаване на вътрешноеведомствена уредба за информационното обезпечаване на управлението на отпадъците, в която ясно да са разписани задълженията и сроковете на структурното звено и отговорното лице за събиране, обработка и предоставяне на информация – т.е вътрешни правила, относно задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и сроковете, съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания;
- Извършване на организиран мониторинг в общината за набиране на предложения, коментари и открояване на проблеми при управление на отпадъците – напр. с ежегодни социологически проучвания или анкети сред обществеността и бизнеса;

Приложение №2

Прогнози за отпадъците в община Гурково

1. ПРОГНОЗИ ЗА ОБРАЗУВАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

1. Прогнози за образуваните битови отпадъци

Основата на изготвяне на прогнозите е анализа на съществуващото положение, получените базови данни от община Гурково, информационните източници (данни от НСИ) и допускания, които са използвани при изготвяне на прогнозата за количествата образувани битови отпадъци в община Гурково.

Прогнозата за образуваните битови отпадъци в община Гурково за периода 2015-2020г. е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението в община Гурково по населени места – общински център и села и демографска прогноза за периода 2015-2020г. – използвани са статистически данни от НСИ за брой на населението за периода 2012-2014г., като тренда на изменение на населението е под 1% (за периода 2012-2013г. населението намалява с 0,88%, от 2013-2014г. населението намалява с 0,83%. Приемаме, че за периода от 2014-2020г. тренда на изменение на населението се запазва еднакъв от 0,83% намаление), което е представено в таблицата по-долу;
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител и прогноза за нарастването ѝ;

Брой на населението и демографска прогноза

Население	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Община Гурково	5 095	5 050	5 008	4 966	4 925	4 884	4 843	4 803	4 763
гр. Гурково	2 772	2 739	2 705	2 671	2 638	2 606	2 573	2 541	2 510
села	2 323	2 311	2 303	2 295	2 287	2 279	2 270	2 262	2 254
	Статистически данни*			Прогнозни данни					

*Източник: НСИ

2. Норма на натрупване и прогнозна промяна

Нормата на натрупване - представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител.

„Битови отпадъци“ са „отпадъци от домакинствата и “подобни на отпадъците от домакинствата“.

„Подобни отпадъци“ са отпадъците, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствени отпадъци и отпадъци от селското и горското стопанство.

Анализът на съществуващото положение показва, че в община Гурково около 80% от битовите отпадъци се образуват от домакинствата.

Нормата на натрупване за периода 2016-2020г. е прогнозирана въз основа на информация и допускания:

- Население по населени места - използвани са статистически данни от НСИ за брой на населението за периода 2012-2014г.;
- Количествата образувани битови отпадъци в община Гурково, съгласно докладваните от общината и измерени количества за 2014г. Част от генерираните количества отпадъци не се измерват, поради което по експертна оценка се използва средна норма на натрупване от 180 кг/жител/година (например, допълнително на старото общинско депо през 2014г. са депонирани по експертна оценка дървесни и градински отпадъци в размер на 40,8 тона, които са транспортирани от населението със собствен превоз и така общо генерираните отпадъци от населението на община Гурково са в размер на 652,5 тона за 2014г.);
- Определена е средна норма на натрупване на жител на община Гурково за 2015г. от 180 кг/жител/година. Нормата на натрупване на отпадъците, като функция на икономическото развитие, нараства през годините на прогнозата, при увеличение от 1% годишно. Това

увеличение се обосновава от очаквания икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква, че мерките по предотвратяване образуването на отпадъци ще бъдат възпиращ фактор и ще доведат до реално отчитане на всички образувани количества отпадъци в общината;

Прогнозиране на нормата на натрупване за община Гурково

Норма на натрупване – кг/ж/год.	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
1% увеличение	180	181,8	183,62	185,45	187,31	189,18

3. Определяне количествата на образуваните отпадъци за периода 2015-2020г. и морфологичния състав

Прогнозата за количествата образувани битови отпадъци за периода 2015-2020г. са определени като произведение на броя на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване и са представени в следната таблица:

Прогноза за образуваните битови отпадъци в община Гурково

Генерирани отпадъци в Община Гурково	тона годишно						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Битови отпадъци	611,70	893,94	895,37	896,81	898,24	899,68	901,12
Зелени и дървесни	40,80	40,46	40,12	39,79	39,46	39,13	38,81
Общо от населението	653	934	935	937	938	939	940
Зелени отпадъци от обществени площи	401	401	401	401	401	401	401
Строителни	65,50	64,96	64,42	63,88	63,35	62,82	62,30
Утайки – септични ями	61,14	60,60	60,10	59,60	59,10	58,61	58,12
Общо от твърди отпадъци	1 180	1 461	1 461	1 461	1 461	1 461	1 461

При изготвяне на прогнозата за образуваните битови отпадъци по морфологичен състав са отчетени получените данни от извършения морфологичен анализ за определяне състава и количеството на смесените битови отпадъци, образувани на територията на община Гурково през летния сезон. Резултатите са представени в таблицата, както следва:

Прогноза за образуваните битови отпадъци по морфологичен състав (тона/година)

Община Гурково	Процентно разпределение	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Категории отпадъци в тона годишно	%	тона годишно	тона годишно	тона годишно	тона годишно	тона годишно	тона годишно
Хранителни отпадъци	1,18%	11	11	11	11	11	11
Хартия	4,47%	42	42	42	42	42	42
Картон	3,27%	31	31	31	31	31	31
Пластмаси	9,40%	88	88	88	88	88	88
Текстил	6,13%	57	57	57	57	58	58
Гума	1,12%	10	10	10	11	11	11
Прах, пепел, почви и др. инертни материали	32,75%	306	306	307	307	307	308
Кожа	0,00%	0	0	0	0	0	0
Градински отпадъци	20,54%	192	192	192	193	193	193
Дървесни отпадъци	7,56%	71	71	71	71	71	71
Стъкло	5,92%	55	55	55	56	56	56
Метали	4,11%	38	38	38	39	39	39
Ел. оборудване	1,18%	11	11	11	11	11	11
Опасни от бита	2,37%	22	22	22	22	22	22
Общо	100,00%	934	935	937	938	939	940

За целите на програмата е необходимо и изготвянето на прогнози, които са от типа целеви прогнози. Този тип прогнози отчитат влиянието на управленски фактори, които имат важно значение за развитието на процесите. Такива прогнози са прогнозите за разделно събраните отпадъци по източници, т.е това е прогнозиране на количествата разделно събирани отпадъци главно от фирмите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, чрез създадените от тях системи за разделно събиране. Община Гурково ще сключи договор с фирма по оползотворяване на разделно събирани отпадъци от опаковки, в следствие на което ще има определени количества рециклирани битови отпадъци. През прогнозният период мерките за системата за разделно събиране на висококачествени рециклируеми отпадъци ще се реализират, както и мерките за разделно събиране на отпадъците от търговските, административните, стопанските, образователните и други подобни обекти. В случай, че община Гурково не сключи договор с фирма по оползотворяване на разделно събирани отпадъци от опаковки, населението със собствен превоз ще докарва и предава разделно събраните отпадъци на ПС–Гурково.

Важен фактор за предотвратяване депонирането на „зелени“ отпадъци е домашното компостиране. Планирането и раздаването на домакинствата на домашни компостери ще допринесе за намаляване на градинските „зелени“ отпадъци. В община Гурково има единични случаи на прилагане на домашно компостиране - 20 кг/ж/година се компостират в саморъчно направени домашни компостери. В случай, че община Гурково не стимулира населението, чрез предоставяне на компостери за домашно компостиране, населението със собствен превоз ще докарва и предава разделно събраните „зелени“ и дървесни отпадъци на ПС–Гурково, където има площадка за шредиране и временно съхранение на „зелени“ отпадъци, които в последствие ще се транспортират за компостиране до Инсталацията за сепариране и закрито компостиране на РЦУО-Ст. Загора. В бъдеще община Гурково може да обедини усилията си с други общини в региона – например Мъглиж, Николаево и Твърдица и да се изгради инсталация за открито компостиране на територията на община Гурково, за което е необходимо осъществяване на задълбочени проучвания за състав и количество на биоотпадъците от генераторите на тези отпадъци (т.е зелени отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от

домакинства, ресторанти, търговски обекти, заведения за обществено хранене, детски градини, ученически столове и други подобни обекти, които генерират най-големи количества такива отпадъци, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост на територията на общината) и възможност за включване на тези отпадъчни потоци и от общините, споменати по-горе. В община Гурково хранителните и кухненски отпадъци от домакинствата се използват за храна на селскостопанските животни по селата. Въз основа на проведените проучвания ще се избере вида на инсталацията за открито компостиране, което е най-подходящия метод за предотвратяване на този поток отпадъци и в следствие ще се изготви инвестиционен проект за финансиране по ОПОС 2014-2020г.